TŘETÍ TAJEMSTVÍ

STEVE BERRY

OBSAH

Napínavý román, který si svým svižným tempem i nečekanou hloubkou svého poselství získal celosvětové uznání. Steve Berry, se prostřednictvím dokonalé thrillerové zápletky, která se opírá o kostru skutečných dějinných faktů, dotýká značně kontroverzních témat dnešní doby a nabízí vzrušující výpravu do dějin církve i do budoucnosti náboženského světonázoru.

Fatima, Portugalsko 1917: Panna Marie se zjevuje třem pasáčkům, aby jim prozradila tři tajemství. Dvě z nich se svět záhy dozví, třetí však zůstává zapečetěno za zdmi vatikánských tajných archivů, kde se o něm mohou dozvědět pouze papežové. V roce 2000 nastává zlom: Církev toto poslední tajemství prostřednictvím Jana Pavla II. zveřejňuje, nejasný tón a víceméně triviální povaha však v mnohých věřících vzbuzují pochybnosti, jedná-li se skutečně o slova Bohorodičky – zdá se, že pravý obsah byl záměrně zdeformován. Vatikán, současnost: Papežský tajemník Otec Colin Michener si dělá vážné starosti o Svatého otce. Klement XV. vchází za bezesných nocí do vatikánské riservy, do níž mají přístup jen papežové a v níž jsou uchovávány ty nejtajnější a nejkontroverznější církevní dokumenty. I když Michener nezná podrobnosti, je si jist, že papežova vnitřní tíseň má spojitost s fatimským zjevením. Stejně vážné starosti, i když zdaleka ne motivované soucitem ke starému pontifikovi, má i vatikánský státní sekretář kardinál Valendra, který lační po papežském úřadu, jenž mu při posledním konkláve jen o vlas unikl. Nynější Klementův zájem o Fatimu hrozí, že vyjde na světlo stará, šokující pravda, o jejíž utajení Valendra tolik let usiloval.

Když papež Klement vyšle svého tajemníka do rumunských hor, aby vyhledal jistého starého kněze, dost možná posledního člověka na Zemi, který zná skutečné poselství matky Ježíšovy – rozpoutá se dramatický sled událostí, který Michenerovi odhalí, že má ve svých rukou zřejmě osudy celé církve.

PROLOG

FATIMA, PORTUGALSKO 13. ČERVENCE 1917

LUCIA ZÍRALA K NEBI A SLEDOVALA, JAK POSTAVA SESTUPUJE. ZJEvení přicházelo od východu, tak jako již dvakrát předtím, vystupujíc jako jiskřivá tečka z hloubi mračné oblohy. Rychle se přibližovalo a ani jednou nezakolísalo. Jeho rysy se rozjasnily, když se ustálilo několik stop nad korunou zakrslého dubu.

Panna Marie stála zpříma. Její krystalická podoba byla oděna do jasu, který téměř zastiňoval svit samotného slunce. Lucia musela před tou oslnivou nádherou sklopit zrak.

Když se Panna Marie zjevila Lucii před dvěma měsíci poprvé, byla u toho sama; dnes ji obklopoval početný dav. Tenkrát byla přítomna pouze ona, sedmiletá Jacinta a devítiletý Francisco, když pásli v polích ovce, jež jim svěřili do péče jejich rodiče. Lucia byla z dětí nejstarší a ve svých deseti letech si to také dobře uvědomovala. Francisco klečel ve svých dlouhých kalhotách a střapaté čepici po její pravici, nalevo Jacinta v černé sukni a šátku.

Lucia pohlédla vzhůru a znovu si uvědomila přítomnost zástupů. Lidé se začali shromažďovat už od včerejška. Mnozí přicházeli z nedalekých vesnic, někteří s sebou vzali i své postižené potomky v naději, že je Bohorodička uzdraví. Převor z Fatimy prohlásil zjevení za podvod a vybízel farníky, aby se drželi zpátky. Dílo ďáblovo, pravil. Lidé však na jeho varování nedbali, jeden z věřících dokonce neváhal převora označit za hlupce, neboť ďábel by sotva vybízel lidi k modlitbě.

Jakási žena z davu vykřikovala, že Lucia i její společníci jsou bludaři a že Bůh jejich svatokrádež ztrestá. Strýc Manuel Marto, otec Jacinty a Franciska, stál hned za dětmi a Lucia slyšela, jak ženu napomíná, aby byla zticha. V údolí se tento muž těšil velikému respektu, protože na rozdíl od ostatních, kteří se za celý život nedostali za kopce Serra da Aire, viděl kus světa. Jeho pronikavé hnědé oči, poklidná rozvážnost a blízkost dodávaly Lucii mezi tolika cizími lidmi konejšivou útěchu.

Snažila se nevěnovat pozornost žádným slovním výpadům, které k ní doléhaly, a odháněla ze své mysli vůně máty, borovic i palčivého, divokého rozmarýnu. Její myšlenky, a nyní i její oči, se upínaly pouze k Panně, která se vznášela před ní.
Vidět ji mohla pouze ona, Jacinta a Francisco, pouze dívkám však bylo dáno také slyšet její slova. Lucii to připadalo zvláštní, že Franciskovi byla tato účast odepřena, avšak již během své první návštěvy Panna naznačila, že Francisco se dostane do nebe až po mnoha odříkaných růžencích.
Přes širou, členitou kotlinu Cova da Iria se prohnal svěží vánek. Tento kus země patřil Luciiným rodičům a rostly v něm osamělé olivovníky i háje zelených stromů. Tráva tu byla vysoká a dávala výtečnou píci, v půdě se dařilo bramborám, kapustě a obilí.
Jednotlivá políčka od sebe dělily prosté kamenné zídky. Většina z nich už se dávno rozpadla, čemuž byla Lucia ráda, aspoň se mohly ovce volně pást. Měla za úkol pečovat o rodinné stádo jako Jacinta s Franciskem, a tak spolu za posledních několik let strávili společně na pastvinách mnoho času. Někdy si hráli, jindy se modlili, tu a tam je Francisco bavil foukáním na píšťalu.
To všechno se však před dvěma měsíci změnilo, když se jim poprvé ukázalo zjevení.
Od té doby na ně neustále doléhaly nekonečné otázky i výsměch bezvěrců. Matka vzala Luciu dokonce k faráři a nutila ji, aby před ním přísahala, že je to všechno lež. Kněz děvče vyslechl a usoudil, že není možné, aby Panna Maria sestoupila z nebe jenom proto, aby věřícím oznámila, že se mají každý den modlit růženec. Jediné útěchy se Lucii dostávalo, když byla o samotě a mohla bez zábran plakat za sebe i za nebohý svět.
Nebe se zatáhlo a lidé v davu začali sklápět slunečníky, pod nimiž si dopřávali stínu. Lucia vystoupila a zvolala: „Sejměte z hlavy klobouky, neboť vidím Pannu Marii.“
Muži okamžitě uposlechli a někteří se pokřižovali, jako by žádali odpuštění za svou neomalenost.
Obrátila se opět ke zjevení a poklekla. „Vocemece que me quere?“ zeptala se. Co ode mne žádáš?
„Přestaňte urážet Hospodina, Boha našeho, neboť jeho trpělivost je již u konce. Chci, abyste na toto místo přišli třináctého dne následujícího měsíce a po pět desítek dalších let jste každý den odříkávali růženec ke slávě Panny Marie, aby na světě zavládl mír a skončila válka. Neboť ona jediná vám dokáže pomoci.“
Lucia se upřeně zahleděla na Pannu Marii. Její postava byla průhledná a zářila žlutými, bílými a modravými odstíny. Měla překrásnou tvář, kterou však halil podivný zármutek. Plášť měla spuštěný až ke kotníkům, sepnuté ruce měla opletené růžencem připomínajícím perly. Její hlas zněl jemně a líbezně, nezvyšoval se ani neklesal, byl konejšivě monotónní jako vánek, který ovíval dav.
Lucia sebrala odvahu a pravila: „Chci tě požádat, abys nám řekla, kdo jsi, a učinila zázrak, aby všichni uvěřili, že jsi se nám zjevila.“
„Přicházejte sem dál každý měsíc v tento den. V říjnu vám sdělím, kdo jsem a co si přeji, a vykonám zázrak, abyste uvěřili.“
Celý předešlý měsíc Lucia přemýšlela, co říct. Mnozí se na ni obraceli s prosbami za své blízké či za těžce nemocné. Na mysli jí vytanula zvláště jedna prosba. „Můžeš uzdravit chromého syna Marie Carreirové?“
„Neuzdravím jej, postarám se ale o jeho živobytí. Musí však každý den odříkávat růženec.“
Připadalo jí zvláštní, že královna nebes svazuje své milosrdenství podmínkami, věděla však, že je třeba pěstovat zbožnou lásku. Kněz vždycky říkal, že modlitba je jediný způsob, jak získat Boží milost.
„Obětujte se za hříšníky,“ pokračovala Panna Marie, „a často si opakujte, zejména pokud konáte nějakou oběť: Ježíši, činím tak pro tvou lásku, za obrácení hříšníků a za odčinění hříchů spáchaných vůči neposkvrněnému srdci Bohorodičky.“
Panna Marie rozevřela náruč. Jako by se z ní vylila pronikavá zář, která zalila Luciu teplem, jaké je cítit ze slunce v chladném zimním dni. Oddala se přicházejícímu světlu a po nějaké chvíli si všimla, že se nezastavilo u ní a jejích dvou společníků. Vstoupilo i do země a země se rozevřela.
Bylo to nové a zvláštní a šel z toho strach.
Ve velkolepé vizi se před ní rozprostřelo ohnivé moře. V plamenech se míhaly jakési zčernalé chuchvalce podobné kouskům hovězího v kotli vřící polévky. Měly lidskou podobu, nedaly se však na nich rozeznat žádné rysy ani tváře. Na okamžik vyhlédly z plamenů a v zápětí v nich zase zmizely za nářku a sténání tak děsivého, až z toho Luciu mrazilo. Jako by ubohé duše neměly žádnou tíhu či rovnováhu, vydány zcela v nemilost stravujícímu ohni. Objevovaly se jí před očima i zvířecí podoby, z nichž některé rozeznávala, všechny ale budily nevýslovnou hrůzu. Dobře věděla, o koho jde: Byli to pekelní démoni, sluhové plamenů. Zmocnil se jí zoufalý strach; když obrátila zrak vedle sebe, viděla, že i Jacinta a Francisco jsou k smrti vyděšeni. Slzy jí vstoupily do očí, jak je oba zatoužila upokojit. Kdyby se v blízkosti nevznášela Panna Marie, asi by to více neunesla.

„Pohlédněte na ni," zašeptala ke svým společníkům.
Poslechli a všichni tři s rukama sepjatýma a ukazujícíma k nebi odvrátili zrak od té děsuplné podívané.
„Vidíte peklo, kam odcházejí duše nebohých hříšníků," pravila Marie. „Bůh je však chce zachránit, a proto si přeje, aby se svět obrátil k neposkvrněnému srdci. Budou-li lidé činit, co vám povím, bude spaseno mnoho duší a zavládne pokoj. Válka se chýlí ke konci. Nepřestanou-li však urážet Boha, začne za vlády Pia XI. další a mnohem strašnější."
Vidění pekla se rozplynulo a hřejivé světlo se navrátilo zpět do sepjatých dlaní Panny Marie.
„Až v noci spatříte, jak oblohu ozáří neznámé světlo, vězte, že je velkým znamením od Boha, který ztrestá svět za jeho hříchy skrze války, hlad a pronásledování církve i Svatého otce."
Lucia byla těmito slovy zmatena. Věděla, že už několik let zuří v Evropě válka. Muži z okolních vesnic odcházeli do armády a mnozí se nevrátili. Slyšela v kostele naříkat celé rodiny. Nyní jí bylo sdělováno, jak toto utrpení ukončit.
„Abych tomu zabránila," pokračovala Panna Marie, „přicházím a žádám, aby bylo Rusko zasvěceno mému neposkvrněnému srdci a bylo zavedeno smírčí přijímání v první sobotu každého měsíce. Jestliže uposlechnou mé žádosti, Rusko se obrátí a zavládne pokoj. Jestliže neuposlechnou, jeho hřích se rozeseje po celé zemi a bude podněcovat války a pronásledování církve. Bezúhonní budou zmírat mučednickou smrtí, Svatý otec bude mnoho trpět, četné národy budou vyhlazeny. Svatý Otec zasvětí Rusko mně a ono bude obráceno, načež na jistou dobu bude pro svět zajištěn pokoj."
Lucia si nebyla jistá, co je míněno oním Ruskem. Krom své rodné Galicie a Španělska neznala žádnou jinou zem. Její svět byla vesnice Fatima, kde žila její rodina, osada Aljustrel, odkud pocházela Jacinta a Francisco, údolí Cova da Iria, kde se pásly ovce a obdělávala pole, a jeskyně Cabeco, kde se jí loni a předloni zjevil anděl, který ohlásil příchod Panny Marie. Rusko muselo být jistě něčím důležité, když upoutalo pozornost nebeské královny. Lucia však chtěla znát něco bližšího. „A Portugalsko?"
„V Portugalsku bude nauka víry vždy uchovávána."
Usmála se. Uklidňovalo ji pomyšlení, že její rodná zem se v nebi těší uznání.
„Když se modlíte růženec," pravila dál Panna Marie, „po každém tajemství opakujte: Ježíši, Pane můj, smiluj se nad námi a vysvoboď nás z ohně pekelného. Přiváděj ke spáse všechny duše, zvláště ty, které jsou v nouzi."
Lucia přikývla.
„Ještě něco ti musím říct." Když Panna Marie vypověděla dívkám třetí poselství, pravila: „Toto však ještě nikomu neříkejte."
„Ani Franciskovi?" otázala se Lucia.
„Jemu můžete."
Nastalo dlouhé mlčení. Ze shromážděného zástupu nikdo nevydal ani hlásek. Všichni muži, ženy či děti buď stáli, nebo klečeli ve zvláštním vytržení, upoutání tím, co tři vizionáři – jak je nazvali – právě konali. Mnozí svírali v dlaních růžence a odříkávali modlitby. Lucia věděla, že nikdo z nich Pannu Marii nevidí; pro všechny to byl prožitek víry.
Nějakou chvíli to ticho z hloubi prožívala. Celé údolí bylo pohrouženo do slavnostní vážnosti. Dokonce i vítr ztichl. Cítila po těle chlad, poprvé v životě na ni dolehla tíha odpovědnosti. Zhluboka se nadechla a otázala se: „Žádáš ode mne ještě něco?"
„Dnes už od tebe nežádám nic."
Panna Marie začala stoupat k východní obloze. Nad hlavami se jim rozezněl zvuk podobný hřmění. Lucia se postavila. Celá se třásla. „Tam odchází!" zvolala a ukazovala k nebi.
Dav pochopil, že vidění je u konce a začal se tlačit k ní.
„Jak vypadala?"
„Co říkala?"
„Proč jsi tak smutná?"
„Přijde znovu?"
Tlačenice pod dubem začala být těsná, až se rozechvěla strachem. „Je to tajemství. Je to tajemství!" To bylo to jediné, co ze sebe dokázala vypravit.
„Je dobré, nebo zlé?" vykřikla jakási žena.
„Pro někoho dobré, pro jiné zlé."
„Nám nic nepovíš?"
„Je to tajemství. Panna Marie nám nedovolila, abychom je prozradili."
Manuel Marto popadl Jacintu do náručí a loktem si razil cestu zástupem. Lucia kráčela hned za ním a držela Franciska za ruku. V patách je pronásledovali opozdilci a vyptávali se. Na jejich prosebné otázky

měla jen jedinou odpověď.
„Je to tajemství. Tajemství!“

ČÁST PRVNÍ
1
VATIKÁN
STŘEDA, 8. LISTOPADU, SOUČASNOST
06:15
MONSIGNORE COLIN MICHENER TEN ZVUK ZASLECHL ZNOVU A ZAvřel knihu. Věděl, že tu někdo je.
Tak jako předtím.
Zvedl se od stolu a pozorně se rozhlédl po barokních policích. Starobylé regály plné spisů a knih čněly vysoko nad něj a celé tucty jich už po staletí stálo v pozoru v úzkých síních, které se klenuly oběma směry. Prostorný sál, v němž se právě nacházel, měl v sobě zvláštní, mystickou auru, která zčásti vyzařovala už ze samotného názvu. L’Archivio Segreto Vaticano – Tajný vatikánský archiv.
Vždycky mu toto označení připadalo zvláštní, protože v tamních svazcích toho bylo tajného jen málo. Většinou to byly puntičkářské záznamy z dvoutisíciletého období církevní správy, doklady z dob, kdy papežové byli současně králi, válečníky, politiky i milenci. Všeho všudy 40 kilometrů polic, v nichž se dalo najít opravdu hodně, pokud člověk uměl dobře hledat.
A to Michener opravdu uměl.
Znovu zaostřil pozornost na podezřelý zvuk a přeletěl zrakem přes sál po freskách Konstantina, Pipina a Fridricha II., než jeho pohled padl na železnou mříž na vzdáleném konci. Prostor za mříží byl temný a ztichlý. Do riservy bylo možné vstoupit pouze s přímým papežským svolením a klíč od mříže měl u sebe hlavní archivář. Michener do oné místnosti nikdy nevstoupil, i když několikrát svědomitě postával u vchodu, když se dovnitř odvážil jeho nadřízený, papež Kliment XV. I tak věděl o několika vzácných dokumentech,které byly v tomto prostoru bez oken uchovávány. Poslední dopis Marie Stuartovny, než ji nechala královna Alžběta I. setnout hlavu. Petice pětasedmdesáti anglických lordů, kteří žádali papeže, aby zrušil první sňatek Jindřicha VIII. Galileovu vlastnoručně podepsanou zpověď. Tolentinskou smlouvu s Napoleonem.
Prohlížel si zdobení i zlacené vlysy mřížoví se zvířecími a rostlinnými motivy vytepanými do ušlechtilého kovu. Brána sama tu stála už od 14. století. Ve Vatikánu nebylo nic obyčejné; všechno na sobě neslo nepřehlédnutelné známky nějakého věhlasného umělce či legendárního řemeslníka, kteří tu strávili roky práce, aby se zalíbili Bohu i svému papeži.
Přecházel přes sál, jeho kroky se nesly ozvěnou ve vlažném ovzduší. Nakonec se zastavil před železnou bránou. Zpoza mřížoví jej ovanul závan teplého vzduchu. Pravé straně vstupu vévodila mohutná železná petlice. Vyzkoušel zámek. Zamčený a neporušený.
Obrátil se a přemýšlel, jestli nemohl do archivu vstoupit někdo z personálu. Službu konající skriptor odešel ještě před jeho časným příchodem a nikdo jiný neměl dovoleno vstoupit, pokud byl uvnitř, neboť papežův tajemník nepotřebuje nikoho na hlídání. Bylo tu však mnoho dveří, které vedly dovnitř i ven, a tak si říkal, jestli onen zvuk, který před chvílí zaslechl, nemohl být způsoben prastarými kovovými závěsy, které se po zřídkavém otevření těžkých dveří zlehka vrátily do svého navyklého postavení. Zvuk v těchto rozlehlých prostorách byl stejně nejasný a zamžený jako spisy v něm přechovávané.
Vykročil napravo, k jedné z dlouhých chodeb nazývané Pergamenová síň. Za ní byl Sál soupisů a zakázaných knih. Při chůzi se nad ním rozsvěcovaly a zhasínaly zářivky a vrhaly chodbou řetěz světelných louží. Měl pocit, že kráčí pod zemí, i když se nacházel o dvě poschodí nad úrovní ulice. Odvážil se jen kousek a když nezaslechl nic, vrátil se zpátky.
Bylo brzo ráno zprostřed týdne. Tento čas si pro své pátrání vybral záměrně – byla menší pravděpodobnost, že se tu setká s jinými, kteří mají přístup do archívů, a také menší riziko, že na sebe přitáhne pozornost zaměstnanců kurie. Byl pověřen soukromým úkolem přímo od Svatého otce, avšak nebyl tu sám. Před týdnem, kdy tu byl naposledy, měl úplně stejný pocit.
Vstoupil znovu do hlavního sálu a vrátil se ke svému pracovnímu stolu, v hlavě měl však stále onu zamřížovanou komnatu. Podlaha v sále měla tvar zvěrokruhu natočeného ke slunci, jehož paprsky pronikaly dovnitř díky přesně rozmístěným štěrbinám vysoko ve stěnách. Před staletími byl přesně na tomto místě vypočítán gregoriánský kalendář. Dnes však dovnitř žádné světlo nepronikalo. Venku bylo chladno a deštivo, neboť na Řím se spouštěla podzimní průtrž mračen.
Svazky, jimiž se Michener poslední hodiny probíral, byly úhledně seskládány na pultu. Mnohé z nich byly

sepsány teprve v posledních dvaceti letech. Čtyři však byly velmi staré. Dvě nejstarší byly v italštině, jedna ve španělštině a poslední byla psaná portugalsky. Ve všech jazycích byl zběhlý – což byl další z důvodů, proč Kliment XV. tolik stál o jeho služby.
Španělské a italské texty měly jen malou hodnotu, neboť jen omílaly původní portugalské dílo: Zevrubná studie o nahlášených zjeveních svaté Panny Marie ve Fatimě od 13. května 1917 do 13. října 1917. Papež Benedikt XV. nařídil prozkoumání fatimských událostí v roce 1922 v rámci církevního šetření údajných událostí v odlehlém portugalském údolí. Celý spis byl psán rukou, inkoust již místy nabýval teple žlutavého odstínu, až se zdálo, jako by byl text psán zlatem. Leirský biskup provedl důkladné šetření, jemuž věnoval celých osm let, a jeho zjištění byla rozhodující pro výnos Vatikánu, který ve 30. letech šest pozemských zjevení Panny Marie uznal za hodné schválení. Tři dodatky přiložené k originálu pocházely z 50., 60. a 90. let.
Michener je všechny prostudoval s pečlivostí právníka, k níž jej církev vycvičila. Své vzdělání získal na univerzitě v Mnichově, právní praxi však nikdy nevykonával. Jeho svět byla církevní prohlášení a kanonické výnosy. Katolická tradice se táhla již přes dvě tisíciletí a spoléhala se více na pochopení doby než na právní precedenty. Pro službu církvi bylo jeho právnické vzdělání nedocenitelné, neboť logika zákona často posloužila jako záchranný kruh v neprůhledné houšti božské politiky. Co však bylo v této chvíli důležitější, právě mu pomohla najít v tomto labyrintu zasutých informací přesně to, co Kliment XV. žádal.
Zvuk se ozval znovu.
Lehké zaskřípání, jako by se o sebe ve větru otřely dvě větve nebo se prozradila myš.
Spěšně se vydal směrem, odkud se zvuk přikradl, a rozhlížel se po obou stranách.
Nic.
Asi dvacet metrů po levé straně vedly dveře z archivu. Došel až k nim a vyzkoušel zámek. Povolil. Opřel se do dvou těžkých dubových veřejí a železné závěsy lehounce zaskřípaly.
Stejný zvuk.
Chodba za dveřmi byla prázdná, jeho pozornost však upoutal odlesk na mramorové dlažbě.
Poklekl.
Po celé délce chodby se táhly pravidelné krůpěje, které procházely dveřmi a mizely v archivu. V některých se ještě držely zbytky bláta a listí. Šel po nich pohledem a všiml si, že vedou až ke konci jedné řady regálů. Pak se stejnou cestou vracely z archivu ven a ztrácely se za rohem na konci chodby. Déšť stále bičoval střechy.
Věděl dobře, co ty loužičky znamenají. Stopy.

2
07:45
JAK MICHENER SPRÁVNĚ PŘEDPOKLÁDAL, MEDIÁLNÍ CIRKUS SE roztočil už brzy. Stál u okna a díval se, jak televizní přenosové vozy a karavany opatrně najíždějí na Svatopetrské náměstí a handrkují se o přidělená místa. Vatikánská tisková kancelář mu včera sdělila, že na tribunál schválila jedenasedmdesát akreditací pro americké, britské a francouzské novináře plus tucet Italů a tři Němce. Většinou šlo o tisková média, některé zpravodajské stanice však dostaly povolení k natáčení přímo z místa. BBC dokonce lobovala za přístup přímo do jednací místnosti, jejich žádost ovšem byla zamítnuta. Celá záležitost se měla stát velikou show – daň, kterou je nutno zaplatit pokaždé, když se někde objeví celebrita.
Apoštolský penitenciář byl hlavním ze tří vatikánských soudních tribunálů a zabýval se výlučně exkomunikacemi. Kanonické právo uznávalo pět důvodů, pro něž mohla být osoba vyloučena z církve: porušení zpovědního tajemství, fyzický útok na papeže, vysvěcení biskupa bez souhlasu Svaté stolice, znesvěcení eucharistie a konečně přečin, který byl právě na pořadu dne – samozproštění viny za obcování se ženou.
Otec Thomas Kealy z kostela Svatého Petra a Pavla v Richmondu v americkém státě Virginia se dopustil věci doposud neslýchané. Před třemi lety veřejně započal vztah se ženou a potom před svou kongregací oba zprostil hříchu. Senzační zpráva a následné kousavé Kealyho poznámky o zkostnatělém postoji církve k celibátu kolem sebe shromáždily velkou pozornost. Kněží i teologové již dlouho vznášeli vůči Římu v této věci námitky. Oficiální církev v takové situaci obvykle volila vyčkávací taktiku: Kritik většinou buď sám vystoupil, nebo se takříkajíc umoudřil. Otec Kealy však své zpochybnění přivedl na novou úroveň, když vydal tři knihy – z nichž jedna se stala mezinárodním trhákem – kde se přímo stavěl proti zavedené katolické doktríně. Michener věděl dobře o strachu, který tento rebelský kněz v Římě vzbuzoval.

Jedna věc je kritizovat církevní politiku, úplně jiná však je, když začnou lidé naslouchat.
A lidé Thomasovi Kealymu skutečně naslouchali.
Byl pohledný, bystrý a měl záviděníhodný dar pregnantně vyjadřovat své myšlenky. Vystupoval po celém světě a přitáhl k sobě spoustu příznivců. Každé hnutí potřebuje svého vůdce a zdálo se, že zastánci církevních reforem jej našli právě v tomto smělém knězi. Jeho internetovou stránku, kterou apoštolský penitenciář denně sledoval, navštěvovalo každý den na dvacet tisíc lidí. Před rokem Kealy založil globální hnutí, které mělo spojovat katolíky proti výstřednostem věrouky a které nazval CREATE; k němu se teď hlásilo na milion členů, především ze Spojených států a Evropy.
Kealyho odvážný přístup dokonce podnítil odvahu i mezi americkými biskupy, minulý rok jeho myšlenky a výpady proti středověké filozofii papežského stolce veřejně podpořilo i jisté početné mezinárodní společenství. Kealy mnohokrát zdůraznil, že americká církev je v krizi díky starému myšlení, diskreditovaným kněžím a arogantním vůdcům. Jeho populistický argument, že Vatikán miluje americké peníze, nikoli však americký vliv, oslovoval v západním světě nemálo lidí. Stala se z něj celebrita. Teď se měl vyzyvatel utkat se šampiónem a jejich souboj budou ostře sledovat světová média.
Nejdřív však musel Michener svést svůj osobní souboj.
Obrátil se od okna a zahleděl se na papeže. Z mysli musel přitom zapudit podezření, jak dlouho se jeho starý dobrý přítel ještě asi udrží naživu.
„Jak se dnes cítíte, Svatý otče?“ zeptal se jej německy. Když byli o samotě, vždycky hovořili Klimentovou rodnou řečí. Téměř nikdo z palácového personálu německy neuměl.
Papež se natáhl po porcelánovém šálku a vychutnal si doušek espresa. „Je zvláštní, jak může být takový luxus neuspokojivý.“
Cynizmus tu nebyl ničím novým, jen za poslední dobu poněkud nabral na síle.
Kliment položil šálek zpátky na stůl. „Zjistil jste v archivu něco?“
Michener odstoupil od okna a přikývl.
„Byla vám původní fatimská zpráva k něčemu?“
„Ani v nejmenším. Objevil jsem však další dokumenty, které mi prozradily mnohem víc.“ Znovu zauvažoval, proč je to asi všechno tolik důležité, neřekl však nic.
Papež zřejmě vytušil jeho myšlenky. „Vy se nikdy neptáte, viďte.“
„Pokud byste chtěl, abych o tom něco věděl, řekl byste mi to.“
Papež se za poslední tři roky hodně změnil – byl odměřenější, bledší a den ode dne křehčí. I když býval Kliment vždycky spíše menší a štíhlejší, poslední dobou jako by se jeho tělesná schránka propadala sama do sebe. Z kdysi husté hnědavé kštice mu dnes na hlavě zbývalo jen zašedlé chmýří. Ta rozzářená tvář usmívající se z titulních stránek novin a časopisů, mávající davům z balkónu nad náměstím Svatého Petra, když bylo ohlášeno jeho zvolení, se změnila ve vyzáblou karikaturu, svěží ruměnec se z tváří vytratil, tmavě červené znaménko, kdysi sotva znatelné, se již rozpíjelo do vystupující skvrny, kterou museli ve vatikánské tiskové kanceláři retušovat ze všech oficiálních fotografií. Úřad Svatého Petra si vybral svou daň a krutě přidal let muži, který ještě nedávno slézal bavorské Alpy.
Michener pokynul k podnosu s kávou. Vzpomněl si na dobu, kdy k snídani nosili vuřty, jogurt a černý chléb. „Proč nic nejíte? Komorník mi říkal, že jste včera ani nevečeřel.“
„Úzkostlivec.“
„Jak to, že nemáte hlad?“
„Taky si nedáte pokoj.“
„Vyhýbavá odpověď nijak nezklidní mé obavy.“
„Z čeho máte obavy, Coline?“
Chtěl se zmínit o vráskách rozrývajících Klimentovo čelo, znepokojivě sinalé kůži, vystouplých žilách, které protkávaly hřbet jeho ruky. Řekl však jen prostě: „Pouze z vašeho zdraví, Svatý otče.“
Kliment se usmál. „Umíte se vyhýbat mým narážkám.“
„Přít se se Svatým otcem je zcela bezúčelné.“
„Aha, ta neomylnost. Úplně jsem zapomněl, že mám vždycky pravdu.“
Odhodlal se k protestu. „Ne vždycky.“
Kliment se přidušeně zasmál. „Našel jste to jméno v archivu?“
Michener sáhl do sutany a vytáhl lístek s poznámkami, které si zapsal těsně před tím, než zaslechl ten zvuk. Předal jej Klimentovi a řekl: „Někdo tam zase byl.“
„To se dá očekávat. Tady se přece nic neutají.“ Papež si lístek přečetl a pak nahlas zopakoval, co bylo napsáno. „Otec Andrej Tibor.“
Věděl, co se od něj očekává. „Kněz na odpočinku, žijící v Rumunsku. Prověřil jsem naše záznamy. Stále

je mu na tamní adresu zasílán důchod.“
„Chci jej jet navštívit.“
„Vysvětlíte mi proč?“
„Teď ještě ne.“
Poslední tři měsíce se Kliment něčím zjevně trápil. Snažil se to skrývat, ale po čtyřiadvaceti letech přátelství Michenerovi taková věc mohla jen sotva uniknout. Pamatoval si přesně, kdy takto papeže spatřil poprvé. Bylo to těsně potom, co se vrátil z riservy a starého trezoru, který je za uzamčenou železnou mříží. „A kdy mi to hodláte vysvětlit?“
Papež se zvedl z křesla. „Po modlitbách.“
+++++
Vyšli z pracovny a mlčky přecházeli přes čtvrté poschodí, až se zastavili u otevřených dveří. Kaple byla obložena bílým mramorem, okna ze třpytivé skleněné mozaiky znázorňovala zastavení Kříže. Kliment sem přicházel každé ráno na krátké rozjímání. Nikdo neměl dovoleno jej rušit. Všechno mohlo počkat, dokud neukončil svou rozmluvu s Bohem.
Michener sloužil Klimentovi už od dob, kdy se šlachovitý Němec stal nejprve arcibiskupem, posléze kardinálem a nakonec vatikánským státním sekretářem. Postupoval se svým učitelem od seminaristy přes řadového kněze a monsignora – jeho kariéra dostoupala vrcholu před čtyřiatřiceti měsíci, kdy kolegium kardinálů zvolilo kardinála Jakoba Volknera 267. nástupcem svatého Petra. Volkner si tehdy bez rozmýšlení vybral Michenera za svého osobního tajemníka.
Michener znal Klimenta velmi dobře: Vzdělání získal ve zmatku a bídě poválečného Německa, své diplomatické umění si vybrousit v tak výbušných diecézích, jako je Dublin, Káhira, Kapské Město či Varšava. Jakob Volkner byl mužem neobyčejné trpělivosti a téměř fanatické starostlivosti. Ani jedenkrát za celé ty roky Michener nezapochyboval o jeho víře a charakteru a už dávno se hlásil k tomu, že pokud bude alespoň zpoloviny takovým člověkem jako Volkner, může svůj život pokládat za úspěch.
Kliment skončil se svými modlitbami, pokřižoval se a políbil prelátský kříž, který zepředu zdobil jeho bílý simar. Dnes byl čas pro vnitřní usebrání krátký. Zvedl se z klekátka, pozdržel se však ještě chvíli u oltáře. Michener tiše vyčkával v rohu, dokud k němu papež nepřistoupil.
„Mám v úmyslu vše objasnit v listu pro Otce Tibora. Bude mít papežské pověření k tomu, aby vám sdělil jistou informaci.“
To stále ještě nevysvětlovalo, proč je nutná cesta do Rumunska. „Kdy chcete, abych se tam vypravil?“
„Zítra, nejpozději pozítří.“
„Nejsem si jist, je-li to nešťastnější nápad. Nemůže to vyřídit některý z nunciů?“
„Ujišťuji vás, Coline, že nehodlám zemřít, co budete pryč. Možná vypadám zle, ale cítím se dobře.“
To ostatně potvrdili specialisté ani ne před týdnem. Soubor vyšetření prokázal, že papež netrpí žádnou zhoubnou chorobou. Osobní lékař nicméně papeže důvěrně upozornil, že jeho smrtelným nepřítelem je nervové vypětí a že tělesná sešlost, která jej za posledních několik měsíců postihla, naznačuje, že něco trápí jeho duši.
„Nikdy jsem neřekl, že vypadáte zle, Svatosti.“
„To ani nemusíte.“ Stařec mu ukázal prstem na oči. „Je to tam. Naučil jsem se v nich číst.“
Michener pozvedl papírek se jménem. „Proč potřebujete kontaktovat toho kněze?“
„Měl jsem to učinit hned poté, co jsem se poprvé vrátil z riservy. Ale vzpíral jsem se.“ Kliment se odmlčel. „Už to však nemohu dále odkládat. Nemám na vybranou.“
„Jak to, že nejvyšší hlava katolické církve nemá na vybranou?“ Papež poodstoupil a otočil se ke kříži na stěně. Na každé straně mramorového oltáře hořela masivní svíce.
„Jdete dnes ráno na tribunál?“ Zeptal se Kliment otočený zády.
„To není odpověď na mou otázku.“
„Nejvyšší hlava katolické církve má aspoň na vybranou, jak odpoví.“
„Pokud vím, sám jste mne požádal, abych se tribunálu zúčastnil. Takže ano, budu tam. Společně s davem lačných reportérů.“
„Ona tam bude také?“
Věděl přesně, na co starý muž naráží. „Dozvěděl jsem se, že požádala o akreditaci.“
„Nevíte, proč se o tribunál zajímá?“
Zakroutil hlavou. „Jak říkám, dozvěděl jsem se o ní jen náhodou.“
Kliment k němu obrátil tvář. „Jaká šťastná náhoda.“
Přemýšlel, proč se o to papež zajímá.
„To je v pořádku, Coline. Ona je součástí vaší minulosti. Součástí, na kterou nelze zapomínat.“

Kliment o všem věděl jenom díky tomu, že Michener potřeboval zpovědníka a arcibiskup colognský byl jeho nejdůvěrnějším společníkem. Bylo to jediné přestoupení řádových slibů, jehož se za čtvrtstoletí svého kněžství dopustil. Uvažoval o vystoupení z církve, Kliment mu to však rozmluvil, neboť – jak mu tehdy vysvětlil – pouze skrze slabost získá duše sílu. Kdyby odešel, nic by nezískal. Teď, po víc jak deseti letech, věděl, že Jakob Volkner měl pravdu. Stal se papežským tajemníkem. Už přes tři roky pomáhal Klimentu XV. zvládat tu posměšnou kombinaci katolické osobnosti a kultury. Jako by papeže účast na jeho přestoupení přísahy vůči Bohu a jeho církvi nijak netížila. Toto vědomí začalo být v poslední době pro Michenera poněkud tíživé.
„Nezapomněl jsem," zašeptal.
Papež k němu přistoupil a položil mu ruku na rameno. „Netrapte se tím, co je dávno zapomenuto. Je to nezdravé a nic vám to nepřinese."
„Těžko se smiřuji se lží."
„Váš Bůh vám odpustil. Víc vám netřeba."
„Jak si můžete být tak jistý?"
„O tom nepochybuji. A jestli nevěříte neomylné hlavě katolické církve, pak už nevím, komu jinému." Svou kluzkou poznámku doprovodil papež úsměvem. Michenerovi měla dát na srozuměnou, aby nebral život tak vážně.
I on se usmál. „Jste skutečně nepoučitelný."
Kliment stáhl ruku. „To je pravda. A k dobru věci."
„Budu si to pamatovat."
„Výborně. Zatím připravím list pro Otce Tibora. Požádám v něm o psanou odpověď, pokud se však rozhodne mluvit, vyslechněte ho, ptejte se na vše, co uznáte za vhodné a pak mne o všem informujte. Jasné?"
Nechápal, na co by se měl ptát, když nezná důvody, ale prostě zareagoval: „Jasné, Svatosti. Jako vždy."

3
11:00
MICHENER VEŠEL DO SÁLU. TRIBUNÁL SÍDLIL V MAJESTÁTNÍCH prostorách obložených bílým a šedým mramorem vykládaným barevnými geometrickými mozaikami – tichý svědek čtyř staletí církevních dějin.
Dva řadově odění příslušníci švýcarské gardy stáli po stranách bronzových dveří a uklonili se, když rozpoznali papežského tajemníka. Michener záměrně vyčkal celou hodinu, než se tu objevil. Věděl, že jeho přítomnost vzbudí diskuse – jen zřídka se někdo z papežova blízkého okruhu účastnil jednání.
Na Klimentovu žádost přečetl Michener všechny Kealyho knihy a o jejich provokativním obsahu papeže soukromě informoval. Kliment sám je nečetl, neboť by tento počin vyvolal přílišné spekulace. Přesto se o Thomase Kealyho texty živě zajímal a když Michener usedl do křesla v rohu síně, poprvé toho muže spatřil.
Obviněný seděl osamoceně za stolem. Vypadal na pětatřicet, měl bujné kaštanové vlasy a milou, mladistvou tvář. Úsměv, který pravidelně nasazoval, vypadal vykalkulované – jeho vzezření i vystupování téměř záměrně nenucené. Michener si již stačil přečíst všechny původní zprávy, které tribunál zatím zpracoval, a v každé z nich byl Kealy vykreslen jako arogantní domýšlivec a nepřizpůsobivý element. Zjevný oportunista, psal jeden z vyšetřovatelů. Musel však uznat, že některé Kealyho argumenty zněly přesvědčivě.
Obviněný byl zpovídán kardinálem Albertem Valendrou, vatikánským státním sekretářem. Michener mu tuto pozici nijak nezáviděl, protože Kealy dal dohromady opravdu silný tým. Všichni shromáždění kardinálové a biskupové byly podle Michenerova mínění příliš konzervativní. Nikdo z nich nepřijal učení II. vatikánského koncilu a žádný nepodporoval Klimenta XV. Zvláště Valendra byl znám svým radikálním dogmatizmem. Všichni členové tribunálu byli oděni do příslušných církevních rouch; kardinálové v hedvábném šarlatu a biskupové do černé vlny, spořádaně usazeni za zakřiveným mramorovým stolcem, nad nímž se skvěla jedna z Rafaelových fresek.
„Nikdo se nevzdálí Bohu tak jako kacíř," pravil kardinál Valendra. Jeho hlas se roznesl po síni natolik důrazně, že jej sotva bylo nutné zesilovat zvukovou aparaturou.
„Domnívám se, Eminence," reagoval Kealy, „že kacíř je tím nebezpečnější, čím méně je otevřený. Já se svým nesouhlasem nijak netajím. Naopak jsem přesvědčen, že otevřená debata je pro církev zdravá."
Valendra zvedl nad hlavu tři knihy a Michener rozeznal obálky Kealyho děl. „Toto je kacířství. Jinak se na tyto knihy pohlížet nedá."

„Protože zastávám, aby se kněží mohli ženit? Aby se mohly ženy stát kněžími? Aby mohl kněz milovat manželku, dítě a svého Boha stejně jako jeho souvěrci? Nebo že možná papež není neomylný? Je přece člověk a člověk může chybovat. To je kacířství?“
„Jsem si jist, že nikdo z tohoto tribunálu by to nenazval jinak.“
Což byla pravda.
Michener pozoroval, jak se Valendra posunul v křesle. Italský kardinál měl menší zavalitou postavu, jako požární hydrant. Spletená ofina bělavých vlasů mu padala do čela a přitahovala pozornost už jen kontrastem s jeho olivovou pletí. Ve svých šedesáti letech si mohl Valendra užívat luxusu relativního mládí, neboť v kurii převažovali muži mnohem starší. Netěšil se ani oné obřadní vážnosti, s níž obvykle lidé úřad knížete církve spojují. Vykouřil denně dvě krabičky cigaret, vlastnil vinný sklep, který mu kdekdo tiše záviděl, a pravidelně se ukazoval v pravicových společenských kruzích. Jeho rodina neměla nouzi o peníze, z nichž většina mu jako nejstaršímu dědici spadla do klína.
Tisk už dlouho označoval Valendru díky jeho věku, hodnosti i vlivu za horkého kandidáta na budoucího papeže. K Michenerovi se donesly zvěsti o tom, jak si vatikánský státní sekretář jistil pozice pro následující konkláve, když smlouval s váhavci a zastrašoval potenciální oponenty. Kliment byl donucen jmenovat jej státním sekretářem – do druhého nejmocnějšího úřadu hned po papeži – na naléhání nezanedbatelného křídla kardinálů; byl to od něj nezbytný strategický krok, aby si naklonil ty, kteří jej dosadili k moci. Proto měl papež jednu užitečnou zásadu: Držme si své přátele blízko a nepřátele ještě blíž.
Valendra položil ruce na stůl. Neměl před sebou žádné papíry. Proslul jako muž, který se vždy obejde bez poznámek. „Otče Kealy, je v církvi mnoho těch, kteří cítí, že II. vatikánský koncil nelze považovat za úspěch, a vy jste zářným příkladem jeho selhání. Duchovní nemají žádnou svobodu projevu. V tomto světě je příliš mnoho námětů, o nichž by bylo možné debatovat. Tato církev však musí hovořit jedním hlasem, a tím je hlas Svatého otce.“
„Je však v církvi také mnoho těch, kteří cítí, že celibát a papežská neomylnost jsou nesprávnou naukou. Že je to přežitek z dob, kdy svět byl negramotný a církev zkažená.“
„Váš názor nesdílím. Jsou-li takoví kněží, o nichž hovoříte, pak si své mínění zřejmě nechávají pro sebe.“
„Strach dokáže umlčet jazyk, Eminence.“
„Není čeho se bát.“
„Z tohoto místa bych si s vámi dovolil nesouhlasit.“
„Církev netrestá duchovní za jejich nevhodné myšlenky, Otče, ale pouze za jejich nevhodné skutky. Za takové, jakých jste se dopustil vy. Vaše organizace je urážkou církve, které sloužíte.“
„Kdybych neměl úctu k církvi, Eminence, pak bych z ní prostě vystoupil a nic neříkal. Já však svou církev miluji natolik, abych protestoval proti přístupům, které mi připadají nesprávné.“
„Myslel jste si, že církev bude jen lhostejně sedět a mlčet, když jste porušil své sliby, otevřeně se zapletl do poměru se ženou a sám se zprostil hříchu?“ Valendra vzal znovu do ruky knihy. „A pak o tom napsal toto? Doslova jste si o tento protest řekl.“
„Opravdu upřímně věříte tomu, že všichni kněží žijí v celibátu?“ Zeptal se Kealy.
Tato otázka upoutala Michenerovu pozornost. Všiml si, že rozhýbala i řady reportérů.
„Je lhostejné, čemu věřím,“ odpověděl Valendra. „To je problém každého jednotlivého duchovního. Každý z nich přísahal svému Bohu a své církvi. Od přísahy se očekává, že bude dodržována. Kdo selže, měl by odejít nebo být vyloučen.“
„Vy jste svou přísahu dodržel, Eminence?“
Michener byl Kealyho smělostí zaskočen. Nejspíš mu už došlo, jak to s ním skončí, a neměl co ztratit.
Valendra zakýval hlavou. „Domníváte se, že osobní útoky proti mně prospějí vaší obhajobě?“
„Je to prostá otázka.“
„Ano, Otče, svou přísahu jsem dodržel.“
Kealy vypadal nezlomeně. „Jak jinak byste mi asi mohl odpovědět?“
„Chcete tím naznačit, že jsem lhář?“
„Chci tím říct pouze tolik, že žádný kněz, biskup či kardinál si nepřipustí to, co cítí ve svém srdci. Všichni jsme nuceni říkat to, co od nás církev požaduje. Nemám nejmenší tušení, co vy sám opravdu cítíte, a to je smutné.“
„Co já osobně cítím, je v souvislosti s vaším kacířstvím zcela vedlejší.“
„Zdá se, Eminence, že jste mě již odsoudil.“
„O nic víc, než jak již učinil váš Bůh. A ten je skutečně neomylný. Nebo se snad chcete přít i o to?“
„Kdy Bůh oznámil, že kněz nesmí poznat lásku blízkého člověka?“

„Blízkého člověka? Proč neřeknete ženy?“
„Protože láska nezná hranic, Eminence.“
„Takže vy také hájíte homosexualitu?“
„Hájím pouze to, že každý jedinec by měl naslouchat svému srdci.“
Valendra znovu nesouhlasně pokýval hlavou. „Zřejmě jste, Otče, zapomněl, že vaším vysvěcením jste vstoupil do svazku s Kristem. Vaše totožnost – tak jako totožnost každého člena tohoto tribunálu – vychází z plné účasti na této jednotě. Máte se stát živoucím, čistým obrazem Kristovým.“
„Jak máme ale poznat, co je to za obraz? Nikdo z nás nebyl u toho, když Kristus chodil po této zemi.“
„Obraz je takový, jakému vyučuje církev.“
„A nepřetvořil si tak člověk božské k obrazu svých potřeb?“
Valendra pozvedl pravé obočí ve zřetelném pohoršení. „Vaše arogance je vskutku nevídaná. Chcete snad zpochybňovat, že Kristus žil v celibátu? Že povyšoval svou církev nad všechno ostatní?“
„Nemám žádnou představu o tom, jaká byla jeho sexuální orientace.“
Valendra na chvíli zaváhal a pak řekl: „Váš celibát, Otče, je vaším darem, projevem vaší oddané služby. Taková je nauka církve. Nauka, kterou nedokážete či spíše nejste ochoten pochopit.“
Kealy reagoval citací jiného dogmatu a Michener pomalu přestával debatu sledovat. Zatím si odpíral pohled po zúčastněných, neboť se v duchu přesvědčoval, že to není důvod, proč je tady, oči mu však rychle přelétaly přes necelou stovku obličejů, až nakonec spočinuly na ženě sedící dvě řady za Kealym. Měla vlasy barvy půlnoci s nápadnou sytostí a leskem. Vzpomínal, jak jejich prameny kdysi tvořily hustou hřívu a voněly po čerstvých citronech. Dnes byly krátké, vrstvené a nahrubo sčesané. Její profil zahlédl jen z ostrého úhlu, ten líbezný nosík a rty pod ním ale byly stále tytéž. Pleť si pořád udržovala nádech smetanové kávy a vypovídala o rumunské cikánské matce a maďarském otci. Jméno Katerina Lewi znamenalo „ryzí lev“ a k jejímu proměnlivému temperamentu a zaroutilým názorům mu vždy připadalo nadmíru přiléhavé.
Poznali se v Mnichově. Jemu bylo třiatřicet a právě končil právnická studia. Ona měla pětadvacet a stále se rozhodovala mezi dráhou novinářky a spisovatelky. Věděla, že je kněz, přesto spolu strávili téměř dva roky, než došlo na lámání chleba. Buď Bůh, nebo já, naléhala.
Vybral si Boha.
„Otče Kealy,“ ozval se Valendra, „v povaze naší víry je dáno, že nic nelze přidat ani ubrat. Bud přijmete učení matky církve v jeho úplnosti, nebo je zcela odmítnete. Neexistuje žádný částečný katolík. Naše zásady, jak vyložil Svatý otec, jsou trvalé a nelze je rozmělňovat. Jsou stejně čisté jako Bůh sám.“
„To budou zřejmě slova papeže Benedikta XV,“ řekl Kealy.
„Jste znalý, což ještě zvyšuje mou lítost nad vaším kacířstvím. Člověk vaší inteligence by měl být schopen chápat, že tato církev nemůže a ani nebude tolerovat otevřený nesouhlas, zvláště takového řádu, jaký jste projevil vy.“
„Z vašich slov vyplývá, že se církev bojí diskuse.“
„Z mých slov vyplývá, že církev stanovuje pravidla. Pokud se vám její pravidla nelíbí, pak sesbírejte dohromady tolik hlasů, abyste mohl zvolit papeže, který je změní. Jinak se jimi budete muset řídit.“
„Opět jsem pozapomněl, že Svatý otec je neomylný. Všechno, co řekne v otázkách víry, je nade vší pochybnost správné. Vykládám si teď nauku správně?“
Michener si povšiml, že ani jediný z členů tribunálu se nepokusil pronést jediné slovo. Státní sekretář byl zjevně inkvizitorem dne. Věděl, že všichni členové poroty byli Valendrovi příznivci a neexistovala možnost, že by se někdo z nich svému patronovi vzepřel. Thomas Kealy jim ovšem situaci sám ulehčoval tím, jak si sám pod sebou podřezával větev.
„Správně,“ odpověděl Valendra. „Papežská neomylnost je jedním z hlavních dogmat církve.“
„Dalším z dogmat vytvořených člověkem.“
„Dalším z dogmat, jichž se drží tato církev.“
„Jsem kněz, který miluje svého Boha i svou církev,“ pokračoval Kealy. „Nevidím však důvod, proč by mě nesouhlas s jedním či druhým předurčoval k exkomunikaci. Diskuse a konfrontace přece podporují rozumnou politiku. Proč se toho církev tolik obává?“
„Otče, toto slyšení se nezabývá svobodou projevu. Nemáme tu žádnou americkou ústavu, která by takové právo zaručovala. Toto slyšení se zabývá vaším nestoudným poměrem se ženou, vaším veřejným zproštěním hříchů vás obou a vaší otevřenou opozicí. Toto vše je v přímém protikladu s pravidly církve, do níž jste vstoupil.“
Michenerům pohled sklouzl zpět ke Kate. Tímto oslovením na její východoevropský původ vložil něco ze své irské domoviny. Seděla zpříma, na klíně zápisník a byla zcela pohroužena do probíhající debaty.

Vzpomínal na jejich poslední společné léto v Bavorsku, kdy si vzal mezi semestry tři týdny volna. Odjeli spolu do jedné alpské vesničky a ubytovali se v hostinci mezi zasněženými vrcholky hor. Věděl, že je to nesprávné, ale dotkla se tenkrát části jeho bytosti, o níž si myslel, že neexistuje. Co právě kardinál Valendra pronesl o svazku duchovního s církví bylo skutečně podstatou kněžského celibátu. Kněz musí být oddán výhradně Bohu a církvi. Od onoho léta však neustále musel myslet na to, proč nemůže milovat ženu, církev i Boha zároveň. Jak to říkal Kealy? Jako jeho souvěrci.
Vycítil, že k němu někdo směřuje upřený pohled. Když znova zaostřil pozornost, uvědomil si, že k němu Katerina obrátila tvář a dívala se přímo na něj.
Její obličej měl v sobě stále tu drsnou krásu, která jej tolik přitahovala. Očím stále zůstával ten jemný asijský nádech, ústa v koutcích mírně stažená, nikde žádné ostré rysy. Ty byly skryté až hlouběji v její povaze. Zahleděl se do jejího výrazu a pokoušel se odhadnout, co je za ním. Ani zloba, ani vztek, ani cit. Její pohled jako by nevyjadřoval vůbec nic. Ani pozdrav. Cítil se nepříjemně v takové blízkosti vzpomínek. Možná čekala, že se tu objeví, a nechtěla mu dopřát pomyšlení, že jí ještě na něčem záleží. Jejich rozchod před lety přece jen nebyl příliš přátelský.
Obrátila se zpátky k tribunálu a jeho úzkost postupně odezněla.
„Otče Kealy," pravil Valendra, „zeptám se vás prostě: Zříkáte se svého kacířství? Uznáváte, že to, čeho jste se dopustil, je proti zákonům této církve i proti zákonům Božím?"
Kněz se přimknul těsněji ke stolu. „Nevěřím, že milovat ženu je proti Božím zákonům. Odpuštění tohoto hříchu tudíž není nijak závažné. Mám právo vyjádřit své mínění, nijak se tedy neomlouvám za hnutí, v jehož čele stojím. Neučinil jsem nic zlého, Eminence."
„Jste bláhový člověk, Otče. Dal jsem vám několik příležitostí, abyste požádal o odpuštění. Církev umí být shovívavá. Lítost se však musí projevit oběma směry. Kajícník musí chtít."
„Nežádám od vás žádné odpuštění."
Valendra zakroutil hlavou. „Mé srdce pláče nad vámi i nad vašimi stoupenci, Otče. Očividně jste se všichni rozhodli přiklonit k ďáblu."

4
13:05
KARDINÁL ALBERTO VALENDRA STÁL MLČKY A DOUFAL, ŽE EUFOrie, kterou načerpal při přelíčení, ztiší jeho rostoucí podrážděnost. Zvláštní, jak rychle dokáže špatný prožitek zcela převážit ten příjemný.
„Co myslíte, Alberto," řekl Kliment XV. „Mám už vystoupit před dav?" Papež ukázal k otevřenému oknu ve výklenku.
Valendru dráždilo, když papež mrhal svým časem a mával lidem shromážděným na Svatopetrském náměstí. Vatikánská ochranka před tím varovala, ten starý pošetilec však všechna upozornění ignoroval. V tisku se to neustále přetřásalo, novináři Němce přirovnávali k Janu XXIII. Skutečně mezi nimi byly shodné rysy. Oba usedli na papežský stolec v bezmála osmdesáti letech. Oba byli považováni za dočasné papeže. A oba všechny překvapili.
Valendra nesnášel, když vatikánští pozorovatelé spojovali papežovo otevřené okno s jeho čilým duchem, nepředstíranou upřímností a charismatickou lidskostí. Papežství nebylo věcí popularity. Bylo věcí důslednosti a zásadovosti, a proto měl odpor k lehkovážnosti, s jakou Kliment nakládal s tolika časem posvěcenými zvyky. Pobočníci už nepoklekali v papežově přítomnosti. Málokdo líbal papežský prsten a jen zřídka mluvil Kliment v první osobě množného čísla, jak činili jeho předchůdci po celá staletí. Jsme v jedenadvacátém století, říkával s oblibou a odsoudil tak k zániku další starobylý obyčej.
Valendra vzpomínal, jak ještě nedávno bylo nemyslitelné, aby papežové postávali v otevřeném okně. Odhlédne-li se od otázky bezpečnosti, vytvářela skrytost před veřejností jistou auru, halila hlavu církve do tajemství; nic nebylo účinnější v podněcování víry a poslušnosti jako posvátný obdiv.
Sloužil papežům už skoro čtyřicet let, rychle stoupal v hierarchii vatikánské kurie a svůj kardinálský klobouk si vysloužil před padesátkou jako jeden z nejmladších prelátů moderní doby. Teď zastával druhý nejmocnější úřad v katolické církvi – post státního sekretáře, který mu umožňoval vkládat se do všech sfér činnosti Svaté stolice. Chtěl však víc. Chtěl tu nejvyšší pozici, kde by už nikdo nezpochybňoval jeho rozhodnutí, kdy budou jeho slova neomylná a nenapadnutelná.
Chtěl se stát papežem.
„Je krásný den," liboval si papež. „Mraky se už zřejmě nevrátí. Vzduch je jako u nás doma. Přímo alpská svěžest. Je ostuda zůstávat uvnitř."
Kliment vstoupil do výklenku, ne však natolik, aby byl vidět zvenčí. Přes ramena měl sutanu z bělostného plátna a tradiční bílou vestu. Obutý byl do rudých střevíců a řídnoucí zbytky vlasů mu zakrývala bílá

čapka. Byl jediným z miliardy katolíků, který se mohl takto oblékat.
„Možná by se měla Vaše Svatost věnovat této příjemné činnosti až po poradě. Mám ještě další schůzky a tribunál mi zabral celé dopoledne.“
„Bude to trvat jenom chvilku,“ trval Kliment na svém.
Věděl, že jej Němec rád popichuje. Zvenčí doléhal otevřeným oknem hukot metropole, ten jedinečný zvuk tří milionů duší a jejich strojů hemžících se na vrstvách vulkanického popela.
I Kliment zřejmě ten hluk zaregistroval. „Má to město zvláštní zvuk,“ zamyslel se.
„Je to náš zvuk.“
„No ano, samozřejmě, vždyť jste Ital. To tu ale nejsme všichni.“
Valendra stál u těžké dubové postele s nebesy s tolika oděrky a šrámy, že už vypadaly jako záměrný řemeslný výtvor. Přes jeden konec byla přehozená odřená pletená deka, na druhém ležely poházené dva nadrozměrné polštáře. Zbytek nábytku byl také německý – šatník, komoda i stolky, všechny vymalované v křiklavě barevném bavorském stylu. Poslední německý papež tu vládl v polovině jedenáctého století. Kliment II. byl pro současného Klimenta XV. velkou inspirací, čímž se papež nijak netajil. Dřívější Kliment však byl nejspíš otráven. Valendra si mnohokrát v duchu říkal, že by si z toho měl vzít tento Němec ponaučení.
„Asi máte pravdu,“ pravil Kliment. „Žehnání může chvíli počkat. Teď máme nějakou práci, viďte.“
Přes parapet se zlehka přelil lehký vánek a zašustil papíry na stole. Valendra zasáhl svou rukou a zabránil jim ve vzletu. Všiml si, že Kliment ještě nezapnul počítač. Byl prvním papežem, který s tímto přístrojem dokázal pracovat – což byla další věc, kterou tisk oceňoval – to ovšem Valendrovi nijak nevadilo: Počítač a faxy se daly mnohem snáze kontrolovat než telefony.
„Slyšel jsem, že jste byl dnes ráno hodně důrazný,“ řekl Kliment. „Jak dopadne tribunál?“
Dovodil si, že Michener referoval; všiml si papežského tajemníka v sále. „Myslel jsem, že se Vaše Svatost o tribunál příliš nezajímá.“
„Sotva mohu nebýt zvědavý, když je náměstí plné kamer. Odpovězte prosím na mou otázku.“
„Otec Kealy nám nedal příliš na vybranou. Bude exkomunikován.“
Papež spojil ruce za zády. „To nevyslovil žádnou omluvu?“
„Mluvil velmi arogantně až urážlivě a snažil se, abychom s ním diskutovali.“
„Možná jsme měli.“
Tato poznámka zastihla Valendru nepřipraveného, desítky let v diplomatických službách jej však naučily, jak skrývat překvapení. „Jaký by mělo takové umírněné jednání smysl?“
„Proč musí mít vždycky všechno nějaký smysl? Možná jsme si měli jen vyslechnout opačný názor.“
Držel se na uzdě. „Otázku celibátu nelze projednávat veřejně. Tato doktrína platí už pět set let. Co bude další v pořadí? Ženy v kněžských funkcích? Sňatky duchovních? Souhlas s kontrolou početí? To zcela převrátíme články víry?“
Kliment přikročil k posteli a zadíval se na středověký portrét Klimenta II. na zdi. Valendra si vzpomínal, že sem byl přinesen z podzemních sklepů, kde ležel po staletí v depozitáři. „Byl to bamberský biskup. Prostý člověk, který neměl touhu stát se papežem.“
„Byl to králův důvěrník,“ podotkl Valendra. „S politickými kontakty. Ve správný čas na správném místě.“
Kliment se k němu obrátil. „Asi jako já, že?“
„Vy jste byl zvolen naprostou většinou kardinálů, z nichž každý byl veden vnuknutím Ducha svatého.“
Kliment zkřivil ústa do popudlivého úsměvu. „Možná se tu jen projevil fakt, že žádný z ostatních kandidátů, včetně vás, nedokázal shromáždit dostatek hlasů.“
Slovní šarvátku dnes zahajovali poměrně brzo.
„Jste ctižádostivý člověk, Alberto. Myslíte si, že tahle bílá sutana vás nějakým způsobem učiní šťastným. Mohu vám ujistit, že neučiní.“
Rozhovory v podobném duchu se mezi nimi nesly již dříve, jejich názorové výměny se však přiostřily teprve nedávno. Oba dva dobře věděli, jak ten druhý přemýšlí. Nebyli přátelé, nikdy se jimi ani nemohli stát. Valendrovi připadalo zábavné, jak si lidé mysleli, že když on je kardinál a Kliment papež, bude mezi jejich zbožnými dušemi panovat posvátné přátelství, které hledí pouze na potřeby církve. Oba byli zcela rozdílní a jejich spojenectví se rodilo z ryze protichůdných pohnutek. K jejich cti sloužila pouze skutečnost, že se spolu nikdy nesvářili otevřeně. Valendra byl natolik chytrý, aby věděl, že s papežem se nepolemizuje, a Kliment si byl dobře vědom toho, že jeho státního sekretáře podporuje až příliš mnoho kardinálů. „Nepřeji si nic jiného, Svatý otče, než byste byl dlouho a spokojeně živ.“
„Naučil jste se obstojně lhát.“
Začínal mít dost staříkových provokací. „Na tom stejně nesejde. Až bude další konkláve, vy už tady

nebudete. Nemá smysl lámat si hlavu vyhlídkami.“
Kliment pokrčil rameny. „Opravdu na tom nesejde. Budu odpočívat ve sklepení pod Svatým Petrem spolu s ostatními, kteří seděli na tomto křesle. Můj nástupce mi bude zcela lhostejný. Ale on? On si bude muset začít dávat bedlivý pozor.“
Copak asi starý prelát ví? Jako by se poslední dobou stávalo zvykem trousit divné narážky. „Dělá snad něco Svatému otci starosti?“
Klimentovi se rozpálily oči. „Jste oportunista, Alberto. Intrikářský politik. Asi bych vás zklamal, kdybych tu byl ještě dalších deset let.“
Rozhodl se, že odhodí všechnu přetvářku. „O tom pochybuji.“
„Vlastně doufám, že ten úřad zdědíte. Zjistíte, že je úplně jiný, než jste si představoval. Měl byste to být vy.“
Chtěl to slyšet celé. „Kdo?“
Kliment se na nějakou chvíli odmlčel. Pak řekl: „Přece papežem, co jiného.“
„Copak hryže vaši duši?“
„Jsme bláhovci, Alberto. My všichni, v té naší velebnosti, nejsme nic jiného než bláhoví pošetilci. Bůh je daleko moudřejší, než si vůbec umí jediný z nás představit.“
„To by žádný věřící jistě nezpochybňoval.“
„Vykládáme si své dogma a přitom ničíme životy lidí, jako je Otec Kealy. Je to jen kněz, který se snaží poslouchat své svědomí.“
„To on je opravdový oportunista – abych použil vašeho výrazu. Člověk, který se rád dostává do středu pozornosti. Jistě byl srozuměn s postojem církve, když přísahal, že se bude řídit naší naukou.“
„Ale čí naukou? Jsou to lidé jako vy a já, kdo pronáší takzvané slovo Boží. Jsou to lidé jako vy a já, kdo trestá jiné lidi za to, že se proti této nauce prohřešují. Často se ptám, je-li naše drahé dogma skutečným míněním Všemohoucího nebo jen zděděnou představou katolických duchovních.“
Valendra tuto papežovu otázku přičítal na vrub jeho podivnému chování z poslední doby. Uvažoval, zda by se měl pokusit získat na ni odpověď, nakonec však usoudil, že jej papež zkouší, a tak odpověděl jediným možným způsobem: „Považuji slovo Boží a dogma naší církve za jedno a totéž.“
„Dobrá odpověď. Svou dikcí přímo učebnicová. Bohužel, Alberto, tato víra se nakonec stane vaší záhubou.“
Papež se otočil a vykročil směrem k oknu.

5

MICHENER VYŠEL DO POLEDNÍHO SLUNCE. DEŠTIVÁ OBLOHA SE roztrhala a prosvítající modrý pás půlila stopa za letadlem mířícím na východ. Na dláždění Svatopetrského náměstí zůstávaly památky po bouřce – kaluže rozeseté jako spousty jezer rozprostírající se po nekonečné rovině. Televizní štáby byly stále na místě, mnohé právě odesílaly zpravodajské šoty.
Odešel z tribunálu ještě předtím, než byl přerušen. Jeden z pobočníků jej později informoval, že konfrontace mezi Otcem Kealym a kardinálem Valendrou pokračovala ještě bezmála dvě hodiny.
Přemítal, jaké mělo asi toto slyšení smysl. Rozhodnutí o Kealyho vyloučení z církve padlo bezpochyby dávno předtím, než byl kněz povolán do Říma. Jen pár obviněných duchovních se vůbec kdy dostavilo k tribunálu, takže Kealy sem s největší pravděpodobností přijel hlavně proto, aby upoutal pozornost ke svému hnutí. V řádu několika týdnů bude oznámeno, že již byl rozvázán jeho vztah ke Svaté stolici – další z vyhnanců, kteří se odvážili prohlásit církev za dinosaura směřujícího k vyhynutí.
Někdy se Míchenerovi zdálo, že by kritici přece jen mohli mít pravdu.
Téměř polovina katolíků žije v Latinské Americe. K tomu Afrika a Asie – a zlomek naroste na tři čtvrtiny. Naklonit si tuto mezinárodní většinu a přitom se neodcizit Evropanům a Italům byl každodenní nevděčný boj. S něčím tak komplikovaným se nepotýkala žádná hlava státu. Přesně to však římskokatolická církev dělala už po dvě tisíciletí – na to si nemohla činit nárok žádná jiná lidská instituce. Přímo před očima se mu rozprostíral jeden z nejvelkolepějších projevů církevní moci.
Náměstí ve tvaru klíče, uzavřené ze stran dvěma skvostnými Berniniho půlkruhovými kolonádami, opravdu bralo dech. Vatikán dělal na Michenera vždycky hluboký dojem. Poprvé se sem dostal před dvanácti lety jako výpomocný kněz colognského arcibiskupa – jeho ctnost sice podrobila zkoušce Katerina Lewi, jeho odhodlání se tím však ještě posílilo. Vzpomínal, jak kdysi prozkoumával všech 108 akrů této zdí obehnané enklávy a žasnul nad velkolepostí, které je možno dosáhnout jen neustávajícími stavebními počiny v průběhu dvou tisíců let.
Nejmenší stát na světě se sice nerozkládal na jednom z návrší, na nichž byl Řím poprvé vystavěn, zato

vévodil kopci Mons Vaticanus – jediném, jehož název si lidé stále pamatovali. Skutečných občanů tu nežilo ani dvě stě a ještě míň jich vlastnilo vatikánský pas. Nikdy tu nepřišla na svět jediná duše, kromě papežů tu zemřelo jen pár lidí a ještě méně jich tu bylo pochováno. Vládla zde jedna z posledních absolutních monarchií a Michenerovi vždy připadalo smutně ironické, že zástupce Svaté stolice při OSN nemohl podepsat deklaraci lidských práv, protože ve Vatikánu neexistovala náboženská svoboda.
Rozhlížel se po prosluněném náměstí, přenosových vozech se pletí antén a zahlédl hloučky lidí, kteří jednotě upínali zrak vpravo vzhůru. Někteří volali: Santissimo Padre! Svatý otče! Otočil se po směru jejich obrácených hlav ke čtvrtému poschodí apoštolského paláce. Mezi dřevěnými okenicemi rohového okna se objevila papežova tvář.
Mnozí z věřících začali mávat na pozdrav. Kliment jim gestem odpověděl.
„Pořád jsi z něj celý pryč, vid?“ ozval se ženský hlas.
Obrátil se. Několik kroků od něj stála Katerina Lewi. Nějak tušil, že jej vyhledá. Přistoupila kousek blíž, takže oba stáli ve stínu jednoho s Berniniho sloupů. „Ani trochu ses nezměnil. Pořád zamilovaný do svého Boha. Na tom tribunálu jsem ti to viděla na očích.“
Pokusil se o úsměv, jeho rozum mu však velel, aby se měl na pozoru. „Jakpak se máš, Kate?“ Rysy v jejím obličeji změkly. „Je život takový, jaký jsi očekávala?“
„Nemůžu si stěžovat. Bylo by to stejně neproduktivní, jaks kdysi prohlásil.“
„To rád slyším.“
„Jak ses dozvěděl, že se tu dnes objevím?“
„Viděl jsem před pár týdny tvou žádost o akreditaci. Můžu se tě zeptat, co tě na Otci Kealym tak zajímá?“
„Neviděli jsme se patnáct let a ty se chceš bavit o tomhle?“
„Když jsme spolu hovořili naposledy, řekla jsi, abych už o nás dvou nikdy nemluvil. Že my dva už neexistujeme. Jenom já a Bůh. Nepovažoval jsem to tudíž za vhodný námět.“
„To jsem ti ovšem řekla až potom, co jsi mi oznámil, že se vracíš k arcibiskupovi a že celý svůj život zasvětíš službě bližním. Jako kněz katolické církve.“
Stáli u sebe poněkud těsně, proto udělal krok zpátky hlouběji do stínu kolonády. Všiml si, jak sílící podzimní slunce vysouší Michelangelovu kopuli svatopetrské baziliky.
„Pořád se umíš skvěle vyhýbat odpovědi,“ naznačil.
„Jsem tady, protože mě o to Tom Kealy požádal. Není to žádný idiot. Dobře ví, jak tenhle tribunál skončí.“
„Pro koho píšeš?“
„Jsem na volné noze. Zrovna spolu dáváme dohromady knížku.“
Uměla skvěle psát, zvlášť básně. Vždycky jí její literární schopnosti záviděl a po jejich mnichovském rozchodu občas sledoval, jak se jí vede. Působení – vždycky krátké – u několika evropských deníků, dokonce práce v Americe. Tu a tam zachytil její jméno v novinovém podtitulku – nikdy nic zásadního, povětšině eseje s náboženskou tematikou. Několikrát se mu ji téměř podařilo vyslídit a zatoužil ji pozvat na kávu, věděl však, že je to nemožné. Učinil rozhodnutí a nebylo kroku zpátky.
„Nebyla jsem překvapená, když ses dostal až do kurie,“ řekla. „Počítala jsem, že když byl Volkner zvolen papežem, vezme si tě s sebou.“
Zachytil pohled v jejích smaragdových očích a cítil, že zápasí s pocity, podobně jako tenkrát před patnácti lety. Tehdy byl horlivým a ctižádostivým knězem vezoucím se na přízni osudu německého biskupa a mnozí mu prorokovali kardinálskou budoucnost. Teď se dokonce mluvilo i o jeho zvolení do Svaté stolice. Nebylo totiž neobvyklé, aby si papežský tajemník z Apoštolského paláce nasadil rovnou červenou čapku. Toužil stát se kardinálem a zúčastnit se příští konkláve v Sixtinské kapli pod freskami Michelangela a Botticelliho, s výsadou hlasovat i hlásat.
„Kliment je dobrý člověk.“
„Je to blázen,“ pronesla tiše. „Jenom další z těch, kterého ctihodní kardinálové dosadí do křesla, než se některému z nich podaří nashromáždit dostatek hlasů.“
„Co ti dává právo takto mluvit?“
„A nemám pravdu?“
Odvrátil se od ní, aby mohla její popudlivost opadnout, a sledoval hloučky stánkařů po obvodu náměstí. Pořád vznětlivá; co si vzpomínal, byla její řeč vždycky kousavá a vášnivá. Blížila se čtyřicítce, životní zralost však jen pramálo utlumila její ohnivý temperament. Byla to jedna z věcí, které se mu na ní nelíbily a která jemu chyběla. V jeho světě byla upřímnost neznámou veličinou. Byl celý život obklopen lidmi, kteří dokázali s přesvědčením říkat to, co si nemysleli, a na pravdu tedy příliš nezbývalo. Takto člověk alespoň věděl, na čem si stojí. Pevná zem, ne ony tekuté písky, na něž si už tolik navykl.
„Kliment je dobrý člověk pověřený téměř nesplnitelným úkolem,“ odpověděl.

„Kdyby se drahá matka církev trochu ohnula, nemuselo by to být tak složité. Musí to být pěkná dřina řídit miliardu lidí, kteří musí věřit, že papež je jediný člověk na světě, který se nemůže dopustit omylu.“
Nechtěl se s ní přít o věrouce, zvláště ne uprostřed Svatopetrského náměstí. Jen pár kroků od nich pochodovali se vztyčenými halapartnami dva členové švýcarské gardy v chocholatých helmicích.
Sledoval, jak se blíží hlavnímu vstupu do baziliky. Šest mohutných zvonů spočívalo mlčky vysoko v kopuli, uvědomoval si však, že není daleko chvíle, kdy budou ohlašovat Klimentův skon. Což činilo Katerininu drzost ještě nestoudnější. Že šel na tribunál a teď se s ní pustil do řeči, byla chyba. „Rád jsem tě viděl, Kate.“ Obrátil se k odchodu.
„Parchante.“
Nadávku vycedila jen tak hlasitě, aby ji nepřeslechl.
Otočil se zpátky a říkal si, jestli to myslela vážně. Z její tváře byl patrný zmatek. Přistoupil k ní a sníženým hlasem řekl: „Neviděli jsme se roky a ty mi chceš vyprávět jen o zkaženosti církve. Jestli jí opravdu tolik opovrhuješ, proč mařís čas a pořád o ní píšeš? Napiš raději ten román, o kterém jsi kdysi tolik snila. Myslel jsem, že se možná časem zklidníš. Jak vidím, spletl jsem se.“
„Je neuvěřitelné, že by ti na tom mohlo vážně záležet. Na moje city jsi vůbec nehleděl, když jsi mi tehdy oznámil, že je konec.“
„Musíme se tím vším znovu probírat?“
„Ne, Coline, to nemusíme.“ Vzdávala to. „To vážně nemusíme. Ať je po tvém: ráda jsem tě viděla.“
Na okamžik zaregistroval lítost, rychle ji však v sobě přemohla.
Zíral směrem k paláci. Stále více lidí volalo a mávalo na pozdrav. Několik televizních štábů tento okamžik natáčelo.
„To je on, Coline,“ řekla Katerina. „To on je tvůj problém. Jenom to nevíš.“
Než jí stačil něco odpovědět, byla pryč.

6
15:00
VALENDRA SI NASADIL NA UŠI SLUCHÁTKA, SPUSTIL PŘEHRÁVÁNÍ a zaposlouchal se do rozhovoru mezi Colinem Michenerem a Klimentem XV. Odposlouchávací zařízení nainstalované do papežských komnat opět fungovalo bezchybně. V celém Apoštolském paláci jich bylo hned několik. Zařídil to okamžitě po Klimentově zvolení, což nebylo nijak složité, protože jako státní sekretář měl na starosti zajištění bezpečnosti Vatikánu.
Kliment měl pravdu. Valendra skutečně potřeboval, aby se současný pontifikát ještě nějakou dobu udržel, aby mohl na svou stranu získat těch několik zbývajících váhavců, jejichž hlasy mu scházely na příští konkláve. Současná Svatá stolice měla 160 členů, z toho 47 jich mělo přes osmdesát let a tudíž nemohlo hlasovat, pokud by ke konkláve došlo v následujících 30 dnech. Zatím měl jistou oporu u pětačtyřiceti členů, což bylo pro začátek solidní, pro zvolení však stále málo. Přísloví: Kdo přichází na konkláve jako papež, odchází jako kardinál, naposledy ignoroval. Odposlouchávací zařízení bylo pouze jednou stránkou jeho strategie, jež měla zajistit, aby italští kardinálové znovu nesběhli na druhou stranu. Bylo pozoruhodné, jak nevybíravý měla knížata církve jazyk.. Hřích jim nebyl nijak vzdálený a jejich duše potřebovaly očistu stejně jako duše ostatních smrtelníků. Valendra však věděl, že někdy je pokání na kajícníkovi potřeba vynutit.
To je v pořádku, Coline. Ona je součástí vaší minulosti. Součástí, na kterou nelze zapomínat.
Valendra sejmul z uší sluchátka a pohlédl na muže, který seděl vedle něj. Otec Paolo Ambrosi mu stál po boku už víc jak deset let. Byl drobný a hubený, s řídkými vlasy barvy zašedlé slámy. Jeho zahnutý nos a ostrá čelist připomínaly Valendrovi jestřába; tato zvířecí analogie také pozoruhodně vystihovala jeho povahu. Usmíval se jen zřídka, nesmál se vůbec. Neustále jej halila vážnost, to však Valendru nijak neobtěžovalo, protože to byl člověk jatý horlivostí a ctižádostí, což byly znaky, kterých si Valendra nemálo cenil.
„Je legrační, Paolo, že ti dva spolu mluví německy, jako by jim tu nikdo jiný nerozuměl.“ Valendra vypnul přehrávač. „Ta žena, kterou Otec Michener nepochybně důvěrně zná, leží našemu papeži nějak na srdci. Řekněte mi o ní něco.“
Seděli právě v salónu bez oken ve třetím patře Apoštolského paláce, který patřil k ohromným prostorám vyhrazeným státnímu sekretáři. Magnetofony a radiopřijímač tu byly zabudovány v nenápadné skříňce na zámek. Valendra nijak netoužil po tom, aby jeho aparaturu někdo objevil, i když ve víc jak deseti tisících místnostech, sálech a chodbách, z nichž většina se ukrývala za zamčenými dveřmi, existovalo jen nepatrné riziko, že by tu někdo rušil.

„Jmenuje se Katerina Lewi. Narodila se rumunským rodičům, kteří uprchlí ze země, když jí ještě nebylo patnáct. Otec přednášel práva. Získala univerzitní titul v Mnichově, další v Belgii. Koncem 80. let se vrátila do Rumunska a byla přitom, když sesadili Ceauseska. Je to taková hrdá revolucionářka.“ Zachytil v Ambrosiho hlase pobavený tón. „S Michenerem se poznala v Mnichově, ještě když byli oba studenti. Měli spolu románek, který trval pár let.“
„Odkud to všechno víte?“
„Michener měl s papežem i jiné rozhovory.“
Valendra si přehrával jen ty nejdůležitější záznamy, Ambrosi však zjevně nevynechal ani jediný. „Nikdy jste se o tom nezmínil.“
„Nezdálo se mi to podstatné, dokud se Svatý otec nezačal zajímat o tribunál.“
„Asi jsem Otce Michenera podcenil. Je to přece jenom člověk. Člověk s minulostí. A chybami. Tahle jeho stránka se mi začíná líbit. Co dál?“
„Katerina Lewi pracovala pro řadu periodik. Označuje se za žurnalistku, spíš je ale spisovatelkou na volné noze. Psala pro Der Spiegel, Herald Tribune, pro londýnský Times. Nikde se dlouho nezdrží. Má levičácké názory, její články nejsou vůči organizované církvi nijak příznivé. Napsala tři knihy, dvě o německé Straně zelených, jednu o katolické církvi ve Francii. Žádná díra do světa. Je dosti inteligentní, ale nedisciplinovaná.“
Valendra vycítil, co chtěl vlastně vědět. „A řekl bych, že taky ambiciózní.“
„Po rozchodu s Michenerem byla dvakrát vdaná. Žádné manželství jí dlouho nevydrželo. Známost s Otcem Kealym vyšla spíše z její strany. Pár posledních let pracovala ve Spojených státech. Jednou se objevila u něj v úřadě a od té doby jsou spolu.“
To vzbudilo Valendrův zájem. „Milenci?“
Ambrosi pokrčil rameny. „Těžko říct. Zdá se ale, že má slabost pro kněze, tak se to dá předpokládat.“
Valendra si znovu nasadil sluchátka a zapnul přehrávač. V uších se mu rozezněl hlas Klimenta XV. Zatím připravím list pro Otce Tibora. Požádám v něm o psanou odpověď, pokud se však rozhodne mluvit, vyslechněte ho, ptejte se na vše, co uznáte za vhodné a pak mne o všem informujte. Stáhl si sluchátka z hlavy. „O co tomu starému bláznovi jde? Poslat Michenera za osmdesátiletým starcem. Co tím sleduje?“
„Je to jediná doposud žijící osoba, která kromě Klimenta skutečně viděla, co je uloženo v riservě ohledně fatimského proroctví. Otec Tibor dostal původní text sestry Lucii přímo od Jana XXIII.“
Při zmínce o Fatimě se mu stáhnul žaludek. „Zjistil jste, kde teď Otec Tibor žije?“
„Mám jistou adresu v Rumunsku.“
„Je třeba to pečlivě sledovat.“
„Chápu. Jen mi stále není jasné proč.“
Neměl v úmyslu nic vysvětlovat, dokud nebude zbytí. „Myslím, že by se nám hodilo, pokud by nám se sledováním Michenera někdo pomohl.“
Ambrosi se zazubil. „Myslíte ona?“
Převracel tu otázku chvíli v hlavě, odměřoval svoji odpověď podle toho, co věděl o Colinu Michenerovi a co nyní předpokládal o Katerině Lewi. „Ještě uvidíme, Paolo.“

7
20:30
MICHENER STÁL PŘED HLAVNÍM OLTÁŘEM V BAZILICE SVATÉHO
Petra. Chrám byl pro dnešní den uzavřen a ticho rušily pouze uklízecí čety, které cídily tisíce metrů mozaikové podlahy. Opřel se o mohutnou balustrádu a pozoroval zaměstnance, jak sdírali hadry a smetáky každodenní špínu z mramorového schodiště. Teologické i umělecké ohnisko celého křesťanstva leželo přímo pod ním v hrobce svatého Petra. Otočil se a zvednul hlavu směrem k Berninimu kučeravému baldachýnu, pak se zadíval přímo nad sebe do Michelangelovy kopule, která skrývala oltář, slovy jednoho návštěvníka, jako by jej dlaň Boží držela v hrsti.
Vzpomínal na II. vatikánský koncil, kdy byla chrámová loď lemována stupňovitými lavicemi, v nichž sedělo na tři tisíce kardinálů, kněží, biskupů a teologů téměř každého náboženského vyznání. V roce 1962 měl jako chlapec z katolické školy v jihovýchodní Georgii po prvním svatém přijímání a připravoval se na konfirmaci. Co se tehdy dělo 5 000 kilometrů od domova v Římě, jej sotva zajímalo. Později sledoval záběry ze zahajovacího shromáždění, kde Jan XXIII., shrbený na papežském trůnu, žádal církevní tradicionalisty i pokrokáře ke sjednocenému dílu, aby se město pozemské přiblížilo městu nebeskému, v němž pravda vládne. Byl to zcela bezprecedentní krok. Absolutní monarcha sezval sobě podřízené, aby doporučili, jak všechno změnit. Tři roky debatovali delegáti o náboženské svobodě, židovství, laické

účasti, manželství, kultuře i kněžství. Na konci byla církev zásadně změněná. Někteří tvrdili, že ještě ne dost, jiní zase, že až příliš.
Podobně jako jeho vlastní život.
I když se narodil v Irsku, vyrůstal v americkém státě Georgia na břehu řeky Savannah, vzdělání pak dokončil v Evropě. Ačkoli byl vychován na dvou kontinentech, v kurii, kde převažovali Italové, jej brali za Američana. Naštěstí plně pochopil vrtošivou atmosféru, která jej tu ze všech stran obklopovala. Během prvních třiceti dnů po příchodu do papežského paláce zvládl čtyři hlavní zásady pro přežití ve Vatikánu. Zásada č. 1 – nikdy se nezabývej původní myšlenkou. Zásada č.2– Pokud tě přece jen napadne, nikde ji nevyslovuj. Zásada č. 3 – Absolutně nikdy nesvěřuj myšlenku papíru. A zásada č. 4 – Pokud to přece jen z bláhovosti uděláš, nikdy se pod to nepodepisuj.
Rozhlédl se znovu po prostorách chrámu a obdivoval se harmonickým proporcím, které proklamovaly téměř dokonalou architektonickou rovnováhu. Pod ním leželo pochováno sto třicet papežů a doufal, že v blízkosti jejich hrobek dnes nalezne trochu klidu.
Starosti o Klimenta jej však nepřestávaly zaměstnávat.
Sáhl do sutany a vyjmul nadvakrát složené listy papíru. Veškeré jeho šetření událostí ve Fatimě se soustředilo na tři proroctví Panny Marie a zdálo se mu, že právě tato slova papeže nejvíce znepokojují.
Otevřel text se zprávou sestry Lucii a začetl se do prvního tajemství:
+++++
Naše Paní ukázala něco jako moře podzemních plamenů. Uviděli jsme ďábly a ubohé duše, jež poletovaly jako žhavé uhlíky a křičely v plamenech bolestí a zoufalstvím. Ďáblové měli podobu strašlivých neznámých zvířat, byli ale průhlední a černí. Vidění trvalo jenom krátkou chvíli.

Druhé tajemství vycházelo z prvního:

Vidíte peklo, kam odcházejí duše nebohých hříšníků, sdělila nám Marie. Bůh je však chce zachránit, a proto si přeje, aby se svět obrátil k neposkvrněnému srdci. Budou-li lidé činit, co vám povím, bude spaseno mnoho duší a zavládne pokoj. Válka se chýlí ke konci. Nepřestanou-li však urážet Boha, začne za vlády Pia XI. další a mnohem strašnější. Abych tomu zabránila, přicházím a žádám, aby bylo Rusko zasvěceno mému neposkvrněnému srdci a bylo zavedeno smírčí přijímání v první sobotu každého měsíce. Jestliže uposlechnou mé žádosti, Rusko se obrátí a zavládne pokoj. Jestliže neuposlechnou, jeho hřích se rozeseje po celé zemi a bude podněcovat války a pronásledování církve. Bezúhonní budou zmírat mučednickou smrtí, Svatý otec bude mnoho trpět, četné národy budou vyhlazeny. Svatý Otec zasvětí Rusko mně a ono bude obráceno, načež na jistou dobu bude pro svět zajištěn pokoj.

Třetí tajemství bylo nejzáhadnější:

Po dvou předchozích, které jsem již vyložila, jsme spatřili po levici naší Paní, trochu výše, anděla s ohnivým mečem v levé ruce; jiskřil a šlehaly z něho plameny, které jako by měly zapálit svět; avšak vyhasínaly, jakmile se dotkly záře, která vycházela z pravé ruky Naší Paní směrem k němu. Anděl ukázal pravou rukou na zem a silným hlasem volal: Pokání! Pokání! Pokání! A spatřili jsme oslnivé Boží světlo. Bylo to jako když se lidé objevují v zrcadle, které míjejí. A pak jsme viděli bíle oblečeného biskupa, jako by to byl Svatý otec, a další biskupové, kněží, řeholnici a řeholnice vystupovali na strmou horu, na jejímž vrcholku byl velký kříž z hrubých kmenů, jako korkový dub s kůrou; dříve, než sem Svatý otec dospěl, procházel velkým, polorozbořeným městem, rozechvělý, kolísavým krokem, zkroušený bolestí a trýzní se modlil za duše mrtvol, které na cestě potkával; když došel na vrchol hory a padl na kolena u paty velkého kříže, byl zabit skupinou vojáků, kteří na něho vystřelili několik kulek a šípů; stejně tak zemřeli jeden po druhém ostatní biskupové i kněží, řeholnici, řeholnice a různé světské osoby, muži i ženy různých tříd a postavení. Pod dvěma rameny kříže stáli dva andělé, každý s křišťálovou kropenkou v ruce, zachycovali krev mučedníků a zalévali jí duše, které se přibližovali k Bohu.
+++++
Věty zněly jako nějaká jinotajná, mystická báseň s jen sotva zřetelným smyslem, který se nabízel volnému výkladu. Po desetiletí předkládali teologové, historikové i Spiklenci nejrůznější analýzy. Nikdo nevěděl nic jistého. Klimenta XV. však něco hluboce trápilo.
„Otče Michenere?“
Otočil se.
Jedna z řádových sester, které mu připravovaly večeři, spěchala přímo k němu. „Odpusťte, ale Svatý otec

si s vámi přeje mluvit.“
Michener obvykle s Klimentem večeřel, dnes však přizval papež ke stolu biskupy z Mexika do Severoamerické koleje. Podíval se na hodinky. Kliment se vrátil nějak brzy. „Děkuji, sestro, hned budu v jeho rezidenci.“
„Papež tam není.“
To bylo podezřelé.
„Je v riservě. Žádá vás, abyste došel za ním tam.“
Skryl překvapení a odpověděl: „Dobrá. Budu tam hned.“
+++++
Kráčel prázdnými chodbami směrem k archivu. Klimentova opakovaná přítomnost v tajných archivech nevěstila nic dobrého. Stále ale nedokázal pochopit důvod. Nechal tedy své myšlenky odběhnout, aby si ještě jednou zrekapituloval onen záludný fatimský fenomén.
V roce 1917 se Panna Marie zjevila třem chudým dětem na náhorní planině Cova da Iria nedaleko portugalské vesničky Fatima. Sedmiletá Jacinta a devítiletý Francisco Martovi byli sourozenci, jejich sestřenice Lucia dos Santos měla deset. Bohorodička se jim zjevila celkem šestkrát v období od května do října vždy třináctého dne v měsíci, na stejném místě a ve stejnou hodinu. U posledního zjevení byly přítomny tisíce lidí a stali se svědky podivného přírodního úkazu, kdy slunce měnilo barvy a zběsile se pohybovalo po obloze; to bylo znamením z nebe, že zjevení je opravdové.
Trvalo přes deset let, než církev uznala zjevení za hodné schválení. Dva z malých vizionářů se toho však nedožili, neboť Jacinta a Francisco zemřeli během necelých třiceti měsíců od posledního zjevení na chřipku. Lucia se však dožila vysokého stáří a zemřela teprve nedávno jako jeptiška v jednom izolovaném klášteře, v němž zasvětila svůj život cele Bohu. Panna Marie tyto události už tenkrát předpověděla, neboť oznámila: Jacintu a Franciska si brzy vezmu k sobě. Ty, Lucio, zde však zůstaneš déle. Ježíš potřebuje tvoje služby, aby mne lidé více uznávali a milovali.
Panna tři tajemství oznámila při svém červencovém navštívení. Lucia sama prozradila první dvě během následujících několika let a dokonce je zahrnula i do svých vzpomínek, vydaných v roce 1940. Pouze Lucia a Jacinta slyšely od Panny Marie třetí tajemství, neboť Franciskovi nebylo z nějakého důvodu dáno její hlas slyšet. I když místní biskup na děti tvrdě naléhal, aby třetí tajemství prozradily, všechny odmítly. Jacinta a Francisco si je brzy odnesli s sebou do hrobu, i když v říjnu 1917 Francisco jednomu tazateli odpověděl, že „třetí tajemství je pro dobro duší a mnohé by byly smutné, kdyby je znaly.“
Opatrovníkem posledního poselství tedy zůstala Lucia.
I když jí bylo dopřáno dobré zdraví, v roce 1943 se zdálo, že opakovaný zánět pohrudnice předznamenává blížící se konec. Místní biskup jménem da Silva ji požádal, aby třetí tajemství sepsala, vložila do obálky a zapečetila. Zpočátku se tomu bránila, v lednu 1944 se jí však zjevila Panna Maria v klášteře v Tuy a sdělila jí, že si Bůh přeje, aby poslední poselství sepsala.
Lucia tedy zbývající tajemství svěřila papíru a zapečetila do obálky. Když byla tázána, kdy má být veřejně odhaleno, řekla jen, že v roce 1960. Obálka byla doručena biskupu da Silvovi, který ji vložil do větší obálky, zapečetil voskem a uložil do diecézního trezoru, kde zůstala po následujících třináct let.
V roce 1957 si Vatikán vyžádal všechny spisy sestry Lucie do Říma, včetně třetího tajemství. Papež Pius XII. nato vložil obálku se třetím tajemstvím do dřevěné skříňky s nápisem SECRETUM SANCTI OFFICIO, tajemství Svatého oficia. Ta zůstala na papežově stole po dva roky, aniž do jejího obsahu nahlédl.
Až v srpnu 1959 byla skříňka konečně otevřena a dvojitá obálka, stále zapečetěná voskem, byla předána novému papeži Janu XXIII. V únoru 1960 vydal Vatikán strohé oznámení, v němž sdělil, že třetí tajemství z Fatimy zůstane i nadále nezveřejněno. Nebylo podáno žádné další vysvětlení. Z papežského nařízení byl rukopis sestry Lucii znovu uložen do dřevěné skříňky a uzamčen v riservě v tajných vatikánských archivech. Od Jana XXIII. se každý další papež odvážil do riservy a skříňku otevřel, žádný z nich však tajemství veřejně neodtajnil.
Až Jan Pavel II.
Když málem přišel o život při atentátu v roce 1981, byl přesvědčen, že dráhu kulky odklonila neviditelná ruka. O devatenáct let později z vděčnosti k Panně Marii nařídil, aby bylo třetí tajemství zveřejněno. Aby Vatikán uklidnil možné diskuse, vydal současně s ním i čtyřicetistránkové pojednání, které vysvětlovalo všechny neprůhledné metafory. Publikována byla rovněž fotokopie původního rukopisu sestry Lucii. Tisk byl touto zprávou chvíli fascinován a nakonec vše utichlo.
Všechny spekulace skončily.
Jenom málokdo se o záležitosti ještě zmínil. Pouze Kliment XV. jí zůstával posedlý.
+++++

Michener vešel do archivů a minul nočního hlídače, který se mu letmo uklonil. Rozlehlá čítárna naproti tonula ve stínech. Ze vzdáleného rohu prosvítalo otevřeným mřížovím riservy nažloutlé světlo.
Kardinál Maurice Ngovi stál venku a ruce měl pod šarlatovou sutanou zkřížené na prsou. Byl to hubený muž s obličejem, jehož ošlehaná patina vyprávěla o krušném životě. Měl řídké, šedivě drátěné vlasy, brýle s kovovou obroučkou mu orýsovávaly oči, v nichž se odrážela neutuchající znepokojenost. I když mu bylo teprve dvaašedesát, byl již nairobským biskupem, starším sboru afrických kardinálů. Nebyl světícím biskupem s vlastní diecézí, nýbrž výkonným prelátem, který měl za úkol řídit největší katolickou populaci v subsaharské oblasti.
Jeho starosti na rodném kontinentu však musely ustoupit do pozadí, když jej Kliment XV. povolal do Říma, aby předsedal Kongregaci katolického vzdělávání. Ngovi tak proniknul do každého aspektu náboženské výchovy, stal se přední figurou pro biskupy a kněží, s nimiž společně pracoval na tom, aby katolické školy, semináře a univerzity odpovídaly vizím Svaté stolice. Po řadu minulých desetiletí musel zastávat konfliktní pozici a mimo Itálii se setkával s odporem a nesnášenlivostí, obnovný duch II. vatikánského koncilu však toto chování změnil – jako se změnili i lidé typu Maurice Ngoviho, kteří měli za úkol zklidňovat napětí a současně zajišťovat podrobení se diktátu Říma.
Temperamentní pracovní etika a přizpůsobivá osobnost byly dva důvody, proč Kliment Ngoviho jmenoval. Dalším bylo přání, aby se o tomto skvělém kardinálovi dozvědělo co nejvíce lidí. Před šesti měsíci mu papež propůjčil další titul – camerlengo. Vyplývalo z toho, že Ngovi bude po Klimentově smrti řídit Svatou stolici, dokud nebude provedena kanonizační volba jeho papežského nástupce. Byla to sice jen přechodná funkce, spíše ceremoniální, byla nicméně dosti důležitá, neboť zajišťovala, že se Ngovi stane klíčovým hráčem pro příští konkláve.
Michener s Klimentem několikrát diskutovali na téma příštího papeže. Pokud se lze poučit z historie, pak by to měla být nekontroverzní postava, která ovládá jazyky a má zkušenosti z kurie – nejlépe kardinál ze země, která není světovou mocností. Po třech plodných letech v Římě nyní Ngovi splňoval všechny předpoklady a stejnou otázku si kladli ve stále větší míře i kardinálové ze Třetího světa. Nenastal čas pro barevného papeže?
Michener došel až ke vchodu do riservy. Uvnitř stál Kliment u starobylého trezoru, který pamatoval ještě Napoleonovo drancování. Dvojité masivní kovové dveře byly doširoka rozevřeny a odhalovaly bronzová šuplata a police. Zahlédl i dřevěnou skříňku. Papež svíral v třesoucí se ruce list papíru. Michener věděl, že ve dřevěné skříňce byl stále uložen originál rukopisu sestry Lucii, bylo mu však také známo, že v ní byl i další list. Italský překlad původního portugalského poselství, který vznikl za Jana XXIII. v roce 1959. Kněz, který byl tímto úkolem pověřen, byl mladý rekrut ze státního sekretariátu.
Otec Andrej Tibor.
Michener četl v archivech evidované záznamy kuriálních úředníků, z nichž vysvítalo, že Otec Tibor předal svůj překlad osobně přímo tehdejšímu papeži, který si jej přečetl a následně nařídil, aby byla skříňka společně s překladem zapečetěna.
Kliment teď po Otci Tiborovi z nějakého důvodu pátral.
„To je znepokojivé," pronesl šeptem Michener a nespouštěl oči z výjevu v riservě.
Kardinál Ngovi stál na krok od něj, neřekl však nic. Uchopil Michenera za ruku a odvedl jej stranou k regálu se spisy. Ngovi byl jeden z mála, kterým Kliment i jeho tajemník bezvýhradně důvěřovali.
„Co tu děláte?" zeptal se Ngoviho.
„Byl jsem sem zavolán."
„Domníval jsem se, že bude Kliment večer v Severoamerické koleji." Stále tlumil hlas.
„Nečekaně odtamtud odešel. Zavolal mě před půl hodinou a vzkázal, že se sejdeme tady."
„Je to potřetí za dva týdny, co se tu objevil. Bezpochyby si toho lidé začínají všímat."
Ngovi přikývl. „Naštěstí je v trezoru spousta věcí. Sotva se někdo dopátrá, co tu hledá."
„Dělá mi to starosti, Maurici. Chová se podivně." Pouze v soukromí mohl porušit protokol a vyslovit křestní jméno.
„Souhlasím. Všechny moje dotazy odbývá hádankami."
„Minulý měsíc jsem strávil zkoumáním všech mariánských zjevení, které kdy byly vyšetřovány. Pročítal jsem jednu zprávu za druhou od svědků i vizionářů. Nikdy by mě nenapadlo, že máme tolik návštěv z nebe. O každé z nich chce vědět podrobnosti, každé slovo, které Marie vyslovila. Nechce ale říct proč. A pořád se vrací sem." Zakroutil hlavou. „Nebude trvat dlouho a Valendra se o tom dozví."
„Dnes je s Ambrosim mimo Vatikán."
„To je jedno, zjistí to stejně. Někdy si říkám, že mu tady musí všichni donášet."
Uvnitř riservy se ozvěnou rozneslo zaklapnutí víka, po němž následovalo zarachocení kovových dveří. Za

okamžik se objevil Kliment. „Je nutné vyhledat Otce Tibora.“
Michener k němu vykročil. „Z matriky jsem zjistil jeho současnou rumunskou adresu.“
„Kdy odjíždíte?“
„Zítra večer nebo nejpozději pozítří ráno, podle volných letů.“
„Chci, aby ta cesta zůstala jenom mezi námi třemi. Vezměte si volno. Jasné?“
Přikývl. Kliment hovořil stále šeptem. Michener opět podlehl zvědavosti. „Proč mluvíme tak tiše?“
„Nepřišlo mi, že bychom mluvili tiše.“
V jeho hlase zaznamenal podrážděnost. Jako by se o tom neměl zmiňovat.
„Coline, jste s Mauricem jediní, kterým mohu bezvýhradně důvěřovat. Tady můj přítel kardinál nemůže cestovat do zahraničí, aniž by nepůsobil nápadně – dnes už je příliš známý, příliš důležitý. Jste tedy jediný, kdo se toho úkolu může zhostit.“
Michener pokynul k riservě. „Proč sem stále chodíte?“
„Ta slova mě sem táhnou.“
„Jeho Svatost Jan Pavel II. odhalil světu obsah třetího fatimského poselství na začátku nového milénia,“ řekl Ngovi. „Předtím jej podrobně zkoumal výbor učenců a kněží. Sám jsem se toho účastnil. Text byl publikován i s fotokopií po celém světě.“
Kliment nereagoval.
„Snad by vám problém pomohla vyřešit porada s kardinály,“ navrhl Ngovi.
„Z kardinálů mám největší strach.“
Michener se zeptal: „Co čekáte, že se dozvíte od toho starého kněze z Rumunska?“
„Přišlo mi od něj něco, co mi nedává spát.“
„Nevzpomínám si na žádnou zásilku,“ konstatoval Michener.
„Došlo to v diplomatické poště. V zapečetěné obálce od bukurešťského nuncia. Odesílatel tvrdil, že překládal poselství Panny Marie pro papeže Jana.“
„Kdy jste tu poštu obdržel?“
„Před třemi měsíci.“
Michener si uvědomil, že v té době začal Kliment navštěvovat riservu.
„Teď vím, že říkal pravdu, proto již do toho nechci dál zapojovat nuncia. Potřebuji, abyste odjel do Rumunska a sám Otce Tibora vyslechl. Váš názor je pro mne důležitý.“
„Svatý otče –“
Kliment pozvedl ruku. „Nechci být v této záležitosti dále dotazován.“ Z jeho slov zněl hněv, což bylo u Klimenta zcela nezvyklé.
„Dobře tedy,“ pravil Michener. „Vyhledám Otce Tibora, Vaše svatosti. Buďte bez starosti.“
Kliment pohlédl zpět do riservy. „Všichni mí předchůdci se mýlili.“
„V čem, Jakobe?“ zeptal se Ngovi.
Kliment se otočil zpátky, jeho pohled byl zesmutnělý a vzdálený. „Ve všem, Maurici.“

8
21:45
VALENDRA SI UŽÍVAL VEČERA. PŘED DVĚMA HODINAMI SPOLEČNĚ s Otcem Ambrosim odjeli z Vatikánu a služebním vozem vyrazili k La Marcello, jedné z jejich oblíbených menších restaurací. Telecí srdce s artyčoky tu bylo bez diskuse nejlepší v Římě. Ribollita, toskánská polévka z fazolí, zeleniny a chleba, jej vracela zpátky do dětství. A dezertní citrónová zmrzlina s poněkud rozmařilou mandarínkovou polevou stačila, aby se sem náhodný návštěvník znovu vrátil. Večeřival tu už léta u svého stolu v zadní části a majitel si byl dobře vědom, kterým značkám vína dává jeho host přednost i jak si cení naprostého soukromí.
„Je krásný večer,“ řekl Ambrosi.
Mladší kněz se obrátil k Valendrovi na zadním sedadle protáhlého mercedesu, který již vozil po Věčném městě nemálo diplomatů – dokonce i prezidenta Spojených států, který tu byl na návštěvě loni na podzim. Zadní část vozu byla od řidiče oddělena přepážkou z mléčného skla. Všechna okna byla kouřová a neprůstřelná, boční stěny i podvozek měly výztuhu z oceli.
„To máte pravdu.“ Potáhnul z cigarety a vychutnával, jak se mu nikotin konejšivě rozpouštěl v tepnách po výtečném jídle. „Co víme o Otci Tiborovi?“
Rozhodl se hovořit v první osobě množného čísla, což – jak doufal – mu v budoucích letech přijde vhod. Papežové tak hovořili po celá staletí. Jan Pavel II. byl první, kdo od této zvyklosti upustil a Kliment XV. ji oficiálně zrušil. Jestliže však měl současný papež v úmyslu všechny časem posvěcené tradice zrušit, pak

Valendra byl připraven je znovu vzkřísit k životu.
Na nic z toho, co tížilo jeho mysl, se Ambrosiho u večeře nezeptal, neboť se držel pravidla, že vatikánské záležitosti projednával pouze ve Vatikánu. Viděl už příliš mnoho lidí, které zradil jejich neopatrný jazyk, některým z nich dokonce osobně napomohl k pádu. Své auto však považoval za jakousi vatikánskou enklávu a Ambrosi denně dohlížel na to, aby se v něm neusadila nějaká štěnice.
Z přehrávače se linuly hebké tóny ze Chopina. Hudba jej uvolňovala a současně odrušovala hovor před možným mobilním odposlouchávacím zařízením.
„Jmenuje se Andrej Tibor," navázal Ambrosi. „Pracoval ve Vatikánu v letech 1959 až 1967. Pak působil jako celkem bezvýznamný kněz u několika řeholních kongregací, před dvaceti lety odešel na odpočinek. Dnes žije v rodném Rumunsku, kam je mu zasílána penze, kterou si každý měsíc vyzvedává."
Valendra si vychutnal dlouhý doušek ze své cigarety. „Na pořadu je tedy otázka, k čemu jej Kliment potřebuje."
„Bezpochyby se to týká Fatimy."
Právě objeli Via Milazzo a vjížděli ulicí Via dei Fori Imperiali ke Koloseu. Líbilo se mu, jak se Řím stále drží své historie. Snadno si dokázal představit to niterné uspokojení císařů a papežů nad tím, že mohou vládnout něčemu tak velkolepě nádhernému. Jednoho dne se do tohoto pocitu ponoří také. Nikdy se nehodlal spokojit s rudým kardinálským biretem. Chtěl nosit camauro, které je vyhrazeno výlučně papežům. Kliment tuto starobylou čapku odmítl jako anachronizmus. Tato pokrývka hlavy z rudého sametu lemovaná bílou kožešinou však bude sloužit jako jedno z mnohých znamení, že se vrátila doba papežského majestátu. Katolíci ze Západu a Třetího světa již nebudou mít moc oslabovat latinské dogma. Církev se stále více starala o přizpůsobení světu než o obranu své víry. Islám, hinduizmus, buddhizmus a bezpočet protestantských sekt stále silněji oslabovaly řady katolického členstva. Dílo ďáblovo! Jediná pravá apoštolská církev byla v hluboké krizi a jedině on si uvědomoval, co její tělo potřebuje – pevnou a tvrdou ruku. Takovou, která si zajistí poslušnost svých kněží, oddanost svých oveček a zmnožení příjmů. Ruku, kterou byl více než ochoten poskytnout.
Ucítil na koleně lehký dotek a odhlédl od okna. „Tady to je, Eminence," ukazoval prstem Ambrosi.
Znovu vyhlédl ven, právě když auto zahýbalo z hlavní ulice. Kolem se míhaly kavárny, bistra a luxusní diskotéky. Nacházeli se v uličce Via Frattina, chodníky se hemžily vyznavači noční zábavy.
„Bydlí tady v tom hotelu," řekl Ambrosi. „Zjistil jsem to z její akreditační přihlášky, která je založena v evidenci bezpečnostního oddělení."
Ambrosi byl jako vždy svědomitý. Valendra poněkud hazardoval, když se rozhodl setkat s Katerinou Lewi bez dřívější domluvy, doufal však, že hektická noc a pozdní hodina zminimalizují počet zvědavých očí. Zvažoval, jak uskutečnit vlastní schůzku. Nápadné defilé do hotelového apartmá se mu nijak nezamlouvalo, ani si nepřál, aby jej zastoupil Ambrosi. Pak viděl, že žádný takový scénář nebude nutný.
„Zdá se, že nad naším posláním dohlíží sám Bůh," řekl a ukázal na ženu chystající se sejít z chodníku do hotelového vchodu olemovaného břečťanem. Valendra stisknul knoflík a zadní okénko se spustilo.
„Paní Lewi? Jsem kardinál Alberto Valendra. Možná si mě vybavíte z dnešního rána."
Zastavila svou nonšalantní chůzi a obrátila se k okénku. Měla drobnou, pružnou postavu, avšak způsob, jakým se nesla, jak postavila chodidla a zvažovala jeho oslovení, jak napřímila ramena a šíji, signalizoval o její povaze něco daleko podstatnějšího, než se dalo vyčíst z její výšky. Z jejího chování vyzařovala zvláštní, malátná lhostejnost, jako by ji knížata církve – či dokonce sám státní sekretář – zastavovali každý den. Valendra z ní však vycítil ještě něco jiného. Ctižádost. A tento vjem jej okamžitě uklidnil. Možná bude všechno mnohem snazší, než si původně představoval.
„Myslíte, že bychom si mohli tady v autě promluvit?"
Nasadila úsměv. „Takovou laskavou žádost vatikánského státního sekretáře nelze jen tak odmítnout."
Otevřel dveře a posunul se na kožené sedačce, aby jí udělal místo. Nastoupila dovnitř a rozepnula si vlněné sáčko. Ambrosi za ní zavřel dveře. Když si sedala, Valendra si všimnul, jak si vykasala sukni. Mercedes se pomalu sunul vpřed a zastavil se kousek opodál v postranní uličce, stranou od davů. Řidič vystoupil a vracel se k vjezdu do uličky; Valendra věděl, že se postará o to, aby je tu nikdo neobtěžoval.
„Toto je moje pravá ruka, Otec Paolo Ambrosi." Katerina potřásla nabídnutou pravicí. Valendra si všiml, že Ambrosiho pohled získal přívětivý jas, který hostu signalizoval, že se může cítit v bezpečí. Paolo věděl přesně, jak si v takové situaci počínat.
Valendra pravil: „Potřebujeme s vámi hovořit v jedné důležité záležitosti, protože se domníváme, že mám můžete být nápomocná."
„Nějak nechápu, jak bych mohla být užitečná někomu ve vašem postavení, Eminence."
„Dnes ráno jste se zúčastnila zasedání tribunálu. Předpokládám, že si vaši přítomnost vyžádal Otec

Kealy.“
„Máte obavy ze špatného ohlasu v tisku?“
Zatvářil se, jako by se podceňoval. „Když vezmu v úvahu všechny zúčastněné reportéry, mohu vás ujistit, že kritika v médiích nás jen sotva překvapí. Osud Otce Kealyho je zpečetěn, jak si jistě on sám i veřejnost uvědomuje. Jedná se o něco mnohem důležitějšího než je jeden odpadlík.“
„Mohu si náš rozhovor nahrávat?“
Přinutil se k úsměvu. „Novinářka každým coulem. Náš rozhovor, paní Lewi, není určen pro diktafon. Máte ještě pořád zájem?“
Počkal, než si všechno tiše utřídí v hlavě. Byl to okamžik, kdy ctižádost musí přemoci racionální úsudek.
„Dobrá, souhlasím. Pokračujte.“
Byl spokojen. Zatím je to dobré. „Týká se to Otce Colina Michenera.“
Z jejích očí bylo patrné překvapení.
„Vím o vašem vztahu s papežským tajemníkem. Pro kněze je to prekérní záležitost, zvlášť pro někoho v jeho postavení.“
„To už je dávno.“
V jejích slovech se nesl odmítavý tón. Říkal si, že možná v této chvíli si uvědomila, proč tak ochotně důvěřoval jejímu ujištění o diskrétnosti – věc se totiž týká jí, nikoli jeho.
„Paolo si všiml vašeho dnešního setkání na piazza. Nebylo příliš srdečné. Prý jste ho dokonce nazvala parchantem.“
Zavadila pohledem o kardinálského přisluhovače. „Nevzpomínám si, že bychom se tam viděli.“
„Je to velké náměstí,“ zareagoval Ambrosi tichým hlasem.
Valendra pokračoval: „Možná si říkáte, jak to mohl zaslechnout, když jste sotva šeptala. Paolo umí skvěle odezírat. Občas se to hodí, co říkáte?“ Zdálo se, že neví, jak má zareagovat, nechal ji tedy chvilku váhat, než řekl: „Paní Lewi, nesnažím se vám vyhrožovat. Otec Michener se z papežova pověření chystá na jistou cestu a potřebuji od vás v této souvislosti určitou službu.“
„Co bych měla udělat?“
„Je potřeba, aby někdo sledoval, kam jde a co tam dělá. Vy jste proto ideální osoba.“
„A proč bych to měla udělat?“
„Protože vám na něm kdysi záleželo. Možná jste jej i milovala. Možná jej stále milujete. Mnoho kněží jako Otec Michener poznali ženu. Je to hanba dnešní doby. Muži, kteří nehledí na slib, který dali svému Bohu.“ Na chvíli se odmlčel. „Ani na pocity žen, kterým ublížili. Mám pocit, že byste nerada, aby se otci Michenerovi něco stalo.“ Pronášel svá slova tak, aby se jí co nejvíce vryla do paměti. „Domníváme se, že vzniká určitý problém, který mu skutečně může ublížit. Ne fyzicky, pochopitelně, ale může vážně ohrozit jeho postavení v církvi. Dokonce ukončit jeho kněžskou kariéru. Chci tomu zabránit. Kdybych tímto úkolem pověřil někoho z Vatikánu, za pár hodin by se to zjistilo. Mám Otce Michenera rád a mrzelo by mne, kdyby měl těžkosti. Vy můžete nabídnout diskrétnost, která jej ochrání.“
Ukázala bradou na Ambrosiho. „Proč nepošlete tady padreho?“
Její kuráž na něho zapůsobila. „Otec Ambrosi je příliš známý. Shodou okolností zavede poslání Otce Michenera do Rumunska, kde to dobře znáte. Kdyby se náhodou dozvěděl o vaší přítomnosti, nebude se mu to zdát tolik podezřelé.“
„A účel jeho návštěvy?“
Mávnul nad otázkou rukou. „To by vás zbytečně zatěžovalo. Prostě jen pozorujte. Tak alespoň neriskujeme, že bude vaše zpráva zaujatá.“
„Jinými slovy mi to neřeknete.“
„Přesně tak.“
„Co za tu laskavost od vás mohu očekávat?“
Záměrně se pousmál a vytáhl si z přihrádky ve dveřích cigaretu. „Kliment XV. mezi námi bohužel již dlouho nepobude. Blíží se konkláve. Až k němu dojde, ubezpečuji vás, že budete mít spolehlivý zdroj, který vám poskytne víc než dostatek informací, aby se z vašich zpráv mohla v novinářských kruzích stát žádaná komodita.
Možná natolik důležitá, aby si vašich služeb znovu začali vážit ti, kteří jimi dříve pohrdli.“
„Asi bych měla být překvapená, kolik toho o mě víte.“
„Nesnažím se na vás udělat dojem, pouze si chci zajistit vaši pomoc něčím, za co by každý novinář položil život.“ Zapálil si cigaretu a labužnicky potáhl. Nenamáhal se ani pootevřít okénko, když vypustil štiplavý oblak dýmu.
„Musí to být pro vás hodně důležité.“

Všiml si, jakým způsobem tu větu formulovala. Ne důležité pro církev – důležité pro vás. Rozhodl se, že do rozhovoru vloží špetku pravdy. „Dost na to, abychom se rozjeli do ulic Říma. Mohu vás ujistit, že svou část dohody dodržím. Příští konkláve bude skutečně monumentální a vy budete mít spolehlivé informace z první ruky.“
Pořád se zdálo, že Katerina se sebou někde uvnitř bouřlivě diskutuje. Možná si myslela, že oním nejmenovaným zdrojem z Vatikánu bude právě Colin Michener, na kterého se bude odvolávat, aby dala zprávám obchodní váhu. Tady však měla další příležitost. Lukrativní nabídku. A všechno za tak jednoduchou věc. Nechtěli po ní, aby lhala nebo kradla. Prostě si jen zajet domů a přitom pár dní sledovat starého známého.
„Dejte mi nějaký čas na rozmyšlenou,“ řekla nakonec.
Opět si naplnil plíce douškem z cigarety. „Ne však dlouho. Věci mají rychlý spád. Zítra vám zavolám do hotelu, řekněme ve dvě hodiny.“
„Pokud se rozhodnu, že to vezmu, jak vám potom podám zprávu?“
Ukázal na Ambrosiho. „Můj asistent vás bude kontaktovat. Nesnažte se mi sama volat. Jasné? Sám vás vyhledá.“
Ambrosi zkřížil ruce na své černé sutaně a Valendra mu dopřál tu rozkoš jeho chvíle. Chtěl, aby Katerina Lewi pochopila, že není radno tohoto kněze podceňovat, a Ambrosiho náhlá přísná póza ji to dávala patřičně najevo. Vždycky se mu tato vlastnost na Paolovi líbila. Zdrženlivý na veřejnosti, nesmlouvavý v soukromí.
Valendra sáhnul pod sedadlo a vytáhnul obálku, kterou podal svému hostu. „Deset tisíc euro na letenky, ubytování a další výdaje. Jestliže se pro mne rozhodnete pracovat, rozhodně nečekám, že celý podnik budete financovat ze svého. Pokud se rozhodnete jinak, naložte s penězi podle svých potřeb.“
Natáhl se přes ni a otevřel dveře. „Bylo mi potěšením, paní Lewi.“
Vyklouzla i s obálkou z auta. Zadíval se do noci a řekl: „Váš hotel je na hlavní ulici kousek vlevo. Hezký večer.“
Neřekla nic a odkráčela. Zabouchl za sebou dveře a zašeptal: „Jak průhledné. Chce nás nechat čekat. Nemám nejmenší pochybnost o tom, jak se zachová.“
„Bylo to až příliš snadné,“ poznamenal Ambrosi.
„Přesně z toho důvodu chci, abyste se vydal do Rumunska i vy. Na tu ženu je třeba dohlédnout a bude ji snazší sledovat než Michenera. Dohodl jsem se s jedním z našich partnerů, že nám dá k dispozici své letadlo. Odjíždíte zítra ráno. Protože už víme, kam má Michener namířeno, přesuňte se tam a čekejte. Měl by dorazit na místo zítra večer nebo nejpozději pozítří. Držte se v povzdálí, nespouštějte z ní ale oči a ujistěte se, že správně pochopila, že za svou investici chceme také něco nazpátek.“
Ambrosi bez připomínek přikývl.
Řidič se vrátil a usadil se opět za volant. Ambrosi zaťukal na sklo a auto se rozjelo na zpáteční cestu.
Valendra odpoutal své myšlenky od denních starostí.
„Když už máme všechny ty intriky za sebou, co byste, Paolo, řekl před spaním skleničce koňaku a chvilce Čajkovského?“

9
23:50
KATERINA SE ODVALILA OD OTCE TOMA KEALYHO A ODDECHOvala. Čekal na ni, než přišla, a vyslechl její vyprávění o nečekaném setkání s kardinálem Valendrou.
„Bylo to nádherné, Katerino,“ řekl Kealy. „Jako pokaždé.“
Pozorně si prohlížela obrysy jeho tváře, kterou osvěcoval jantarový jas pronikající nedotaženými závěsy.
„Život je neuvěřitelný. Ráno mi strhli bílý límeček a večer už jsem v ráji.“
„A ráno tě z něj pokojská zase vyhodí.“
Rozesmál se. „Ty mi opravdu nedopřeješ chvíli pohody.“
Kealy znal o jejím vztahu s Michenerem všechno. Pomohlo jí, že si mohla vylít duši někomu, kdo rozumí. Byla to ona, kdo učinil první krok, když se nápadně vloudila do jeho virginské farnosti se žádostí o rozhovor. Ve Spojených státech pracovala pro pár periodik, které měly zájem o články pranýřující radikální náboženství. Vydělala si trochu peněz, dost aby pokryla svoje vyšší životní náklady, Kealyho příběh se jí ale jevil jako vstupenka k něčemu většímu.
On byl kněz, který se pustil do války s Římem, a to v záležitosti, která byla pro západní katolíky mimořádně citlivá. Severoamerická církev se zoufale snažila udržet svou členskou základnu. Skandály kolem pedofilních kněží poškodily její reputaci a apatické reakce Říma už tak horkou situaci jen

zhoršovaly. Odmítavý postoj k celibátu, homosexualitě a antikoncepci jenom přispíval k obecné deziluzi. Kealy ji první den pozval na večeři a netrvalo jí dlouho, aby se ocitla v jeho posteli. Oťukávaná s ním byla příjemná, a to po tělesné i duševní stránce. Jeho vztah se ženou, který způsobil tolik rozruchu, skončil před rokem. Dotyčná už měla dost veřejné pozornosti a nemínila se stát příčinou údajné duchovní revoluce. Katerina nezastoupila její místo, raději se držela v pozadí a nahrávala hodiny a hodiny rozhovorů, o nichž doufala, že jí poskytnou skvělý podklad pro knihu. Proces proti kněžskému celibátu – zněl její pracovní název; předpokládala, že vzbudí populistické útoky proti přežitku, který byl podle Kealyho slov „církvi užitečný stejně jako prasnici vemeno na hřbetě." Poslední výpad církve, Kealyho exkomunikace, se pak stane výchozím bodem pro reklamní strategii. Kněz vyobcován pro nesouhlas s Římem – krize současného duchovenstva. Tato otázka už pochopitelně přišla na přetřes mnohokrát, Kealy jí však propůjčoval nový, smělejší a lidovější ráz. CNN už dokonce uvažovala o tom, že by jej najala jako zpravodaje pro příští konkláve, jehož zasvěcený komentář by působil jako protiváha obvyklé konzervativní omáčce, která se při papežské volbě zpravidla vysílá. Jejich vztah byl bezpochyby oboustranně přínosný. To však bylo předtím, než se na ni obrátil vatikánský státní sekretář.
„Co si myslíš o té Valendrově nabídce?" zeptala se.
„Je to namyšlený idiot, který se ovšem docela dobře může stát příštím papežem."
Slyšela už podobnou předpověď i od jiných, což činilo Valendrovu nabídku o to zajímavější. „Strašně ho zajímá, co Colin dělá."
Kealy se přetočil na lůžku a zahleděl se jí do obličeje. „Musím říct, že mě taky. Co může papežský tajemník hledat zrovna v Rumunsku?"
„Myslíš si, že tam není co k vidění?"
„Ale ale, nějaká přecitlivělá."
I když se nikdy nepovažovala za vlastenku, byla přece jen Rumunka a byla na to pyšná. Její rodiče sice ze země uprchlí na Západ, ona se však později vrátila, aby pomáhala při svržení Ceauseska. Byla v Bukurešti, zrovna když diktátor pronášel svou poslední řeč před budovou ústředního výboru strany. Měla to být jako vždy zinscenovaná událost, která měla demonstrovat podporu pracujících komunistické vládě, propukla však v bouřlivé nepokoje. Ještě teď slyšela výkřiky, když se to peklo rozpoutalo a za nahraného aplausu a skandování, které duněly z reproduktorů, dorazily na náměstí policejní kordóny se samopaly.
„Možná tomu nebudeš věřit," řekla Katerina, „ale vzpoura není, když si nasadíš bojovnou masku před kamerou, vyvěsíš pár pobuřujících vět na internet nebo dostaneš do postele sousedovu ženu. Když je revoluce, teče krev."
„Je jiná doba, Katerino."
„Jenže církev tak snadno nezměníš."
„Vidělas dnes ráno všude ty novináře a televizní štáby? O tom tribunálu se dozví celý svět. Mezi lidmi můj případ vzbudí debatu."
„Co když to nikoho nebude zajímat?"
„Denně naši webovou stránku navštíví přes dvacet tisíc lidí. To je dost. Slova mají obrovský účinek."
„To mají kulky taky. Byla jsem tam, pár dní před Vánoci, když Rumuni na ulicích umírali jenom proto, aby diktátor a ta jeho děvka dostali, co zasloužili."
„Kdybys mohla, určitě bys zmáčkla spoušť, vid?"
„Zničili mou rodnou zem. Zanícenost, Tome. Ta uvádí vzpouru do pohybu. Hluboká, okamžitá, vášnivá zanícenost."
„Co tedy uděláš s Valendrou?"
Vzdychla. „Nemám jinou možnost. Musím to vzít."
Pousmál se. „Vždycky máš jinou možnost. Nech mě schválně hádat: Že by příležitost, jak se dát znovu dohromady s Michenerem.
Uvědomila si, že Tomu Kealymu o sobě prozradila až příliš. Slíbil jí, že si všechno nechá pro sebe, začala si však dělat starosti. Sice se Michener svého poklesku dopustil už dávno, avšak jakékoli odhalení, ať pravdivé či nepravdivé, by jej stálo místo. Sama by nikdy nic veřejně nepřiznala, i když jí Michenerova volba tehdy tolik ranila.
Chvíli tiše seděla a zírala do stropu. Valendra řekl, že se objevil určitý problém, který ohrožuje Colinovu kariéru. Jestli tedy může pomoci současně jemu i sobě, proč ne?
„Pojedu."
„Zaplétáš se s hady," řekl Kealy svým typickým žertovným tónem. „Myslím si, že jsi ale pro boj s ďáblem dobře vybavená. A to mi věř, Valendra je ďábel. Ctižádostivý, bezohledný parchant."
„A to ty dobře poznáš," neodpustila si poznámku.

Zlehka přejížděl rukou po jejím obnaženém lýtku. „Možná. Kromě toho mám nadání i pro jiné věci.“
Jeho sebevědomí bylo opravdu bezmezně. Nic jej nedokázalo vyvést z konceptu. Ani ranní přelíčení před přesilou zachmuřených prelátů, ani vyhlídka, že přijde o svůj kněžský límeček. Možná právě tato smělost ji na něm zpočátku okouzlovala. Kealy nicméně začínal být stále více dotěrnější. Někdy pochybovala, zda své kněžské poslání bere vážně. Na Michenerovi obdivovala jednu věc – jeho zanícenou, zbožnou oddanost. Kealy byl oddán jenom přítomnému okamžiku. Kdo však byla ona, aby mohla soudit? Vždyť se jej držela z čistě zištných důvodů, čehož si on zjevně byl vědom a sám toho využíval. To všechno se ale teď mohlo změnit. Vždyť mluvila přímo se státním sekretářem. Osobou, která ji sama vyhledala, aby jí nabídla práci, která ji může dovést k něčemu velkému. Jak to Valendra sám řekl: Může ji dovést zpátky tam, odkud ji před lety zapudili.
Tělem se jí přehnalo podivné chvění.
Nečekané události toho večera na ni působily jako afrodiziakum. V hlavě se jí honily vyhlídky na nadějnou budoucnost. Díky nim jí přinášela před chvílí dovršená soulož daleko větší uspokojení než tento akt obvykle zaručoval – a pozornost, po níž zatoužila v téhle chvíli, byla o to žádostivější.

10
TURÍN, ITÁLIE ČTVRTEK, 9. LISTOPADU 10:30
MICHENER VYKOUKNUL OKNEM HELIKOPTÉRY NA MĚSTO POD sebou. Turín ležel dole zahalený do mlžného závoje, který se snažilo rozehnat ostré dopolední slunce. V dálce bylo vidět Piemonte, podhorský kraj přivinutý k hranicím s Francií a Švýcarskem, úrodná rovina obstoupená alpskými vrcholky, ledovci a mořem.
Vedle něj seděl Kliment a naproti dva členové ochranky. Papež cestoval na sever, aby požehnal slavnému Turínskému plátnu, než bude znovu zapečetěno do sarkofágu. Plátno bylo opět odhaleno veřejnosti již po Velikonocích a Kliment měl být přítomen u odhalení, přednost však musela dostat již dříve ohlášená státní návštěva Španělska. Bylo tedy dohodnuto, že se zúčastní ukončení výstavy a v úctě se před relikvií skloní, jak to činili papežové už po staletí.
Helikoptéra se naklonila doleva a začala pomalu klesat. Třída Via Roma pod nimi byla ucpána v ranní dopravní špičce a nejinak na tom bylo i náměstí San Carlo. Turín byl průmyslovým střediskem – městem prorostlým chapadly jediné obří automobilky.
Do zorného pole konečně padla katedrála Duomo San Giovanni s vysokými věžemi, na nichž uvízly cáry oparu. Byla zasvěcená svatému Janu Křtiteli a stála tu od patnáctého století. Svaté plátno zde však bylo uloženo až o dvě stě let později.
Ližiny helikoptéry zlehka dosedly na vlhký chodník.
Michener si odepnul pásy a vyčkával, až kvílení vrtule pomalu ustane. Teprve až zcela utichly, otevřeli muži z ochranky dveře kabiny.
„Už?“ zeptal se Kliment.
Papež toho po cestě z Říma řekl jen málo. Při cestách to bylo jeho obvyklé chování a Michener byl ke způsobům staršího ohleduplný.
Michener vystoupil na náměstí první. Za ochrannou páskou se už tísnily davy. Vzduch byl chladný, Kliment však trval na tom, že si nebude oblékat plášť. Ve své bílé simaře vypadal vskutku impozantně, prelátský kříž se mu pohupoval na prsou. Papežský fotograf začal mačkat spoušť, aby byly do večera pro tisk k dispozici oficiální snímky. Kliment zamával zástupům a ty jeho pozornost bez okolků opětovaly.
„Neměli bychom se příliš dlouho zdržovat,“ zašeptal Michener Klimentovi.
Vatikánská ochranka důrazně upozornila na to, že náměstí není bezpečné. Mělo se jednat o bleskovou návštěvu, neboť pouze prostory v kapli a katedrále byly prověřeny proti výbušninám a již od předchozího dne monitorovány agenty v civilu. Protože se této návštěvě dostalo značné publicity v médiích a byla ohlášena dlouho dopředu, platilo pravidlo, že čím méně se bude papež zdržovat venku, tím lépe.
„Ještě chvilku,“ řekl Kliment a dál mával věřícím. „Přišli se sem podívat na svého papeže. Tak ať nejsou zklamaní.“
Papežové vždy hojně jezdili po celém poloostrově. Byl to jakýsi závdavek, kterého Italové požívali oplátkou za to, že už dva tisíce let opatrovali matku církev, proto Kliment svou přítomnost shromážděným věřícím nikdy neodpíral.
Konečně se papež odebral do katedrály. Michener kráčel za ním a záměrně zůstával pozadu, aby dopřál místním duchovním možnost vyfotografovat se se Svatým otcem.
Kardinál Gustavo Bartolo čekal v průčelí. Na sobě měl šarlatovou sutanu s padnoucí šerpou, která dávala najevo jeho vysoké postavení ve sboru kardinálů.

Byl to potutelně se tvářící muž s bílými vlasy bez lesku a hustým vousem. Michener si často říkal, jestli to vzezření biblického proroka bylo záměrné, protože Bartolo proslul spíše jako oddaný poslíček než člověk brilantního intelektu či osvíceného ducha. Turínským biskupem jej jmenoval Klimentův předchůdce, který jej také povýšil do Svaté stolice, jež jej jmenovala prefektem svatého plátna.
Kliment jej po svém zvolení nechal v úřadu, i když byl Bartolo jedním z nejbližších Valendrových společníků. Nebylo pochyb o tom, koho bude při příští konkláve volit, proto se musel Michener pousmát, když papež vykročil přímo ke kardinálovi a natáhl k němu svou pravou ruku obrácenou dlaní dolů. Bartolovi zřejmě okamžitě došlo, co vyžaduje protokol a v přítomnosti duchovních a řádových sester mu nezbylo než pokleknout a políbit papežský prsten. Kliment se zpravidla bez tohoto gesta obešel. V podobných situacích, které se odehrávaly za zavřenými dveřmi a v přítomnosti církevních hodnostářů, si vystačil s potřesením ruky. Papežův důraz na přísný protokol byl signálem, který kardinál evidentně pochopil, jak Michener vyčetl z chvilkové rozmrzelosti, kterou starý kněz rychle vytěsnil z tváře.
Klimentovi byly Bartolovy rozpaky lhostejné a ihned si začal vyměňovat přátelské pozdravy s ostatními přítomnými. Po pár minutách nenucené konverzace Kliment požehnal zhruba dvěma tuctům duší stojících okolo a pak v čele celé svity vstoupil do chrámu.
Michener se zdržel vzadu a nechal probíhat ceremonii bez své přítomnosti. Náplní jeho práce bylo zůstávat nablízku, asistovat v případě potřeby, ne vstupovat do děje. Všiml si, že i jeden z místních duchovních zůstal venku.
„Zůstane Svatý otec na oběd?“ zeptal se kněz italsky.
Jeho úsečný tón se mu nelíbil. Nebyl neuctivý, ale nesl v sobě určitou podrážděnost. Věrnost tohoto kněze rozhodně nesměřovala ke stárnoucímu papeži. Ani se nijak nesnažil skrývat svou nelibost před americkým monsignorem, který jistě zůstane bez práce, až nynější Kristův zástupce odejde na věčnost. I on v sobě choval představy, co všechno pro něj může udělat jeho prelát, stejně jako Michener tehdy před dvaceti lety, kdy si mladého seminaristu oblíbil německý biskup.
„Papež zůstane na oběd, pokud bude dodržen časový rozvrh. Naštěstí máme nějaký čas k dobru. Obdrželi jste výběrové menu?“
Lehké přikývnutí. „Vše je, jak bylo požadováno.“
Kliment neměl nijak v oblibě italskou kuchyni a Vatikán se to všemožně snažil udržet v tajnosti. Oficiální stanovisko znělo, že papežovy stravovací návyky jsou věcí soukromou, která se výkonu jeho povinností nijak netýká.
„Nepůjdeme dovnitř?“ zeptal se Michener.
Nedávno začal zjišťovat, že má stále menší chuť žertovat na účet církevní politiky, protože si začal uvědomovat, že jeho vliv vyprchává v přímé úměře ke Klimentovu uvadajícímu zdraví.
Vstoupil do katedrály s dotěrným knězem v patách. Pro dnešní den mu byl zjevně přisouzen za anděla strážného.
Kliment stál v průsečíku chrámové lodi, kde ze stropu visela skleněná vitrína. Uvnitř spočívalo nasvícené lněné plátno vybledlé do odstínu sucharu, dlouhé asi čtrnáct stop. Na ní byl sotva patrný otisk ležící mužské postavy, jejíž přední a zadní polovina byly spojeny v místě hlavy, jako by na něj byla položena mrtvola svrchu a poté přikryta. Obraz měl vous a střapaté vlasy až na ramena, ruce cudně zkřížené v rozkroku. Na hlavě a zápěstí byly patrné rány. Přes hruď se táhla řezná rána, na zádech byly stopy po důtkách.
Zda se skutečně jednalo o obraz Krista, bylo výlučně věcí víry. Michener sám příliš nevěřil, že by kus režného plátna mohl vydržet neporušený po dva tisíce let, a relikvie mu připadala ze stejné kategorie jako případy mariánských zjevení, o nichž se toho za poslední měsíce hodně dočetl. Prostudoval zprávy o všech domnělých vizionářích, kteří tvrdili, že byli navštíveni z nebe. Papežští vyšetřovatelé jich většinu označili za omyl, přelud či projev duševní choroby. Některé byly prostě podvod. Vyskytly se však nejméně dva tucty událostí, které vyšetřovatelé přes veškerou snahu nedokázali zpochybnit. Jediné logické vysvětlení nakonec znělo, že se skutečně jedná o pozemské zjevení Matky Boží. A tato zjevení byla prohlášena za hodna schválení.
Jako to z Fatimy.
Avšak podobně jako u tohoto plátna visícího od stropu se toto schválení zredukovalo na pouhou otázku víry.
Kliment se před plátnem modlil dlouhých deset minut. Michener upozornil, že začínají překračovat časový plán, nikdo se však neodvážil papeže přerušit. Shromáždění stálo v tichu kolem, dokud se papež nezvednul, nepokřižoval a za kardinálem Bartolem neodešel do černé mramorové kaple. Kardinálský prefekt se zjevně toužil pochlubit tímto impozantním prostorem.

Prohlídka trvala téměř půlhodinu a Kliment ji dále protahoval svými dotazy i přáním pozdravit se se všemi sloužícími v katedrále. Rozvrh se začal dostávat do tlaku a Michener si oddechl, když se nakonec Kliment s celou svitou odebral do přilehlé budovy k obědu.
Těsně před vstupem do jídelního sálu se papež zastavil a obrátil se k Bartolovi. „Je tu nějaká místnost, kde bych si mohl na chvíli promluvit se svým tajemníkem?“
Kardinál je spěšně odvedl do malého výklenku bez oken, který zjevně sloužil jako převlékárna. Když se za nimi zavřely dveře, Kliment sáhl do své sutany a vytáhnul šmolkově modrou obálku.
Michener poznal psací papír, který používal papež pro soukromou komunikaci. Sám ji kupoval v jednom římském obchodě a věnoval ji Klimentovi k loňským Vánocům.
„Toto je dopis, který po vás chci doručit do Rumunska. Nebudeli Otec Tibor schopen či ochoten učinit, oč jej žádám, zničte jej a vraťte se do Říma.“
Převzal obálku. „Rozuměl jsem, Svatý otče.“
„Náš dobrý kardinál Bartolo je docela přívětivý, nemyslíte?“ Papežovu otázku doprovázel lehký úsměv. „Pochybuji, že se mu přičte tři sta odpustků, které jsou udělovány za políbení papežského prstenu.“
Už dlouho platilo, že kdo vroucně políbí papežův prsten, dostane se mu Božího odpuštění. Michener se často pozastavoval nad tím, zda středověcí papežové, kteří tuto tradici zavedli, měli na srdci odpuštění hříchů či si jen chtěli zajistit, aby byli ctěni s náležitým zanícením.
Kliment se rozesmál. „Myslím, že kardinál potřebuje odpustit víc než tři sta hříchů. Je to jeden z nejvěrnějších Valendrových spojenců. Dá se předpokládat, že nahradí Valendru na pozici státního sekretáře, jestliže si Toskánec utrhne papežský stolec. Ta představa mě ale děsí. Vždyť sotva zvládá své biskupské povinnosti v katedrále.“
Vypadalo to na upřímný rozhovor, a tak Michener nenuceně podotkl: „Budete muset dát dohromady všechny své přátele, abyste tomu na příští konkláve zabránil.“
Kliment, jak se zdálo, okamžitě prohlédl. „Zatoužil jste po červené biretě, nemám pravdu?“
„Vždyť víte.“
Papež ukázal na obálku. „Udělejte to pro mě.“
Napadlo jej, zda nemá jeho záležitost v Rumunsku nějakou vazbu s jeho jmenováním do kardinálské hodnosti, rychle však tu myšlenku zapudil. To nebyl Volknerův styl. Papež se ovšem tvářil vyhýbavě a nebylo to poprvé. „Pořád mi nechcete prozradit, co vás trápí?“
Kliment se otočil k ornátům visícím v rohu. „Věřte mi, Coline, je lépe nevědět.“
„Snad bych vám mohl nějak pomoci.“
„Neřekl jste mi ještě, jak dopadlo vaše setkání s Katerinou. Jak se jí po těch letech vede?“
Zase změnil téma. „Krátce jsme si povídali. A nedopadlo to dobře.“
Klimentovo obočí se zakroutilo zvědavostí. „Proč jste to dopustil?“
„Je stále tvrdohlavá, její názory na církev jsou nesmiřitelné.“
„To jí nikdo nemůže mít za zlé, Coline. Zřejmě vás velmi milovala, a přitom s tím nemohla nic udělat. Kdyby jste ji opustil kvůli jiné ženě, dobrá, ale kvůli Bohu… S tím se možná jen těžko smířila. Potlačovaná láska není nic příjemného.“
Znovu se podivoval nad Klimentovým zájmem o jeho osobní život. „To už dnes na věci nic nemění. Ona má svůj život a já také.“
„To přece neznamená, že nemůžete být přátelé. Podělte se vzájemně o své životy ve slovech i pocitech. Prožívejte blízkost, kterou vám může poskytnout jen ten, komu na druhém opravdu záleží. Takovou radost církev jistě nezakazuje.“
Samota byla rizikem povolání každého kněze. Michener měl velké štěstí – když zakolísal s Katerinou, měl u sebe Volknera, který jej vyslechl a udělil mu rozhřešení. Bylo ironické, že totéž udělal Tom Kealy a byl za to exkomunikován. Že by právě toto Klimenta ke Kealymu tolik přitahovalo?
Papež přistoupil k jednomu z věšáků a začal si pohrávat s barevnými rouchy. „Jako chlapec jsem v Bambergu dělal v kostele ministranta. Velmi rád na to vzpomínám. Bylo po válce a všechno se muselo stavět znovu. Katedrála naštěstí přežila, nezasáhla ji jediná bomba. Vždy jsem to považoval za výstižnou metaforu. I přes to všechno, čeho je člověk schopen, náš chrám to přežil.“
Michener neříkal nic. Jistě to vše mělo nějaký hlubší smysl. Proč by jinak Kliment všechny zdržoval kvůli rozhovoru, který může počkat.
„Ten kostel jsem miloval,“ pokračoval Kliment. „Byl součástí mého mládí. Ještě dnes mi v hlavě zní sborový zpěv. Přál bych si, abych tam mohl být pohřben. To ale není možné, papežové přece odpočívají pod Svatým Petrem. Kdo s tím pravidlem asi přišel?“
Klimentův hlas zněl jakoby z dálky. Michener si nebyl jistý, ke komu vlastně hovoří. Přistoupil k němu blíž.

„Jakobe, řekněte mi, co se děje.“
Kliment upustil látky a sepnul před sebou své třesoucí ruce. „Jste velmi naivní, Coline. Prostě nechápete. Ani nemůžete.“ Mluvil přes sevřené zuby, ústa se mu sotva hýbala. Hlas však zůstával nevýrazný, prostý všech emocí. „Myslíte si, že se můžeme těšit jediné chvilce soukromí? Nedošla vám ještě míra Valendrovy ctižádosti? Ten Toskánec ví o všem, co děláme, co si povídáme. Chcete být kardinálem? Pak na sebe ale musíte vzít stejnou míru odpovědnosti. Jak po mně můžete chtít, abych vás jmenoval kardinálem, když nevidíte to, co přímo bije do očí?“
Jen zřídka spolu za ta léta promluvili popudlivá slova, nyní jej však papež nevybíravě káral. Ale za co?
„Jsme jenom lidé, Coline, jenom lidé. Nejsem o nic víc neomylný než vy. A přesto se prohlašujeme za knížata církve. Zbožní duchovní, jejichž jedinou starostí je zalíbit se Bohu, avšak my se jen snažíme zalíbit sami sobě. Ten blázen Bartolo, co čeká venku, je toho dobrým příkladem. Jeho jedinou starostí je, kdy zemřu. Pak se jeho osud pohne. A váš také.“
„Doufám, že s nikým jiným takto nemluvíte.“
Kliment zlehka sevřel v ruce prelátský kříž, který mu visel na hrudi. Jeho třes se tím poněkud uklidnil. „Jste jako ryba zavřená v akváriu. Celý život se vám starali o to, abyste měl čistou vodu a dostatek potravy. Teď se vás chystají vypustit na volné moře. Dokážete přežít?“
Nelíbilo se mu, jakým tónem na něj Kliment hovoří. „Možná vím víc, než si myslíte.“
„Nemáte nejmenší ponětí o duši lidí jako je Alberto Valendra. Není to žádný Boží služebník. Takových papežů už církev zažila mnoho – nenasytných, ješitných a pošetilých mužů, kteří si mysleli, že moc je odpovědí na všechno. Myslel jsem si, že patří minulosti, ale zle jsem se zmýlil. Myslíte si, že můžete s Valendrou soupeřit?“ Kliment zatřásl hlavou. „Ne, Coline, s ním se nemůžete srovnávat. Na to jste příliš slušný a příliš důvěřivý.“
„Proč mi to říkáte?“
„Protože je to nutné.“ Kliment se k němu ještě více přiblížil. Stáli teď tak těsně sebe, že se téměř dotýkali špičkami bot. „Alberto Valendra se stane zkázou této církve – pokud jsem ji už nepřinesl já a mí předchůdci. Neustále se mě ptáte, co se děje. Neměl byste se tolik starat o to, jak se cítím, jako spíše učinit, o co vás žádám. Rozumíte?“
Klimentova upřímnost jej poněkud vyvedla z míry. Bylo mu sedmačtyřicet a byl monsignore. Papežský tajemník, oddaný služebník. Proč jeho starý přítel zpochybňoval jeho věrnost i jeho schopnosti? Rozhodl se, že se nebude více přít. „Rozumím jasně, Svatý otče.“
„Maurice Ngovi je pro mě tím nejbližším člověkem. Pamatujte na to ve dnech, které přijdou.“ Kliment poodstoupil a jeho nálada se začala proměňovat. „Kdy odlétáte do Rumunska?“
„Zítra ráno.“
Kliment přikývl, sáhl do sutany a vytáhl další obálku. „Výborně. Mohl byste mi to prosím odeslat?“
Přijal dopis a všil si, že je adresován Irmě Rahnové. S Klimentem byli přátelé už od dětství. Stále žila v Bambergu a léta si pravidelně dopisovali. „Zajistím to.“
„Ale odsud.“
„Jakže?“
„Odešlete ten dopis odsud, z Turína. Vy osobně. Nikoho tím nepověřujte.“
Vždycky odesílal papežovy dopisy osobně a nikdy nepotřeboval, aby mu to připomínal. Znovu se však rozhodl přejít to bez otázek.
„Jistě, Svatý otče. Odešlu to odsud. Osobně.“

11
VATIKÁN, 13:15
VALENDRA SE VYDAL PŘÍMO DO ÚŘADOVNY ARCHIVÁŘE SVATÉ církve římské. Kardinál, který měl na starosti L’Archivio Segreto Vaticano nebyl jeho příznivec, byl si však jist, že bude natolik rozumný a nebude odporovat někomu, kdo již brzy může dosednout na papežský stolec. Všechny posty automaticky končily papežovou smrtí. Jejich pokračování záviselo výlučně na rozhodnutí příštího Kristova zástupce a Valendra dobře věděl, že současný archivář se bude na svém místě chtít udržet za každou cenu.
Zastihl jej v pilném díle za jeho pracovním stolem. Vstoupil tiše do rozmáchlé místnosti a zavřel za sebou dvě křídla bronzových dveří.
Kardinál vzhlédl od stolu, neřekl však nic. Bylo mu už skoro sedmdesát a jeho obličeji dominovaly stísněné tváře a strmé čelo. Byl původem Španěl a ve vatikánských službách pracoval celý svůj kněžský život.
Kardinálský sbor neboli Svaté kolegium měl tři větve. První tvořili kardinálové, kteří stáli v čele římských

biskupství, dále kardinálové-kněží, kteří měli na starosti mimořímské diecéze, a konečně kardinálové-děkani, kteří pracovali na plný úvazek v úřadech kurie. Archivář byl starším z kardinálů-děkanů a měl tudíž výsadu ohlásit z balkónu baziliky Svatého Petra jméno nově zvoleného papeže. Tato bezcenná funkce nebyla předmětem Valendrova zájmu; starý kněz byl daleko důležitější tím, že měl svůj vliv mezi skupinkou kardinálů-děkanů, kteří se stále ještě nerozhodli, koho v příštím konkláve podpoří.
Došel až ke stolu a všiml si, že archivář nepovstal na pozdrav. „Není to tak zlé," řekl v reakci na pohled, kterého se mu dostalo.
„Nejsem si tolik jistý. Papež je stále v Turíně?"
„Proč bych sem jinak chodil?"
Starý kněz hlasitě oddechl.
„Chci, abyste mi otevřel riservu i s trezorem," řekl Valendra.
Archivář se nakonec postavil. „Musím odmítnout."
„To není příliš moudré." Doufal, že si kardinál dovodí smysl.
„Vaše hrozby nemohou odvolat přímé papežské nařízení. Pouze papež může vstoupit do riservy, nikdo jiný. Ani vy."
„Nikdo se to nemusí dozvědět. Nebude to dlouho trvat."
„Má přísaha tomuto úřadu a církvi pro mne znamená víc, než se zřejmě domníváte."
„Poslyšte, potřebuji vyřídit něco mimořádně důležitého v zájmu církve. A to něco si žádá zcela mimořádné opatření." Byla to lež, ale zněla přesvědčivě.
„Pak vám zajisté nebude vadit, když vám papež vydá povolení. Mohu zavolat do Turína."
Nastal čas pro okamžik pravdy. „Dobrá. Mám přísežné prohlášení od vaší neteře, které mi víc než ochotně poskytla. Doznává před Všemohoucím, že jste odpustil její dceři hřích zmaření nenarozeného života. Jak je to možné, Eminence? Toto je kacířství."
„O vašich přísežných prohlášeních vím. Váš Otec Ambrosi na rodinu mé sestry velmi přesvědčivě naléhal. Dal jsem té ženě rozhřešení, protože umírala a bála se, že stráví věčnost v pekle. Utěšil jsem ji milostí Boží, jak se na kněze sluší a patří."
„Můj Bůh ani váš neodpouští potraty. To je vražda a vy nemáte nejmenší právo ji promíjet. Jsem si jist, že Svatý otec nebude mít jinou možnost než souhlasit."
Viděl, že starý kněz se tváří v tvář těžkému rozhodování vnitřně opevnil, všiml si však, jak jeho levé oko rozechvěl třes – možná právě tudy se strach snažil uniknout ven.
Předstíraný vzdor kardinála-archiváře na Valendru nedělal žádný dojem. Celý svůj život strávil tento muž přerovnáváním lejster z jedné složky do druhé, vynucoval nesmyslná pravidla, kladl překážky každému, kdo se osmělil a zpochybňoval rozhodnutí Svaté stolice. Pokračoval v předlouhé řadě skriptorů, jejichž životním posláním bylo zajistit, aby zůstaly papežské archivy netknuté. Jakmile se usadili v černém křesle, sloužila jejich fyzická přítomnost jako výstraha, že povolení ke vstupu ještě neznamená, že tu může kdekdo libovolně listovat. Každý vzácný objev v těchto nekonečných regálech se stejně jako při archeologických vykopávkách dostavil až po důkladném ponoření do jejich hlubin. A to si žádá čas – zboží, které se církev uvolila poskytnout teprve v několika posledních desetiletích. Valendra si uvědomoval, že jediným posláním lidí, jako byl kardinál-archivář, je ochraňovat matku církev, a to i před jejími knížaty.
„Jednejte, jak uznáte za vhodné, Alberto. Řekněte světu, co jsem udělal. Vstup do riservy vám však neumožním. Až budete papežem. A to není tak samozřejmá věc."
Zřejmě tohoto zametače lejster podcenil. V jeho základech bylo přece jen víc kamene, než se dalo zvnějšku vyčíst. Rozhodl se, že celou záležitost uloží k ledu. Alespoň prozatím. Možná bude toho stařík v následujících měsících ještě potřebovat.
Obrátil se a kráčel ke dveřím. „Znovu si spolu promluvíme, až budu papežem." Zastavil se a ohlédl zpátky. „Pak uvidíme, jestli budete i mě stejně věrný jako jiným."

12
RÍM, 16:00
KATERINA VE SVÉM HOTELOVÉM POKOJI VYČKÁVALA UŽ OD OBĚda. Kardinál Valendra slíbil, že zavolá ve dvě, ale nedodržel slovo. Možná si říkal, že deset tisíc je dost na to, aby trpělivě seděla u telefonu. Možná si byl jistý, že její dávný vztah s Michenerem je dostatečnou pohnutkou, aby udělala přesně to, oč ji požádal. Rozhodně se jí však nezamlouvalo, že samolibě došel k závěru, jak chytře ji prohlédl.
Faktem bylo, že už jí téměř došly peníze, které si nastřádala novinařinou ve Státech, a také už ji nebavilo

využívat štědrosti Toma Kealyho, který se její závislostí na jeho kapse zřejmě dobře bavil. Docela se mu zadařilo s jeho třemi knihami a brzy na tom měl být ještě mnohem lépe. Líbilo se mu, že se z něj stala nejnovější americká hvězda na duchovním nebi. Byl závislý na přízni veřejnosti, což se dalo do jisté míry chápat, ona však znala stránky Tomase Kealyho, o nichž jeho stoupenci neměli nejmenší tušení. Skutečné emoce se nedaly nalít do webové stránky ani vpašovat do reklamní prezentace. Sdělovat je mohou lidé s opravdovým nadaním, Kealy však nebyl žádný spisovatel. Všechny jeho knihy za něj napsal někdo jiný, což byla jedna z věcí, které o něm věděla jen ona a jeho nakladatel a o jejichž zveřejnění Kealy v žádném případě nestál. Ten člověk jednoduše nebyl skutečný. Pouhá iluze, kterou pár milionů lidí – jeho samotného nevyjímaje – přijalo za svou.
Michener, to bylo něco docela jiného.
Mrzelo ji, že byla včera tak kousavá. Než přijela do Říma, říkala si, že pokud se jejich cesty zkříží, bude si dávat pozor na jazyk. Přece jen už uplynula spousta času – každý z nich už byl jinde. Když jej však zahlédla to ráno na tribunálu, uvědomila si, že jí v srdci zanechal nesmazatelnou stopu, jejíž existenci se bála připustit a která v ní rozdmýchala vztek rychlostí jaderné reakce.
Minulou noc, když Kealy oddechoval vedle ní, přemýšlela o tom, zda její trnitá cesta za posledních dvanáct let nebyla jen předehrou k tomuto okamžiku. Její kariéru bylo jen sotva možné označit za úspěšnou, osobní život byl jedna velká tragédie; a právě v tomto okamžiku čekala na telefonát druhého nejmocnějšího muže katolické církve, aby přijala jeho nabídku podvést někoho, na kom jí stále záleželo.
Před nějakým časem, kdy sháněla kontakty v italském tisku, zjistila, že Valendra je složitá osobnost. Pocházel ze zajištěného prostředí jednoho z nejstarších italských patricijských rodů. V jeho rodokmenu byli alespoň dva papežové a pět kardinálů, strýčkové a bratři se zabývali buď politikou, nebo mezinárodními obchody. Klan Valendrů se také významně prosadil i v uměleckých kruzích a vlastnil paláce a honosné statky. Byli zadobře s Mussolinim a stejně opatrnicky si vedli se všemi režimy, které se v Itálii po válce svižně střídaly. Jejich přízni i penězům se dvořily společenské i politické špičky ze všech stran a nebylo divu, že byli ve své podpoře dosti vybíraví.
Ve vatikánském Annuario Pontifico se bylo možné dočíst, že Valendrovi bylo šedesát let, měl diplomy z univerzity ve Florencii, katolické univerzity Nejsvětějšího srdce a absolvoval mezinárodní právo na akademii v Haagu. Byl autorem čtrnácti pojednání. Jeho životní styl si žádal mnohem víc, než ony tři tisíce euro, které církev měsíčně vyplácela svým knížatům. A i když se Vatikán netvářil nijak příznivě, když se kardinálové zaplétali do světských aktivit, byl Valendra znám jako majitel akcií v několika italských konsorciích a figuroval v početných správních radách. Jeho relativní mládí se považovalo za přednost, stejně jako jeho politické ambice a dominantní osobnost. Svou pozici státního sekretáře využíval uvážlivě a díky ní se stal známou postavou v západních médiích. Cenil si komunikačních vymožeností moderní doby a pochopil, jak je nutné prezentovat se na veřejnosti coby osoba s jasnými a pevnými zásadami. V teologii zastával tvrdou, konzervativní linii a otevřeně kritizoval II. vatikánský koncil, což dal jasně najevo při tribunálu s Kealym, a patřil k přísným tradicionalistům, kteří cítili, že církvi nejvíce prospívá to, co jí prospívalo kdysi.
Téměř všichni, s nimiž měla možnost hovořit, se shodovali v tom, že jako Klimentův nástupce byl Valendra jasným favoritem. Ne zrovna proto, že by byl pro tu funkci ideální, ale protože nikdo nebyl natolik silný, aby s ním mohl soupeřit. Podle všeho byl zcela klidný a připravený na další konkláve.
Jenže byl favoritem i před třemi lety a prohrál.
Z přemítání ji vyrušil telefon.
Pohled jí padl na sluchátko a musela přemoci nutkání je zvednout; raději nechá Valendru – pokud je to on – chvilku posmažit.
Po šestém zazvonění zvedla sluchátko.
„Necháváte mě čekat?“ ozval se Valendra.
„Ne víc než vy mě.“
Ve drátě zachrastil smích. „Líbíte se mi. Jste osobnost. Jaké je tedy vaše rozhodnutí?“
„Jako byste se musel ptát.“
„Chtěl jsem být zdvořilý.“
„Nepůsobíte, že byste hleděl na takové detaily.“
„Nemáte příliš úcty ke kardinálu katolické církve.“
„Ráno se oblékáte do šatů jako každý jiný.“
„Nejste zřejmě příliš zbožná žena.“
Přišel čas, aby se zasmála zase ona. „Snad nechcete převracet duše na víru během politikaření.“
„Opravdu jsem se ve vás nezmýlil. My dva spolu budeme dobře vycházet.“

„Proč myslíte, že si vás právě nenahrávám?“
„Abyste propásla životní příležitost? O tom opravdu pochybuji. A to nezmiňuji možnost strávit čas se starým známým, pochopitelně na můj účet. Kdo by mohl chtít víc?“
Jeho popouzející tón se příliš nelišil od toho, kterým vládl Tom Kealy. Prolétlo jí hlavou, co k ní přitahuje samé takové suverény. „Kdy odjíždím?“
„Papežský tajemník odlétá zítra ráno, do Bukurešti dorazí kolem oběda. Myslel jsem, že byste tam mohla být o něco dřív a vyrazila ještě dnes večer.“
„A kam pojedu?“
„Otec Michener jede navštívit jistého kněze jménem Andrej Tibor. Je v důchodě a působí v dětském útulku asi šedesát kilometrů severně od Bukurešti ve vesnici Zlatna. Neznáte to tam náhodou?“
„Už jsem to slyšela.“
„Pak pro vás nebude problém zjistit, co tam Michener bude dělat a říkat. Poveze s sebou také jistý papežský list. Pokud by se vám podařilo nahlédnout do jeho obsahu, vaše cena se v mých očích pochopitelně zvýší.“
„Nechcete toho moc.“
„Jste důvtipná žena. Navrhuji využít stejného kouzla, které očividně působí i na Otce Kealyho. Pak bude vaše mise nepochybně úspěšná.“
A telefonické spojení se přerušilo.

13
VATIKÁN, 17:30
VALENDRA STÁL U OKNA SVÉ PRACOVNY VE TŘETÍM POSCHODÍ. Vytáhlé cedry, pinie a cypřiše ve vatikánských zahradách stále tvrdošíjně lnuly k létu. Od třináctého století se tu papežové procházeli po cihlových chodnících lemovaných vavřínovými keři a nacházeli potěšení v antických sochách a bronzových reliéfech.
Vzpomínal na dobu, kdy se prvně kochal nádherou těch zahrad. Právě vyšel ze semináře a byl delegován na jediné místo na světě, kde chtěl sloužit. Chodníky byly tehdy plné mladých kněží, kteří přemítali o své budoucnosti. Pocházel z éry, kdy papežskému stolci vévodili Italové. To všechno ale II. vatikánský koncil změnil a Kliment XV. zacházel ještě dál. Každý den odcházel ze čtvrtého poschodí další list s pověřením pro nové kněze, biskupy a kardinály. Do Říma bylo povoláváno stále více Američanů, Afričanů a Asiatů. Každé jmenování se snažil pozdržet v naději, že Kliment zemře, nakonec mu však nezbylo než vyhovět pokynům.
V kolegiu kardinálů již byli Italové v menšině, Pavel VI. byl dost možná posledním z jejich plémě. Valendra se s tímto bývalým milánským kardinálem dobře znal a měl to štěstí, že byl v Římě posledních pár let Pavlova pontifikátu. V roce 1983 již byl Valendra arcibiskupem. Jan Pavel II. mu nakonec udělil červenou biretu, čímž se nepochybně pokusil zavděčit místnímu kléru. Možná však za tím bylo i něco víc.
Valendrovo konzervativní smýšlení bylo legendární a stejně tak i jeho reputace neúnavného dříče. Jan Pavel jej jmenoval prefektem Kongregace pro evangelizaci národů. Z tohoto místa řídil misijní aktivity po celém světě, dohlížel nad výstavbou kostelů, určoval hranice diecézí a vzdělával katechety i duchovenstvo. Pronikl tak do každého aspektu církevního života a tiše si budoval podpůrnou základnu mezi těmi, z nichž se jednou mohli stát kardinálové. Nikdy nezapomněl, čemu jej naučil jeho otec: Milost poskytnutá, milost navštívená.
Jak pravdivé. A jak brzy se to mělo naplnit. Odvrátil se od okna.
Ambrosi již byl na cestě do Rumunska. Vždy, když byl Paolo pryč, cítil, jak mu chybí. Byl jedinou osobou, s níž se Valendra cítil příjemně a v bezpečí. Ambrosi zřejmě dobře znal jeho povahu. I touhy. Bylo toho spousta, co bylo nutné učinit ve správný čas a ve správné míře, přičemž šance na nezdar byli daleko větší než šance na úspěch.
Nebylo mnoho příležitostí, jak se stát papežem. Účastnil se již jedné konkláve a další byla zřejmě za dveřmi. Pokud by ve volbě neuspěl ani tentokrát, další papež by mohl možná vládnout pro něj až příliš dlouhou dobu. Šance účastnit se oficiálně celého procesu končily v osmdesáti letech, čehož litoval, neboť žádné množství záznamů naplněných choulostivými tajemstvími nemohlo tuto skutečnost změnit.
Zíral na stěnu pracovny, kde visel portrét Klimenta XV. Protokol vyžadoval, aby ta dotěrná věc byla umístěna ve všech oficiálních prostorách, on sám by si na její místo však raději pověsil Pavla VI. Byl to Ital každým coulem, pravý římský katolík. Geniální osobnost, která povolovala jen v drobnostech, aby uklidnila učence. Řídil by církev stejně jako on. Dávej trochu, nechávej si více. O Pavlovi přemítal bez přestání už od včerejška. Co to říkal Ambrosi o Otci Tiborovi? Kromě Klimenta je to jediná žijící osoba, která na

vlastní oči viděla, co se skrývá v riservě ve věci fatimských tajemství.
To ale nebyla pravda.
Jeho myšlenky se vrátily do roku 1978.
+++++
„Alberto, pojďte za mnou."
Pavel VI. vstal a ztěžka se zapřel do pravého kolena. Stárnoucí papež v posledních letech hodně trpěl. Sužoval jej zánět průdušek, chřipka, potíže s měchýřem a ledvinami, museli mu vyoperovat prostatu. Před nebezpečím infekce jej lékaři chránili dávkami antibiotik, silné léky však oslabovaly jeho imunitu a vysávaly z něj sílu. Zvlášť artritida mu působila veliké bolesti a Valendra se starcem soucítil. Blížil se konec, avšak s trýznivou pomalostí.
Papež se vybelhal ven ze své rezidence ve čtvrtém poschodí a mířil k soukromému výtahu. Bylo pozdě večer, venku se spustila květnová přeháňka a v Apoštolském paláci vládl nehybný klid. Pavel propustil ochranku se slovy, že se se svým pomocným tajemníkem za chvíli vrátí. Není třeba volat jeho dva papežské tajemníky.
Sestra Giacomina vyhlédla ze svého pokoje. Měla na starosti papežskou domácnost a opatrovala Pavla jako chůva. Církev vyhlásila už dávno, že ženy sloužící v domácnostech duchovních musejí být v kanonickém věku. Valendrovi tento předpis připadal legrační: Jinými slovy to znamenalo, že musejí být staré a škaredé.
„Kam jdete, Svatý otče?" zeptala se sestra, jako by nějaké dítě vyšlo z pokoje bez dovolení.
„Nemějte obavy, sestro. Musím něco vyřídit."
„Dobře víte, že byste měl odpočívat."
„Za chvíli jsem zpátky. Cítím se dobře a nic nepotřebuji. Otec Valendra se o mě dobře postará."
„Do půl hodiny ať jste zpátky."
Pavel se usmál. „Slibuji. Za půl hodinu budu zpátky v posteli."
Sestra za sebou zaklapla dveře a oba pokračovali k výtahu. Když v přízemí vystoupili, Pavel se pomalu sunul chodbami ke vstupu do archivů.
„Něco jsem dlouho odkládal, Alberto. Mnoho let. Dnes přišel čas, abych to napravil."
Pavel pokračoval dál s pomocí své hole a Valendra zpomalil krok. Želelo se mu při pohledu na tohoto kdysi velkého muže. Giovanni Battista Montini byl synem úspěšného italského právníka. Službou v kurii se postupně dopracoval až k postu státního sekretáře. Později se stal milánským arcibiskupem a svou diecézi řídil jistou rukou, čímž upoutal pozornost převážné italského kardinálského kolegia, pro které byl přirozenou volbou za milovaného Jana XXIII. Byl výjimečným papežem, který sloužil v těžké době po II. vatikánském koncilu. Církev jej jednou bude velice postrádat, chybět bude i Valendrovi. Měl štěstí, že s ním mohl v poslední době trávit tolik času. Zdálo se, že starému válečníkovi jeho společnost dělala dobře. Dokonce se hovořilo i o tom, že by mohl být povýšen na biskupa, a doufal, že jej Pavel touto milostí poctí dřív, jež jej Bůh povolá k sobě.
Když se objevili v archivu, prefekt před papežem poklekl. „Co vás sem přivádí, Vaše Svatosti?"
„Otevřete prosím riservu."
Líbilo se mu, jak uměl Pavel na otázky odpovídat příkazem. Prefekt odcupital pro svazek robustních klíčů a pak je vedl do ztemnělých archivů. Pavel jej jen ztěžka následoval a k riservě dorazili až ve chvíli, kdy již prefekt doširoka rozevřel železnou mříž a rozsvítil několik matných žárovek. Valendra o této místnosti věděl, i o pravidle, že ke vstupu bylo nezbytné povolení papežské autority. Byly zde uloženy tajné materiály určené pouze pro Kristovy zástupce. Jen Napoleon se odvážil narušit posvátnost tohoto místa a za toto provinění zaplatil svým neblahým koncem.
Pavel vstoupil do místnosti bez oken a ukázal na černý trezor. „Otevřete to."
Prefekt uposlechl a začal roztáčet číselníky a uvolňovat páky. Dvojité dveře se doširoka rozevřely. Mosazné panty nevydaly jediný zvuk.
Papež se usadil na jednu ze tří židlí.
„To je všechno," řekl a prefekt odešel.
„Můj předchůdce byl první, kdo četl třetí tajemství z Fatimy. Jak jsem se dozvěděl, nařídil potom, aby bylo zapečetěno a uloženo do tohoto trezoru. Patnáct let jsem odolával nucení sem jít."
Valendra byl poněkud zmatený. „V roce 1967 přece Vatikán vydal oficiální prohlášení, že tajemství zůstane zapečetěno. Vy jste jej nečetl?"
„Kurie dělá mnoho věcí mým jménem, o nichž nemám nejmenší tušení. O tomto prohlášení jsem se dozvěděl. Později."
Valendra uvažoval, jestli se svou otázkou nedopustil chyby. Musí lépe vážit svá slova.

„Celá ta věc mne přivádí v úžas," řekl Pavel. „Matka Boží se zjeví třem dětem – ne knězi, biskupovi nebo papeži. Vybere si tři negramotné děti. Jako by si vždycky volila jen tiché a pokorné. Možná se nám tím nebe snaží něco naznačit."
Valendra znal celou historii o poselství sestry Lucii i o tom, jak se dostalo z Portugalska do Říma.
„Nikdy jsem nepovažoval slova dobré sestry Lucii za něco, co by mi stálo za pozornost," pokračoval Pavel. „Setkal jsem se s ní v sedmašedesátém ve Fatimě. Za tu cestu jsem tehdy sklidil nemalou kritiku. Liberálové mě obviňovali, že se snažím zbrždovat vývoj II. vatikánského koncilu. Že prý příliš zdůrazňuji nadpřirozeno a ctím Marii více než Krista a Hospodina. Vím o tom své."
Zachytil v Pavlových očích planoucí světlo. Zřejmě ještě ve starém válečníkovi dřímal bojovný duch.
„Věděl jsem, že mladí lidé milují Marii. Cítili, že na ně mariánské svatyně něčím mocným působí. Že jsem tam tehdy jel, bylo pro ně důležité. Dokázalo jim to, že papeži na nich pořád záleží. A měl jsem pravdu, Alberto. Marie je dnes populárnější než kdy předtím."
Uvědomoval si, jakou láskou lnul Pavel k Madoně a během celého svého pontifikátu ji nezapomněl zahrnovat hojnou pozorností i tituly. Podle mínění mnohých až příliš.
Pavel ukázal na trezor. „Čtvrtá přihrádka vlevo, Alberto. Otevřete ji a přineste mi, co je uvnitř."
Učinil, jak papež žádal, a vytáhl těžkou kovovou zásuvku. Uvnitř spočívala malá dřevěná skříňka zatavená voskovou pečetí s papežským erbem Jana XXIII. Shora byla opatřena štítkem SECRETUM SANCTI OFFICIO, Tajemství svatého oficia. Přinesl skříňku Pavlovi, který si ji v třesoucích se rukách zvnějšku prohlížel.
„Traduje se, že štítkem ji opatřil Pius XII a sám Jan ji později nechal zapečetit. Ted jsem na řadě, abych nahlédl dovnitř. Rozlomte prosím vás vosk."
Rozhlédl se kolem, není-li poblíž nějaký vhodný nástroj. Nic nenašel, a tak zatlačil pečeť proti hraně otevřeného křídla trezoru. Podal skříňku zpátky Pavlovi.
„Chytré," řekl papež.
Přijal pochvalu s lehkou úklonou.
Pavel si narovnal skříňku v klíně a ze sutany vylovil brýle. Zavěsil si obroučky za uši, otevřel víko a vytáhl dva svazky papíru. Jeden položil stranou a druhý rozložil. Valendra si všiml novějšího bílého listu, který byl vložen do staršího. Oba byly popsané.
Papež si prohlížel starou stránku.
„Původní zápis sestry Lucii v portugalštině," řekl. „Bohužel mu nerozumím."
„Neumím portugalsky ani slovo, Svatý otče."
Pavel mu předal list. Text obsahoval zhruba dvacet řádků psaných inkoustem, který na mnoha místech již zešednul. Cítil vzrušení z toho, že jen Sestra Lucia, uznaná vizionářka Panny Marie, a papež Jan XXIII. se tohoto papíru dotkli před ním.
Pavel otevřel novější list. „Překlad."
„Překlad, Svatý otče?"
„Jan také neuměl portugalsky. Nechal zprávu přeložit do italštiny."
To Valendra nevěděl. Bylo tedy nutno připočíst ještě třetí sadu otisků – nějakého kuriálního úředníka, jenž byl pověřen překladem a jistě pod přísahou utajení, dnes už byl pravděpodobně po smrti.
Pavel se začetl. Na tváři se mu objevil podivený výraz. „Nikdy jsem nerozuměl hádankám."
Papež dal listy znovu dohromady a sáhl po druhém svazku. „Zřejmě další strana." Rozložil listy. Opět jedna novější a jedna zřetelně starší stránka. „Zase portugalština." Obrátil zrak na novější list. „ Výborně, další překlad."
Valendra si všímal, jak se papežův výraz při čtení mění z rozpaků v hluboké znepokojení. Znovu začal pohledem přelétat řádky; najednou dýchal povrchně a čelo se mu zvrásnilo.
Papež nepromluvil slova. Valendra se neodvážil požádat, aby mu papež dal slova také přečíst.
Pavel si celé poselství přečetl ještě potřetí.
Přejel si jazykem seschlé rty a změnil polohu na židli. Z rysů jeho tváře bylo možno vyčíst úžas. Na okamžik dostal Valendra strach. Toto byl první papež, který objel celý svět. Muž, který upřeným pohledem krotil armádu církevních pokrokářů a ukáznil jejich novotářské snahy. Postavil se před Spojenými národy a prohlásil: „ Už nikdy válku." Odsuzoval kontrolu početí jako hřích a nezakolísal ani v bouři protestů, které zatřásly samotnými základy církve. Znovu prosadil kněžský celibát a exkomunikaci opozičníků. Unikl atentátu na Filipínách, potom se vzepřel teroristům a vedl smuteční obřad za svého dobrého přítele, italského premiéra. Byl to odhodlaný bojovník, kterým hned tak něco neotřáslo. Něco v těch řádcích, které právě dočetl, jej však silně zasáhlo.
Pavel složil papíry zpátky do svazku, oba pak vložil do dřevěné skříňky a zaklapl víko.

„Dejte to zpátky," procedil a spustil zrak do klína. Zbytky karmínového vosku měl rozeseté po sutaně. Smetl je rukou, jako by byly zhoubnou chorobou. „Byla to chyba. Neměl jsem sem chodit." Najednou jako by papež sebral všechny síly. Vrátil se mu vyrovnaný klid. „Až se vrátíme nahoru, připravte nařízení. Chci, abyste skříňku osobně zapečetil. Nikdo ji nebude moci pod pohrůžkou exkomunikace otevřít. Bez výjimky."
+++++
Toto nařízení se však netýkalo papeže. Kliment XV. chodil do riservy, jak se mu zlíbilo.
Valendra věděl o italském překladu zprávy sestry Lucii, až do včerejška však neznal překladatelovo jméno.
Otec Andrej Tibor.
Tři otázky mu ležely v hlavě.
Co nutilo Klimenta XV. stále navštěvovat riservu? Proč se chtěl spojit s Tiborem? A především co Tibor věděl?
V této chvíli neznal odpověď na jedinou z nich.
V několika následujících dnech však prostřednictvím Colina Michenera, Kateriny Lewi a Paola Ambrosiho najde klíč ke všem.

ČÁST DRUHÁ

14
BUKUREŠŤ, RUMUNSKO PÁTEK, 10. LISTOPADU 11:15
MICHENER SESTOUPIL PO KOVOVÝCH SCHŮDCÍCH NA MASTNÝ ASfalt letiště Otopeni. Pravidelný let Britských aerolinek, s nímž přiletěl z Říma, byl obsazený sotva z poloviny a patřil pouze ke třem dalším letadlům, které využívaly odbavovacího terminálu.
Rumunsko už jedou navštívil, ještě když pracoval na státním sekretariátu pod tehdejším kardinálem Volknerem v oddělení zahraničních vztahů – té části mezinárodního direktoriátu, která měla na starosti diplomatické styky.
Vatikán se již desítky let přel s rumunskými církvemi o poválečném převodu katolického majetku pravoslavné církvi, k němuž patřily i kláštery, které se držely staré latinské tradice. S pádem komunizmu se do země vrátila náboženská svoboda, otázka vlastnictví však zůstávala stále nevyjasněná a mezi katolíky a pravoslavnými došlo k několika násilným střetům. Po svržení Ceauseska začal Jan Pavel II. dialog s rumunskou vládou a dokonce vykonal i oficiální návštěvu. Vývoj však byl pomalý. Michener se osobně účastnil několika nedávných jednání. V zemi byly necelé dva miliony katolíků vedle dvaceti milionů pravoslavných věřících, jejichž hlasy začínaly být slyšet stále častěji. Kliment měl záměr zemi navštívit, vlastnické spory však mařily všechny snahy o uskutečnění papežské cesty.
Celá záležitost byla především komplikovanou politikou, která brala Michenerovi velkou spoustu času. Ve skutečnosti už nebyl ani knězem. Stal se vládním ministrem, diplomatem a osobním důvěrníkem – a všechno to skončí s posledním vydechnutím Klimenta XV. Možná se pak bude moci vrátit ke kněžské službě. Nikdy se vlastně nestaral o farnost. Výzvou by mohla být i misijní práce. Kardinál Ngovi mu často vyprávěl o Keni. Afrika by mohla bývalému papežskému tajemníkovi poskytnou skvělé útočiště, zvláště pokud by Kliment zemřel dřív, než by jej jmenoval kardinálem.
Když se blížil k terminálu, všechny nejisté pocity o své budoucnosti spláchl. Vnímal, že se ocitl ve vyšší nadmořské výšce. Obloha byla zatažená hustými nízkými mračny, které nedovolovaly slunečním paprskům vyhledat zem.
Vešel do budovy a zamířil k pasové kontrole. Sbalil si jen pár věcí do tašky přes rameno, neboť neočekával, že by se zdržel víc jak jeden dva dny, a oblékl se do neformálních džínsů, svetru a saka, aby vyhověl Klimentově prosbě o diskrétnost.
Vatikánský pas mu zajišťoval vstup bez obvyklého vízového poplatku. U přepážky půjčovny automobilů hned za celním pásmem si pronajal opráskaný Ford Fiesta a vyptal se na cestu do Zlatny. Jeho omezené jazykové znalosti dostačovaly k tomu, aby pochopil vše, co se mu snažil zrzavý chlapík vysvětlit.
Ani v nejmenším jej neutěšovala vyhlídka, že bude muset sám projíždět jednou z nejchudších zemí Evropy. Z informačního servisu se večer předtím dozvěděl, že úřady varují před zloději a vyzývají k opatrnosti, zvláště v noci a na venkově. Raději by požádal o pomoc papežského nuncia v Bukurešti, který by mu mohl poskytnout některého ze svých lidí jako řidiče a průvodce, Kliment však tuto možnost kategoricky zamítnul. Posadil se tedy do vozu a rozjel se z letiště. Po chvíli natrefil na hlavní cestu a ujížděl směrem na severozápad do Zlatny.

KATERINA STÁLA V ZÁPADNÍM ROHU NÁMĚSTÍČKA, JEHOŽ dláždění bylo hrbolaté jako pobořená hradba, mnohé kostky chyběly a ještě víc se jich už rozdrolilo na prach. Lidé pobíhali sem a tam s tíživými starostmi o jídlo, teplo a vodu. Zchátralý chodník jim ležel na srdci ze všeho nejméně.
Přijela do Zlatny před dvěma hodinami a většinu času strávila zjišťováním informací o Otci Tiborovi. Byla se svými dotazy opatrná, protože Rumuni byli přespříliš zvědaví. Podle toho, co se dozvěděla od Valendry, přistál Michener krátce po jedenácté. Sto padesát kilometrů z Bukurešti mu zabere dobré dvě hodiny. Hodinky ukazovaly třináct dvacet. Pokud neměl jeho let zpoždění, měl by dorazit už za chvíli.
Být zpátky doma bylo podivně nezvyklé i utěšující. Narodila se a vyrůstala v Bukurešti, převážnou část dětství však strávila daleko v Jižních Karpatech. Transylvánské Alpy znala jinak, než jak je líčí romány o upírech a vlkodlacích; pro ni byly rájem hlubokých lesů, malebných stavení a srdečných lidí. V rodném Erdély se mísila německá kultura s maďarskou a dotvářely ji cikánské prvky. Její otec byl potomek saských kolonistů, kteří sem byli vysídleni ve dvanáctém století, aby bránili horské soutěsky před tatarskými nájezdníky. Následující pokolení musela snášet příkoří maďarských tyranů i rumunských monarchů, aby je téměř vyvraždili komunisté po 2. světové válce.
Rodiče její matky byli cikáni a komunisté k nim byli všechno jen ne shovívaví; podněcovali vůči nim kolektivní nenávist stejně, jak to činil Hitler se židy. Když se rozhlížela po Zlatně s jejími dřevěnicemi, vyřezávanými verandami a nádražíčkem ve stylu mughalské architektury, rozpomenula se na vesnici svých prarodičů. Ta na rozdíl od Zlatny neunikla zemským otřesům ani Ceauseskově systematické snaze o uspořádání státu. Tak jako plné dvě třetiny vesnic v zemi byla rituálně srovnána se zemí a její obyvatelé přesídleni do šedivých, jednotvárných sídlišť. Matčini rodiče dokonce museli potupně přihlížet demolici vlastního domu. Plán měl jasný program: Spojit rolnickou zkušenost se socialistickou výkonností. Bylo tragické, že jen málokterý Rumun truchlil nad skonem cikánských vesnic. Vzpomínala si, jak jednou navštívila prarodiče v jejich bezduchém panelovém bytě; ze zašlých stěn místností zcela vymizela ta barevná, hřejivá nálada, z jejich duší jako by vyprchal všechen život. To byl celý záměr. Později v Bosně se tomu říkalo etnické čistky. Ceausescu rád říkával, že to je krok k progresivnímu bydlení. Ona tomu říkávala šílenství. Obrazy a zvuky Zlatny v ní křísily všechny ty zašlé, šeredné vzpomínky.
Od majitele obchůdku se dozvěděla, že v okolí jsou tři státní sirotčince. Ten, v němž pracoval Otec Tibor, byl považován za nejubožejší. Nacházel se západně od vesnice a byly v něm umístěny umírající děti – další z šílených Ceauseskových vizí.
Diktátor neohroženě potíral antikoncepci a nařídil, aby ženy pod pětačtyřicet let porodily minimálně pět potomků. Výsledkem byla země, v níž bylo více dětí, než dokázali jejich rodiče uživit. Odkládání novorozenců na ulici se tu po čase stalo běžnou věcí. AIDS, tuberkulóza, žloutenka a syfilis si vybíraly krutou daň. Nakonec začaly všude vyrůstat sirotčince, které se jen o málo lišily od smetišť, a péče o nechtěné zůstala na cizincích.
Také se dozvěděla, že Otec Tibor byl původem Bulhar, že už je mu skoro osmdesát – možná i víc, to nikdo nedokázal říct jistě – a že má pověst zbožného muže, jenž se zřekl svého nároku na důchod ve prospěch maličkých, které si měl Bůh brzy vzít k sobě. Obdivovala odvahu, s níž utěšoval ty umírající sirotky, s níž přesvědčoval desetiletého chlapce, že brzy přijde do místa, kde je mnohem lépe. Tomu však ona nikdy nevěřila. Náboženství bylo pro ni výtvorem člověka – a stejně jeho Bůh. Klíč ke všemu nespatřovala ve víře, ale v politice. Strach z všemohoucího Boha je nejlepším prostředkem k ovládání mas. Proto je nejlepší věřit sám sobě, spoléhat se na vlastní schopnosti a sám pomáhat vlastnímu štěstí na tomto světě. Modlitba je cestou pro slabé a líné. Něco takového nikdy nepotřebovala.
Podívala se na hodinky. Pár minut po půl druhé. Je čas vydat se do sirotčince.
Vydala se napříč náměstím. Co udělá, až Michener přijede, si musela ještě rozmyslet. Na něco však určitě přijde.
+++++
MICHENER ZPOMALIL. PRÁVĚ PŘIJÍŽDĚL K SIROTČINCI. ČÁST cesty z Bukurešti vedla po čtyřproudé, kupodivu udržované dálnici, avšak cesty, na které najel později, byly prachbídné, s rozpadlými krajnicemi, poseté výmoly jako měsíční krajina a osázené zmatečnými směrovkami, které jej dvakrát poslaly mimo trasu. Několik kilometrů nazpátek přejel řeku Olt v malebné roklině mezi dvěma zalesněnými úbočími. Více na sever se reliéf krajiny měnil z rovných lánů na kopcovité předhůří. Po cestě si mnohokrát všimnul černých kouřových hadů, kteří se vinuli vzhůru po obloze z továrních komínů na obzoru.
O Otci Tiborovi se dozvěděl od řezníka ve Zlatně, který mu ukázal, jak se ke knězi dostane. Sirotčinec sídlil ve zchátralé dvoupatrové budově. Díry a jizvy ve střeše z pálených tašek svědčily o hořkém sirnatém vzduchu, který se Michenerovi usídlil v hrdle. V oknech byly železné mříže, mnoho okenních tabulí byla po celé své délce zpevněna lepící páskou. Většina z nich byla z mléčného skla; přemýšlel jestli kvůli tomu,

aby se nikdo nemohl dívat dovnitř nebo ven. Rozhlédl se po dvoře obehnaném zdí a zaparkoval. Kamenitá zem byla prorostlá hustým plevelem. Na jedné straně rezivěla stará klouzačka. Na vzdálenější stěně vystupovala jakási tmavá, kalná skvrna, která byla zřejmě zdrojem nechutného zápachu, který se mu na uvítanou vehnal do nosu, když otevřel dveře auta. Ve vstupních dveřích budovy se objevila řádová sestra v hnědém, splývavém úboru.
„Dobrý den sestro, jsem Otech Colin Michener. Přijel jsem si promluvit s Otcem Tiborem.“ Hovořil anglicky ve víře, že mu bude rozumět, a přidal úsměv.
Starší žena pozvedla ruce a lehce se uklonila na pozdrav. „Vítejte, Otče. Nevěděla jsem, že jste kněz.“
„Jsem na dovolené a rozhodl jsem se nechat sutanu doma.“
„Jste přítel Otce Tibora?“ Její angličtina byla výborná, bez cizího přízvuku.
„To ne, jsem spíš kolega.“
„Je uvnitř. Pojďte prosím za mnou.“ Na okamžik zaváhala. „Otče, už jste někdy byl na takovém místě?“
Ta otázka mu připadala divná. „Ne, sestro.“
„Buďte prosím k dětem shovívavý.“
Chápavě přikývnul a následoval ji po rozpadajících se venkovních schodech. Zápach uvnitř byl nechutnou kombinací moči, výkalů a zanedbanosti. Aby se ubránil nutkání ke zvracení, jen sotva znatelně dýchal. Chtěl si zakrýt nos dlaní, usoudil však, že by to mohlo vyznít neuctivě. Pod podrážkami mu praskaly skleněné Střepiny a na stěně si všiml oprýskané malby, která se loupala jako na slunci spálená kůže.
Z místností se vyhrnuly děti. Bylo jich možná třicet, všechno chlapci nejrůznějšího věku. Měli vyholené hlavy – proti vším, jak vysvětlila sestra. Někteří měli kulhavou chůzi, jiní jako by neovládali své svalové pohyby. Mnohé z nich měly v očích podivný, tupozraký výraz. Obstoupili jej a natahovaly k němu rozpraskané ručky, jimiž se dožadovaly pozornosti. Překřikovaly se jedno přes druhé sípavými, drásavými hlásky, v nichž matně rozeznával stopy jakýchsi ruských a rumunských dialektů. Některé sotva dokázaly mluvit, z té zvukové změti uměl vyčíst jen to, že se jej ptaly na jméno. Ve vesnici se dozvěděl, že většina z nich je těžce nemocná nebo vážně postižená. Bizarnost tohoto okamžiku ještě podtrhovaly šaty, které měli chlapci na sobě; sloužilo za ně zjevně vše, co bylo po ruce a padlo jejich vyhublým postavičkám. Jen málokterý z nich měl zuby. Na rukou, bosých nohou a tvářích měli otevřené vředy. Snažil se vyhýbat jejich dotykům, protože den předtím si v průvodci přečetl, že HIV se mezi rumunskými zapomenutými dětmi zcela vymklo kontrole.
Chtěl je utěšit několika slovy ve smyslu, že Bohu na nich záleží a že jejich utrpení má svůj význam. Než však dokázal otevřít ústa, vstoupil do chodby vysoký muž v černém kněžském úboru bez bílého koláru. Na krku mu v zoufalém obětí visel malý chlapec. Starý kněz měl krátce střižené vlasy a jeho obličej, postoj i chůze ukatovaly na vlídného a laskavého člověka. Brýle s chromovou obroučkou rámovaly miskovité, hnědé oči pod trojhranem hustého, bílého obočí. Byl hubený jako větev, ruce však měl drsné a svalnaté.
„Otče Tibore?“ zeptal se anglicky.
„Slyšel jsem, jak říkáte, že jste kolega.“ V jeho angličtině byl zřetelný východoevropský přízvuk.
„Jsem Otec Colin Michener.“
Starý kněz postavil dítě na zem. „Dimitru teď musí dostat svou pravidelnou léčbu. Nemám na vás příliš času.“
Nechápal ten nevlídný tón v jeho hlasu. „Jsem tady, protože papež potřebuje vaši pomoc.“
Tibor se zhluboka nadechl. „Že by si nakonec přece jen uvědomil, v jak mizerné jsme tu situaci?“
Chtěl s ním hovořit sám, ne před diváky, kteří je ze všech stran obklopovali. Děti jej stále tahaly za oděv.
„Chtěl bych s vámi mluvit v soukromí.“
Tvář Otce Tibora prozradila přece jen trochu citu, když si změřil Michenera pohledem. Obdivoval starcovu fyzickou kondici a přál si, aby byl ve svých osmdesáti alespoň z poloviny v takové formě.
„Odveďte děti, sestro. A postarejte se o chlapcovu léčbu.“
Žena sebrala dítě do náruče a nahnala ostatní do velké místnosti. Otec Tibor ji ještě zahrnul pokyny v rumunštině. Některým rozuměl, přesto se však zeptal: „Jak toho chlapce léčíte?“
„Prostě mu jen třeme nohy a snažíme se, aby se na ně postavil. Je to asi marné, ale víc tu pro něj udělat nemůžeme.“
„Nemáte lékaře?“
„Jsme rádi, že pro děti seženeme alespoň něco k jídlu. O lékařské péči si tu můžeme nechat zdát.“
„Proč to všechno děláte?“
„To je zvláštní otázka od kněze. Ty děti nás přece potřebují.“
Hrozivá obludnost všeho, co tu právě viděl, odmítala vysídlit z jeho hlavy. „To je to stejné v celé zemi?“
„Toto je vlastně jedno z těch šťastnějších míst. Snažili jsme se, aby to tu trochu bylo k žití. Jak ale vidíte,

musíme se ještě hodně snažit.“
„Nemáte peníze?“
Tibor zakroutil hlavou. „Jenom co na nás zbude z mezinárodní pomoci. Vláda toho dělá jen málo, církev skoro nic.“
„Přišel jste sem z vlastní vůle?“
Stařec přikývl. „Po revoluci jsem se dozvěděl o sirotčincích a pochopil jsem, že tady je mé místo. To bylo před deseti lety a od té doby jsem stále zde.“
V hlasu kněze byla stále jakási břitká zaujatost, proto se Michener přímo otázal: „Proč jste ke mně tak odměřený?“
„Nechápu, co po mně může chtít papežský sekretář.“
„Vy víte, kdo jsem?“
„Nejsem až tak nevzdělaný.“
Bylo mu jasné, že Andrej Tibor není žádný hlupák. Jan XXIII. si zřejmě vybral dobře, když tohoto muže požádal, aby pro něj přeložil zápis sestry Lucie. „Mám pro vás list od Svatého otce.“
Tibor uchopil Michenera zlehka za ruku. „Toho jsem se obával. Půjdeme do kaple.“
Vyšli z chodby do přední části budovy. Za kapli sloužila mrňavá místnost s praskajícími kartony rozloženými po podlaze. Stěny byly z holého kamene a strop držely seschlé trámy. Jediným náznakem zbožného místa bylo okno z barevného skla, z něhož shlížela podobizna Panny Marie s rozevřenou náručí.
Tibor ukázal prstem k vitráži. „Našel jsem ji nedaleko odtud v kostele určeném k demolici. Dal mi ji sem v létě jeden z dobrovolníků. Děti ji zbožňují.“
„Asi tušíte, proč jsem sem přijel.“
Tibor neřekl nic.
Sáhl do kapsy a předal Tiborovi modrou obálku.
Kněz po ní natáhl ruku a přikročil blíž k oknu. Roztrhl zalepený konec a vyjmul Klimentův list. Držel jej kus od očí a přivíral víčka, aby v tlumeném světle viděl na písmena.
„Už dlouho jsem nečetl v němčině.“ Když skončil, řekl: „Když jsem prvně napsal papeži, myslel jsem, že jednoduše udělá, oč jsem jej žádal.“
Michener chtěl vědět, oč kněz papeže žádal, namísto toho se však jen zeptal: „Máte pro Svatého otce nějakou odpověď?“
„Mám mnoho odpovědí, ale nevím, kterou zvolit.“
„To můžete rozhodnout jen vy sám.“
„Kdyby to bylo tak snadné.“ Ukázal bradou k barevnému oknu. „To ona to všechno zkomplikovala.“ Tibor stál chvíli mlčky a pak se obrátil tváří k Michenerovi. „Bydlíte teď v Bukurešti?“
„Měl bych?“
Tibor mu podal zpátky obálku s dopisem. „Kousek od Piata Revolutiei je malá restaurace, Café Krom. Najdete ji snadno. Buďte tam v osm. Rozmyslím se a dám vám odpověd.“

15

MICHENER VYRAZIL NA JIH SMĚREM K BUKUREŠTI A STÁLE V DUchu zápasil s dojmy ze sirotčince. Jako mnohé tamní děti ani on nikdy nepoznal své skutečné rodiče. Až mnohem později se dozvěděl, že jeho pokrevní matka žila v Clogheenu, malé irské vesnici severně od Dublinu. Když otěhotněla, nebylo jí ještě dvacet a byla svobodná. Otec byl neznámý, alespoň na tom matka neustále trvala. Potrat byl tehdy nemyslitelný a irská společnost opovrhovala svobodnými matkami až brutálním způsobem.
Církev se tedy pokusila o nápravu.
Dublinský arcibiskup to nazval porodními centry, ve skutečnosti se však jednalo o živoření ve stejně nuzných podmínkách, s jakými se právě setkal v útulku pro sirotky. Každé centrum řídily řádové sestry – ne ovšem laskavé duše jako tu ve Zlatně, ale problémové ženy, které s nastávajícími matkami zacházely jako se zločinci.
Ženy byly nuceny k ponižující práci až do porodu i hned po něm, dřely se v nelidských podmínkách za drobný či vůbec žádný peníz. Některé byly bity, jiné trápeny hladem, mnohé z nich týrány. Pro církev byli hříšnice, pro něž jedinou cestou k vykoupení bylo vynucené pokání. Většinou šlo o venkovské dívky, které si nemohly dovolit vychovávat dítě. Některé ke svému outěžku přišly v nezákonném vztahu, kdy se k nim otcové nepřiznali nebo si přáli zůstat utajeni. Jiné byly spořádané manželky, které měly tu smůlu a otěhotněly navzdory přání svého manžela. Společným jmenovatelem tu byla hanba. Ani jedna z nich nechtěla na sebe či svou rodinu vztáhnout potupu kvůli nechtěnému dítěti.

Po narození zůstávaly dětí rok nebo dva v centru a pozvolna byly od svých matek odstavovány. O tom, že se se svým potomkem rozloučí, byly obyčejně zpravovány den předem. Následující ráno se obvykle dostavil americký bezdětný pár. Adopce byla umožněna pouze katolíkům, kteří souhlasili, že vychovají dítě ve víře a nikdy neprozradí, jaký je jeho skutečný původ. Společnost osvojení při Nejsvětějším srdci, která měla celou záležitost na starosti, byla vděčná za dobrovolný příspěvek, i když jej striktně nevyžadovala. Dětem mohlo být později sděleno, že byly adoptovány, novým rodičům však bylo doporučeno, aby říkali, že pokrevní rodiče zemřeli. Většina matek to sama takto chtěla – v naději, že hanba jejich prohřešku časem pomine. Nikdo nemusel vědět, že se vzdaly svého dítěte.
Michener se živě rozpomenul na den, kdy navštívil dům, v němž přišel na svět. Šedivá budova z vápencových cihel byla posazena na dně horského údolí. Říkalo se tu tomu Kinnegad a nebylo odsud daleko k moři. Procházel zpustlými místnostmi a představoval si, jak se ztrápená matka v noci vkrádá do dětské ložnice, aby se navždy rozloučila se svým spícím maličkým, jak sbírá odvahu k poslednímu pohlazení a diví se, proč církev a Bůh dopustí takové soužení. Byl její hřích opravdu tak strašlivý? Jestliže ano, nebyl stejně strašlivý i na straně otce? Proč musí nést všechnu vinu – a všechnu bolest – ona sama?
Stál u rozbitého okna v horním patře a hleděl dolů na moruši. Hrobové ticho rušil jen horký vítr, který se rozeznívál v prázdných místnostech jako nářek novorozenců, kteří tu kdysi přicházeli na svět. Zažíval drásavý pocit matky, která se snaží naposledy zahlédnout tvářičku svého dítěte, které ukládají do cizího auta. Jeho vlastní matka byla jednou z nich. Jaká byla, to se nikdy nedozví. Děti jen zřídka dostávaly příjmení, nebylo tedy jak rodiče vystopovat. Dozvěděl se o sobě jen to málo, co už znal, z vybledlých vzpomínek staré řádové sestry.
Tímto způsobem odešly z Irska na dva tisíce dětí, jedním z nich byl i drobounký chlapec se světle hnědými vlásky a svítivě zelenýma očima, jehož domovem se stala Savannah v Georgii. Jeho adoptivní otec byl právník a matka se svému synkovi věnovala s největší péčí. Vyrostl na přílivovém pobřeží Atlantiku ve slušné, středostavovské čtvrti. Ve škole byl mimořádně bystrý a stal se knězem a právníkem, aby na něj jeho rodiče mohli být jaksepatří pyšní. Potom odešel do Evropy, kde našel útěchu v osamělém biskupovi, který jej miloval jako vlastního syna. Ten biskup se nyní stal papežem, on byl jeho tajemníkem a součástí téže církve, která v Irsku tak uboze zklamala.
Své adoptivní rodiče velmi miloval. Splnili svou část dohody a vždy mu říkali, že jeho praví rodiče zahynuli. Až na smrtelné posteli mu matka řekla pravdu – byla to zpověď zbožné matky synovi v naději, že jí on i Bůh odpustí.
Celé roky ji vidím před sebou, Coline. Jak se musela cítit, když jsme jí tě brali. Přesvědčovali nás, ie je to pro tvoje dobro. Já se snažila sama sobě namlouvat, že je to správná věc. Stále ji však vidím před sebou. Nevěděl, co říct.
Tolik jsme si přáli dítě. Biskup nám řekl, že bez nás bys měl velmi krušný život. Nikdo by se o tebe nepostaral. Ale stále ji vidím a chci se jí za všechno omluvit. Chci jí říct, že jsem tě dobře vychovala. Že jsem te milovala, jako by tě milovala ona. Možná nám potom odpustí.
Nebylo však co odpouštět. Společnost nesla vinu. Církev nesla vinu, ne dcera farmáře z jižní Georgie, která nemohla mít vlastní děti. Neudělala nic špatného a on vroucně naléhal na Boha, aby jí dopřál pokoj v duši.
Jen zřídka myslel na tuto část své minulosti, návštěva v sirotčinci však všechno znovu oživila. Stále cítil ten zapáchající vzduch a snažil se jej spláchnout závanem studeného větru ze spuštěného okénka.
Ty děti nikdy nepoznají radost z cest, nikdy nepoznají lásku rodičů, kteří by o ně stáli. Jejich svět byl omezen na šedivou zeď v domě se zamřížovanými okny, kde nejsou světla ani topení. A tam zemřou, osamělé a zapomenuté, milované jen několika vysloužilými řádovými sestrami a starým knězem.

16

MICHENER NAŠEL SKROMNÝ HOTEL KOUSEK OD PIATA REVOLUTIEI na periferii univerzitní čtvrti, hned naproti malebného parčíku. Pokoje byly malé a čisté, se secesním nábytkem, který se sem příliš nehodil. Měl tam i umyvadlo, z něhož kupodivu tekla teplá voda, společný záchod a sprcha byly dole v hale.
Posadil se k oknu, dojídal jakési koláčky, které si s dietní kolou koupil, aby překlenul dobu do večeře. Kostelní věž kdesi v dálce právě odbíjela pátou.
Obálka, kterou po něm poslal Kliment, ležela před ním na lůžku. Věděl, co se od něj očekává. Teď, když již Otec Tibor znal její obsah, měl ji zničit, aniž by nahlédl do jejího obsahu. Kliment mu důvěřoval a on svého učitele nikdy nezklamal, až na svůj vztah s Katerinou, který považoval za zradu. Porušil své kněžské sliby, přestoupil zákony své církve, prohřešil se vůči svému Bohu. Za to není odpuštění. Kliment

to však viděl jinak.
Myslíte si, že jste jediný kněz, který podlehl? Coline, odpuštění je základním kamenem naší víry. Zhřešil jste, měl byste se tedy kát. To ale neznamená zahodit svůj život. A byl to opravdu takový hřích?
Ještě teď si vzpomínal na ten podivený výraz, s nímž pohlédl na colognského arcibiskupa. Co to říká? Řeklo vám vaše srdce, Coline, že jste spáchal něco zlého?
Odpověd tenkrát i dnes zněla ne. Miloval Katerinu. Byl to fakt, který nemohl popřít. Vstoupila mu do života v těžké chvíli, krátce poté, co mu zemřela matka a co jej pronásledovala vlastní minulost. To ona s ním jela do jeho rodiště v Kinnegardu. Procházeli se spolu po skalnatých srázech na břehu moře a tam mu řekla, že jej jeho adoptivní rodiče milovali a že měl velké štěstí, že se tito lidé o něj tolik postarali. Měla pravdu. Nedokázal však z hlavy zapudit myšlenky na svou pokrevní matku. Jak strašný to musel být tlak ze strany společnosti, že přinutila ženy vědomě obětovat své děti, aby mohly mít samy život snesitelnější? Jak se to vůbec může stát?
Dopil zbytek koly a znovu se zahleděl na obálku. Jeho nejstarší a nejmilejší přítel, s nímž strávil polovinu života, byl v nesnázích.
Musel se rozhodnout. Je čas něco podniknout. Sáhl po obálce a vytáhl modrý papír. Text byl psán německy Klimentovou rukou.
+++++
Drahý Otče Tibore, jsem si vědom úkolu, který jste vykonal pro ctihodného Jana XXIII. Vaše první zpráva mne velmi znepokojila. Ptal jste se: Jak může církev lhát? Neměl jsem tušení, co jste tím chtěl říci. Až když jste mi napsal podruhé, uvědomil jsem si tu těžkou volbu, před níž stojíte. Prohlédl jsem si reprodukci třetího tajemství, kterou jste mi poslal v první zprávě, a mnohokrát si přečetl váš překlad. Proč jste si tento důkaz nechával pro sebe? Neozval jste se, ani když Jan Pavel třetí tajemství zveřejnil před světem. Je-li to vše pravda, proč jste tehdy mlčel? Někteří vás označí za podvodníka, kterému není radno věřit, já vám však plně důvěřuji, i když nejsem schopen vysvětlit proč. Posílám svého osobního tajemníka. Je to člověk, kterému můžete věřit. Můžete sdělit Otci Michenerovi, co uznáte za vhodné. Vaše slova bude tlumočit pouze mně. Pokud se rozhodnete nic dále nesdělovat, řekněte mu to. Chápu, jestliže se cítíte zklamaný svou církví. I já to cítím podobně. Jak však jistě chápete, je třeba rozvážit mnoho věcí. Žádám vás, abyste tento list i s obálku vrátil Otci Michenerovi. Děkuji vám předem za vše, co se rozhodnete učinit. Bůh s Vámi, Otče.
Kliment P. P. Servus Servorum Dei
+++++
Dopis byl podepsán oficiální papežovou signaturou. Pastor pastorů, Služebník služebníků Božích. Takto Kliment končil každý oficiální dokument.
Michener se cítil provinile, že porušil Klimentovu důvěru. Prokazatelně se však dělo něco závažného. Otec Tibor musel učinit na papeže hluboký dojem, dokonce takový, že nechal celou situaci posoudit svým tajemníkem. Proč jste si tento důkaz nechával pro sebe?
Jaký důkaz?
Prohlédl jsem si reprodukci třetího tajemství, kterou jste mi poslal v první zprávě, a mnohokrát si přečetl váš překlad.
Jsou tedy v riservě dvě listiny? V té dřevěné skříňce, kvůli které se Kliment do archivu stále vrací?
To bylo těžké říct. Stále nevěděl vůbec nic.
Vložil tedy modrý papír do obálky, sešel dolů na toaletu, kde všechno roztrhal na kusy a spláchl.
+++++
KATERINA POSLOUCHALA, JAK COLIN MICHENER PŘECHÁZÍ nahoře po prkenné podlaze. Pohledem sledovala zvuk přes celý strop, až dozněl dole v hale.
Sledovala jej ze Zlaty do Bukurešti a usoudila, že bude důležitější vědět, kde bydlí, než zjišťovat, co se dělo u Otce Tibora. Neudivilo ji, když viděla, jak prošel městským centrem a mířil přímo k levnější ubytovně. Také se vyhnul kanceláři papežského nuncia poblíž Centru Civic – opět žádné překvapení, neboť Valendra řekl jasně, že se nejedná o oficiální návštěvu.
Když projížděla městem, bylo jí smutno u srdce z té Orwellovské jednotvárnosti, která stále prostupovala jeden blok zažloutlých panelových domů za druhým. Všechny pocházely z doby, kdy nechal Ceasescu srovnat historii města se zemí, aby uvolnil místo svým grandiózním vizím. Samotný rozměr měl z nějakého důvodu vypovídat o velkoleposti bez ohledu na to, že byly stavby nepraktické, drahé a nevítané. Stát rozhodl, že lidé projeví vděk – ti nevděční skončili ve věznicích, ti méně šťastní byli popraveni.
Z Rumunska odjela šest měsíců poté, co se Ceausescu postavil před popravčí četu, a zůstala jen do prvních svobodných voleb v dějinách země. Když vyhráli dřívější komunisté, pochopila, že rychle se toho

příliš nezmění, a nyní si všímala, jak se svou předpovědí trefila. Rumunsko bylo stále zahaleno do jakéhosi zvláštního smutku. Cítila jej ve Zlatně a teď na ulicích Bukurešti. Jako plačka za pohřebním průvodem. Dokázala mít s lidmi pochopení. Vždyť jaký byl její vlastní život? Dokázala toho velmi málo za posledních deset dvanáct let. Její otec na ni naléhal, aby zůstala a pracovala pro nový, údajně svobodný rumunský tisk, ten zmatek a rozruch ji však už unavoval. Vzrušení z revoluce stálo v přímém kontrastu s jejími otupělými dozvuky. Ať druzí dokončí povrchové ozdoby na betonových základech – ona raději mísila písek s cementem. Potulovala se tedy po Evropě, našla a ztratila Colina Michenera, aby nakonec zakotvila v Americe a u Toma Kealyho.
Teď byla zpátky a muž, kterého kdysi tolik milovala, se právě procházel nad její hlavou.
Jak má zjistit, co dělá? Jak to řekl Valendra? Navrhuji využít stejného kouzla, které očividně působí i na Otce Kealyho. Pak bude vaše mise nepochybně úspěšná.
Idiot.
Možná měl ale kardinál v něčem pravdu. Přímý přístup se zdál nejlepší. Bezesporu znala Michenerovy slabé stránky a již se začala nenávidět za to, že jich hodlá zneužít.
Neměla však příliš na výběr.
Vstala a vykročila ke dveřím.

17
VATIKÁN, 17:30
POSLEDNÍ VALENDROVA PÁTEČNÍ SCHŮZKA SE ODEHRÁLA PONĚkud brzy. Oficiální večeře, která měla následovat na francouzském velvyslanectví, byla nečekaně odvolána – kvůli nějaké vládní krizi v Paříži, která konzula zdržela – a tak měl pro sebe vzácný volný večer.
Po obědě strávil s Klimentem mučivou hodinku. Čas byl vyhrazen na krátkou poradu ve věci mezinárodních záležitostí, opět se však mezi sebou jen hašteřili. Jejich vztahy se rychle zhoršovaly a riziko, že mezi nimi dojde k veřejné konfrontaci, bylo den ode dne větší. Pravděpodobně bude vyzván k rezignaci a Kliment očekává, že uvede nějaké duchovní důvody a prostě odstoupí.
To se však nikdy nestane.
Na pořadu jednoho z dřívějších jednání byla nadcházející návštěva ministra zahraničních věcí Spojených států, která byla naplánována za dva týdny. Washington se snažil získat podporu Svaté stolice pro své politické iniciativy v Brazílii a Argentině. V Jižní Americe byla církev významnou politickou silou a Valendra již dříve naznačil ochotu k využití vlivu Vatikánu ve prospěch zájmů Washingtonu. Kliment však nechtěl, aby do toho církev vstupovala. V tomto ohledu se nedal srovnávat s Janem Pavlem II. Polský papež sice na veřejnosti zastával tutéž filozofii, ve skrytu však činil pravý opak. Valendra byl přesvědčen, že tento mistrný odklon pozornosti ukolébal Moskvu a Varšavu ke spánku, aby vzápětí srazil komunizmus na kolena. Viděl na vlastní oči, co dokáže mravní a duchovní vůdce miliardy věrných učinit s vládami i pro vlády. Kliment se však rozhodl tento potenciál zahodit a nařídil, aby bylo jakékoli spojenectví mezi Spojenými státy a Svatou stolicí zrušeno. Argentinci a Brazilci ať si vyřeší své problémy sami.
Ozvalo se zaklepání na dveře.
Byl sám, svého komorníka před chvílí poslal pro karafu s vínem. Přešel přes pracovnu do přilehlého předpokoje a otevřel dvoukřídlé dveře, které ústily do síně. Po stranách dveřejí stáli v pozoru zády ke stěně dva gardisté a mezi nimi kardinál Maurice Ngovi.
„Říkal jsem si, Eminence, jestli bychom si nemohli na chvíli promluvit. Zkoušel jsem vás najít v úřadě, tam mi ale sdělili, že jste si odešel odpočinout."
Ngoviho hlas zněl tiše a klidně. Valendra také zachytil formální titul Eminence, který byl zjevně vysloven pro uši přítomných stráží. Kliment v nepřítomnosti Michenera očividně přesunul úlohu svého poslíčka na Afričana.
Pozval kardinála dovnitř a naznačil gardistům, že nechce být rušen. Nato uvedl Ngoviho do své pracovny a nabídl mu místo na pozlacené pohovce.
„Nalil bych vám trochu kávy, ale poslal jsem právě komorníka pryč."
Ngovi zvedl přátelsky ruku. „Děkuji, není třeba. Přišel jsem si promluvit."
Valendra se posadil. „Tak copak Kliment chce?"
„To já bych od vás rád něco věděl. Můžete mi říct, jaký byl účel vaší včerejší návštěvy v archivu? A zastrašování kardinála-archiváře? To bylo značně nemístné."
„Nevzpomínám si, že by byly archivy v pravomoci Kongregace katolického vzdělávání."
„Odpovězte na mou otázku."
„Tak přece jen chce Kliment něco vědět."

Ngovi neřekl nic. Už dříve si všiml, že Afričan této provokující strategie s oblibou používal – někdy tak Valendru přinutil říct až příliš.
„Řekl jste archiváři, že potřebujete vyřídit něco mimořádně důležitého v zájmu církve, co si žádá zcela mimořádné opatření. Můžete mi říct, co jste tím mínil?“
Přemýšlel, kolik toho ten vetchý stařík napovídal. Jistě se nezmínil o svém rodinném rozhřešení. Tak svědomitý jistě nebyl. Nebo ano? Rozhodl se, že nejlepší bude postupný útok. „Oba víme, že Kliment je posedlý fatimským tajemstvím a stále za ním chodí do riservy.“
„Což je papežské privilegium, které vám ani mně není dáno zpochybňovat.“
Valendra se naklonil v křesle. „Proč se ale náš dobrý německý papež tolik trápí něčím, co svět už dávno ví?“
„To vás ani mě nemusí zajímat. Jan Pavel II. v této věci uspokojil mou zvědavost, když třetí tajemství zveřejnil.“
„Byl jste tehdy v komisi, viďte. V té, co tajemství posuzovala a napsala k němu komentář, který byl součástí zveřejnění.“
„Bylo mi ctí. Vždycky jsem byl zaujat posledním vzkazem Panny Marie.“
„Přitom se v něm zase tolik neříká. Nic zvláštního kromě obecné výzvy k pokání a víře.“
„Vždyť předpovědělo atentát na papeže.“
„Což vysvětluje, proč je církev celé ty roky zamlčovala. Proč také dávat kdejakému šílenci božský podnět k vraždění, že?“
„Byli jsme přesvědčeni, že takový je smysl, když nechal Jan XXIII. tajemství po přečtení zapečetit.“
„A co Panna předpověděla, to se také stalo. Někdo se pokusil vystřelit na Pavla VI., pak ten Turek postřelil Jana Pavla II. Já chci jen vědět, co Klimenta nutí k tomu, aby si stále znovu a znovu pročítal původní text.“
„Jak jsem již řekl, to nemusí vás ani mne zajímat.“
„Pokud jeden z nás nebude papežem.“ Byl zvědavý, jestli jeho soupeř skočí po návnadě.
„Ani jeden z nás papežem není. To, o co jste se pokusil, je vážným porušením kanonického zákona.“
Ngoviho hlas zůstával klidný a Valendra začal pochybovat, zda se tento rozvážný muž vůbec někdy přestal ovládat.
„Máte v úmyslu mne obvinit?“
Ngovi necouvnul. „Při jakémkoli procentu úspěšnosti ano.“
„Mám tedy rezignovat, abyste se vy mohl stát státním sekretářem? O to vám jde, Maurici?“
„Jde mi jenom o to, poslat vás zpátky do Florencie, kam vy i vaši medicejští předkové patříte.“
Měl se na pozoru. Afričan byl mistr v provokaci. Mohl to být dobrý tah pro nadcházející konkláve, kde se jej Ngovi jistě pokusí všemi prostředky popudit k neuvážené reakci. „Nejsem Medici. Jsem Valendra. A ti byli vždy proti Medicejským.“
„Zjevně až poté, co se jejich slavný rod začal hroutit. Dokážu si představit, že vaši předkové byli stejní prospěcháři jako vy.“
Pochopil tuto konfrontaci jako přímý střet dvou hlavních uchazečů o papežský stolec. Dobře věděl, že Ngovi bude nejtěžším soupeřem. Vyslechl si již tajné záznamy hovorů mezi kardinály, kteří si vyměňovali své názory v domnění, že jsou v diskrétním soukromí svých vatikánských komnat. Ngovi představoval jeho nejnebezpečnějšího vyzyvatele, jehož záludnost ještě více podtrhoval fakt, že tento nairobský arcibiskup nijak aktivně o nejvyšší církevní úřad neusiloval. Když byl v této věci dotazován, zarazil ten mazaný lišák všechny další spekulace mávnutím ruky a vyslovením úcty ke Klimentu XV. To však Valendru nezmátlo. Afričan neseděl na papežském trůnu od prvního století. To by byl triumf!
Ngovi byl horlivý vlastenec a netajil se přesvědčením, že Afrika si zaslouží víc, než se jí dnes dostává – sotva by měl lepší příležitost, jak protlačit sociální reformy, než z pozice hlavy Svaté stolice.
„Vzdejte to, Maurici,“ řekl. „Proč se nepřipojíte k vítězné straně? Vy z příští konkláve neodejdete jako papež. To vám mohu zaručit.“
„Mnohem větší starosti mi dělá možnost, že byste se hlavou církve stal vy.“
„Vím, že máte na své straně blok afrických kardinálů. Je to však jen osm hlasů. A těmi mě nezastavíte. Je jich dost na to, aby rozhodly v případě těsné volby.“
První Ngoviho zmínka o konkláve. Že by tím něco vzkazoval?
„Kde je Otec Ambrosi?“ zeptal se kardinál Ngovi.
Teď mu konečně došel účel návštěvy. Kliment požadoval informaci. „Kde je Otec Michener?“
„Bylo mi řečeno, že na dovolené.“
„Zvláštní, Paolo také. Možná odjeli spolu.“ Svůj sarkasmus neopomněl doprovodit úsměškem.
„Věřím, že Colin má lepší cit pro výběr přátel.“

„Totéž soudím o Paolovi.“
Nebylo mu jasné, proč se papež tolik stará o Ambrosiho. Možná Němce špatně odhadl. „Víte, Maurici, dělal jsem si předtím legraci. Mohu vám ale říct, že by z vás byl vynikající státní sekretář. Vaše podpora při konkláve by vám mohla tento úřad pojistit.“
Ngovi seděl s rukama složenýma pod sutanou. „Kolika jiným jste už tu samu vějičku nadhodil?“
„Jenom těm, kteří mi za to stojí.“
Host se zvedl z pohovky. „Chci vám připomenout apoštolskou konstituci, která zakazuje jakoukoli kampaň před papežskou volbou. Tímto článkem jsme vázáni oba dva.“
Ngovi vykročil směrem k předpokoji.
Valendra se ve svém křesle ani nepohnul, jen zavolal na odcházejícího kardinála: „Být vámi, Maurici, netrval bych na protokolu příliš dlouho. Brzy budeme oba sedět v Sixtinské kapli a vaše vyhlídky se dramaticky změní. Jakým směrem, to je zcela na vás.“

18
BUKUREŠŤ, 17:50
ZAKLEPÁNÍ NA DVEŘE MICHENERA POLEKALO. KROMĚ KLIMENTA a otce Tibora nikdo jiný nevěděl, že je v Rumunsku. A naprosto nikdo nemohl vědět, že je ubytován v tomto hotelu.
Vstal, přešel pokoj a otevřel dveře, v nichž spatřil Katerinu Lewi. „Jak jsi mě proboha našla?“
Usmála se. „Tys to byl, kdo mi kdysi řekl, že jediná tajemství ve Vatikánu jsou ta, která nikdo nezná.“
To nerad slyšel. Poslední věc, kterou by si Kliment mohl přát, byl šťouravý reportér. Kdo jí mohl vyzradit, že odjel z Říma?
„Bylo mi líto, jak jsme se předevčírem rozešli na tom náměstí,“ řekla. „Neměla jsem tak mluvit.“
„To jsi přijela do Rumunska, aby ses mi omlouvala?“
„Musíme si promluvit, Coline.“
„Na to teď není vhodná doba.“
„Zjistila jsem, že jsi odjel na dovolenou. Myslela jsem, že to bude vhodná doba.“
Pozval ji dovnitř a zavřel za ní dveře. Připadalo mu, že svět se pořádně scvrknul od chvíle, kdy byl s Katerinou naposledy sám. Pak se jej zmocnila znepokojující myšlenka: Jestliže o něm ona tolik ví, o kolik víc toho asi ví Valendra? Musí zatelefonovat Klimentovi a upozornit jej, že došlo v papežském paláci k nebezpečnému úniku informací. Vzápětí se rozpomenul, co Kliment řekl o Valendrovi včera v Turíně – ví o všem, co děláme, co si povídáme. Papež to už v této chvíli tedy ví.
„Coline, nemá smysl, abychom se k sobě chovali nepřátelsky. Dnes už chápu mnohem lépe, co se tehdy před lety stalo. Dokonce připouštím, že jsem to tehdy nezvládla.“
„Takové mínění bych od tebe nečekal.“
Na jeho výtku nezareagovala. „Chyběl jsi mi. Proto jsem také přijela do Říma. Abych tě viděla.“
„A co Tom Kealy?“
„Měla jsem s ním krátký vztah.“ Zaváhala. „On ale není ty.“ Přistoupila blíž. „Nestydím se za to, že jsem s ním žila. Jeho situace je pro novináře dost podnětná. Nabízí spoustu příležitostí.“ Zmocnila se jej očima, jak to dovedla pouze ona. „Chtěla bych ale vědět, proč jsi byl to ráno na tribunálu? Tom mi řekl, že papežský tajemník se takovými záležitostmi normálně nezabývá.“
„Věděl jsem, že tě tam najdu.“
„Byl jsi rád, že mě vidíš?“
Zvažoval, jak odpovědět. „Nevypadala jsi zvlášť nadšeně, že mě vidíš.“
„Jenom jsem se snažila zjistit tvoji reakci.“
„Pokud si vzpomínám, od tebe žádná reakce nepřišla.“
Odstoupila k oknu. „Bylo mezi námi něco jedinečného, Coline. Nemá smysl to popírat.“
„Nemá smysl to ani znovu omílat.“
„To je to poslední, co chci. Jsme už přece starší a snad i rozumnější. Nemůžeme být přáteli?“
Přijel do Rumunska, aby vyřídil papežskou záležitost. Teď se tu zaplétá do emotivního rozhovoru se ženou, kterou kdysi miloval. To jej Bůh zase zkouší? Nedokázal se zbavit toho, co cítil v její blízkosti. Jak říkala, kdysi spolu prožili něco hlubokého. Byla nesmírně citlivá, když se trápil svým původem, živě se zajímala, co se přihodilo s jeho biologickou matkou a proč se jej zřekl jeho otec.
S její pomocí se mu podařilo zaplašit mnoho z těch přízraků. Nové ale právě přicházely. Snad pomůže příměří s vlastním svědomím. To přece ničemu neublíží.
„Bylo to krásné.“
Měla na sobě černé kalhoty, které jí těsně přiléhaly ke štíhlým nohám. Keprové sako a černá kožená

vesta vzbuzovaly dojem svéhlavé buřičky. V očích žádný zasněný jas. Byla pevně zakořeněná. Možná až příliš. Někde hluboko však dřímal opravdový cit, a po tom se mu stýskalo.
Tělem mu projelo podivné chvění.
Vzpomněl si, jak se před lety na nějaký čas uchýlil do Alp, aby si mohl všechno v klidu promyslet, a jak se tehdy stejně jako dnes objevila ve dveřích a uvedla jej do ještě hlubšího zmatku.
„Cos dělal ve Zlatně?“ zeptala se. „Jak jsem zjistila, ten nebohý sirotčinec vede starý kněz.“
„Byla jsi tam?“
Přikývla. „Sledovala jsem tě.“
Další znepokojivé zjištění, rozhodl se je však přejít. „Byl jsem si promluvit s tím knězem.“
„Můžeš mi o tom něco říct?“
Zdálo se, že ji to zajímá, a on potřeboval někoho, s kým by si o tom mohl promluvit. Možná by mohla pomoci. Bylo tu však ještě něco.
„Mimo záznam?“ zeptal se.
Její úsměv jej uklidnil. „Pochopitelně, Coline. Mimo záznam.“

19
20:00
MICHENER ODEŠEL S KATERINOU DO KAVÁRNY KROM. POVÍDALI si spolu celé dvě hodiny. Ve zkrácené verzi jí vylíčil, co se v posledních několika měsících dělo s Klimentem XV. a proč přijel do Rumunska, vynechal pouze to, že si přečetl Klimentův dopis Tiborovi. Kromě kardinála Ngoviho si nedokázal představit, že by o těchto záležitostech mohl ještě s někým hovořit. I u Ngoviho však byla zdrženlivost na místě. Vatikánská spojenectví se střídala jako příliv s odlivem. Dnešní přítel se docela dobře mohl zítra stát protivníkem. Katerina nebyla ve spolku s nikým z vnitřních církevních kruhů a neměla tušení o třetím tajemství z Fatimy. Řekla mu o článku, který napsala pro jakýsi dánský časopis v roce 2000, kdy Jan Pavel II. zveřejnil jeho text. Článek se zabýval názory jisté okrajové skupiny, která byla přesvědčena, že třetí tajemství je apokalyptickou vizí, složitou metaforou, v níž Panna jasně ohlásila blížící se konec. Pokládala tyto úvahy za zcestné a v článku pranýřovala fanatickou zaslepenost některých kultů. Od okamžiku, kdy spatřil Klimentovu reakci, nebyl si již Michener onou zcestností tolik jistý. Doufal, že Otec Andrej Tibor učiní jeho pochybnostem konec.
Kněz již seděl u stolu poblíž okenní tabule. Lidé a auta venku se pohybovali v jantarové záři pouličního osvětlení. Večerní ovzduší bylo prosáklé oparem. Bistro se nacházelo téměř v srdci města, kousek od hlavního náměstí Piata Revolutiei, a ulice se hemžily pátečními davy. Tibor se převlékl do starých džínsů a pleteného roláku. Povstal a Michener jej představil Katerině.
„Paní Lewi patří ke mně. Vzal jsem ji s sebou, aby zaznamenala vše, co se rozhodnete sdělit.“ Chtěl, aby vyslechla Tiborovu zpověď, a usoudil, že malá lež bude lepší než celá pravda.
„Je-li to přání papežského tajemníka,“ řekl Tibor.
Tón starého kněze byl uvolněný a Michener doufal, že dřívější zahořklost jej již opustila. Tibor zamával na servírku a objednal další dvě piva. Potom poslal po stole obálku. „Toto je moje odpověd Svatému otci.“
Michener ji nechal ležet.
„Přemýšlel jsem o tom celé odpoledne,“ pokračoval Tibor. „Chtěl jsem být přesný, tak jsem všechno sepsal.“
Servírka položila na stůl dva džbánky tmavého piva. Michener upil slabý doušek zpěněného nápoje. Katerina se přidala. Tibor pil již svůj druhý džbánek, ten první, vyprázdněný, ještě postával na stole.
„Už dlouho jsem o Fatimě nepřemýšlel,“ řekl tiše Tibor.
Ozvala se Katerina. „Pracoval jste ve Vatikánu dlouho?“
„Osm let, mezi Janem XXIII. a Pavlem VI. Pak jsem se vrátil k misijní práci.“
„Byl jste osobně u toho, když Jan XXIII. četl třetí tajemství?“ pátral nenásilně Michener ve snaze zakrýt, že nezná obsah Klimentova dopisu.
Tibor se na nějakou chvíli zadíval oknem do prázdna. „Ano, byl jsem u toho.“
Věděl, na co se Kliment Tibora tázal, a rozhodl se nenápadně naléhat. „Otče, papeže něco velmi trápí. Můžete mi nějak pomoci to pochopit?“
„Plně chápu jeho bolest.“
Pokusil se tvářit nenuceně. „Můžete mi to vysvětlit?“
Starý muž pokýval hlavou. „Sám tomu ani po čtyřiceti letech nerozumím.“ Když hovořil, díval se stranou, jako by si nebyl jistý tím, co říká. „Sestra Lucia byla svatá žena. Církev se k ní nezachovala dobře.“
„Co tím myslíte?“ zeptala se Katerina.

„Řím dohlížel nad tím, aby prožila svůj život v ústraní kláštera. Uvědomte si, že v roce 1959 pouze ona a Jan XXIII. znali třetí tajemství. Potom Vatikán nařídil, že ji mohou navštěvovat pouze nejbližší příbuzní, a zakázal jí s kýmkoli hovořit na téma zjevení."
„Přitom se ale účastnila zveřejnění, když je Jan Pavel v roce 2000 ve Fatimě oznámil světu," navázal Michener. „Seděla na tribuně, když byl předčítán text."
„Tehdy jí už bylo přes devadesát. Slyšel jsem, že jí už nesloužil zrak ani sluch. A navíc měla zakázáno o věci hovořit. Nijak tu událost ani nekomentovala. Naprosto nijak."
Michener usrkl další doušek piva. „V čem se Vatikán zachoval zle? Nesnažil se pouze sestru Luciu ochránit před dotěrnými lidmi zvenčí, kteří by ji zasypávali nesmyslnými otázkami?"
Tibor si složil ruce na prsou. „Neočekávám, že jste připraven to chápat. Vždyť jste sám plodem vatikánské kurie."
Jeho nařčení se mu nelíbilo, protože se ničím takovým necítil. „Můj papež rozhodně není jejím přítelem."
„Vatikán požaduje naprostou poslušnost. Pokud se jí vzpříčíte, dostanete od apoštolského penitenciáře pozvání do Říma, abyste se zodpovídal. Naší povinností je dělat to, co se po nás žádá. Sestra Lucia byla oddanou služebnicí. Udělala přesně to, co jí bylo řečeno. Můžete si být jisti, že poslední věc, kterou by Vatikán připustil, by byla její otevřenost vůči světovému tisku. Jan jí nařídil mlčet, protože neměl jinou volbu, a každý papež po něm se zachoval stejně, protože také neměl jinou volbu."
„Pokud si vzpomínám, Pavel VI. i Jan Pavel II. ji oba navštívili. Jan Pavel se s ní dokonce radil, než třetí tajemství odhalil světu.
Hovořil jsem s biskupy a kardinály, kteří byly tenkrát při zveřejnění přítomni. Dokonce potvrdila i pravost svého rukopisu."
„Kterého rukopisu?" otázal se Tibor.
Dost podivná otázka.
„Chcete říct, že církev poselství z Fatimy zfalšovala?" zeptala se Katerina.
Tibor se natáhl po džbánku. „To se nikdy nedozvíme, protože Jan XXIII. i Jan Pavel II. jsou již na pravdě Boží. Všichni jsou mrtví, až na mě."
Michener se rozhodl změnit téma. „Řekněte nám tedy, co všechno víte. Co se tehdy stalo, když si Jan XXIII. přečetl třetí tajemství?"
Tibor se opřel na vratké dubové židli a zdálo se, jako by jej otázka zaujala. Nakonec pravil: „Dobře, řeknu vám, jak se to tehdy přesně odehrálo."
+++++
„Umíte portugalsky?" zeptal se monsignore Capovilla.
Tibor odhlédl od stolu. Bylo to poprvé za deset měsíců jeho pobytu ve Vatikánu, kdy na něj někdo ze čtvrtého poschodí apoštolského paláce promluvil, a hned sám osobní tajemník Jana XXIII.
„Ano, Otče."
„Svatý otec potřebuje vaši pomoc. Můžete si vzít psací potřeby a jít se mnou?"
Následoval kněze k výtahu a mlčky s ním vystoupal do čtvrtého poschodí, kde byl uveden do papežské rezidence. Jan XXIII. seděl za psacím stolem. Před ním ležela dřevěná skříňka s rozlomenou voskovou pečetí. Papež držel v ruce dva kusy papíru.
„Otče Tibore, dokážete to přečíst?"
Tibor natáhl ruku po popsaných arších a přeletěl slova očima; neregistroval jejich vlastní smysl, pouze fakt, že jim rozumí. „Ano, Svatý otče."
Buclatý muž se usmál. Byl to úsměv, který elektrizoval katolíky po celém světě. Tisk mu začal přezdívat Papá Jan a papež si toto přízvisko vzal za své. Po dlouhou dobu, kdy Pius XII. těžce churavěl, byla okna papežského paláce zatažena závěsy na znamení smutku. Nyní však byly okenice doširoka otevřené, dovnitř se vlévalo italské slunce, což byl signál pro všechny, kteří se shromáždili na Svatopetrském náměstí, že tento benátský kardinál zahájil obrodnou epochu.
„Pokud vám to nevadí, posaďte se prosím tady k oknu a přepište mi to do italštiny," vyzval jej Jan. „Každou stránku na nový papír, přesně jak je to v originále."
Pracoval na překladu asi hodinu a větší část strávil ověřováním, že oba jeho překlady jsou skutečně přesné. Původní text byl psán zřetelně ženským rukopisem v poněkud zastaralé portugalštině, která se používala někdy na přelomu minulého století. Jazyky se stejně jako lidé a kultura časem měnily, jeho vzdělání však bylo důkladné a úkol relativně snadný.
Jan se mu při práci příliš nevěnoval a tiše si povídal se svým tajemníkem. Když skončil, předal svůj překlad papeži. Sledoval jeho reakci, když se začetl do prvního listu. Nic. Potom začal papež číst druhý list. Uběhla chvíle naprostého ticha.

„To se mého úřadu netýká," řekl Jan tlumeným hlasem.
Vzhledem k obsahu slov mu tato poznámka připadala podivná, neřekl však nic.
Jan spároval stránky překladu s originálem a složil je do dvou samostatných svazků. Chvíli tiše seděl a Tibor se ani nepohnul. Tento papež, který seděl na stolci svatého Petra teprve devět měsíců, již dokázal citelně proměnit celý katolický svět. Důvod, proč přišel Tibor do Říma, byl právě v tom, že se chtěl stát součástí těchto událostí. Svět byl připraven na změnu a Bůh, jak se zdálo, přikývnul.
Jan si přikryl ústa obtloustlými prsty a tiše se zhoupnul v křesle. „Otče Tibore, žádám vaše slovo při vašem Bohu i papeži, že nikdy nikomu nesdělíte nic z toho, co jste právě četl."
Tibor pochopil závažnost této přísahy. „Máte mé slovo, Svatý otče."
Jan se na nej zadíval zvlhlýma očima pohledem, který se zařezával do duše. Po zádech mu projel svědivý mráz. Zápasil s nutkáním změnit polohu.
Papež jako by četl jeho myšlenky.
„Buďte si jist," řekl papež sotva slyšitelným šepotem, „že učiním vše, abych dostál přáním naší Paní."
+++++
„Potom už jsem s Janem nikdy nemluvil," řekl Tibor.
„A žádný další papež se s vámi nekontaktoval?" zeptala se Katerina.
Tibor zakroutil hlavou. „Až do dneška. Dal jsem Janovi slovo a to jsem dodržel. Porušil jsem jej až před třemi měsíci."
„Co jste poslal papeži?"
„Vy to nevíte?"
„Neznám podrobnosti."
„Možná Kliment nechce, abyste je znal."
„To by mne sem za vámi neposílal."
Tibor ukázal na Katerinu. „A chtěl by, aby to věděla i ona?"
„Chci to já," řekl Michener.
Tibor jej přeměřil přísným pohledem. „Lituji, Otče. Co jsem poslal, je pouze mezi mnou a Klimentem."
„Říkal jste, že s Janem XXIII. jste už nikdy nemluvil. Snažil jste se s ním ještě setkat?" zeptal se Michener.
Tibor zakroutil hlavou. „Už za několik dní svolal Jan obnovený vatikánský koncil. Dobře si vzpomínám na jeho ohlášení. Považoval jsem to za jeho odpověď."
„Nechcete k tomu říct něco bližšího?"
Starý muž odvrátil zrak. „Ani ne."
Michener dopil džbánek piva a chtěl si objednat další, uvědomil si však, že by to nebylo správné. Prohlížel si obličeje sedící kolem a zapochyboval, zda by někoho z nich zajímalo, co se tu právě děje, rychle však tyto myšlenky zapudil. „Co se stalo, když Jan Pavel II. třetí tajemství zveřejnil?"
Tiborův obličej se stáhnul. „Co by se mělo stát?"
Úsečnost starého kněze jej již začala unavovat. „Svět už dnes zná její slova."
„Církev umí přetvářet pravdu."
„Chcete tím naznačit, že Svatý otec veřejnost podvedl?" Zeptal se Michener.
Tibor neodpověděl hned. „Nevím, co bych vám tím měl naznačovat. Panna Marie se na této zemi zjevila už mnohokrát. Dalo by se předpokládat, že jsme její poselství nakonec pochopili."
„Jaké poselství? Strávil jsem několik posledních měsíců zkoumáním každého zjevení za poslední dva tisíce let. Každé z nich sděluje něco jedinečného."
„Potom jste nezkoumal důkladně," přerušil jej Tibor. „Také já jsem je zkoumal, celé roky. V každém z nich je výzva, abychom činili, oč nás Hospodin žádá. Panna Marie je nebeským poslem. Poskytuje nám vedení a moudrost, my jsme ji však bláhově ignorovali. V našich časech to začalo La Salettou."
Michener znal zjevení z La Saletty dopodrobna. V roce 1846 ve vysokohorské vesnici ve francouzských Alpách měly dvě děti, Maxim a Mélanie, údajně vizi, která se v mnohém podobala té fatimské – poklidná pastýřská scenérie, světlo sestupující z nebe, postava ženy, která k nim promlouvala.
„Vzpomínám si," řekl Michener. „Těm dětem byla svěřena tajemství, která byla nakonec sepsána a předána Piovi IX. Vizionáři později sepsali své vlastní verze vidění. Byli obviněni z toho, že své zjevení přikrášlili, a celá událost se pak proměnila ve skandál."
„Chcete říct, že mezi La Salettou a Fatimou existuje nějaká spojitost?" zeptala se Katerina.
Do Tiborovy tváře se vloudil rozmrzelý výraz. „Nechci říct nic. Otec Michener má přístup do archivů. Zjistil snad on něco společného?"
„Prostudoval jsem zjevení z La Saletty," řekl Michener. „Pius IX. žádné z tajemství nijak nekomentoval, a přesto je nedovolil publikovat. I když jsou originální texty uvedeny na seznamu jeho dokumentů, nejsou

nikde v archivech uloženy.“
„V roce 1960 jsem po nich pátral také a nenašel jsem nic. V jejich obsahu však existují určité záchytné body.“
Věděl přesně, na co Tibor naráží. „Četl jsem očitá svědectví osob, které byly u toho, když Mélanie, zjevení sepisovala. Ptala se, jak se správně hláskují slova neomylný, poskvrněný a antikrist. Vzpomínám si na to naprosto přesně.“ Tibor přikývl.
„Sám Pius IX. naznačil určité klíče. Když si přečetl Maximovu verzi, řekl: – Je v tom dětská neposkvrněnost a prostota. Když však dočetl zprávu Mélanie, vzrušeným hlasem pronesl: Více než bezbožnosti se bojím lhostejnosti. Neříká se bezdůvodně o církvi, že je bojovná. Tady máte jejího velitele.“
„Máte dobrou paměť,“ řekl Tibor. „Mélanie se nevyjádřila nijak lichotivě, když se dozvěděla o papežově reakci. – Toto tajemství by mělo papeže potěšit, řekla, – neboť papež by měl milovat utrpení.“
Michener si vybavoval církevní výnosy z té doby, které nabádaly věrné, aby se zdrželi jakýchkoli spekulací ohledně La Saletty pod pohrůžkou nejrůznějších postihů. „Otče Tibore, La Salettě se nikdy nedostalo stejné důvěryhodnosti jako Fatimě.“
„Protože původní sepsané záznamy vizionářů zmizely. Dnes nám zůstávají pouze dohady. O záležitosti se nijak nediskutovalo, protože to církev zakázala. Bezprostředně po zjevení Maxim prohlásil, že poselství Panny bude pro někoho dobré, pro jiného zlé. Přesně tatáž slova pronesla o sedmdesát let později Lucia ve Fatimě.“ Kněz do sebe nalil zbytky piva. „Maxim i Lucia měli pravdu. Pro někoho dobré, pro jiného zlé. Nastal čas, kdy už nelze slova Madony dále přehlížet.“
„Co to říkáte?“ zeptal se bezmocně Michener.
„Přání nebes bylo ve Fatimě vyjádřeno dokonale jasně. Nečetl jsem tajemství z La Saletty, dokážu si ale představit, co se v něm říká.“
Michener měl už dost nejasných narážek, rozhodl se však, že nechá starého kněze dopovědět všechno.
„Vím dobře, co Panna Marie sdělila ve druhém fatimském tajemství o zasvěcení Ruska i o tom, co se stane, když tak nebude učiněno. Souhlasím, že je to jasný pokyn –“
„A přesto žádný papež,“ přerušil jej Tibor, „zasvěcení Ruska neprovedl, až Jan Pavel II. Ani jediný z biskupů celého světa spolu s Římem to neučinil do roku 1984. A podívejte se, co se dělo mezi léty 1917 až 1984. Komunizmus přímo kvetl. Umíraly miliony lidí. Rumunska se zmocnili zrůdy a celé je vyplenily. Jak to říkala Marie? Bezúhonní budou zmírat mučednickou smrtí, Svatý otec bude mnoho trpět, četné národy budou vyhlazeny. To všechno jenom proto, že se papežové rozhodli jít svou vlastní cestou a ignorovali Boží úradek.“ Jeho hněv byl zřetelný, nesnažil se jej ani v nejmenším skrývat. „A přece šest let po zasvěcení komunizmus padl.“ Tibor si třel dlaní čelo. „Řím nikdy oficiálně neuznal jediné z mariánských zjevení. Přinejlepším prohlásí jev za hodný schválení. Církev odmítá přijmout, že by vizionáři mohli tlumočit něco důležitého.“
„To je ale všechno jen prozíravá obezřetnost,“ řekl Michener.
„Jakže? Církev uzná, že se Panna zjevila, povzbuzuje své ovečky, aby události věřily, a pak zpochybní vše, co vizionáři řeknou? Copak nevidíte ten rozpor?“
Michener neodpověděl.
„Přemýšlejte logicky,“ pokračoval Tibor. „Od roku 1870 je papež považován za neomylného, pokud hovoří o nauce. Co myslíte, že se s tímto dogmatem stane, jestliže slovo nějakého pasáčka získá větší váhu?“
Michener se na věc nikdy nedíval z této stránky.
„Autorita církve se otřese v základech,“ řekl Tibor. „Věřící budou hledat vedení jinde. Řím přestane být ústředním bodem. A to se nikdy nesmí stát. Kurie musí přežít, ať to stojí, co to stojí. Tak to bylo vždycky.“
„Otče Tibore,“ vložila se do hovoru Katerina, „tajemství z Fatimy hovoří přesně o místech a časech. Jmenují Rusko i papeže jménem. Hovoří o atentátu na hlavu církve. Není v tom jen opatrnost církve? Tato takzvaná tajemství se natolik liší od evangelií, že každé z nich může být podezřelé.“
„Dobrá úvaha. My lidé máme sklon nebrat na vědomí, čemu nerozumíme. Možná nebesa usoudila, že potřebujeme přesnější pokyny. Právě ony detaily, o nichž hovoříte.“
Michener viděl vzrušení na Tiborově tváři a cítil nervozitu, s níž v rukou svíral prázdný džbánek. Uplynulo několik okamžiků v napjatém tichu. Pak se starý kněz nahrbil vpřed a ukázal na obálku.
„Řekněte Svatému otci, aby se zachoval tak, jak Madona žádá. Ať se nepře, nespekuluje. Přesně tak, jak žádá.“ Jeho hlas zněl ploše a bez emocí. „Pokud ne, pak mu řekněte, že brzy se oba shledáme v nebi a já od něj očekávám, že všechnu vinu vezme na sebe.“

22:00
MICHENER S KATERINOU VYSTOUPILI Z VAGONU DO MRAZIVÉ STAnice metra a vydali se směrem k hotelu. Před nimi se vynořil dřívější královský palác s oprýskanou kamennou fasádou, zahalený do mlžného jasu sodíkových lamp. Náměstí Piata Revolutiei se trousilo do všech směrů, po vlhkých dlažebních kostkách přecházeli chodci zahalení do těžkých vlněných kabátů. V přilehlých ulicích se vlekla večerní doprava. Chladný vzduch mu zanášel do krku uhelnou pachuť.
Pozoroval Katerinu, jak se rozhlíží po náměstí. Upřela zrak na balkon staré budovy, odpudivého stalinského monolitu, v němž kdysi sídlila komunistická strana.
„Odtud tehdy večer Ceausescu vedl svou řeč.“ Ukázala někam k severní straně. „Stála jsem támhle. Bylo to skutečně něco. Ten namyšlený idiot stál tady v záři reflektorů a vyhlašoval, jak jej všichni milují.“
Budova tonula ve tmě, čas její důležitosti už zřejmě nadobro pominul. „Televize ten projev vysílala po celé zemi. Mluvil neuvěřitelně nadutě, dokud jsme všichni nezačali jedním hlasem skandovat: Temešvár: Temešvár!“
Věděl, že Temešvár je město v západním Rumunsku, kde se proti Ceauseskovi osaměle ozval jeden kněz. Když jej státem řízená pravoslavná církev odvolala, po celé zemi propukly nepokoje. Šest dní nato došlo na náměstí k násilnostem.
„Měls vidět, jak se tvářil, Coline. Právě ta jeho váhavost, ten okamžik šoku, vzali všichni jako výzvu k činu. Protrhli jsme policejní kordon a… Už nebylo cesty zpátky.“ Ztlumila hlas. „Nakonec přijely tanky, vodní děla a došlo na střelbu. Ten večer jsem přišla o několik dobrých přátel.“
Stál s rukama v kapsách svého kabátu a sledoval, jak se mu dech odpařuje před očima; nechal ji vzpomínat, protože věděl, že je hrdá na to, co udělala. I on byl hrdý. „Je dobře, že jsi zase zpátky,“ řekl.
Obrátila se k němu. Po náměstí se procházelo několik párů zaklesnutých do sebe. „Chyběl jsi mi, Coline.“
Kdysi někde četl, že každý má v životě někoho, kdo se dotkl tak hlubokého a drahocenného místa v jeho nitru, že se tam jeho myšlenky v dobách nouze stále vracejí, aby našly útěchu ve vzpomínkách, které již nikdy nepřinesou zklamání. Pro něj byla Katerina takovým člověkem. Trápilo jej, proč mu jeho Bůh ani církev nedokázali poskytnout stejně hluboké uspokojení.
Stulila se k jeho boku. „Co myslel Tibor tím, že je třeba se zachovat, jak Madona žádá?“
„To kdybych věděl.“
„Mohl bys to zjistit.“
Věděl, co tím myslela, a vytáhl z kapsy obálku s Tiborovou odpovědí. „Nemohu ji otevřít. To snad víš.“
„A proč ne? Můžeš použít jinou obálku. Kliment se to nemusí vůbec dozvědět.“
Už jednou se zachoval nečestně, když si přečetl Klimentův dopis. „Ale já bych to věděl.“ Cítil, jak falešně toto odmítnutí zní, a zasunul obálku zpět do kapsy.
„Kliment si vychoval věrného služebníka,“ řekla Katerina. „To se musí tomu stařík ovi nechat.“
„Je to můj papež. Jsem mu povinován úctou.“
Ústa i tváře se jí zpitvořily do výrazu, který už viděl. „To budeš celý svůj život jen k ruce papežům? A co ty, Coline Michenere?“
Za poslední roky o tom přemýšlel mnohokrát. A co jeho život? Je kardinálská čapka skutečným naplněním jeho života? Vyhřívat se v lesku šarlatového pláště? Lidé jako Otec Tibor konají přesně to, co by měl kněz dělat. Ještě teď cítil dotyky sirotků i těžký zápach jejich zoufalství.
Jeho nitrem se přehnal závan viny.
„Coline, chci, abys věděl, že to všechno zůstane jen mezi námi.“
„A co Tom Kealy?“ Litoval, že se mu ta poznámka dostala z úst.
„Žárlíš?“
„Měl bych?“
„Asi mám slabost pro kněze.“
„Dávej si na Kealyho pozor. Získal jsem z něj dojem, že kdyby se začalo na tomto náměstí střílet, utekl by odsud mezi prvními.“ Viděl, jak se jí stáhla čelist. „Na rozdíl od tebe.“
Usmála se. „Stála jsem před tanky se stovkami ostatních.“
„To mě zneklidňuje. Nerad bych tě viděl zraněnou.“
Zamířila na něj pátravý pohled. „Víc než jsem?“
+++++
KATERINA SE S MICHENEREM ROZLOUČILA PŘEDE DVEŘMI jeho pokoje a sešla dolů po vrzajících schodech. Dohodli se, že se ještě uvidí ráno u snídaně, než Michener odletí zpátky do Říma. Nebyl překvapen, že bydlí přímo pod ním. Nezmínila se mu, že poletí do Říma pozdější linkou také, namísto toho tvrdila, že její další působiště ještě visí ve vzduchu.

Začínala litovat, že se dala do spolku s kardinálem Valendrou. To, co začalo jako slibný posun kariéry, se zvrhlo na podvod člověka, kterého stále milovala. Bolelo ji, že Michenerovi lhala. Kdyby o tom, co učinila, věděl její otec, hluboce by se za ni styděl. Ta myšlenka ji také trápila, protože za poslední roky přinášela svým rodičům jen samá zklamání.
Otevřela dveře pokoje a vstoupila dovnitř.
První, co spatřila, byla usmívající se tvář Otce Paola Ambrosiho. Na okamžik ji ten pohled vylekal, rychle však ovládla emoce, neboť vycítila, že projevit před tímto člověkem strach by znamenalo chybu. Vlastně s jeho návštěvou počítala, protože Valendra říkal, že ji Ambrosi vyhledá. Zavřela dveře, rozepnula si kabát a vykročila k lampě u postele.
„Raději bych nechal zhasnuto," řekl Ambrosi.
Všimla si, že je oblečen v černých kalhotách a černém roláku. Přes ramena mu visel tmavý rozepnutý plášť. Nepůsobil ani v nejmenším jako zbožný člověk. Stáhla ze sebe kabát a odhodila jej na postel.
„Co jste zjistila?"
Nespěchala a rozvláčně mu převyprávěla neúplnou verzi o návštěvě v sirotčinci i o tom, co jí Michener prozradil o Klimentovi, nechala si však pro sebe několik klíčových faktů. Skončila u setkání s Otcem Tiborem, opět ve zkrácené verzi, a přetlumočila varování starého kněze ohledně Madony.
„Musíte zjistit, co je v té Tiborově obálce," řekl Ambrosi.
„Colin ji nechtěl otevřít."
„Zkuste to sama."
„Nevíte, jak mám tohle udělat?"
„Jděte nahoru. Sveďte ho. Přečtěte si to, až pak bude spokojeně oddychovat."
„Nejsem taková děvka, za jakou mě nejspíš máte. S knězem byste to vy jistě zvládl líp."
Ambrosi se k ní vrhl a vztekle ji popadl za ruku. Jeho sevření bylo studené a voskové, natlačil ji ke zdi silou, které se nedokázala bránit.
„Ujišťuji vás, že nebudu k vašim narážkám stejně shovívavý jako kardinál Valendra. Nenuťte mě, abych vám ukázal i svou přísnější tvář. Tady nejsme v Římě, aby si tu dělali starosti o nezvěstné. Opakuji znovu: Chci vědět, co Tibor odepsal. Zítra si vás najdu, tak jako dnes."
Měla chuť mu plivnout do tváře, bolest ve zkroucené ruce ji však přinutila k opatrnosti.
Ambrosi ji pustil a obrátil se k odchodu. Třela si ruku pálící bolestí a ztěžka dosedla na postel. „Parchante vatikánskej…"
Ambrosi se k ní znovu otočil a měla dojem, že v jeho ruce zahlédla zbraň. „Dějiny nás poučují, že mezi dobrem a zlem leží jen tenká hranice. Spěte dobře."
Než stačila cokoli říci, otevřel dveře a odešel.

21
VATIKÁN, 23:40
NA DVEŘE LOŽNICE NĚKDO ZAKLEPAL A VALENDRA ZATLAČIL CIGAretu do popelníku. Už hodinu si četl. Měl rád kriminální romány. Byly pro něj vítaným únikem ze světa opatrných slov a přísných společenských pravidel. Na své pravidelné večerní pohroužení do záhad a intrik se pokaždé těšil a Ambrosi se vždycky postaral, aby měl něco nového ke čtení.
„Vstupte," zvolal.
Ve dveřích se objevila tvář komorníka. „Před chvílí mi oznámili, že je Svatý otec v riservě. Přál jste si být informován."
Odložil brýle a zavřel knihu. „Děkuji. To je všechno."
Rychle se převlékl do úpletové košile a kalhot, nazul si sportovní boty a vyšel ze své rezidence k výtahu. V přízemí prošel prázdnými chodbami Apoštolského paláce, jejichž hrobové ticho narušovalo jen periodické vrnění otáčejících se bezpečnostních kamer a skřípot jeho gumových podrážek na žulové mozaikové dlažbě. Nehrozilo žádné nebezpečí, že by jej někdo zahlédl – palác byl na noc neprodyšně uzavřen.
Vstoupil do archivů, nočnímu prefektovi nevěnoval jediný pohled a bludištěm regálů mířil přímo k riservě. Kliment XV. stál uvnitř osvětleného prostoru otočený zády k němu a oděný do bílé lněné sutany.
Dveře do starého trezoru byly doširoka otevřené. Nehodlal svůj příchod nijak maskovat. Nastal čas ke konfrontaci.
„Vstupte, Alberto," řekl papež otočený zády k němu.
„Jak jste poznal, že jsem to já?"
Kliment se otočil. „A kdo jiný by to měl být?"

Vstoupil do světla místnosti, v níž nebyl od roku 1978. Tenkrát byl tento výklenek bez oken osvětlován dvěma rozžhavenými žárovkami, dnes halily zabudované zářivky všechny tvary do perleťového jasu. Tatáž dřevěná skříňka ležela v téže zásuvce. Byla otevřená a uvnitř jasně rozpoznával zbytky staré, zaměněné voskové pečeti.
„Vím, že jste tu byl kdysi s Pavlem," řekl Kliment a ukázal ke dřevěné skříňce. „Byl jste u toho, když ji otevřel. Povězte mi, Alberto, cítil ten starý pošetilec zděšení, když četl slova naší Paní?"
Neměl v úmyslu dopřát Klimentovi potěšení z pravdy. „Pavel byl mnohem větším papežem, než kdy dokážete být vy."
„Byl to neústupný a zatvrzelý člověk. Měl možnost něco učinit, nechal se však ovládnout vlastní pýchou a arogancí." Kliment vzal do ruky složený list papíru, který ležel vedle skříňky. „Četl to, a přesto se postavil proti Bohu."
„Zemřel sotva tři měsíce poté. Copak měl na to čas?"
„Mohl udělat všechno, co Panna žádá."
„Udělat co, Jakobe? Co je tak důležité? Třetí fatimské tajemství nenabádá k ničemu jinému než k víře a pokání. Co měl Pavel podle vás udělat?"
Kliment setrval v přísném postoji. „Lhát umíte dobře."
Někde uvnitř se v něm nakupil nezvladatelný vztek, který však rychle potlačil. „Zešílel jste?"
Papež učinil krok směrem k němu. „Vím o vaší druhé návštěvě v této místnosti."
Neřekl na to nic.
„Archiváři si vedou docela podrobné záznamy. Už stovky let si zapisují jméno každé duše, která do tohoto místa vstoupí. Večer 19. května 1978 jste tu byl s Pavlem a o hodinu později jste se vrátil. Sám."
„Měl jsem pověření Svatého otce. Nařídil mi, abych se sem vrátil."
„Tomu věřím, vzhledem k tomu, co tehdy bylo v té skříňce."
„Měl jsem znovu zapečetit skříňku i zásuvku."
„Než jste ji však zapečetil, přečetl jste si, co bylo uvnitř. Těžko vás z toho vinit. Byl jste mladý kněz a papeže, kterého jste nade všechno ctil, ta slova mariánského vizionáře tolik zneklidnila."
„To nemůžete vědět."
„Pokud na něj nijak nezapůsobila, pak to byl ještě větší pošetilec, než za jakého jej mám." Klimentův pohled se zostřil. „Přečetl jste si ta slova a pak jste jich část odstranil. Kdysi byly v této skříňce celkem čtyři listy papíru. Dva z roku 1944 byly původním rukopisem sestry Lucii a dva překladem, který zpracoval o šestnáct let později Otec Tibor. Potom, co tu skříňku otevřel Pavel a vy jste ji zapečetil, neotevřel ji nikdo až do roku 1981, kdy si poprvé přečetl tajemství z Fatimy Jan Pavel II. Stalo se tak v přítomnosti několika kardinálů. Z jejich svědectví vyplývá, že Pavlova pečeť byla neporušená. A všichni toho dne přítomní také potvrdili, že uvnitř ležely pouze dva listy, jeden psaný rukou sestry Lucie a druhý překlad Otce Tibora. Když o devatenáct let později Jan Pavel nakonec tajemství zveřejnil, byly ve skříňce stále tytéž dva listy. Jak to vysvětlíte, Alberto? Kam se poděly ty zbylé dva, které tu byly ještě v roce 1978?"
„O tom nevím nic."
„Naneštěstí pro mne i pro vás, já ano. Je tu totiž něco, o čem jste se nikdy nedozvěděl. Onen překladatel Jana XXIII, Otec Andrej Tibor, si pečlivě celý dvoustránkový text třetího tajemství opsal písmeno po písmeni do poznámkového bloku a pak podle něj vytvořil překlad na dva samostatné listy. Všechny popsané listy odevzdal papeži, později si však všiml, že mu na listech bezprostředně následujících zůstal otisk. Měl stejně jako já ten nepříjemný zvyk příliš při psaní tlačit. Vzal tužku, zašrafoval ta slova a pak je obkreslil na nové dva listy. Na jednom byla původní zpráva sestry Lucii a na druhém překlad." Kliment zvedl papír, který držel v ruce. „Toto je jedna z těch kopií, které mi Otec Tibor před časem poslal."
Valendrovi ztuhl obličej. „Mohu ji vidět?"
Kliment se usmál. „Jestli chcete."
Natáhl se pro list. Zlé tušení mu sevřelo žaludek. Na těch deset řádků v portugalštině, psaných opatrným ženským písmem, si ještě dnes vzpomínal, i když nerozuměl jedinému slovu.
„Srovnával jsem styl, velikost i tvary písma v Tiborově kopii s originálem první části třetího tajemství, které jste nám laskavě zanechal ve skříňce. Jsou ve všech ohledech totožné."
„Máte i překlad?" zeptal se a stále zakrýval jakékoli pohnutí.
„Ten je zde. Dobrý Otec nezapomněl poslat i jeho kopii." Kliment na něj ukázal rukou. „Avšak zůstane ve skříňce. Kde je jeho místo."
„V roce 2000 byly uveřejněny fotokopie původního rukopisu sestry Lucii. Otec Tibor mohl jednoduše napodobit její styl." Ukázal na papír. „To je jednoznačný podvrh."
„Věděl jsem, že to řeknete. Mohlo by to tak být, ale není. A oba to velmi dobře víme."

„Kvůli tomu jste sem stále chodil?“ zeptal se.
„Co bych měl podle vás udělat?“
„Pusťte ta slova z hlavy.“
Kliment zakroutil hlavou. „To je to jediné, co nemohu udělat. S kopiemi mi Otec Tibor poslal jedinou otázku. Proč církev lže? Vy znáte odpověd. Nikdo nelhal, protože když Jan Pavel II. text třetího tajemství zveřejnil, nikdo jiný kromě Otce Tibora a vás nevěděl, že v poselství šlo o mnohem víc.“
Valendra ustoupil, vrazil ruku do kapsy a vytáhl zapalovač, který si spolu s cigaretou vzal při cestě dolů. Podpálil papír a upustil hořící cár na zem.
Kliment mu nijak nebránil.
Valendra rozdupával zčernalé zbytky na popel, jako by zápasil s ďáblem. Pak se jeho pohled upnul na Klimenta. „Dejte mi ten zatracený překlad.“
„Ne, Alberto. Ten zůstane ve skříňce.“
Instinktivně se chystal starého muže odstrčit a vykonat, co bylo třeba. V tom okamžiku se však ve dveřích riservy objevil noční prefekt.
„Uzamkněte trezor,“ požádal Kliment a muž se spěšně pustil do výkonu jeho nařízení.
Papež uchopil Valendru za paži a vedl jej z riservy. Chtěl se vytrhnout, ale v prefektově přítomnosti bylo žádoucí, aby projevoval úctu. Když se octli mezi regály mimo dohled, vyprostil se z Klimentova sevření.
Papež řekl: „Chtěl jsem, abyste věděl, co vás čeká.“
Něco mu však nedávalo smysl. „Proč jste mne nezastavil, když jsem pálil ten papír?“
„Měl jste to dokonale promyšlené, Alberto. Nikdo se neměl nic dozvědět. Pavel už to měl spočítané, brzy už měl ležet v kryptě. Sestra Lucia měla zakázáno s kýmkoli mluvit a také nakonec zemřela. Nikdo jiný nevěděl, co bylo ve skříňce, možná jen jakýsi bulharský překladatel. Od roku 1978 však už uplynulo mnoho času, takže vám nedělal nijaké starosti. Jednom vy jediný jste měl vědět, že ty dva listy skutečně existovaly. A i kdyby si toho někdo jiný všiml, věci mají ve zvyku se z našich archivů ztrácet. Pokud by se překladatel přece jen odněkud vynořil, bez textu by neexistoval žádný důkaz. Vůbec nic, jen povídačky.“
Nehodlal odpovědět na nic z toho, co právě vyslechl. Místo toho mu v hlavě leželo stále to jediné. „Proč jste mne nezastavil?“
Papež na chvíli zaváhal a pak řekl: „To brzy poznáte, Alberto.“
Z dálky se ozvala rána, když prefekt zavíral těžkou mříž riservy, a papež se pomalými krůčky belhal pryč.

22
BUKUREŠŤ
SOBOTA, 11. LISTOPADU
06:00
KATERINA NESPALA DOBŘE. RUKA JI STÁLE BOLELA OD AMBROSIHO sevření a při pomyšlení na Valendru ji zachvacovala zuřivost. Byla rozhodnutá poslat státního sekretáře při nejbližší příležitosti k čertu a pak povědět Michenerovi pravdu. Uvědomila si však, že tím rozbije ten křehký mír, který se jí včerejší večer podařilo nastolit. Michener nikdy neuvěří, že hlavním důvodem, proč se dala do spolku s Valendrou, byla možnost znovu se s ním setkat. Jediné, co bude vnímat, bude její zrada.
Tom Kealy se ve Valendrovi nemýlil. Ctižádostivý bastard. Mnohem větší, než má Kealy tušení, říkala si a zírala opět do stropu potemnělého pokoje. Kealy měl pravdu i v něčem jiném. Jednou jí řekl, že jsou dva druhy kardinálů – ti, co by se chtěli jednou stát papežem, a ti, co se papežem už chtějí stát. Teď k tomu přidala ještě další – ti, kteří se chtějí stát papežem za každou cenu.
Jako Alberto Valendra.
Cítila vůči sobě nenávist. V Michenerovi bylo cosi nevinného, a ona to zneuctila. Byl, jaký byl, a věřil, v co věřil – nemohl jinak. Možná právě to ji na něm nejvíc přitahovalo. Je zlé, že církev nedovolí svým kněžím, aby byli šťastní. Že musí neustále všechno kontrolovat, aby staré zůstalo starým. K čertu s katolickou církví. K čertu s Albertem Valendrou.
Zůstala spát v šatech a poslední dvě hodiny jen ležela a poslouchala. Vrzání prkenné podlahy nad hlavou ji znovu přivedlo k bdělosti. Sledovala očima zvuk, jak Colin Michener přecházel po pokoji. Slyšela téct vodu v umyvadle a čekala na nevyhnutelné. Nahoře se otevřely a zavřely dveře a kroky směřovaly směrem k hale.
Vstala, vyšla z pokoje a vykročila ke schodišťové šachtě – zrovna v okamžiku, kdy se dole v hale zavřely dveře od koupelny. Vyplížila se po schodech nahoru, v patře se zastavila a vyčkávala, až zaslechne zvuk tekoucí vody dole ve sprše. Pak se rozběhla po sešlapaném běhounu přes hrbolatou prkennou podlahu přímo k Michenerovu pokoji s nadějí, že stále za sebou nezamyká.

Dveře se otevřely.
Vkročila dovnitř a očima pátrala po jeho cestovní tašce. Byly v ní už i šaty ze včerejšího večera spolu se sakem. Prohledala kapsy a našla obálku. Vzpomněla si, že Michener měl ve zvyku se sprchovat jen krátce, a roztrhla obálku:
+++++
Svatý otče, dodržoval jsem věrně přísahu, kterou mi uložil Jan XXIII., z lásky k našemu Pánu. Nešťastná událost, která se stala před několika měsíci, mne však přinutila, abych o své povinnosti zapochyboval. Zemřel jeden chlapec v našem sirotčinci. V posledních chvílích svého života, kdy plakal v bolestech, vyptával se mne na nebe a chtěl ode mne vědět, zda mu Bůh odpustí. Nedokázal jsem si představit, co by bylo nutno tomu nevinnému stvoření odpouštět, a tak jsem mu řekl, že Bůh mu odpustí cokoli. Chtěl, abych mu to vysvětlil, ale smrt nepočkala a zemřel dřív, než jsem stačil cokoli říct. Právě v tom okamžiku jsem si uvědomil, že i já musím žádat o odpuštění. Svatý otče, má přísaha papeži pro mne neznamená naprosto nic. Setrval jsem při ní víc jak čtyřicet let, proti nebi se však nelze stavět. Zajisté mi nepřísluší, abych vám, nástupci Kristovu, říkal, co je třeba učinit. To může vyjít pouze z vašeho svatého svědomí a vedení našeho Pána a Spasitele. Musím se však ptát: Kolik nesnášenlivosti nebesa ještě dopustí? Nechci být nijak neuctivý, ale sám jste žádal můj názor, který vám tímto pokorně předkládám.
+++++
Katerina si celý vzkaz přečetla ještě jednou. Otec Tibor byl stejně záhadný na papíře jako při včerejším rozhovoru, předkládal jen samé hádanky.
+++++
Složila znovu list papíru a vložila jej do bílé obálky, kterou našla ve svých věcech. Byla sice o něco větší než ta původní, doufala však, že se neliší natolik, aby vzbudila podezření.
Zastrčila obálku zpět do saka a odešla z pokoje.
Když míjela patro, voda ve sprše se zastavila. Představila si, jak se Michener osouší ručníkem, bez nejmenšího tušení o její poslední zradě. Chvíli zaváhala, nakonec ale seběhla se schodů, ani jednou se neohlédla a ze sebe samé jí bylo nanic.

23
Vatikán, 07:15
VALENDRA ODSUNUL TÁC SE SNÍDANÍ. NEMĚL NEJMENŠÍ POMYŠLEní na jídlo. Spal jen málo a ten sen byl tak živý, že jej stále nedokázal zapudit z mysli.
Viděl sám sebe při vlastní korunovaci, jak jej vnášeli na panovnické sedia gestatoria do baziliky Svatého Petra. Osm monsignorů nad ním drželo hedvábný baldachýn, který stínil starodávné zlacené křeslo. Kolem něj bylo shromážděno papežské dvořanstvo oděné do vznešeného šatstva. Ze tří stran jej ovívali vějíři z pavích per na důkaz jeho velebného úřadu božského zástupce Krista na zemi. Chrámový sbor pěl nádherný chorál, statisíce lidí nadšeně provolávaly a další miliony sledovaly televizní přenos.
Zvláštní na tom bylo, že byl nahý.
Žádné roucho, žádná koruna. Docela nahý, ale nikdo jako by si toho nevšiml, i když on sám si to palčivě uvědomoval. Celým jeho tělem se přelévala podivná, znepokojující rozpačitost. Jak to, že to nikdo nevidí? Chtěl se zakrýt, ale strach jej držel bez pohnutí v křesle. Kdyby se postavil, možná by si toho lidé teprve všimli. Budou se smát? Bude přede všemi zesměšněn? A pak vystoupila ze všech těch nepřehledných zástupů jedna tvář.
Tvář Jakoba Volknera.
Starý Němec byl oděn do všech odznaků papežské moci. Měl na sobě roucho, mitru i vlněné pallium – všechno, co měl mít Valendra na sobě. Nad vší hudbou, zpěvem a skandováním slyšel jasně každé Volknerovo slovo, jako kdyby stáli naproti sobě.
Jsem rád, že jste to vy, Alberto.
Co tím chcete říct?
To brzy poznáte.
Procitnul s lepkavým potem po celém těle a třebaže jej znovu přemohl spánek, sen se vrátil. Nakonec ze sebe musel to nepříjemné vnitřní pnutí smýt horkou sprchou. Když se pak holil, dvakrát se říznul a málem uklouzl na vlhké dlažbě v koupelně. Ta úzkost byla znepokojující. Na podobné pocity nebyl zvyklý.
Chtěl jsem, abyste věděl, co vás čeká.
Ten zatracený Němec se včera choval, jako by mu patřil svět.
Teď mu to začalo docházet.
Jakob Volkner věděl přesně, co se roku 1978 stalo.

+++++
Valendra znovu vstoupil do riservy. Pavel sám nařídil, aby se tam vrátil, a proto dostal archivář zvláštní pokyny k otevření trezoru a zajištění tajemníkova soukromí.
Sáhl do zásuvky a vyjmul dřevěnou skříňku. Přinesl si s sebou vosk, zapalovač a pečetní prsten Pavla VI. Tak jako pečeť předchozího papeže i ta Pavlova měla znamenat, že skříňka může být napříště otevřena pouze z papežského příkazu.
Překlopil víko a ujistil se, že oba složené svazky papíru jsou uvnitř. Stále ještě před sebou viděl Pavlovu tvář, když četl svrchní arch. Bylo v ní zděšení – pohnutka, kterou u tohoto muže nikdy nepoznal. Objevilo se v ní však ještě něco, i když jen na okamžik, Valendra to však zachytil jasně.
Strach.
Pohlédl do skříňky. Dva svazky obsahující třetí tajemství z Fatimy byly stále na svém místě. Věděl, že by to neměl dělat, nikdo se to však nedoví. Vyjmul horní svazek – ten, který vyvolal tu podivnou reakci. Rozložil stránku s originálem, odložil ji bokem a pak přejel očima italský překlad.
Pochopení mu trvalo jen okamžik. Věděl hned, co je třeba udělat. Možná právě proto jej sem Pavel poslal. Možná tušil, že to bude Valendra číst a udělá to, co papež nedokázal.
Zastrčil list pod sutanu a hned nato sebral i rukopis sestry Lucii. Potom rozbalil zbývající archy a začal číst.
Nic podstatného.
Znovu oba listy poskládal, vložil je zpátky a skříňku zapečetil.
+++++
Valendra vstal od stolu a zamknul dveře od své rezidence. Přešel do ložnice a vytáhnul ze skříně malé bronzové pouzdro. Dostal je od otce k sedmnáctým narozeninám. Od té doby do něj ukládal všechny své cenné věci. Měl tu fotografie svých rodičů, majetkové listiny, akcie, svou první mešní knížku a růženec od Jana Pavla II.
Sáhl pod svůj ornát a nahmatal klíč, který mu visel na krku. Odemkl pouzdro a prohrabal se jeho obsahem až na dno. Dva složené archy, které večer roku 1978 odnesl z riservy, byly stále na svém místě. Jeden psaný portugalsky, druhý italsky. Polovina celého třetího tajemství z Fatimy.
Vytáhnul obě stránky ven.
Nedokázal se přimět k tomu, aby ta slova znovu četl. Jednou stačilo až příliš. Odešel tedy na toaletu, oba listy roztrhal na malé kousky a nechal je zmizet v hlubinách římského podzemí.
Konečně.
Potřeboval se ještě vrátit do riservy a zničit poslední Tiborovu kopii. Zpáteční návštěvu tam však bude možné uskutečnit až po Klimentově smrti. Potřeboval také hovořit s otcem Ambrosim. Před hodinou zkoušel satelitní telefon, avšak bezúspěšně. Sebral znovu sluchátko z koupelnové skříňky a vyťukal číslo. Signál vyzváněl.
„Tak jaká je situace?“ zeptal se svého pobočníka.
„Včera večer jsem hovořil s naším andělem. Dozvěděl se toho jen málo. Dnes se bude muset mnohem víc snažit.“
„Zapomeňte na to. Původní plány jsou v tuto chvíli již bezpředmětné. Potřebuji teď od vás něco jiného.“
Musel si dávat dobrý pozor na slova, neboť satelitní telefon neposkytoval žádné soukromí.
„Dobře poslouchejte.“

24
BUKUREŠŤ, 06:45
MICHENER SE OBLÉKL A VHODIL VČEREJŠÍ ŠATY SPOLU S TOALETními potřebami do cestovní tašky. Jednou svou částí se chtěl vrátit zpět do Zlatny a věnovat se nějakou dobu dětem. Zima byla za dveřmi a Otec Tibor se včera mezi řečí zmínil, že boj s ní znamená jednoduše udržet kotel v chodu. Loni museli prožít celé dva měsíce se zamrzlými trubkami a používat přenosná kamínka, v nichž pálili vše, co se jim podařilo najít v lese. Tibor věřil, že letošní rok bude lepší, neboť mu přes léto parta dobrovolníků pomohla stařičký kotel opravit.
Také se svěřil, že jeho největším přáním je, aby během několika následujících měsíců nezemřel žádný z chlapců. Předminulý rok přes zimu skonali tři a byli pohřbeni na malém hřbitůvku hned za zdí sirotčince. Michener nedokázal pochopit, jaký má všechno toto utrpení smysl. Sám měl štěstí. Účelem porodních center v Irsku bylo najít dětem domov. Mělo to však i svou druhou stránku: Matky byly od svých potomků navždy odtrženy. Mnohokrát mu do myšlenek vstupoval bezejmenný vatikánský byrokrat, který tento absurdní plán schválil, aniž by vůbec pomyslel na jeho důsledky. Jak strašlivý politický stroj se z katolické

církve stal! Její kola se nezdolně točí už dva tisíce let, aniž by jejich chod ochromila protestantská reformace, ateisté, schizma, které ji rozdělilo, či Napoleonovo drancování. Proč by se pak měla mocná církev zaleknout slov jakési pasačky z Fatimy?
A přesto se tak zjevně stalo.
Zavěsil si tašku na rameno a sešel po schodech dolů k pokoji Kateriny. Dohodli se, že společně posnídají, než Michener odjede na letiště. Za dveřmi byl zastrčený lístek. Sáhl po něm, otevřel jej a četl:
+++++
Drahý Coline,
Myslím, že bude nejlepší, když už se dnes ráno neuvidíme. Přeji si, abychom se rozloučili s pocitem, který jsme oba prožívali včera večer. Jako dva staří přátelé, kterým bylo spolu hezky. Přeji ti v Římě všechno nejlepší. Zasloužíš si to.
S láskou, Kate
+++++
Jedna jeho část si vydechla. Vůbec nevěděl, co by jí měl dnes říct. Nebylo možné, aby jejich přátelství pokračovalo, až bude opět v Římě. Nejmenší náznak nějakého nekněžského chování by znamenal konec jeho kariéry. Přesto byl rád, že se rozešli v dobrém. Možná konečně uzavřeli mír. Alespoň v to doufal.
Roztrhal papír na kousky a sešel do haly, kde je splách do toalety. Zvláštní, ale bylo to nezbytné. Nesměl existovat žádný článek, který je dva kdy spojoval dohromady. Vše muselo projít naprostou asanací. Důvod byl zřejmý: kvůli pověsti a protokolu.
Co však nebylo tak zřejmé, byl jeho narůstající odpor k oběma důvodům.
+++++
Michener otevřel dveře ve svém apartmá ve čtvrtém poschodí Apoštolského paláce. Jeho pokoje se nacházely v blízkosti papežovy rezidence, jak už to platilo po staletí. Když se sem před třemi lety přestěhoval, měl bláhovou představu, že duch jeho předchůdců jej bude nějakým způsobem vést. Brzy však zjistil, že tu žádné duše nepřebývají, a pokud chtěl radu, musel ji hledat sám v sobě.
Nevolal do úřadu pro služební vůz a z římského letiště přijel taxíkem; stále se ještě držel Klimentova nařízení, aby jeho cesta proběhla v maximální tajnosti. Do Vatikánu vstoupil ze Svatopetrského náměstí v nenápadném oblečení, tak jako tisíce každodenních návštěvníků.
Sobota nebyla v kurii nijak nabitým dnem. Většina zaměstnanců již odešla a všechny úřady, s výjimkou několika kanceláří na státním sekretariátu, byly zavřené. Zastavil se ve své kanceláři a zjistil, že Kliment odjel na zámek Gandolfo a vrátí se až v pondělí. Sídlo se nacházelo nějakých pětadvacet kilometrů od Říma a sloužilo jako papežská rezidence už bezmála čtyři sta let. Moderní hlavy církve se do jeho neformální atmosféry uchylovaly před dusným létem a bylo pro ně víkendovým útočištěm, do něhož je převážely služební helikoptéry.
Michener věděl, že Kliment zámek zbožňuje, zarazila jej však skutečnost, že návštěva nebyla v papežově itineráři. Jeden z jeho pobočníků nepodal žádné vysvětlení kromě toho, že prý papež vyjádřil přání strávit pár dní na venkově, a tak bylo potřeba všechny termíny pozměnit. V tiskové kanceláři se objevilo několik dotazů na papežovo zdraví, což nebylo v případě změny časového rozvrhu nic neobvyklého, Vatikán však bleskově vydal standardní prohlášení – Svatý otec se těší dobrému zdraví a přejeme mu dlouhý život.
Michener si přesto dělal starosti, a proto zatelefonoval jednomu z jeho pobočníků, kteří jej na cestě doprovázeli.
„Můžete mi říct, proč Svatý otec odjel?“ zeptal se.
„Chtěl jen posedět u jezera a projít se v zahradách.“
„Neptal se na mě?“
„Vůbec.“
„Řekněte mu, že jsem zpátky.“
Za hodinu zazvonil v Michenerově apartmá telefon.
„Svatý otec chce s vámi hovořit. Řekl, že by vám prospěla projížďka krajinou. Rozumíte tomu?“
Usmál se a podíval se na hodinky. Čtvrt na čtyři. „Řekněte mu, že dorazím před soumrakem.“
Kliment si zjevně nepřál, aby použil helikoptéru, i když ochranka upřednostňovala leteckou přepravu. Zavolal tedy do vozového parku a požádal, aby mu připravili neoznačené vozidlo.
+++++
Cesta na jihovýchod vedla olivovými alejemi po úbočí Albanských hor. Papežský zámecký komplex v Gandolfo sestával z Villa Barberini, Villa Cibo a nádherné zahrady přímo na březích Albanského jezera. Tato svatyně v přírodě byla oproštěna od neutuchajícího ruchu římské metropole – poklidná oáza v nekonečném kolotoči církevní mašinérie.

Klimenta našel v soláriu. Michener se už převlékl do role papežského tajemníka se vším, co k tomu patřilo: košile s kolárkem, černá sutana a rudá šerpa. Papež ležel v dřevěném lehátku a kolem sebe měl spoustu rostlin v květináčích. Do vysokých skleněných tabulí se opíralo odpolední slunce a vzduch byl cítit sladkou šťávou z květů.
„Coline, přisuňte si jednu z těch židlí.“ Papežův pozdrav provázel úsměv.
„Vypadáte dobře.“
Kliment se zazubil: „Nevěděl jsem, že někdy vypadám zle.“
„Vždyť víte, jak jsem to myslel.“
„Cítím se docela dobře. Určitě vás potěší, že jsem dnes snědl snídani i oběd. A teď mi povězte, co jste zjistil v Rumunsku. Do všech podrobností.“
Vylíčil, co všechno se přihodilo, vynechal pouze pasáže s Katerinou. Potom předal Klimentovi obálku a Kliment si přečetl Tiborovu odpověď.
„Co vám přesně Otec Tibor řekl?“ zeptal se Kliment. Všechno mu věrně přetlumočil a dodal: „Mluvil stále v hádankách. Nikdy toho příliš neřekl, i když k církvi nebyl příliš lichotivý.“
„To chápu,“ zabručel pro sebe Kliment.
„Velmi jej pohoršilo, jak Svatá stolice naložila se třetím tajemstvím. Naznačoval, že zcela přehlížela poselství Panny Marie. Několikrát naléhal, abyste učinil, jak ona žádá. Žádné dohady ani odkládání, prostě to učiňte.“
Starý muž na něm stále spočíval svým pohledem. „Určitě vám něco řekl i o Janu XXIII.“
Přikývl.
„Hovořte.“
Když skončil, Kliment vypadal fascinován. „Otec Tibor je jediný žijící, člověk, který tam toho dne byl. Co si o něm myslíte?“
Hlavou mu proběhly obrazy ze sirotčince. „Zdá se být upřímný. Ale i zatvrzelý.“ Nevyslovil, co si myslel – tak jako vy, Svatý otče. „Jakobe, nemůžete mi konečně říct, o co jde?“
„Potřebuji, abyste se připravil na další cestu.“
„Na další?“
Klement přikývl. „Tentokrát do Medžugorje.“
„Do Bosny?“ zeptal se nevěřícně.
„Musíte si promluvit s jednou vizionářek.“
Případ z Medžugorje důvěrně znal. 24. července 1981 dvě děti údajně spatřily na jednom kopci v severozápadní Jugoslávii nádhernou ženu, která držela v náručí dítě. Druhý den večer se děti vrátily se čtyřmi kamarády a všech šest jich vidělo stejnou vizi. Zjevení se pak opakovala každý den a každé z dětí dostávalo poselství. Místní komunističtí úředníci to považovali za protistátní spiknutí a snažili se atrakci zastavit, lidé se však na místo začali hrnout v obrovských zástupech. Během několika měsíců se objevily zprávy o zázračných uzdraveních a o růžencích proměněných ve zlato. Vize i pouti pokračovaly dokonce i během bosenské občanské války. Děti již byly v současné době dospělé a všech šest postupně až na jednu dívku přestaly vize prožívat. Podobně jako ve Fatimě i zde se objevila tajemství. Pěti vizionářům jich Panna Marie svěřila celkem deset. Devět jich bylo zveřejněno, avšak desáté zůstalo záhadou.
„Je ta cesta opravdu nutná, Svatý otče?“
Nijak zvlášť se mu nechtělo trmácet se přes válkou zničenou zemi. Mírové sbory NATO zde ještě stále udržovaly pořádek.
„Musím znát desáté tajemství z Medžugorje,“ naléhal Kliment a z jeho tónu bylo patrné, že věc již nepřipouští další diskusi. „Připravte papežský pokyn pro vizionáře. Bude vám muset to poselství prozradit. Nikomu jinému. Pouze vám.“
Chtěl oponovat, z cesty i včerejšího hektického dne byl však příliš unaven, aby se pouštěl do předem prohraného boje. „Kdy, Svatý otče?“
Jeho starý přítel zřejmě vycítil jeho únavu. „Za pár dní. Bude to méně nápadné. A znovu vám připomínám, zůstane to jen mezi námi.“

25
BUKUREŠŤ, RUMUNSKO 21:40
VALENDRA SI ODEPNUL BEZPEČNOSTNÍ PÁS, KDYŽ SE DVOUMotorový Gulfstream snesl z podmračeně noční oblohy a dosedl na letiště Otopeni. Proudový obchodní letoun patřil jednomu italskému konsorciu, které mělo důvěrné styky s impériem rodu Valendrů v Toskánsku, a kardinál pravidelně využíval jejich leteckých prostředků k rychlým cestám mimo Řím.

Hubená postava Otce Ambrosiho, oděná v civilních šatech a zahalená do uhlově černého pláště, jej již čekala na asfaltové ploše.
„Vítejte, Eminence.“
Rumunská noc byla mrazivá a Valendra byl rád, že si oblekl teplý vlněný kabát. Tak jako Ambrosi měl na sobě běžné oblečení. Nebyl tu na oficiální návštěvě a nejméně ze všeho stál o to, aby byl někým poznán. Jeho příjezd s sebou nesl určité riziko, které mu ale nezbývalo než podstoupit.
„Co odbavení?“ zeptal se.
„Zařízeno. Vatikánské pasy tu mají váhu.“
Nastoupili do nastartované limuzíny. Ambrosi se posadil za volant, zatímco Valendra si učinil pohodlí v zadní části. Vyrazili na sever z Bukurešti po rozježděných cestách směrem k horám. Valendra byl v Rumunsku poprvé. Věděl o tom, že by se sem Kliment rád vypravil na oficiální návštěvu, všechny papežské cesty do této problémové země však budou muset počkat, dokud on sám nebude mít vše pod svým velením.
„Chodí se tam každou sobotu večer modlit,“ informoval Ambrosi z předního sedadla. „Ať je vedro nebo mráz. Dělá to už roky.“
Přikývl. Ambrosi byl důkladný jako vždy.
Téměř hodinu jeli bez jediného slova. Krajina se začala postupně zvedat a nakonec stoupali po strmé, klikaté cestě do zalesněného svahu. Kousek pod vrcholem Ambrosi zpomalil, najel k hrbolaté krajnici a zastavil motor.
„Tady dole,“ řekl Ambrosi a ukázal přes zamžená okénka na ztemnělou cestu mezi stromy.
V záři světel si Valendra všimnul dalšího auta zaparkovaného před nimi. „Proč sem chodí?“
„Prý toto místo považuje za svaté. Ve středověku ten starý kostel používala místní šlechta. Když to tu dobyli Turkové, upálili uvnitř zaživa všechny vesničany. Jako by z jejich mučednictví čerpal sílu.“
„Je tu něco, co musíte vědět,“ řekl Ambrosimu. Jeho pobočník seděl stále za volantem a bez hnutí se díval za přední sklo. „Jsme nuceni překročit jistou mez, je to však nevyhnutelné. V sázce je příliš mnoho. Nežádal bych na vás něco takového, kdyby to nebylo pro církev životně důležité.“
„Nemusíte mi nic vysvětlovat,“ řekl Ambrosi tiše. „Stačí, že vy jste si jistý.“
„Vaše víra na mne činí hluboký dojem. Jste však Boží bojovník a každý bojovník musí vědět, za co bojuje. Řeknu vám teď všechno, co vím.“
+++++
Vystoupili z vozu. Ambrosi šel první, sametově černou oblohu odbarvoval jen blížící se úplněk. Asi po padesáti metrech se v lese objevily ztemnělé stíny kostela. Když došli blíž, Valendra si povšiml starodávných rozet a zvonice, jejíž stavební kameny jako by už dávno splynuly v místě svých spár. Uvnitř byla tma.
„Otče Tibore,“ zavolal Valendra anglicky.
Ve dveřích se objevila černá postava. „Kdo je to?“
„Jsem kardinál Alberto Valendra. Přijel jsem z Říma, abych si s vámi pohovořil.“
Tibor vyšel ven. „Nejdřív papežský tajemník, teď sám státní sekretář. Jaká pocta pro prostého kněze.“
Nedokázal rozeznat, zda ten tón vyjadřoval uctivost nebo sarkasmus. Natáhl svou ruku dlaní obrácenou dolů a Tibor před ním poklekl, aby políbil prsten, který nosil ode dne, kdy mu jej jako novopečenému kardinálovi nasadil Jan Pavel II. Měl uznání k poslušnosti starého kněze.
„Otče Tibore, prosím vstaňte.“
Tibor se napřímil. „Dostala se má zpráva už ke Klimentovi?“
„Ano, papež je vám velmi zavázán. Byl jsem však vyslán, abych se od vás dozvěděl víc.“
„Eminence, obávám se, že nemám, co bych více řekl. Zcela dostačuje, že jsem porušil přísahu mlčenlivosti, kterou jsem dal Janu XXIII.“
To rád slyšel. „Nikomu jinému jste se tedy nesvěřoval? Ani svému zpovědníkovi?“
„Přesně tak, Eminence. Kromě Klimenta jsem to nesdělil vůbec nikomu.“
„Copak tu včera nebyl jeho tajemník?“
„To ano, ale jemu jsem pravdu pouze naznačil. Neví nic. Předpokládám, že vy jste četl můj vzkaz.“
„Ano,“ zalhal.
„Pak víte, že i v něm jsem sdělil jen málo.“
„Co vás přimělo k tomu, abyste vyhotovil kopii rukopisu sestry Lucii?“
„To mohu jen těžko vysvětlit. Když jsem se toho dne vrátil od Jana, všiml jsem si otisků v zápisníku. Modlil jsem se a něco mi řeklo, abych stránky přešrafoval tužkou a slova zviditelnil.“
„Proč jste si je celá ta léta schovával?“

„Sám jsem si kladl stejnou otázku. Nevím, prostě jsem je schovával.“
„A proč jste se nakonec rozhodl, že se spojíte s papežem?“
„Co se stalo se třetím tajemstvím, nebylo správné. Církev nebyla k lidem upřímná. Něco zevnitř mne přinutilo promluvit, nedalo se to ignorovat.“
Valendra na okamžik zachytil Ambrosiho pohled a všiml si, že nenápadně natočil hlavu doprava. Tudy.
„Pojďme se projít, Otče,“ řekl a vzal Tibora zlehka pod paží. „Řekněte mi, proč chodíte sem na toto místo?“
„Docela mne překvapilo, Eminence, že jste mne tu našel.“
„Vaše záliba v modlitbě je v okolí dobře známa. Stačilo, aby se můj pobočník zeptal a lidé mu o vašem pravidelném rituálu pověděli.“
„Je to posvátné místo. Katolíci zde konají bohoslužby už pět set let. Přináší mi velkou útěchu.“ Tibor se odmlčel. „Chodím sem také kvůli Madoně.“
Scházeli po úzké pěšině a Ambrosi šel v čele. „To mi vysvětlete, Otče.“
„Madona řekla dětem ve Fatimě, aby bylo konáno smírčí přijímání v první sobotu každého měsíce. Chodím sem prosit za odpuštění každý týden.“
„Za co se modlíte?“
„Aby na světě zavládl pokoj, jak Panna Marie požadovala.“
„I já se modlím za totéž. Jakož i náš Svatý otec.“
Stezka končila ha okraji prudkého srázu. Před nimi se rozkládalo potemnělé, modrošedé panorama hor a hlubokých lesů. Krajinu jen zřídka poznamenávaly světelné tečky. Na jižním obzoru v dálce se táhl matný světelný pruh vyzařující z noční Bukurešti.
„Úchvatné,“ poznamenal Valendra, „opravdu skvostný pohled.“
„Často sem chodívám po modlitbě,“ řekl Tibor.
Ztlumil hlas. „Jistě vám to pomáhá odlehčit to utrpení ze sirotčince.“
Tibor přikývl. „Načerpal jsem zde již mnoho pokoje.“
Ten vám budiž dopřán.“
Pokynul Ambrosimu, který vytáhl dlouhou čepel. Jeho ruka se vymrštila vzhůru a přejela přes Tiborovo hrdlo. Oči starého kněze se doširoka rozevřely, jak se zalknul při prvním návalu krve. Ambrosi upustil nůž, uchopil zezadu starého muže a natlačil jej přes okraj.
Tělo zmizelo bez jediného hlesnutí v temnotě.
Za několik vteřin se ozval dopad, pak ještě jeden, a pak ticho.
Valendra stál mlčky vedle Ambrosiho. Jeho zrak zůstával upnutý do hloubi strže. „Jsou tam kameny?“ zeptal se tiše.
„Je tam skála a prudká říčka. Bude trvat několik dní, než tělo najdou.“
„Bylo těžké zabít?“ Toto chtěl opravdu vědět.
„Bylo to nezbytné.“
Zahleděl se na svého věrného druha ve tmě, pak natáhl ruku a udělal mu na čele, rtech a prsou znamení kříže. „Odpouštím vám ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého.“
Ambrosi sklopil děkovně hlavu.
„Žádná církev se neobejde bez mučedníků. Nyní jsme byli svědky oběti jednoho z posledních.“ Poklekl na zem. „Připojte se ke mně a pomodleme se za duši Otce Tibora.“

26
CASTEL GANDOLFO NEDĚLE, 12. LISTOPADU 12:00
MICHENER STÁL ZA KLIMENTEM V JEHO PAPAMOBILU, KDYŽ vozidlo vyjíždělo ze zámeckého areálu do města. Toto speciálně zkonstruované vozidlo vycházelo z upravené verze pickupu Mercedes-Benz a umožňovalo, aby v něm mohly stát dvě osoby zapouzdřené do kukaně z neprůstřelného skla. Tohoto vozidla se používalo vždy, když papež projížděl mezi velkými zástupy.
Kliment svolil k nedělní návštěvě. Ve městečku, které přiléhalo k papežskému sídlu, žilo asi jen tři tisíce obyvatel, byli však papeži nesmírně oddáni, a proto se Kliment cítil povinován vyjádřit jim dík podobnými výlety.
Po včerejším rozhovoru neviděl Michener papeže až do poledne. I když měl Kliment XV. od povahy rád lidi a liboval si v dobré konverzaci, byl stále Jakobem Volknerem, samotářem, který si nade vše vážil svého soukromí. Nebylo proto žádnou zvláštností, že včerejší večer strávil o samotě četbou a modlitbou a časně se odebral na lůžko.
Asi před hodinou Michener dotvořil papežský list vybízející vizionáře z Medžugorje, aby svěřil takzvané

desáté tajemství, a Kliment jej bez připomínek podepsal. Michener se na trmácení po Bosně nijak netěšil a nezbývalo mu než doufat, že cesta bude krátká.
Jízda do městečka trvala sotva pár minut. Náměstí bylo plné lidí a zástup nadšeně skandoval, když se papežské vozidlo blížilo. Kliment při té scéně očividně ožil a mával lidem nazpět, ukazoval na tváře, které poznával, a nešetřil zvláštními pozdravy.
„Je dobré, že mají rádi svého papeže," řekl Kliment tiše německy, stále pohroužen do přízně davů, pevně přitisknut k nerezovému držadlu.
„Nemají důvod nemít vás rádi," řekl Michener.
„To by mělo být cílem všech, kdo nosí toto roucho."
Vůz začal objíždět náměstí.
„Řekněte řidiči, ať zastaví," požádal papež.
Michener zaťukal dvakrát na skleněnou přepážku. Papamobil se zastavil a Kliment uvolnil jištění od prosklených dveří. Vystoupil na dlažební kostky a čtyři členové ochranky, kteří stáli kolem vozu, byli okamžitě v pohotovosti.
„Myslíte, že je to rozumné?" zeptal se Michener.
Kliment na něj vzhlédl vzhůru. „Není nic rozumnějšího."
Bezpečnostní opatření vyžadovala, aby papež nikdy nevystupoval z vozu. I když byla tato návštěva oznámena teprve včera, zcela to postačovalo, aby byly důvody k obavám.
Kliment přistoupil k davu s rozevřenou náručí. Děti přijímaly jeho seschlé paže a on je k sobě přivíjel a objímal. Michener věděl, že jednou ze skrytých bolestí Klimentova života byla skutečnost, že se nemohl stát otcem. Děti mu byly nesmírně drahé.
Ochranka papeže obstoupila, lidé jim však neztěžovali práci a drželi se od Klimenta v uctivé vzdálenosti, zatímco mezi nimi procházel. Mnozí provolávali tradiční Viva, Viva, které papežové slýchali již po staletí. Michener jen pozoroval. Kliment XV. dělal přesně to, co činili jeho předchůdci po dlouhá dvě tisíciletí. A já ti pravím, že ty jsi Petr a na té skále zbuduji svou církev a brány pekel ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi. Dvě stě šedesát sedm mužů již bylo vybráno za prostředníky v nepřerušované linii, počínaje apoštolem Petrem a konče Klimentem XV. Před sebou měl dokonalý příklad pastýře ve stádu svých oveček.
V mysli mu přeběhla část třetího fatimského tajemství.
Svatý otec procházel velkým, polorozbořeným městem, rozechvělý, kolísavým krokem, zkroušený bolestí a trýzní se modlil za duše mrtvol, které na cestě potkával; když došel na vrchol hory a padl na kolena u paty velkého kříže, byl zabit skupinou vojáků, kteří na něho vystřelili několik kulek a šípů.
Toto proklamované nebezpečí možná vysvětlovalo, proč se Jan XXIII. a jeho následovníci rozhodli toto poselství skrýt. Nakonec se však v roce 1981 pokusil Sověty podporovaný atentátník zabít Jana Pavla II. Krátce poté, co se Jan Pavel zotavil, přečetl si třetí fatimské tajemství. Proč tedy čekal celých devatenáct let, než konečně prozradil světu slova Madony? Další otázka z narůstajícího seznamu nezodpovězených hádanek. Rozhodl se o tom dále nepřemýšlet a raději se soustředil na papeže, který se těšil z přízně věřících. Všechny jeho obavy se rozplynuly.
Nějak cítil, že dnes nikdo jeho drahému příteli neublíží.
+++++
Když se vrátili do zámku, byly dvě hodiny. V soláriu již čekal lehký oběd a Kliment vyzval Michenera, aby se k němu připojil. Jedli v tichosti, těšili se z přítomnosti květin a nádherného listopadového odpoledne. Hned za prosklenou stěnou byl prázdný bazén. Byla to jedna z mála přepychových výsad, které si prosadil Jan Pavel II.; když tehdy kurie naříkala nad výší nákladů, starý muž jim vysvětlil, že je to mnohem levnější než volba nového papeže.
Oběd se skládal z vydatné hovězí polévky s množstvím zeleniny a černým chlebem, která patřila k oblíbeným Klimentovým chodům. Michener byl vůči chlebu zaujatý. Připomínal mu Katerinu. Často se spolu dělili o krajíc při kávě a večeři. Říkal si, kde asi v této chvíli je a proč se rozhodla odjet z Bukurešti raději bez rozloučení. Věřil, že se s ní jednoho dne opět setká, snad až jeho čas ve Vatikánu skončí, někde, kde neexistují lidé jako Alberto Valendra a kde nikoho nezajímá, kdo je. Někde, kde by snad mohl poslechnout své srdce.
„Řekněte mi o ní něco," řekl Kliment.
„Jak jste poznal, na co myslím?"
„Nebylo to zase tolik těžké."
Byl rád, že si o tom může s někým promluvit. „Je zvláštní. Přirozená, ale těžko popsatelným způsobem."

Kliment usrkl vína ze své číše.
„Jsem přesvědčen, že bych byl mnohem lepším knězem, lepším člověkem, kdybych nemusel potlačovat své city.“
Papež položil víno na stůl. „Vaše rozpaky jsou pochopitelné. Celibát je nesmysl.“
Přestal jíst. „Doufám, že jste se s tímto názorem nesvěřil nikomu jinému.“
„Pokud nemohu být upřímný k vám, ke komu potom?“
„Kdy jste k tomuto závěru dospěl?“
„Trentský koncil se odehrál už dávno. A přesto se tu my, lidé jedenadvacátého století, řídíme pět set let starou doktrínou.“
„To je katolická povaha.“
„Koncil v Trentu byl svolán, aby se církev vypořádala s protestantskou reformací. Ten boj jsme prohráli, Coline. Protestanti jsou pořád tady.“
Pochopil, co tím chce Kliment říct. Trentský koncil uzákonil celibát v zájmu evangelia, avšak připustil, že není božského původu, mohl být tudíž zrušen, pokud by se k tomu církev rozhodla. Následující dva koncily od Trentu, I. a II. vatikánský, však odmítly na věci cokoli změnit. A nyní nejvyšší hodnostář, který měl moc něco změnit, tuto váhavost vážně zpochybňoval.
„Co to tvrdíte, Jakobe?“
„Netvrdím nic. Pouze si povídám se starým přítelem. Proč se nesmějí duchovní ženit? Proč musejí zůstat po celý život zdrženliví? Je-li něco přirozené pro člověka, proč ne pro kněze?“
„Osobně s vámi zcela souhlasím. Jsem si ale jist, že kurie by měla na věc odlišný názor.“
Kliment naklonil svou váhu dopředu a odsunul prázdný talíř. „A v tom je ten problém. Kurie se vždy ohradí proti všemu, co by mohlo ohrozit její přežití. Víte, co mi jeden z nich před pár týdny řekl?“
Michener pokýval hlavou.
„Že celibát je nutno zachovat, protože by neudržitelně vzrostly náklady na kněžské výplaty. Vyčíslil to na stamiliony, které by církev stály manželky a děti. Chápete to? To je logika této církve.“
Zcela souhlasil, přece jen však cítil nutkání poznamenat: „Kdybyste je jen zmínil o nějaké změně, dal byste Valendrovi záminku, aby proti vám poštval kardinály. Vyvolal byste otevřenou vzpouru.“
„To je ovšem papežská výhoda. Můj posudek je ve věci nauky neomylný. Moje slovo je poslední. Nemusím nikoho žádat o svolení a nemohu být z funkce odvolán.“
„Neomylnost je také výtvorem církve,“ připomenul. „Budoucí papež ji může zrušit a s ní všechno, co jste udělal.“
Kliment se štípal do masité části ruky; tohoto zlozvyku z nervozity si Michener povšimnul již dříve. „Coline, měl jsem vidění.“
Trvalo chvíli, než se mu ta slova, sotva slyšitelná, vpila do vědomí. „Co jste měl?“
„Promluvila ke mně.“
„Kdy?“
„Už před několika týdny, hned potom, co jsem dostal od Otce Tibora první dopis. Proto jsem šel do riservy. To ona mě tam poslala.“
Nejdříve mluvil papež o zahnívajících dogmatech, která přežívajíz temné minulostí teď se přihlásil k mariánským zjevením.
Michener si uvědomoval, že tento rozhovor musí zůstat na tomto místě, jen květiny okolo do něj mohou být zasvěceny, znovu se mu však ozývala slova, která mu Kliment řekl v Turíně. Myslíte si, ie se ve Vatikánu můžeme těšit jediné chvilce soukromí?
„Myslíte, že je moudré o tom mluvit?“ Doufal, že z jeho tónu bude parné varování. Ale Kliment jako by neslyšel.
„Včera se mi znovu zjevila v kapli. Pohlédl sem vzhůru a viděl jsem ji, jak se ke mně přibližuje, zahalená do modré a zlaté svatozáře.“ Papež se na chvíli odmlčel. „Řekla mi, že její srdce je sevřeno trny, jimiž ji lidé zraňují svým rouháním a nevděčností.“
„Jste si jistý tím, co říkáte?“ zeptal se.
Kliment přikývl. „Mluvila zcela zřetelně.“ Kliment zapřel prsty do sebe. „Nejsem dětinský, Coline. Byla to vize, to vám mohu odpřísáhnout.“ Na chvíli se odmlčel. „Jan Pavel II. prožil totéž.“
Věděl to, ale neřekl nic.
„Jsme bláhoví hlupáci,“ řekl Kliment.
Začínal být opět znepokojen hádankami.
„Panna Marie řekla, že je nutné jít do Medžugorje.“
„Proto mne tam posíláte?“

Kliment přikývl. „Pak bude všechno jasné, řekla.“
Proběhlo několik okamžiků v naprostém tichu. Nevěděl, co říct. Nemělo smysl přít se s nebesy.
„Dal jsem Valendrovi přečíst, co bylo ve fatimské skříňce,“ zašeptal Kliment.
Byl zmaten. „Co v ní je?“
„Jedna část z toho, co mi poslal Otec Tibor.“
„Řeknete mi konečně, o co jde?“
„Nemohu.“
„A proč jste to dal přečíst zrovna Valendrovi?“
„Abych viděl, jak zareaguje. Snažil se zastrašit archiváře, jen aby se mohl dostat dovnitř a přečíst si to. Teď ví přesně to co já.“
Chystal se ještě jednou zeptat, co to je, když jejich rozhovor přerušilo tiché zaklepání na dveře solária. Vstoupil jeden ze sloužících se složeným papírem v ruce. „Toto přišlo před chvílí faxem z Říma, monsignore Michenere. Měl jsem vám to okamžitě předat.“
Převzal zprávu a poděkoval muži, který bez zaváhání odešel. Rozevřel papír a četl. Potom pohlédl na Klimenta a řekl: „Před několika minutami volal nuncius z Bukurešti. Otec Tibor je mrtev. Jeho tělo bylo nalezeno dnes ráno, vyplavené na břeh řeky severně od města. Měl podříznuté hrdlo a zjevně byl shozen do strže. Jeho auto bylo objeveno nedaleko kostela, který navštěvoval. Policie má podezření na loupežné přepadení, která jsou v tamní oblasti běžná. Byl jsem o tom informován, protože jedna ze sester v sirotčinci se nunciovi o mé návštěvě zmínila. Diví se proč, jsem tam byl neohlášené.“
Z Klimentovy tváře se vytratila barva. Učinil znamení kříže a sepjal ruce k modlitbě. Michener pozoroval, jak se papeži sevřela víčka a něco nesrozumitelného si pro sebe odříkával.
Starému muži začaly téct po tváři slzy.

27
16:00
MICHENER PŘEMÝŠLEL O OTCI TIBOROVI CELÉ ODPOLEDNE. PROcházel se zámeckými zahradami a snažil se vypudit z mysli představu, jak vytahují na břeh starcovo zkrvavené tělo. Nakonec došel ke kapli, před jejímž oltářem už po staletí celebrovali přímo papežové. Bylo to už víc jak deset let, kdy sloužil naposledy mši. Příliš se od té doby staral o světské záležitosti druhých, nyní však pocítil potřebu celebrovat zádušní mši na počest statečného kněze.
V tichu se oblekl do ornátu. Pak vzal černou štólu, přehodil si ji přes ramena a přistoupil k oltáři. Zesnulí obvykle leželi v rakvi před oltářem, v lavicích se shromáždili jejich přátelé a příbuzní. Kněz pak zdůrazňoval sjednocení s Kristem a obecenství se svatými, v jejichž přítomnosti zemřelý právě přebýval. V soudný den se pak opět všichni shledají a společně budou navěky přebývat v domě Hospodinově. Alespoň tak to tvrdila církev.
Když však odříkával požadované modlitby, neubránil se myšlence, že je to všechno k ničemu. Skutečně existuje nějaká svrchovaná bytost, která vyčkává, aby nám mohla udělit vykoupení? Lze si tuto odměnu vysloužit jenom tím, že bude člověk dělat to, co po něm vyžaduje církev? Copak lze, aby přečiny celého života byly odpuštěny v několika okamžicích pokání? To vážně Bůh nepožaduje víc? Nechce za to celý další život oběti? Nikdo není dokonalý, každý se dopouští prohřešků, avšak podmínka vykoupení je jistě daleko vyšší než pár kajícných skutků.
Nebyl si jistý, kdy vlastně začal pochybovat. Možná tehdy před lety s Katerinou. Možná v přítomnosti ambiciózních prelátů, kteří navenek hlásali lásku k Bohu, vnitřně však byli stravováni nenasytností a ctižádostí. K čemu je padat na kolena a líbat papežský prsten? Kristus nikdy takové okázalé projevy neschvaloval. Proč by měl mít tu výsadu jeho pokorní následovníci?
Nejsou jeho pochybnosti jen znamením dnešní doby?
Svět je jiný než před staletími. Všechno je propojené se vším. Komunikace je okamžitá. Mysl začíná být přesycena informacemi. Bůh jako by sem vůbec nepatřil. Možná se člověk jen rodí, žije a umírá, jeho tělo se vrátí do země. Prach si a v prach se obrátíš, jak říká Bible. Nic víc. Je-li to ale pravda, pak veškerou odměnou, které se člověku dostane, je způsob, jakým svůj život prožije – jeho vykoupením bude předsmrtná vzpomínka na prožitou existenci.
Znal už katolickou církev natolik, aby věděl, že převážná část její nauky vycházela z jejích vlastních zájmů. Čas již setřel všechny zřetelné hranice mezi praktičností a Boží vůlí. Co bylo kdysi výtvorem člověka, přetvořilo se v zákony nebeské. Kněží žili v celibátu, protože to Bůh nařídil. Adam a Eva byli muž a žena, láska tedy může existovat pouze mezi jedinci opačného pohlaví. Odkud všechna tato dogmata pocházejí? Proč stále přežívají?

A proč o nich sám tolik pochybuje?
Snažil se vypnout mozek a soustředit se na obřad, bylo to však nemožné. Snad to bylo nové setkání s Katerinou, které v něm znovu probudilo pochybnosti. Snad nesmyslná smrt starého muže v Rumunsku mu znovu připomněla, že je mu sedmačtyřicet a kromě toho, že se svezl po schopnostech jistého německého biskupa až do Apoštolského paláce, v životě nic nedokázal.
Cítil, že je potřeba něco učinit. Něco smysluplného. Něco, co teď pomůže i někomu jinému.
Jeho zamyšlení narušil pohyb ve dveřích. Vzhlédl a uviděl, jak Kliment loudavě vkráčel do kaple a poklekl v jedné z lavic.
„Pokračujte prosím," pravil papež a sklonil hlavu v modlitbě.
Michener se vrátil zpět k oltáři a připravil svátost. Přinesl jen jednu hostii, rozlomil tedy oplatku z nekvašeného těsta na poloviny.
Přistoupil ke Klimentovi.
Stařec zvedl oči od své modlitby. Byly zrudlé od pláče, rozmlžené patinou zármutku. Smrt Otce Tibora jej hluboce zasáhla. Natáhl ruku s hostií a papež pootevřel ústa.
„Tělo Kristovo," zašeptal a položil svátost Klimentovi na jazyk.
Kliment se pokřižoval a pak znovu sklonil hlavu k modlitbě. Michener se vrátil k oltáři, aby dokončil mši. Nebylo to však pro něj vůbec snadné.
Vzlyky Klimenta XV, které se rozléhaly po kapli, mu svíraly srdce.

28
ŘÍM, 20:30
KATERINA SE PROKLÍNALA ZA TO, ŽE SE VRÁTILA ZPÁTKY K Tomovi Kealymu, co se však včera vrátila do Říma, Valendra se stále neozýval. Bylo jí řečeno, aby sama nevolala, což jí vyhovovalo, protože mimo to, co již Ambrosi věděl, neměla příliš co říct.
Dočetla se, že papež na víkend odcestoval na zámek Gandolfo, a předpokládala, že je tam i Michener. Kealy si včera s gustem utahoval z její rumunské cesty a vyvozoval, že se při ní možná stalo daleko víc, než si byla ochotna přiznat. Nehodlala mu rozhodně svěřit vše, o čem hovořil Otec Tibor. Michener se v Kealym nemýlil. Nebylo radno mu věřit. Předložila mu proto jen zkrácenou verzi, jen tolik, aby se od něj dozvěděla, v čem může být Michener namočen.
Seděli spolu v útulné osterii. Kealy měl na sobě světlý oblek a vázanku, nejspíš si už pomalu zvykal na to, že bude chodit bez límečku.
„Není mi jasné, co má ten podraz za smyl," řekla. „Katolíci udělali z mariánských zjevení všední záležitost. Co je na třetím zjevení z Fatimy tak zvláštního?"
Kealy si nalil drahého vína. „Muselo být překvapením i pro samu církev. Přímá zpráva z nebe, kterou však všichni papežové zatvrzele skrývali. Až Jan Pavel II. ji nakonec v roce 2000 zveřejnil."
Míchala polévku a čekala, až jí to dále vysvětlí.
„Církev oficiálně fatimská zjevení ve 30. letech prohlásila za hodné schválení. To znamenalo, že katolíci mohou tomu, co se stalo, klidně věřit." Tvář se mu rozjasnila úsměvem. „Typický pokrytecký postoj. Řím jedno říká a činí opak. Nevadilo jim, že se lidé hrnuli do Fatimy a odevzdávali miliony na darech, nikdy se však kurie neodhodlala k tomu, aby zjevení uznala za skutečná a neměla zájem na tom, aby se věřící slova Panny Marie dozvěděli."
„Proč to ale tají?"
Lokl si burgundského a začal vybrnkávat do stopky sklenice. „Odkdy se Vatikán chová rozumně? Ti hoši žijí stále v patnáctém století, kdy všechno, co řekli, bylo bez reptání přijato. Pokud jim někdo oponoval, papež ho exkomunikoval. Pořád jim nedochází, že je jiná doba." Kealy přivolal servírku a přiobjednal pečivo. „Nezapomínej, že ve věcech víry a morálky je papežský úsudek neomylný. Tuhle perlu přinesl I. vatikánský koncil v roce 1870. Co kdyby náhodou to mariánské poselství bylo v rozporu s církevním dogmatem? To by byl pěkný průšvih." Kealymu se zjevně vlastní myšlenky zamlouvaly. „Možná bychom o tom měli napsat knihu. Vše o třetím tajemství z Fatimy. Poukážeme na pokrytectví, vezmeme si na mušku pár papežů a kardinálů. A určitě Valendru."
„Tvůj případ tě už nezajímá?"
„Snad si nemyslíš, že mám nějakou šanci vyhrát ten tribunál."
„Třeba se spokojí s varováním. Udrží si tě tak ve svých řadách, budou mít nad tebou kontrolu a tobě zůstane kolárek."
Zasmál se. „Můj kolárek ti nějak leží na srdci. To je u bezvěrce docela zvláštní věc."
„Jdi se vycpat, Tome." Zřejmě tomu chlápkovi o sobě prozradila až příliš.

„Kurážná jako vždycky. To se mi na tobě líbí, Kate.“ Vychutnal si další doušek vína. „Včera mi volali ze CNN. Chtějí, abych pro ně komentoval další konkláve.“
„Skvělé, to mám vážně radost.“ Ani nevěděla, jak se z ní ta slova vydrala.
„Neměj obavy, tu knihu chci rozhodně udělat. Můj agent už o ní vyjednává s nakladateli. Z nás dvou bude výborný tým.“
Rozhodnutí se jí zformovalo v hlavě tak náhle, až ji to překvapilo. Jedno z těch, která jsou okamžitě jasná. Nebude žádný tým. Co původně vypadalo slibně, bylo v tuto chvíli jen laciným nevkusem. Naštěstí jí zbylo ještě pár tisíc od Valendry, dost na to, aby se dopravila zpátky do Francie či do Německa a našla si práci u nějakých novin. A tentokrát už bez excesů – pěkně podle pravidel.
„Katerino, posloucháš mě?“ zeptal se Kealy.
Vrátila se pozorností do přítomnosti.
„Jako bys byla někde mimo.“
„Taky že ano. Se mnou nepočítej, Tome. Zítra vypadnu z Říma. Najdi si někoho jiného.“
Servírka přinesla košík s pečivem a položila jej na stůl.
„To nebude těžké,“ dal jí na srozuměnou.
„Taky myslím.“
Natáhl se po kousku chleba. „Být na tvém místě, nezahazoval bych šanci. Se mnou to můžeš dotáhnout daleko.“
„To, co chci, mi ty nikdy nemůžeš nabídnout.“
„Pořád myslíš na něj, co?“
„Nemyslím na nikoho. Prostě už tě mám dost. Otec mi jednou řekl, že čím se cirkusová opice vyšplhá výš po tyči, tím víc ukáže svého zadku. Na tvém místě bych si to dobře zapamatovala.“
Otočila se a odešla. Cítila se nejlíp za posledních pár týdnů.

29
CASTEL GANDOLFO PONDĚLÍ, 13. LISTOPADU 06:00
MICHENER OTEVŘEL OČI. NIKDY NEPOTŘEBOVAL BUDÍK, JEHO TĚlo bylo požehnáno vnitřním chronometrem, který jej vzbudil vždy přesně v čas, který si před spaním určil. Když byl Jakob Volkner biskupem a později kardinálem, vždy se na cestách spoléhal na Michenerovu schopnost, neboť dochvilnost zrovna nepatřila k jeho uznávaným ctnostem.
Stejně jako v Římě měl Michener pokoj na stejném podlaží jako Kliment, přímo dole v hale, a jejich ložnice byly propojeny přímou linkou. Do Vatikánu se měli vrátit helikoptérou během následujících dvou hodin. To bohatě stačilo, aby mohl papež vykonat ranní modlitby, nasnídat se a zběžně zkontrolovat věci, které vyžadovaly bezprostřední pozornost, neboť právě minuly dva volné dny. Včera večer přišlo faxem několik interních sdělení a Michener je zpracoval, aby je mohl hned po snídani projednat. Věděl, že zbytek dne bude hektický, protože od oběda do večera byla na pořadu jedna audience za druhou. Dokonce i kardinál Valendra si vyhradil před polednem plnou hodinu na projednání zahraničních záležitostí.
Stále jej ještě trápila ona zádušní mše. Kliment plakal v kapli celou půlhodinu. Nepromluvili spolu jediného slova. Své trápení si starý přítel stále nechával pro sebe. Snad později. Návrat do
Vatikánu a tlak pracovních povinností však určitě papeži odlehčí. Onen prudký výlev emocí byl nicméně znepokojující.
V klidu se vysprchoval, pak se oblékl do čisté černé sutany a vyšel z pokoje. Vydal se chodbou směrem k papežově ložnici. Přede dveřmi již stál komorník s řádovou sestrou, která měla na starosti domácnost. Michener se podíval na hodinky. Šest čtyřicet pět. Ukázal na dveře. „Ještě nevstal?“
„Komorník zakroutil hlavou. „Zatím žádný pohyb.“
Služebnictvo každé ráno trpělivě vyčkávalo za dveřmi, dokud Kliment nezačal uvnitř šramotit, obvykle mezi šestou a půl sedmou. Když bylo zřejmé, že je papež vzhůru, ozvalo se lehké zaklepání na dveře a začala pravidelná ranní procedura sestávající ze sprchy, holení a oblékání. Kliment neměl rád, když mu někdo pomáhal s ranní hygienou. Zvládal ji sám, zatímco komorník ustlal postel a připravil šaty. Sestra měla za úkol upravit pokoj a přinést snídani.
„Možná si chce trošku přispat,“ řekl Michener. „I papežové si občas rádi zaleneší.“
Dva sloužící se usmáli.
„Vrátím se k sobě do pokoje. Až jej uslyšíte, dejte mi vědět.“
Za třicet minut se ozvalo zaklepání na dveře. Komorník zůstal venku.
„Pořád nic, monsignore,“ řekl muž. Ve tváři měl starost.
Kromě sebe neznal nikoho, kdo by měl dovoleno vstoupit bez vyzvání do Klimentova pokoje. Toto místo

bylo považováno za jediné, kde si byli papežové jisti svým soukromím. Blížilo se však již k půl osmé a věděl, co chce komorník říct.
Vrátili se spolu ke dveřím papežské ložnice, kde stála na stráži sestra. Naznačila, že uvnitř je stále ticho. Zlehka zaklepal na dveře a čekal. Zaklepal znovu, trochu hlasitěji. Stále nic. Vzal za kliku a otevřel. Vstoupil dovnitř a zavřel za sebou.
Ložnice byla prostorná, s francouzskými okny, které vedly na balkón s výhledem do zahrad. Zařízení bylo velmi staré. Na rozdíl od rezidence v Apoštolském paláci, kterou si každý papež zařizoval podle svého vkusu, zůstávaly zde všechny místnosti stejné a vyzařovaly starosvětskou atmosféru dob, kdy papežové bývali králi a válečníky.
Světla byla zhasnuta, slunce se však vlévalo průsvitnými závěsy dovnitř a halilo pokoj do matného jasu. Kliment spal na boku pod přikrývkou. Michener přistoupil k lůžku a tiše promluvil: „Svatý otče."
Kliment nereagoval.
„Jakobe."
Nic.
Papež byl tváří odvrácen, přikrývku měl přetaženou jen zpola přes své křehké tělo. Natáhl ruku a lehce s ním zatřásl. Okamžitě ucítil chlad. Obešel lůžko z druhé strany a podíval se Klimentovi do tváře. Pokožka byla uvolněná a popelavá, ústa pootevřená a na prostěradle pod nimi loužička zaschlých slin. Otočil papeže na záda a stáhnul přikrývku. Obě ruce ležely bezduše podél těla a hruď se nehýbala.
Zkontroloval puls.
Nulový.
Napadlo jej zavolat o pomoc a začít oživovat srdeční tep. Byl vyškolen, tak jako všichni ostatní, uvědomil si však, že je to zbytečné.
Kliment XV. byl mrtev.
Zavřel mu víčka a začal odříkávat modlitbu. Tělem mu projela vlna svíravého žalu. Jako by stále dokola ztrácel svého otce a matku. Pomodlil se za duši svého přítele a pak si rychle urovnal vnitřní pocity. Musel teď učinit několik věcí. Přesně podle protokolu. Bylo nutné zajistit, aby byla přesně dodržena prastará pravidla.
Něco však upoutalo jeho pozornost.
Na nočním stolku ležela karamelově zbarvená ampule. Před několika měsíci předepsal Klimentovi lékař nějaké prášky, aby lépe spal. Michener předpis sám obstarával a osobně dával ampuli s léky papeži do koupelny. Bylo v ní třicet tablet. Když je před několika dny Michener kontroloval, všiml si, že jich tam třicet zbylo. Kliment neměl rád medikamenty. Bylo těžké jej přesvědčit, aby si vzal obyčejný aspirin, léky na nočním stolku tedy působily podezřele.
Podíval se do ampule.
Byla prázdná.
Vedle stála sklenice, v níž zůstalo na dně jen několik kapek.
Logický závěr byl natolik znepokojující, že pocítil potřebu se pokřižovat.
Zíral do tváře Jakoba Volknera a přemítal o jeho duši. Jestli existuje nebe, byl si celou svou bytostí jist, že si tam jeho starý přítel našel cestu. Kněz v jeho nitru chtěl udělit odpuštění za to, co se tu právě stalo, to však mohl učinit pouze Bůh, jestli existuje.
Papežové již byli ubíjeni k smrti, zrdoušeni, tráveni, mořeni hladem nebo vražděni pobouřenými manželi. Žádný z nich si však doposud sám nevzal život.
Až teď.

ČÁST TŘETÍ

30
09:00
MICHENER SLEDOVAL Z OKNA LOŽNICE, JAK PŘISTÁVÁ HELIKOPTÉra z Vatikánu. Neopustil Klimenta od chvíle, co objevil jeho tělo, a telefonem ležícím u postele zavolal kardinálu Ngovimu do Říma. Afričan zastával funkci camerlenga, komořího svaté církve římské, který byl prvním, kdo měl být informován o papežově smrti. Podle kanonického práva byl Ngovi pověřen správou církve během sede vacante, prázdného stolce, jak od této chvíle znělo oficiální označení vatikánské vlády. V jejím čele nyní nestála žádná hlava. Ngovi se měl teď společně se sborem kardinálů ujmout vlády, která bude trvat následující dva týdny, během nichž budou učiněny přípravy na papežský pohřeb a zorganizována konkláve. Jako camerlengo měl Ngovi vystupovat jako zastupující, nikoli skutečný papež. To bylo pro

Michenera povzbudivé; alespoň někdo bude mít Alberta Valendru pod kontrolou. Svištění břitů vrtule ustalo a dveře kabiny se otevřely. Ngovi vystoupil jako první a po něm Valendra, oba oděni do šarlatových regálií. Přítomnost Valendry jako státního sekretáře byla nezbytná. Za Valendrou se objevili ještě dva biskupové a papežův lékař, kterého si Michener speciálně vyžádal. Nesdělil Ngovimu žádné podrobnosti ohledně Klimentovy smrti. Neřekl nic ani personálu, pouze informoval sestru a komorníka, aby do pokoje nikdo nevstupoval.
Za tři minuty se rozevřely dveře ložnice a dovnitř vešli oba kardinálové s lékařem. Lékař obešel lůžko a prohlédl Klimentovo tělo. Michener nechal všechno tak, jak to tu našel, včetně papežova notebooku, který byl stále zapnutý a připojený k telefonní lince. Na jeho obrazovce se míhal šetřič, který byl naprogramován speciálně pro Klimenta – tiára překrytá dvěma zkříženými klíči.
„Řekněte mi, co se stalo," řekl Ngovi a položil na lůžko malou černou aktovku.
Michener mu popsal vše, co zjistil, a pak ukázal prstem k nočnímu stolku. Ani jeden z kardinálů si nevšiml krabičky s léky. „Je prázdná."
„To chcete říct, že se nejvyšší pontifex katolické církve otrávil?" zeptal se Valendra.
Neměl nejmenší náladu se s někým přít. „Neříkám nic. Pouze to, že v krabičce bylo třicet tablet."
Valendra se obrátil k lékaři. „Jaké je vaše zjištění, doktore?"
„Je mrtev už nějakou dobu. Pět nebo šest hodin, možná déle. Nejsou zde žádné traumatické příznaky, nic, co by naznačovalo na srdeční infarkt. Žádná krev ani odřeniny. Na první pohled se zdá, že zemřel ve spánku."
„Mohlo to být z těch prášků?" zeptal se Ngovi.
„To se nedá říct, jedině po pitvě."
„To nepřichází v úvahu," namítl okamžitě Valendra.
Michener se obrátil ke státnímu sekretáři. „Musíme to vědět."
„Nepotřebujeme vědět nic." Valendra zvýšil hlas. „Bude daleko lepší, když nebudeme nic vědět. Zničte tu krabičku. Dovedete si představit ty důsledky pro církev, kdyby se svět dozvěděl, že si vzal papež život? Už pouhý náznak by způsobil obrovské škody."
Michener již uvažoval o stejné věci a rozhodl se, že bude v této situaci postupovat uvážlivěji, než se dělo při smrti Jana Pavla L, který zemřel náhle po třiatřiceti dnech svého pontifikátu v roce 1978. Následné fámy a zavádějící informace – vzniklé na zakrytí prostého faktu, že tělo objevila místo kněze řádová sestra – pouze podnítily úvahy veřejnosti o papežské vraždě.
„Souhlasím," připustil Michener. „Není možné uvést jako příčinu úmrtí sebevraždu. My však musíme znát pravdu."
„Abychom mohli lhát?" namítl Valendra. „Takto alespoň nevíme nic."
Bylo pozoruhodné, že si právě Valendra dělal starosti se lží, Michener však zůstal zticha.
Ngovi se podíval na lékaře. „Bude stačit krevní vzorek?"
Lékař přikývl.
„Tak jej prosím odeberte."
„K tomu nemáte pravomoci," zahřměl Valendra. „K tomu musíte mít souhlas sboru kardinálů. Uvědomte si, že nejste papež."
Ngoviho obličej zůstával zcela nevzrušený. „Co se mne týče, zajímá mne, jak tento člověk zemřel. Leží mi na srdci jeho duše." Ngovi se obrátil k lékaři. „Proveďte prosím test osobně a pak vzorek zničte. Výsledek sdělte pouze mně, jasné?"
Muž přikývl.
„Zacházíte příliš daleko, Ngovi," řekl Valendra.
„Obraťte se s tím na sbor kardinálů."
Valendrovo dilema bylo k pousmání. Nemohl ovlivnit Ngoviho rozhodnutí ani se záležitostí seznamovat kardinály. Toskánec tedy moudře dál neříkal nic. Michenera napadlo, že se tak možná jen snaží popustit opratku, aby se na ní později Afričan sám zadusil.
Ngovi otevřel černou aktovku, kterou si s sebou přinesl, vytáhnul z ní stříbrné kladívko a přistoupil k hlavě postele. Michener si uvědomil, že bude následovat rituál, který má camerlengo povinnost vykonat, jakkoli se tento úkon jevil nesmyslným.
Ngovi zlehka poklepal kladívkem na Klimentovo čelo a položil otázku, která se kladla mrtvolám papežů již celá staletí. „Jakobe Volknere, táži se tě: Jsi mrtev?"
Uplynula minuta ticha, načež se Ngovi zeptal znovu. Další. chvíle ticha a poslední, třetí otázka.
Ngovi pronesl požadovanou větu. „Papež je mrtev."
Shýbl se a uchopil Klimentovu pravou ruku. Prsteníček obemykal rybářský prsten.

„To je zvláštní," řekl Ngovi. „Kliment jej nikdy nenosil."
Michener věděl, že má pravdu. Ten těžký a nepohodlný zlatý prsten byl spíše obřadním pečetidlem než šperkem. Byl na něm zobrazen svatý Petr rybář, po jehož obvodu bylo vyryto Klimentovo jméno a datum nastoupení do úřadu. Klimentovi byl navlečen na prst v den poslední konkláve tehdejším camerlengem a jeho znakem se pečetily některé papežské dokumenty. Papežové jej nenosili příliš často, Kliment se jej zříkal docela.
„Možná věděl, že se po něm budeme shánět," řekl Valendra.
Má pravdu, pomyslel si Michener. Papež měl očividně některé věci předem naplánovány. Což pro něj bylo typické.
Ngovi sejmul prsten a vložil jej do černého sametového váčku. Později budou zlatý prsten i olověná pečeť před shromážděním kardinálů rozdrceny těžkým kladivem. Nikdo tak nebude moci opatřit pontifikálním znakem žádný dokument, dokud nebude zvolen nový papež.
„Hotovo," řekl Ngovi.
Michener si uvědomil, že převod moci byl nyní úplný. Čtyřiatřicet měsíců vlády Klimenta XV., 267. nástupce svatého Petra, prvního Němce v tomto úřadu po devíti stech letech, právě skončilo. Od tohoto okamžiku již není papežským tajemníkem. Pouze monsignorem v dočasné službě camerlenga svaté církve římské.
+++++
KATERINA SPĚCHALA HALOU DA VINCIHO LETIŠTĚ K PŘEPÁŽce Lufthansy. Měla objednaný let do Frankfurtu na 13:00. Ani v nejmenším netušila, kam budou po přistání směřovat její další kroky, tím si ale hodlala lámat hlavu zítra či pozítří. Hlavní bylo, že Tom Kealy a Colin Michener jsou již minulostí a že nastal čas, aby se sebou mohla něco udělat. Cítila se strašně, že Michenera podvedla, protože však s Valendrou nemluvila a Ambrosimu prozradila jen to nepodstatné, doufala, že je její prohřešek odpustitelný.
Byla ráda, že to s Tomem Kealym skončila, i když pochybovala, že se tím on sám bude nějak trápit. Byl na vzestupu a nestál o to, aby na jeho slávě někdo cizopasil; jako parazit se skutečně cítila. Bude sice potřebovat někoho, kdo za něj udělá všechnu autorskou práci, za kterou si potom sám připíše zásluhy, nepochybovala ale o tom, že se objeví jiná žena, která její uprázdněné místo zastoupí.
V terminálu bylo rušno, začala si však všímat, že se lidé stále více těsnili kolem televizních obrazovek, které byly instalované v odletové hale. Dokonce zaregistrovala jakousi plačící ženu. Nakonec její oči zavadily o jeden z vyvýšených monitorů. V záběru se rozlézalo Svatopetrské náměstí snímané z ptačí perspektivy. Kousek od obrazovky se ozýval komentář: „Zavládl zde hluboký smutek. Smrt Klimenta XV. zasáhla všechny, kdo tohoto papeže milovali. Všichni jej budou velice postrádat."
„Papež je mrtvý?" zeptala se nahlas.
Jakýsi muž ve vlněném svrchníku zareagoval: „Zemřel v noci ve spánku v Castel Gandolfo. Bůh opatruj jeho duši."
Nějak ji to vyvedlo z rovnováhy. Zemřel někdo, koho celé roky nenáviděla. Nikdy se s ním vlastně nesetkala – Michener ji jednou chtěl představit, ale odmítla. V té době byl Jakob Volkner colognským arcibiskupem, v němž spatřovala vše, co nesnášela na organizovaném náboženství – nemluvě o druhé stránce oné přetahované, která tolik hýbala svědomím Colina Michenera. Prohrála bitvu a od té doby cítila k Volknerovi vztek. Ne za to, co snad udělal či neudělal, ale za to, co symbolizoval.
Teď však byl mrtev. Colina to muselo zdrtit.
Jedna její polovina na ni naléhala, aby pokračovala k přepážce a co nejdřív se ztratila v Německu. Michener nějak přežije. Jako vždycky. Brzo však bude nový papež. Do Říma se nahrne čerstvá vlna kněží, biskupů a kardinálů. Věděla dost o vatikánské politice, aby si uvědomila, že Klimentovým příznivcům právě odzvonilo. Jejich kariéry vzaly rychlý konec.
Nic z toho nebyl její problém. Její druhá polovina jí však připomínala, že se jí to přece jen dotýká. Zrušit staré zvyky je zřejmě přece jen těžké.
Obrátila se a se zavazadly v ruce směřovala k východu.

31
CASTEL GANDOLFO, 14:30
VALENDRA SE ROZHLÉDL PO SHROMÁŽDĚNÝCH KARDINÁLECH. NÁlada byla napjatá, mnozí muži přecházeli po místnosti s netypickým, úzkostným výrazem. V zámecké síni se jich sešlo šestnáct, především ti, kteří působili přímo v kurii nebo na postech nedaleko od Říma a zareagovali na výzvu zaslanou zhruba před třemi hodinami všem sto šedesáti členům Svaté stolice: KLEMENT XV. ZEMŘEL.

IHNED SE DOSTAVTE DO ŘÍMA. Těm, kteří se nacházeli do vzdálenosti dvou set kilometrů od Vatikánu, bylo k této zprávě ještě připsáno, aby se shromáždili do 14:00 v Castel Gandolfo.
Započalo interregnum, období od smrti jednoho papeže do zvolení druhého, doba nejistoty, kdy opratě papežské moci visely bezvládně nad celým katolickým světem. V minulých staletích to bylo období, kdy se vlády zmocňovali kardinálové získávající si hlasy pro konkláve buď sliby, nebo pohrůžkami. Valendrovi se po těch časech stýskalo. Vítěz by měl být vždy ten nejsilnější. Slaboch nemá na vrcholu co pohledávat. Moderní papežské volby však byly až příliš mírné. Boje se nyní odehrávaly za televizními kamerami a v průzkumech veřejného mínění. Zvolení oblíbeného papeže se považovalo za daleko podstatnější než volba schopného. Což podle Valendrova mínění zcela vysvětlovalo vzestup člověka jako byl Jakob Volkner.
Byl potěšen počtem zúčastněných. V podstatě všichni, kteří sem přišli, patřili k jeho příznivcům. Podle jeho posledních propočtů mu pro vítězství v tajné volbě, k níž bylo zapotřebí dvou třetin a jednoho hlasu, chybělo jen málo, během následujících dvou týdnů však nebude problém pro něj a Ambrosiho zajistit s pomocí choulostivých nahrávek nezbytnou podporu.
Nebyl si jistý, co se Ngovi chystá říct. Nemluvili spolu od chvíle, kdy se sešli v Klimentově ložnici. Jen doufal, že se bude Afričan řídit logickou rozvahou. Ngovi stál na konci dlouhé místnosti před elegantním krbem z bílého mramoru. Také všechna ostatní knížata stála.
„Vážení kardinálové," zahájil Ngovi, „za několik hodin obdržím pověřovací listy, v nichž budou stanoveny vaše úkoly spojené s přípravou pohřbu a konkláve. Pokládám za důležité, aby se Klimentovi dostalo náležitého rozloučení. Lidé jej měli rádi, a měli by proto mít možnost říct mu důstojné poslední sbohem. V tomto smyslu také všichni doprovodíme jeho tělo večer do Říma, kde bude konána mše."
Mnozí z kardinálů přitakali.
„Je už jasné, jak Svatý otec zemřel?" zeptal se jeden z nich. Ngovi se obrátil k tazateli. „Právě se to prošetřuje."
„Vyskytl se snad nějaký problém?" zeptal se další. Ngovi stále zachovával chladnou tvář. „Zdá se, že zesnul pokojně ve spánku. Nejsem však lékař, takže přesnou příčinu smrti určí odborník. Všichni si uvědomujeme, že zdraví Svatého otce bylo chatrné a že jeho smrt tedy není zcela neočekávaná."
Valendra byl spokojen se Ngoviho poznámkami. Přesto se jej zmocňovalo určité znepokojení. Ngovi byl v dominantní pozici a jak se zdálo, cítil se ve svém postu dobře. Během několika málo posledních hodin již Afričan stačil nařídit papežskému ceremoniáři a apoštolské komoře, aby se ujali řízení Svaté stolice. Tradičně tyto dva úřady spravovaly kurii po dobu interregna. Rovněž se už zmocnil zámecké rezidence, když nařídil ochrance, aby nikoho nevpouštěla dovnitř, a to ani kardinály, bez jeho výslovného svolení, a nechal zapečetit papežské komnaty v apoštolském paláci.
Byl i ve spojení s vatikánskou tiskovou kanceláří, připravil oficiální prohlášení o Klimentově smrti a pověřil tři kardinály osobní komunikací s médii. Ostatní měli nařízeno odmítat rozhovory. Taktéž diplomatické sbory po celém světě byly upozorněny, aby se vyhýbaly styku s tiskem, bylo jim však doporučeno, aby informovaly příslušné hlavy států. Kondolence již dorazily ze Spojených států, Británie, Francie a Španělska.
Žádný z těchto činů nepřekračoval Ngoviho pravomoci v úřadu camerlenga, Valendra tedy nemohl nic namítat. Ze všeho nejméně však potřeboval, aby kardinálové ze Ngoviho mravní síly čerpali povzbuzení. Pouze dva camerlengové byli v moderní době zvoleni papežem, úřad samotný tedy nebyl žádným zaručeným předstupněm k papežství. Ze státních sekretářů však nebyl za hlavu církve jmenován nikdo.
„Začne konkláve včas?" otázal se benátský kardinál.
„Do patnácti dnů," odpověděl Ngovi. „Budeme připraveni."
Valendra věděl, že podle pravidel apoštolské konstituce vyhlášené Janem Pavlem II. to byl ten nejkratší čas, v němž mohla konkláve začít. Přípravy značně zjednodušilo zbudování Domu svaté Marty, prostorného zařízení hotelového typu, které dříve používali seminaristé. Konečně se přestaly na provizorní obytné prostory přestavovat kdejaké výklenky a Valendra byl rád, že se věci změnily. Nové zařízení mělo alespoň určitý komfort. Poprvé bylo použito při Klimentově konkláve a Ngovi již zařídil, aby bylo připraveno pro 113 kardinálů, jejichž věk nepřesáhl osmdesát let a kteří se zde budou během hlasování zdržovat.
„Kardinále," zavolal Valendra a obrátil na sebe Afričanovu pozornost, „kdy bude vydán úmrtní list?" Doufal, že pouze Ngovi odhalí skutečný smysl otázky.
„Požádal jsem papežského liturgického ceremoniáře, kněžské preláty, sekretáře a kancléře apoštolské komory, aby se dnes večer shromáždili ve Vatikánu. Bylo mi řečeno, že v té době již bude příčina smrti prověřena."

„Bude se provádět pitva?“ zeptal se jeden z kardinálů.
Valendra věděl, že jde o značně citlivou záležitost. Pouze jediný papež byl v celé historii podroben pitvě, a to pouze proto, aby bylo potvrzeno, zda nebyl otráven na Napoleonův příkaz. Uvažovalo se i o podrobném ohledání těla Jana Pavla I., který zemřel zcela neočekávaně, kardinálové to však zarazili. Nastalá situace ovšem byla zcela jiná. První z oněch dřívějších papežů zemřel za podivných okolností, druhý náhle. Klimentova smrt nebyla žádným nečekaným překvapením. Když byl zvolen, bylo mu čtyřiasedmdesát a většina kardinálů pro něj hlasovala jednoduše proto, že se nepředpokládalo, že by dlouho žil.
„Žádná pitva prováděna nebude,“ odpověděl Ngovi suše.
Z jeho tónu bylo patrné, že záležitost nepřipouští již žádnou diskusi. Valendra by obyčejně na takové prosazování autority zareagoval, tentokrát si však s úlevou oddechl. Jeho protivník se přece jen nakonec rozhodl spolupracovat a nikdo z kardinálů toto rozhodnutí naštěstí nenapadl. Několik z nich obrátilo zrak jeho směrem, jako by čekali na jeho reakci. Jeho mlčení posloužilo jako signál, že státní sekretář je s výnosem camerlenga spokojen.
Nehledě na nepříznivé teologické důsledky papežské sebevraždy si Valendra jen stěží mohl dovolit projevy sympatie vůči zesnulému Klimentovi. Nebylo žádným tajemstvím, že s papežem nevycházel dobře. Zvědavý tisk by si mohl klást všetečné otázky a on nestál o to, aby si na něj ukazovali jako na někoho, kdo uspíšil papežovu smrt. Kardinálové třesoucí se o svá křesla by možná raději zvolili jiného, například Ngoviho, který by Valendrovi bezpochyby odejmul veškerou moc – všechny ty kompromitující tajné nahrávky by nebyly k ničemu. Na minulé konkláve se poučil, že není radno podceňovat sílu koalice. Ngovi naštěstí zřejmě usoudil, že prospěch církve má v této chvíli větší váhu než zlatá příležitost sesadit svého největšího rivala, a Valendra byl vděčný za tuto jeho slabinu. Kdyby byly role obráceny, sám by takové ohledy rozhodně neprokázal.
„Rád bych vás ještě varoval před jednou věcí,“ řekl Ngovi.
Valendra opět nemohl říci jediné slovo. A všiml si, že si biskup z Nairobi tuto jeho vynucenou sebekázeň očividně vychutnává.
„Upozorňuji, že každý z vás je vázán přísahou, aby nehovořil o konkláve dřív, než budou uzamčeny dveře Sixtinské kaple. Žádné paktování, veřejná prohlášení či otevřené názory. V žádném případě se nesmí spekulovat o možných výsledcích.“
„Nepotřebuji v tomto směru dostávat žádné kázání,“ ohradil se jeden z přítomných kardinálů.
„Vy možná ne. Jsou tu však jiní, jimž je třeba to připomenout.“
A s těmito slovy Ngovi opustil sál.

32
15:00
MICHENER SEDĚL V KŘESLE VEDLE STOLU A POZOROVAL, JAK DVĚ řádové sestry omývají Klimentovo tělo. Lékař dokončil ohledání před několika hodinami a vrátil se s krevním vzorkem do Říma. Kardinál Ngovi již oznámil, že nebude provedena pitva, a protože byl Castel Gandolfo suverénním územím vatikánského státu, nikdo nemohl toto rozhodnutí zpochybňovat. Jen s několika drobnými výjimkami tu platilo nikoli italské, ale kanonické právo.
Bylo zvláštní pozorovat nahou mrtvolu muže, s nímž se znal víc jak čtvrt století. Vzpomínal na dobu, kterou spolu strávili. Byl to Kliment, kdo mu pomohl pochopit, že jeho biologický otec prostě myslel více na sebe než na svého potomka, vysvětlil mu postoj irské společnosti a tlaky, které by jeho neprovdaná matka musela snášet. Copak jí to můžete vyčítat? Ptal se Volkner. A on musel souhlasit. Zášť by jen zakrývala oběť, kterou přinesli jeho adoptivní rodiče. Nakonec se tedy zbavil své zloby a odpustil matce i otci, které nikdy nepoznal.
Nyní se díval na bezvládné tělo člověka, který jej k tomuto odpuštění dovedl. Byl tady, protože protokol vyžadoval, aby byl přítomen kněz. Obvykle se této povinnosti ujímal papežský ceremoniář, ten však nebyl po ruce, a proto jej Ngovi vyzval, aby jej zastoupil.
Zvedl se z křesla a přecházel sem a tam před francouzskými okny, dokud sestry nedokončily svou práci a nenastoupili zřízenci pohřební služby. Ta byla největší v Římě a zajišťovala balzamování papežů od doby Pavla VI. Zřízenci si s sebou přinesli pět lahví jakéhosi růžového roztoku a každou z nich položili opatrně na zem.
Jeden ze zřízenců přistoupil k němu. „Možná byste měl, Otče, počkat venku. Není to příjemný pohled pro nikoho, kdo není zvyklý.“
Vyšel do haly, kde narazil na kardinála Ngoviho, který právě směřoval k papežově ložnici.
„Už jsou tam?“ zeptal se Ngovi.

„Víte, že italské zákony požadují, aby bylo tělo balzamováno až po čtyřiadvaceti hodinách. Jsme sice na vatikánském teritoriu, ale pokud si vzpomínáte na poslední případ, Italové budou chtít, abychom s tím počkali.“
Ngovi přikývl. „Chápu, ale volal mi lékař z Říma. Jakobova krev je plná chemie. On se zabil, Coline. O tom není pochyb. Nemohu připustit, aby zůstaly nějaké důkazy. Lékař již vzorek zničil. Je vázán, takže nic neprozradí.“
„A kardinálové?“
„Ti se dozví, že papež zemřel na infarkt. Totéž se objeví i na úmrtním listě.“
Zachytil napětí ve Ngoviho tváři. Šířit lež nebylo pro tohoto muže snadné.
„Nemáme jinou možnost, Coline. Musíme jej okamžitě nabalzamovat. Nemůžeme si dělat hlavu z italských zákonů.“
Michener si prohrábl vlasy. Byl to dlouhý den a ještě nebyl zdaleka u konce. „Vím, že mu v poslední době něco dělalo starosti, nic však neukazovalo, že to bylo tak vážné. Jak se cítil, když jsem byl pryč?“
„Vrátil se znovu do riservy. Zjistil jsem, že tam byl s ním i Valendra.“
„To vím.“ Řekl Ngovimu vše, co se dozvěděl od Klimenta. „Ukázal mu list od Otce Tibora. Nechtěl mi však říct, co v něm bylo.“ Svěřil Ngovimu o Tiborovi víc, i to, jak papež reagoval na jeho smrt.
Ngovi zakroutil hlavou. „Nemyslel jsem si, že tento pontifikát skončí takhle.“
„Musíme zajistit, aby jeho památka zůstala zachována.“
„Bude. V tom nám bude Valendra spojencem.“ Ngovi ukázal ke dveřím. „Myslím, že nikdo nebude přezkoumávat, proč jsme tělo nechali nabalzamovat tak brzy. Pravdu známe jenom čtyři a za chvíli nebudou existovat žádné důkazy, kdyby se náhodou někdo rozhodl promluvit. Není čeho se bát. Doktor je vázán lékařským tajemstvím, my oba jsme jej měli upřímně rádi a Valendra má na věci osobní zájem. Tajemství je v bezpečí.“
Dveře z ložnice se otevřely a vystoupil z nich jeden ze zřízenců. „Jsme již téměř hotovi.“
„Budou papežovy tělesné tekutiny spáleny?“ zeptal se Ngovi.
„Tak to děláme vždycky. Je pro naši společnost obrovskou ctí, že může konat službu pro Svatou stolici. Můžete se spolehnout.“
Ngovi poděkoval a muž se vrátil zpět do místnosti.
„Co teď?“ zeptal se Michener.
„Přivezli z Říma papežská roucha. Měli bychom jej připravit na pohřeb.“
Spatřil v tomto gestu hlubší smysl a řekl: „Myslím, že by byl rád.“
+++++
Kolona vozidel se pomalu sunula v dešti směrem k Vatikánu. Oněch pětadvacet kilometrů z Castel Gandolfo trvalo téměř hodinu, silnice byly lemovány tisícihlavými truchlícími davy. Michener se vezl ve třetím autě společně se Ngovim, ostatní kardinálové seděli v různorodé kolekci vozidel, která byla spěšně vyslána z Vatikánu. Vepředu kolony jel pohřební vůz, v jehož zadní části leželo Klimentovo tělo oděné do roucha a mitry a nasvícené, aby jej mohli vidět věřící zvenku. Kolem šesté hodiny se zdálo, jako by se celý Řím přelil na chodníky ve středu města. Policie řídila dopravu, aby kolona mohla postupovat dál.
Na Svatopetrském náměstí se tísnily obrovské zástupy lidí, v moři deštníků byl od sloupořadí až k bazilice utvořen křivolaký, neustále se vlnící kordon. Za vozy se nesl nářek a pláč. Mnozí lidé házeli na kapoty vozů květiny, kterých bylo tolik, že bylo problém vidět přes přední sklo. Ochranka je nakonec odhrnula, za pár okamžiků se však začaly vršit další.
Vozy projely pod Zvonovým obloukem a davy nechaly za sebou. Na náměstí Prvních mučedníků objelo procesí sakristii svatopetrského chrámu a mířilo k zadnímu vchodu do baziliky. Tady za zdmi a pod uzavřeným vzdušným prostorem bude Klimentovo tělo připraveno na následující dny, kdy se s ním přijde rozloučit veřejnost.
Lehký déšť zahalil zahrady do nadýchaného oparu. Pouliční lampy prosvěcovaly rozostřený obraz jako slunce za bouřkovými mraky.
Michener se snažil představit, co se právě děje v budovách kolem. V dílnách sanpietrini se právě sbíjí trojitá rakev – vnitřní část z bronzu, druhá z cedrového dřeva a vnější z cypřiše. Uvnitř baziliky již byl smontován katafalk, vedle nějž hořela osamocená svíce čekající na mrtvolu, jíž měla v následujících dnech dělat společnost.
Michener si cestou přes náměstí všiml, jak televizní technici instalují kamery na balustrádách, ta nejlepší místa mezi stodvaašedesáti sochami již byla beznadějně rozebrána. Vatikánská tisková kancelář byla v této chvíli v tísnivém obležení. Vypomáhal při posledním papežském pohřbu a dokázal si představit ty tisíce zpráv a telefonátů, které dorazí v následujících dnech. Brzy přijedou státníci z celého světa a bude

třeba pro každého z nich určit papežského legáta, který se o ně postará. Svatá stolice byla hrdá na své přísné lpění na protokolu i tváří v tvář nepopsatelnému zármutku; zajištění úspěšného průběhu leželo na bedrech kardinála s jemným hlasem, který seděl vedle něj.
Vozidla se zastavila a kardinálové se začali shromažďovat poblíž pohřebního vozu. Nad každým z knížat držel deštník jeden kněz. Kardinálové byli oděni do černých sutan s černou šerpou, jak vyžadoval obyčej. Švýcarská čestná stráž v obřadních uniformách stála u vchodu do baziliky. Budou s Klimentem bez ustání několik dalších dní. Čtyři příslušníci gardy si naložili na ramena máry a pochodovali ke koloně. Poblíž stál i papežský ceremoniář. Byl to holandský kněz s vousatým obličejem a obtloustlým tělem. Přistoupil blíž a pravil: „Katafalk je připraven."
Ngovi přikývl.
Ceremoniář přešel k pohřebnímu vozu a pomáhal zřízencům se snesením Klimentova těla. Jakmile mrtvola ležela na márách a byla jí upravena mitra, poděkoval Holanďan zřízencům a propustil je. Pak začal upravovat roucho, pomalu vrásnil každý záhyb. Dva kněží drželi nad tělem deštníky. Další mladý kněz přinesl pallium – úzký pruh z bělostné vlněné látky, do níž bylo vyšito šest purpurových křížů na znamení výsostnosti papežského úřadu. Ceremoniář jej ovinul Klimentovi kolem krku a pak upravil kříže na prsou a ramenou. Nakonec srovnal ruce a hlavu, poklekl a naznačil, že jeho úkol skončil.
Na sotva postřehnutelný náznak Ngoviho hlavy uchopili gardisté máry. Kněží s deštníky odstoupili. Kardinálové se seřadili vzadu.
Michener se k procesí nepřipojil. Nebyl knížetem církve a to, co mělo následovat, bylo určeno pouze jim. Od něj se očekává, že do zítřejšího rána vyklidí svou rezidenci v paláci. I ta bude zapečetěna a bude vyčkávat na konkláve. Stejně musí uvolnit i svou kancelář. Jeho církevní patronát skončil s posledním vydechnutím Klimenta XV. Ti, jež kdysi obdarovala štěstěna, musejí uvolnit místo těm, na které se brzy usměje.
Ngovi se připojil ke konci zástupu. Než odkráčel s ostatními, kardinál se otočil a zašeptal: „Chci, abyste provedl soupis věcí v papežově rezidenci a vyjmul jeho osobní věci. Kliment by nenechal jiného člověka, aby se postaral o jeho majetek. Instruoval jsem gardisty, aby vás vpustili dovnitř. Udělejte to hned."
+++++
Gardisté otevřeli Michenerovi Klimentovu papežskou rezidenci. Dveře se za ním zavřely a on zůstal uvnitř sám s podivným pocitem. Kdysi tu pobýval rád, dnes si tu připadal jako nezvaný host.
Místnosti byly v přesně takovém stavu, v jakém je Kliment v sobotu opustil. Postel byla ustlaná, závěsy rozhrnuté, papežovy náhradní brýle ležely na nočním stolku. V kůži vázaná bible, která tu obvykle ležela také, zůstala v Castel Gandolfo vedle notebooku, které se měly brzy přivézt do Říma.
Vedle ztichlého počítače zůstaly na stole nějaké papíry. Řekl si, že nejlepší bude asi začít odsud, nastartoval tedy počítač a zkontroloval soubory. Věděl, že Kliment pravidelně rozesílal elektronickou poštu svým příbuzným a několika kardinálům, žádnou korespondenci si však neukládal a složka byla prázdná. V adresáři bylo kolem dvaceti jmen. Prohlédl všechny soubory na pevném disku. Většinou se jednalo o zprávy z jednotlivých kongregací kurie, psané slovo však nyní bylo na obrazovce nahrazeno sloupci jedniček a nul. Vymazal veškeré soubory za pomoci speciálního programu, který nezanechal na pevném disku žádné stopy, a vypnul stroj. Ten zůstane tady a bude k užívání následujícímu papeži.
Rozhlédl se kolem. Bude potřeba najít nějaké krabice na Klimentovy věci, zatím tedy všechno nahromadil doprostřed místnosti. Nebylo toho mnoho. Kliment vedl velmi prostý život. Pár kusů nábytku, několik knížek a pár rozmanitých připomínek na rodinu – to bylo veškeré jeho jmění.
Jeho pozornost upoutal šramot klíče v zámku.
Dveře se otevřely a dovnitř vešel Paolo Ambrosi.
„Počkejte venku," řekl gardistovi a zavřel za sebou dveře.
Michener se k němu obrátil. „Co tady chcete?"
Hubený kněz vykročil vpřed. „Totéž co vy, vyklidit místnost."
„Kardinál Ngovi tímto úkolem pověřil mě."
„Kardinál Valendra řekl, že byste možná potřeboval pomoct."
Státní sekretář měl zřejmě dojem, že bude na místě paní na hlídání, neměl však teď na jeho intriky náladu. „Odejděte odtud."
Kněz se ani nehnul. Michener byl o hlavu větší a o dobrých dvacet kilo těžší, Ambrosiho to ale nezastrašilo. „Váš čas skončil, Michenere."
„Možná. U nás doma se ale říká: Slepice nezakdáká, dokud nesnese vajíčko."
Ambrosi se pousmál. „Váš smysl pro humor mi bude chybět."
Všiml si, jak Ambrosiho ještěrčí oči přejíždějí po místnosti.

„Žádal jsem vás, abyste odešel. Možná už nejsem nic, Ngovi je ale camerlengem a Valendra nemá moc, aby zpochybnil jeho nařízení."
„Zatím."
„Odejděte nebo budu nucen přerušit mši, abych získal od Ngoviho nové pokyny."
Bylo mu jasné, že poslední, o co Valendra stál, byla trapná situace před sborem kardinálů. Jeho příznivci by se mohli ptát, proč poslal svého pobočníka do papežské rezidence, když tato povinnost jasně připadla osobnímu tajemníkovi Svatého otce.
Ambrosi se však stále nehýbal. Prošel kolem nezvaného návštěvníka a vydal se ke dveřím. „Jak jste říkal, Ambrosi, můj čas vypršel. Takže nemám co ztratit."
Vzal za kliku.
„Počkejte," řekl Ambrosi. „Nechám vás." Jeho hlas byl sotva slyšitelný, pohled v jeho tváři odcizen jakékoli emoci. Michener nedokázal pochopit, jak se mohl takový člověk stát knězem.
Otevřel dveře. Gardisté stáli na opačné straně a on věděl, že Ambrosi neřekne nic, aby nedráždil jejich pozornost. Přinutil se k úsměvu a řekl: „Přeji vám příjemný večer, Otče."
Ambrosi se o něj otřel a když Michener upozornil gardisty, aby dovnitř nikoho nepouštěli, zabouchnul za sebou dveře.
Vrátil se ke stolu. Potřeboval dokončit, co začal. Smutek z loučení s Vatikánem otupovala úleva z toho, že se nebude muset potýkat s lidmi, jako je Paolo Ambrosi.
Prohledal zásuvky. Ve většině z nich byly psací potřeby, nějaké knihy, pár počítačových disket. Nic zajímavého – až ve spodní pravé zásuvce, kde objevil Klimentovu poslední vůli. Papež tradičně sepisoval poslední vůli sám, svou vlastní rukou vyjádřil svá závěrečná přání a naděje do budoucna. Michener rozevřel list a okamžitě si všiml data 10. října, tedy staršího jak jeden měsíc:
+++++
Já, Jakob Volkner, plně při smyslech a žádostiv projevit svou poslední vůli, odkazuji tímto veškerý svůj majetek přináležející mé osobě v okamžiku smrti Colinu Michenerovi, neboť nemám žádných blízkých příbuzných. Michener mi sloužil dlouho a věrně. Zastupoval mi v tomto světě ztracenou rodinu, protože krátce po mých rodičích zesnuli i všichni mí sourozenci. Žádám, aby s mým majetkem naložil zcela podle svého uvážení, s rozumem a soudností, jimž jsem se svěřoval během svého života. Žádám, aby byl můj pohřeb prostý a bude-li to možné, aby bylo mé tělo pochováno v bamberské katedrále, kde jsem strávil mládí. Rozhodnutí však ponechávám zcela na církvi; když jsem převzal břímě svatého Petra, přijal jsem s ním i všechny povinnosti včetně té, že spočinu po boku svých spolubratři pod bazilikou. Dále prosím o odpuštění všechny, proti nimž jsem se prohřešil slovy i skutky, a zvláště pak žádám o odpuštění našeho Pána a Spasitele za své nedostatky. Nechť se smiluje nad mou pokornou duší.
+++++
Michenerovi se zalily oči slzami. I on doufal, že se Bůh smiluje nad duší jeho drahého přítele. Katolická věrouka byla v této věci jasná. Lidské bytosti jsou povinny ctít život jako správci, nikoli majitelé toho, co jim Bůh svěřil. Sebevražda je popřením lásky k sobě samému i lásky k živému Bohu. Trhá pouta vzájemnosti s rodinou i národem. Jednoduše řečeno je smrtelným hříchem. Věčná spása těch, kteří si sáhli na vlastní život, však nebyla úplně ztracena. Církev učí, že duše dostane příležitost k pokání způsobem, který je znám pouze Bohu.
Věřil, že se tak stane i v Klimentově případě.
Pokud nebe skutečně existuje, pak si je Jakob Volkner skutečně zaslouží. Ať už jej k tomu strašlivému skutku přimělo cokoli, jeho duše za něj nemůže být uvržena do věčného zatracení.
Položil poslední vůli zpátky na stůl a snažil se nemyslet na věčnost.
Poslední dobou se často přistihoval, že přemýšlí o své vlastní smrtelnosti. Blížil se padesátce, ještě zdaleka nebyl starý, život se však už dávno nezdál nekonečný. Dokázal si představit dobu, kdy mu tělo i duch již nedopřejí příležitost, aby si užíval očekávaného stáří. Kolik let ještě bude žít? Dvacet? Třicet? Čtyřicet? Kliment byl ještě v osmdesáti plný života a energie, dokázal pravidelně pracovat šestnáct hodin denně. Mohl jen doufat, že bude mít alespoň z poloviny tolik sil. A přece život jednou skončí. Uvažoval, jestli všechno to odříkání a oběti, které jeho církev i jeho Bůh požadovali, stojí za to. Dostane se člověku odměny v posmrtném životě? Nebo není nic?
Prach jsi a v prach se obrátíš.
Jeho mysl se odtrhla od zamyšlení zpátky k práci.
Poslední vůli ležící před ním na stole bude třeba předat tiskovému oddělení. Její text se obyčejně zveřejňoval, nejdřív jej však musí schválit camerlengo, zasunul ji tedy do sutany.
Rozhodl se, že všechen nábytek odevzdá anonymně místní charitě. Knihy a pár osobních věcí si ponechá

jako památku na člověka, kterého miloval. U vzdálenější stěny stála opřená truhlice, kterou si s sebou Kliment přenášel celá léta. Michener věděl, že si ji nechal zhotovit v Oberammergau, bavorském městečku na úpatí Alp, které je proslulé řemeslným uměním svých řezbářů. Napodobovala pozdní Riemenschneiderovu gotiku, její vnější povrch zůstal nenamořen a byl posázen výraznými portréty apoštolů, světců a Panny Marie.
Za celé ty roky neměl tušení, co Kliment přechovává uvnitř. Teď byl ten kus nábytku jeho. Přišel blíž a vzal za víko. Byla zamčená. Dala by se otevřít kouskem něčeho kovového. Kolem sebe neviděl nic vhodného a rozhodně nechtěl truhlici poškodit nešetrným otevíráním. Rozhodl se tedy, že si ji ponechá a dovnitř nahlédne později.
Vrátil se zpátky ke stolu a dokončil úklid zásuvek. V té úplně poslední našel jakousi natřikrát složenou papežskou listinu. Na ní bylo rukou napsáno:

Já, Kliment XV., povyšuji v tento den do hodnosti kardinála s titulem Eminence velebného Otce Colina Michenera.

Sotva tomu dokázal uvěřit. Kliment byl zvyklý jmenovat kardinály in petto – v tajnosti. O svém povýšení byli obvykle informováni prostřednictvím oficiálního osvědčení vydaného členem nejvyššího církevního sboru a poté mu bylo uděleno samotným papežem při okázalém obřadu. Tajná jmenování však byla běžná u kardinálů z komunistických zemí nebo tam, kde by mohly represivní režimy kandidáta pronásledovat. Pravidla pro jmenování in petto jasně stanovovala, že hodnost je platná od okamžiku, kdy bylo povýšení sepsáno, nikoli od jejího zveřejnění. Bylo tu však ještě jedno pravidlo, které v něm vzbudilo úzkost. Jestliže papež zemřel dřív, než bylo jmenování zveřejněno, hynula hodnost spolu s ním.
Dostal se tak blízko k šarlatové biretě.
S velkou pravděpodobností se dalším obyvatelem těchto místností stane Alberto Valendra. Byla jen mizivá šance, že jmenování in petto Klimenta XV. potvrdí. Někde hluboko v duši však cítil, že je mu to jedno. Přitom všem, co se seběhlo v posledních osmnácti hodinách, ani jednou nepomyslel na Otce Tibora, nyní mu začal znovu vstupovat do myšlenek. Možná by se měl vrátit zpět do Zlatny a dokončit, co starý kněz začal. Něco mu napovídalo, že to je věc, kterou teď musí učinit. Pokud s tím církev nebude souhlasit, pošle je všechny k čertu, počínaje Albertem Valendrou.
Chcete být kardinálem? Pak na sebe ale musíte vzít stejnou míru odpovědnosti. Jak po mně můžete chtít, abych vás jmenoval knížetem církve, když nevidíte to, co přímo bije do očí?
Klimentova slova z minulého úterka z Turína. Zarážel jej jejich ostrý tón. Protože netušil, že jej jeho učitel již jmenoval, zarazila jej tehdy ještě víc.
Jak po mně můžete chtít, abych vás jmenoval knížetem církve, když nevidíte to, co přímo bije do očí? Nevidíte co?
Zasunul listinu do sutany k poslední vůli.
Nikdo se nedozví, co Kliment učinil. Už na tom stejně nezáleží. Důležité bylo, že jej jeho starý přítel považoval za hodného toho úřadu, a to mu zcela postačovalo.

33
20:30
MICHENER VŠECHNO SBALIL DO PĚTI KRABIC, KTERÉ MU PŘINESLI švýcarští gardisté. Šatník, komoda a toaletní stolek byly prázdné. Ostatní nábytek vynášeli zřízenci do skladiště v suterénu, kde bude uchován do doby, než zajistí jeho odvoz.
Stál na chodbě, když se dveře naposledy zavřely a místnost byla zapečetěna. S největší pravděpodobností již do papežské rezidence nikdy nevstoupí. To se v dějinách církve poštěstilo jen nemnohým a ještě méně se jich vrátilo nazpět. Ambrosi měl pravdu. Jeho čas vypršel. Dveře zůstanou uzamčeny až do chvíle, než před ně předstoupí nový papež a rozlomí pečeti. Rozechvěl se při pomyšlení, že tak učiní Alberto Valendra.
Kardinálové byli stále shromážděni ve svatopetrské bazilice, kde byla nad tělem Klimenta XV. konána zádušní mše, jedna z mnoha v následujících devíti dnech. Zbýval mu ještě poslední úkol, než se jeho oficiální povinnosti nadobro skončí.
Sešel do třetího patra.
Ani z jeho místností, které během svého úřadu obýval, toho příliš nezmizí. Veškerý nábytek mu byl zapůjčen Vatikánem. Obrazy na zdi včetně Klimentova portrétu patřily Svaté stolici. Všechen jeho majetek se vešel do jedné krabice a skládal se z několika stolních doplňků, darovaných stolních hodin a tří

obrázků jeho rodičů. Všude, kam byl s Klimentem přemístěn, bylo postaráno o vše, co mohl potřebovat. Vedle kufru oblečení a notebooku nevlastnil nic. Za ta léta se mu podařilo uspořit větší část peněz z platu a díky několika využitým investičním typům měl na kontě v Ženevě pár set tisíc dolarů – jistotu na důstojný důchod, neboť církev zaopatřovala řadové kněze dosti nuzně. Reforma o důchodovém zabezpečení duchovních se rozebírala již dlouho a Kliment byl jejím aktivním zastáncem, bylo však otázkou, jak se bude vyvíjet za dalšího pontifikátu.
Posadil se ke stolu a naposledy zapnul počítač. Potřeboval si stáhnout e-maily a připravit pokyny pro svého nástupce. Poslední týden vše vyřizovali jeho zástupci a zjistil, že většina došlé pošty může počkat až do skončení konkláve. Za nového papeže obvykle tajemníci zůstávali ještě zhruba týden, aby v poklidu předali svůj úřad, jestliže však na stolec dosedne Valendra, bezpochyby se jeho sekretářem stane Ambrosi a jeho mandát bude okamžitě zrušen, aniž by někdo o jeho služby stál.
Přejížděl seznamem došlé pošty, každý vzkaz přečetl a smazal. Několik jich uložil a opatřil krátkou poznámkou pro zástupce. Došly i tři kondolence od biskupů, kteří byli starými přáteli, a všem odeslal krátkou odpověď. Třeba někdo z nich bude potřebovat spolupracovníka. Rychle však tuto myšlenku zaplašil, protože se již nechtěl vrátit do stejné řeky. Jak to řekla tenkrát Katerina v Bukurešti? To chceš celý život jen sloužit biskupům? Možná kdyby se věnoval něčemu smysluplnému jako třeba Otec Tibor, přispělo by to ke spáse Klimentovy duše. Jeho oběť by se stala pokáním za poklesek jeho nejdražšího přítele.
Při té představě se cítil lépe.
Na monitoru se objevil časový rozvrh pro nadcházející Vánoční svátky. Dříve jej poslal do Castel Gandolfo, aby si jej papež prohlédl a s připomínkami poslal zpět. Týkal se především vánoční mše ve svatopetrské bazilice a svátečního projevu, který papež předčítal na štědrý den z balkónu Apoštolského paláce. Všiml si, že e-mail byl odeslán v sobotu 10:30, zhruba v dobu, kdy se vrátil z Rumunska a dlouho předtím, než spolu poprvé hovořili. A ještě déle předtím, než se Kliment dozvěděl o strašné smrti Otce Tibora. Bylo divné, že papež jeden den před sebevraždou věnoval čas schvalování itineráře, který již neměl v úmyslu dodržet.
Michener sjel po seznamu k poslednímu e-mailu a všil si, že nemá označeného žádného odesílatele. Tu a tam dostával zprávy od anonymních lidí, kterým se nějakým způsobem podařilo zjistit jeho elektronickou adresu. Většinou šlo o nevinné projevy věřících, kteří chtěli vyslovit svou lásku a věrnost papeži.
Proklikl dvakrát obsah zprávy a viděl, že byla odeslána z Castel Gandolfo minulý den večer. Čas přijetí – 23:36.
+++++
Touto dobou už, Coline, víte, čeho jsem se dopustil. Nečekám, že to pochopíte. Pouze věžte, že Panna Marie se vrátila a sdělila mi, že už přisel můj čas. Otec Tibor je s ní. Vyčkával jsem, až si mne sama vezme, řekla však, že svůj život musím skončit vlastní rukou. Otec Tibor říkal, že je to má povinnost, pokání za mou neposlušnost, a že všechno bude jasné později. Váhal jsem, co se stane s mou duší, bylo mi ale řečeno, že Hospodin čeká. Příliš dlouho jsem nebral nebesa na vědomí. Tentokrát už tak neučiním.
Několikrát jste se mne ptal, co se děje. Povím vám to. V roce 1978 vynesl Valendra z riservy část třetího tajemství naší Paní z Fatimy. Pouze pět lidí vědělo, co bylo ukryto v dřevěné skříňce. Čtyři z nich – sestra Lucia, Jan XXIII., Pavel VI. a Otec Tibor –jsou už mrtvi. Zůstal pouze Valendra. Ten zajisté všechno popře a zpráva, kterou čtete, bude vnímána jako zcestné blábolení sebevraha. Věžte však, že když Jan Pavel II. četl třetí tajemství a následně je vypustil do světa, nebyl zasvěcen do pozadí celého poselství. Je na vás, abyste věci uvedl na pravou míru. Jděte do Medžugorje. Je to mimořádně důležité. Ne pro mě, ale pro celou církev. Považujte to za poslední přání starého přítele.
Jsem si jist, že již běží přípravy k mému pohřbu. Ngovi svou povinnost zajisté splní výtečně. Naložte s mým tělem, jak uznáte za vhodné. Okázalost a obřadnost nejsou známkou zbožnosti. Osobně bych dal přednost tiché pietě v bamberské katedrále, s níž mne pojí ty nejkrásnější vzpomínky. Jen lituji, že tu milovanou krásu už nikdy svýma očima nespatřím. Snad tam stále ještě bude můj odkaz. Rozhodnutí však nechávám na druhých. Bůh s vámi, Coline, a věžte, že jsem vás měl upřímně a hluboce rád, tak jako otec svého syna.
+++++
Jasná a výstižná poslední slova utrápeného muže, který evidentně trpěl halucinacemi. Nejvyšší představitel katolické církve tvrdil, že mu Panna Marie nařídila, aby si sáhl na život. Ta část o Valendrovi a třetím tajemství byla ale zajímavá. Dá se na ni spoléhat? Přemýšlel, jestli by o tom měl informovat Ngoviho, dospěl však k závěru, že čím méně lidí bude o věci vědět, tím lépe. Klimentovo tělo bylo právě balzamováno, jeho tělesné tekutiny spáleny a o příčině jeho smrti se nikdy nikdo nedozví. Slova, která na

něj zírala z monitoru, byla dost možná důkazem, že zesnulý papež byl duševně nemocný.
Nebo přímo posedlý.
Znovu jej Kliment žádal, aby odjel do Bosny. Neměl v nejmenším úmyslu jeho přání vyhovět. K čemu to poslouží? Stále měl u sebe Klimentem podepsaný dopis adresovaný jednomu z vizionářů, jeho posvěcující autorita však v tomto okamžiku vycházela od camerlenga a kardinálského sboru. Alberto Valendra by proti výletu za záhadami mariánských zjevení ze zcela zjevných důvodů zahájil štvavou kampaň. Nemluvě o tom, že oficiální povolení k cestě by znamenalo, že budou všichni kardinálové seznámeni s osudem Otce Tibora, zjeveními a Klimentovou posedlostí třetím fatimským tajemstvím. Takové odhalení by vyvolalo příliš mnoho závažných otázek. V ohrožení se tak ocitala i Klimentova pověst. Už tak bylo zlé, že o papežské sebevraždě věděli čtyři lidé. On rozhodně nemíní patřit k těm, kdo budou napadat památku tohoto velkého muže. Možná by si však měl Ngovi přece jen poslední Klimentova slova přečíst. Vzpomněl si, co mu řekl papež v Turíně. Maurice Ngovi je pro mě tím nejbližším člověkem. Pamatujte na to ve dnech, které přijdou.
Vytiskl si zprávu na papír.
Potom soubor smazal a vypnul počítač.

34
PONDĚLÍ, 27. LISTOPADU
11:00
MICHENER VSTOUPIL DO VATIKÁNU PŘES SVATOPETRSKÉ NÁMĚStí v davu turistů, kteří právě vystupovali z autobusů. Svou rezidenci v Apoštolském paláci opustil před deseti dny, těsně před Klimentovým pohřbem. Stále vlastnil bezpečnostní legitimaci, jakmile však splní svůj poslední úřední úkol, jeho činnost pro Svatou stolici oficiálně skončí.
Kardinál Ngovi jej požádal, aby zůstal v Římě, dokud se nesejde konkláve. Dokonce navrhl, aby se připojil k jeho podřízeným v Kongregaci katolického vzdělávání, nemohl mu však zaručit místo i po konkláve. Také Ngoviho působení ve Vatikánu skončilo s Klimentovou smrtí a camerlengo se vyjádřil, že pokud se Valendra stane papežem, vrátí se do Afriky.
Klimentův pohřeb byl prostý a bez ozdob a proběhl venku před rekonstruovaným průčelím svatopetrské baziliky. Na náměstí se tísnilo okolo milionu lidí, ve vytrvalém větru se mihotal plamen osamělé svíce stojící vedle rakve. Michener neseděl po boku církevních knížat, mezi něž by dnes mohl patřit, kdyby se věci seběhly trochu jinak. Raději si našel místo mezi duchovními, kteří po oněch Čtyřiatřicet měsíců věrně sloužili svému nejvyššímu nadřízenému. Dostavilo se na sto hlav států a obřad přenášely v přímém přenosu televizní i rozhlasové stanice z celého světa.
Ngovi pohřbu ale nepředsedal a raději pověřil proslovy některé ze svých kolegů kardinálů. Byl to od něj mazaný tah, který měl camerlengovi evidentně naklonit přízeň některých vyvolených. Možná ne takovou, aby mu vynesla volební hlas při konkláve, ale jistě dostatečnou, aby naladila ochotného posluchače.
Nebylo nijak překvapivé, že Valendrovi nepřipadl v souvislosti s papežovým pohřbem žádný úkol, což se dalo snadno vysvětlit. Státní sekretář měl během interregna plné ruce práce se zahraniční církevní politikou. Veškerou jeho pozornost poutaly vnější záležitosti, velebení Klimentovy osobnosti a rozloučení s jeho pontifikátech příslušelo tradičně jiným. Valendra si bral své povinnosti k srdci a během posledních dvou týdnů se stal nejviditelnějším církevním představitelem ve všech světových médiích, jimž Toskánec předkládal střídmá a pečlivě volená slova.
Když obřad skončil, chopilo se rakve dvanáct nosičů, kteří ji odnesli Branou smrti dolů do svatopetrského sklepení. Na sarkofágu který spěšně zhotovili kameníci, byla vytesána podobizna Klimenta II., německého papeže z 11. století, jehož Jakob Volkner tolik obdivoval, a papežský emblém Klimenta XV. Sarkofág stál hned vedle hrobky Jana XXIII, proti čemuž by Kliment jistě nic nenamítal. Bude zde odpočívat společně se svými stoosmačtyřiceti předchůdci.
„Coline.“
Zvuk vlastního jména jej přinutil zastavit. Katerina se k němu blížila z náměstí. Naposledy ji viděl v Bukurešti někdy před třemi týdny.
„Jsi zpátky v Římě?“ zeptal se.
Byla oblečená úplně jinak. Plátěné kalhoty, čokoládová košile z glazé kůže a sako s kostkovaným látkovým vzorkem. Zdála se mu na její dřívější vkus až příliš nápadná, ale slušelo jí to.
„Zůstala jsem tady.“
„Přijela jsi sem z Bukurešti?“
Přikývla. S jejími ebenovými vlasy si pohrával vítr a musela si setřít proužek vlasů z tváře. „Chystala jsem

se odjet, zrovna když jsem se doslechla o Klimentově smrti.“
„Na čem pracuješ?“
„Sehnala jsem si nějakou práci ve zpravodajství z pohřbu.“
„Viděl jsem Kealyho na CNN.“ Během minulého týdne se kněz na obrazovce objevoval pravidelně a předkládal svoje zaujaté postřehy z nadcházejícího konkláve.
„Já taky. Naposledy jsem se s ním setkala den po papežově smrti. Měls pravdu. Možná mám na víc.“
„Udělala jsi správně. Poslouchal jsem toho idiota ve zpravodajství. Má názory na všechno, povětšině úplně zdeformované.“
„Možná měla CNN najmout tebe.“
Usmál se. „To by se mi zrovna docela hodilo.“
„Co teď budeš dělat, Coline?“
„Přišel jsem říct kardinálu Ngovimu, že se vracím zpátky do Rumunska.“
„Navštívit Otce Tibora?“
„Ty to nevíš?“
Ve tváři se jí objevily rozpaky. Pověděl jí o Tiborově vraždě.
„Chudák. To si nezasloužil. A ty děti. Byl to poslední, co měly.“
„Přesně proto jsem se rozhodl tam jet. Měla jsi pravdu. Je čas něco udělat.“
„Vypadá to, že máš ze svého rozhodnutí radost.“
Rozhlédl se po místě, po němž se kdysi procházel s beztrestností papežského tajemníka. Teď se na náměstí cítil jako cizinec. „Je čas jít jinam.“
„Už žádné věže ze slonoviny?“
„To už patří minulosti. Teď se mi na nějakou dobu stane domovem sirotčinec ve Zlatně.“
Přenesla váhu z jedné nohy na druhou. „Docela jsme se vypracovali. Žádné hádky, žádná zlost. Jako bychom byli konečně přátelé.“
„Snad už oba neuděláme znovu stejnou chybu. To by byla škoda.“ Viděl, že pochopila. Byl rád, že na sebe opět znovu narazili. Ngovi však už čekal. „Měj se hezky, Kate.“
„Ty taky, Coline.“
Odcházel pryč a těžce zápasil s nutkáním naposled se ohlédnout.
+++++
Ngovi byl na úřadě Kongregace. Ve změti místností panovala horečná aktivita. Zítra mělo začít konkláve a bylo vidět, že kardinál chce mít všechno dokonale připraveno.
„Myslím, že jsme skoro hotovi,“ přivítal jej Ngovi.
Dveře byly zavřené a personál měl nařízeno, aby je nikdo nerušil. Michener očekával, že dostane další nárazovou práci, protože si jej Ngovi nechal zavolat.
„Čekal jsem až do této chvíle, abych si s vámi mohl promluvit, Coline. Zítra už budu zavřený v Sixtinské kapli.“ Ngovi se napřímil v křesle. „Chci, abyste odjel do Bosny.“
Ta žádost jej zaskočila. „Z jakého důvodu? Vždyť jsme se přece oba shodli na tom, že na celou záležitost je rozumnější zapomenout.“
„Dělá mi to starosti. Papež po něčem pátral a já chci jeho snažení dovést do konce. To je povinností každého camerlenga. Kliment chtěl znát desáté tajemství. A já také.“
Nezmínil se Ngovimu o posledním Klimentově vzkazu. Sáhl do kapsy a položil na stůl list papíru. „Asi byste si to měl přečíst.“
Kardinál si za uši zavěsil brýle a začetl se do zprávy.
„Poslal to těsně před půlnocí onu neděli. Maurici, on trpěl halucinacemi. Jestli mě pošlete trmácet se po horách, pak tím jenom přitáhnete pozornost. Proč to nenecháme spát?“
Ngovi si sejmul brýle. „Chci, abyste tam jel. Víc než kdykoli předtím.“
„Mluvíte jako Jakob. Co to do vás obou vjelo?“
„Nevím. Vím jenom to, že to bylo důležité pro něj a že bychom měli dokončit, o so usiloval. To nové odhalení, že Valendra část třetího tajemství odstranil, je jasnou pobídkou, abychom pátrali dál.“
Nenechal se přesvědčit. „Maurici, zatím se ohledně Klimentovy smrti neobjevily žádné problémy. Chcete to riskovat?“
„Už jsem o tom přemýšlel. Jsem si jist, že tisk se o vás nebude zajímat. Teď jeho pozornost zcela upoutává nadcházející konkláve. Chci tedy, abyste jel. Máte ještě ten pověřující dopis?“
Přikývnul.
„Dám vám další se svým podpisem. To musí stačit.“
Svěřil se Ngovimu, co má v úmyslu dělat v Rumunsku. „Nemůže se o to postarat někdo jiný?“

Ngovi zatřásl hlavou. „Odpověď znáte.“
Vycítil, že Ngovi je mnohem znepokojenější než obvykle.
„Je tu ještě něco, co byste měl vědět, Coline.“ Ngovi ukázal prstem na e-mailovou zprávu. „Týká se to této věci. Řekl jste mi, že Valendra byl v riservě s papežem. Ověřil jsem si to. Záznamy potvrzují, že tam byli v pátek, den předtím, než Kliment zemřel. Nevíte však to, že Valendra v sobotu večer odjel z Vatikánu. Na neohlášenou cestu, kvůli které zrušil všechny naplánované schůzky. Vrátil se až v neděli ráno.“
Ngoviho informační síť na něj udělala dojem. „Netušil jsem, že jej tak bedlivě sledujete.“
„Toskánec není jediný, kdo má své informátory.“
„Máte nějakou představu, kam mohl jít?“
„Vím jenom to, že před setměním odletěl z římského letiště soukromým letadlem a tímtéž se vrátil ráno zpět.“
Rozpomenul se na nepříjemný pocit, který se jej zmocnil v kavárně, když s Katerinou hovořili s Otcem Tiborem. Věděl Valendra o tom starém knězi? Nemohl jej sledovat? „Tibor zemřel v noci ze soboty na neděli. Neříká vám to nic, Maurici?“
Ngovi zvedl ruku se zdráhavým gestem. „Pouze uvádím fakta. V pátek v riservě ukázal Kliment Valendrovi to, co mu poslal Otec Tibor. Na druhý den byl kněz zavražděn. Jestli má Valendrova cesta nějakou souvislost s Tiborovou smrtí, nevím. Ten člověk však odešel ze světa v dosti podezřelou dobu, nemyslíte?“
„A vy si myslíte, že v Bosně k tomu najdete odpověď?“
„Kliment si byl jistý, že ano.“
V této chvíli si byl jistý skutečnými Ngoviho pohnutkami. Nedalo mu však, aby se ještě zeptal: „A co kardinálové? Neměli by být o mém úkolu informováni?“
„Nejste pověřen oficiální záležitostí. Je to jenom mezi vámi a mnou. Gesto vůči našemu zesnulému příteli. Navíc budeme všichni od zítřka zamčeni na konkláve. Zcela odříznuti od světa. Nikdo nebude mít možnost se o tom dozvědět.“
Nyní chápal, proč Ngovi tak dlouho s rozhovorem vyčkával. Vzpomněl si však na Klimentovo varování o Albertu Valendrovi a neexistujícím soukromí. Rozhlédl se po stěnách, které byly stavěny v době, kdy se v Americe bojovalo za nezávislost. Co když někdo poslouchá? Pochopil, že je to už zcela nepodstatné.
„Dobře, Maurici. Udělám to. Ale jen proto, že jste mne o to vy požádal a Jakob si to přál. Pak tady končím.“
A doufal, že to Valendra slyší.

35
16:30
VALENDRA BYL ZASKOČEN, JAKÉ MNOŽSTVÍ INFORMACÍ MU ODposlouchávací aparáty poskytují. Za poslední dva týdny pracoval Ambrosi dlouho do noci a třídil pásky, skartoval zbytečnosti a shromažďoval poklady. Zkrácené verze, které mu připravil na mikrokazetu, odhalovaly mnohé z mínění kardinálů a k jeho radosti svědčily o tom, že v očí mnohých je jasným favoritem, dokonce i u těch, jejichž přízni si zdaleka nebyl jistý.
Jeho zdrženlivý postoj se teď projevoval na plné obrátky. Na rozdíl od konkláve, z něhož vyšel vítězně Kliment XV., projevoval mnohem více pokory a slušnosti, jak se čeká od knížete církve katolické. Zahraniční komentátoři již zahrnuli jeho jméno do útlého seznamu možných kandidátů, na němž figuroval ještě Maurice Ngovi a čtyři další vážení kardinálové.
Neformální sčítání, které provedl včera večer, ukázalo, že má jistých celkem osmačtyřicet hlasů. Aby zvítězil v první tajné volbě, potřeboval by jich celkem sedmdesát šest, za předpokladu, že do Říma dorazí sto třináct volby schopných kardinálů, pokud zrovna některý z nich vážně neonemocní. Reformy provedené Janem Pavlem II. naštěstí umožnily určité změny v průběhu, pokud nebude jasný vítěz po třech dnech tajného hlasování. Po dni modliteb a diskusí se volí znovu, a pokud není nový papež jmenován v následujících dvanácti dnech, stačí k jeho zvolení prostá většina hlasů. Což znamenalo, že čas je na jeho straně, neboť již měl jistou většinu a dost hlasů k tomu, aby zabránil předčasnému zvolení jakéhokoli jiného kandidáta.
Bylo tu nicméně několik problematických kardinálů. Před ním mluvili jinak, než v domnělém soukromí za zavřenými dveřmi. Ambrosimu se podařilo o těchto zrádcích zjistit množství pozoruhodných informací – víc než dost k tomu, aby je přesvědčil o závadnosti jejich postoje – a měl v úmyslu svého pobočníka ještě před ranním zahájením za každým z nich vyslat.
Pozítří už bude mnohem těžší získat jakékoli hlasy. Prostor na konkláve bude až příliš těsný a soukromí

jen velmi omezené, a navíc Sixtinská kaple na mnohé působila jakousi zvláštní silou. Někteří jí říkali hlas Ducha svatého, jiní vyvolenost. Bylo mu tedy jasné, že voliče si musí zajistit právě teď.
Pochybnými prostředky se samozřejmě dalo zajistit jen skrovné procento hlasů. Většina jeho příznivců mu byla věrná čistě na základě jeho vysokého postavení v církvi a vlivu jeho rodiny – to byly činitele, které z něj dělaly nejvýznamnějšího kandidáta ze všech uchazečů. Byl na sebe pyšný, že se v posledních dnech nedopustil ničeho, čím by si tyto přirozené spojence znepřátelil.
Stále mu nedávala spát Klimentova sebevražda. Nikdy by si nepomyslel, že by Němec jakkoli vystavil svou duši v nebezpečí. Slova, která mu Kliment řekl před nějakými třemi týdny v papežské rezidenci, jej ale pořád čímsi zneklidňovala. Vlastně doufám, že ten úřad zdědíte. Zjistíte, že je úplně jiný, než jak jste si představoval. Měl byste to být vy. Podivné bylo i to, co mu papež řekl onen pátek, když odcházeli s riservy. Chtěl jsem, abyste věděl, co vás čeká. A proč mu nebránil, když pálil ten překlad? To brzy poznáte, Alberto.
„K čertu s tebou, Jakobe," zabručel si pro sebe.
Ozvalo se zaklepání na dveře a hned poté vstoupil dovnitř Ambrosi. V ruce držel diktafon. „Tohle si schválně poslechněte. Právě jsem to přehrál z pásku. Michener a Ngovi ve Ngoviho pracovně."
Rozhovor trval zhruba deset minut. Valendra vypnul přístroj. „Nejdřív Rumunsko, teď zase Bosna. Oni s tím snad nepřestanou."
„Kliment zřejmě zanechal Michenerovi před smrtí nějakou zprávu."
Ambrosi už věděl o Klimentově sebevraždě. Řekl mu i o tom, co se přihodilo v riservě. „Musím ji mít."
Ambrosi se napřímil. „To asi nebude možné."
„Tak znovu povolejte tu Michenerovu konkubínu."
„Také jsem o tom uvažoval, ale myslím, že to nebude nutné. Konkláve začíná už zítra a do západu slunce budete papežem. Přinejhorším druhý den."
To je možné stejně jako varianta, že zůstane za dveřmi, dokud nebude vyhlášena těsná volba.
„Zneklidňuje mě, že náš africký přítel má svou vlastní informační síť. Nezdálo se mi, že by to pro něj bylo až tak důležité." Taktéž mu nebylo příjemné, že si Ngovi spojil jeho zahraniční cestu s Tiborovou vraždou. Z toho by mohl vzniknout problém. „Chci, abyste sehnal Katerinu Lewi."
Záměrně s ní po jejím návratu z Rumunska nemluvil. Nebylo třeba. Díky Klimentovi se dozvěděl vše, co potřeboval. Přesto jej dráždilo, že Ngovi vysílá poslíčky na soukromé mise. Na ty, které se jej osobně týkají. Nemohl však s tím nic dělat, protože nemohl riskovat, že se o věci dozví kardinálský sbor. Vyvstalo by příliš mnoho otázek, na které by měl příliš málo odpovědí. Tím by také Ngovimu nahrál, aby nechal oficiálně prověřit jeho tajnou cestu do Rumunska, a tuto příležitost Afričanovi rozhodně nemínil nabízet.
Byl poslední z žijících, kdo znal skutečná slova Madony. Tři papežové již zemřeli, osobně zničil část té prokleté Tiborovy kopie, sám kněze umlčel a osobně splách originální text sestry Lucii do kanálu. Zůstávala již pouze kopie překladu ukrývající se v riservě, k níž zatím nikdo neměl přístup. Aby se však znovu mohl dostat ke skříňce, musel se stát papežem.
Zahleděl se na Ambrosiho.
„Budete tu bohužel muset v následujících několika dnech zůstat. Budu vás ještě potřebovat. Musíme však vědět, co dělá Michener v Bosně, a k tomu nám nejlépe poslouží ona. Proto ji najděte a zajistěte její pomoc."
„Jak víte, že je ještě v Římě?"
„A kde jinde?"

36
18:15
KATERINU UPOUTAL VYSÍLACÍ BOX STANICE CNN HNED U JIŽNÍ kolonády Svatopetrského náměstí. Zahlédla Toma Kealyho už zdálky, ozářeného světlem reflektorů a v záběru tří kamer. Po náměstí bylo rozeseto mnoho televizních štábů s provizorními stanovišti. Tisíce židlí a zátaras z Klimentova pohřbu již byly odklizeny a místo nich se tu tísnili prodavači suvenýrů, demonstranti, poutníci a žurnalisté z celého světa, kteří se sjeli do Říma na nadcházející konkláve. Kameramani zaostřovali optimální úhly, z nichž bude nejlepší výhled na kovovou kouřovou trubku čnící vysoko nad Sixtinskou kapli, odkud bílý kouř ohlásí zdařilou volbu.
Vtěsnala se do hloučku přihlížejících, kteří postávali kolem stanoviště CNN, kde Kealy právě hovořil v přímém vstupu. Měl na sobě černou vlněnou sutanu a kolárek a vypadal jako seriózní kněz. Nato, že měl ke své profesi dosti chabý respekt, nedělalo mu problémy vyrovnat se jejími nepohodlnými ozdobami.
„– ano, kdysi se hlasovací lístky skutečně pálily po každém skrutiniu bud s vlhkými, nebo suchými

pilinami, aby tak vznikl černý nebo bílý kouř. Dnes se pro tento účel používá chemických prostředků. Během několika minulých konkláve natropil nejasný kouř mnoho nejasností. V některých případech, jak je vidět, spolupracuje katolická církev i s vědou.“
„Máte nějaké informace k zítřejšímu dni?“ zeptala se redaktorka sedící vedle Kealyho.
Kealy obrátil svůj obličej na kameru. „Podle mě existují dva favorité, kardinálové Ngovi a Valendra. Ngovi by se tak stal prvním africkým papežem od prvního století a pro svůj rodný kontinent by mohl mnoho přínosného vykonat. Vezměte si, jak silně poznamenal polský papež Jan Pavel II. vývoj v celé východní Evropě.“
„Myslíte si, že jsou katolíci připraveni na černého papeže?“ Kealy pokrčil rameny. „Dnes je situace poněkud změněná. Většina současných katolíků žije v Latinské Americe a v Asii. Evropští kardinálové již dávno nejsou v početní převaze. O tom nás ujišťují všichni papežové od Jana XXIII. tím, že stále rozšiřují kardinálský sbor, v němž je stále více členů neitalského původu. Podle mého církvi mnohem více prospěje Ngovi než Valendra.“
Musela se usmát. Kealy se evidentně chápal odvety na ctnostném Albertu Valendrovi, pod jehož exkomunikační palbou se ocitl před devatenácti dny. Během interregna byl však tribunál spolu se vším ostatním odročen. Teď měl jedinečnou příležitost vyměnit si role a svému žalobci v celosvětových sdělovacích prostředcích vrátit vše i s úroky.
„Proč si myslíte, že se Ngovim na tom bude církev lépe?“ zeptala redaktorka.
„Valendra je Ital. Církev se stále více vymaňuje z italské nadvlády. Jeho zvolení by bylo krokem zpět. Pro jednadvacáté století je také příliš konzervativní.“
„Někdo by namítl, že návrat k tradičním kořenům by mohl být prospěšný.“
Kealy nesouhlasně zakroutil hlavou. „Myslíte, že je rozumné strávit čtyřicet let po II. vatikánském koncilu snahou o modernizaci, aby se z církve stala celosvětová instituce, a pak to všechno vymést ze dveří? Papež už dávno není římským biskupem. Stojí v čele jedné miliardy věřících, z nichž většina nejsou Italové ani Evropané a nepatří dokonce ani k tzv. kavkazskému typu. Zvolení Valendry by bylo duchovni sebevraždou. Naštěstí je tu však osoba jako Ngovi, který je stejně schopný pro výkon papežského úřadu a pro svět mnohem přitažlivější.“
Katerinu zarazilo, že ucítila na rameni čísi ruku. Otočila se a setkala se s černýma očima Otce Paola Ambrosiho. Ten otravný skrček stál jen pár centimetrů od jejího obličeje. Projela jí vlna zlosti, zachovala však navenek lhostejnost.
„Nevypadá to, že by měl rád kardinála Valendru,“ řekl tiše Ambrosi.
„Dejte tu ruku pryč.“
Koutky Ambrosiho úst se roztřepily úsměvem a kněz stáhl ruku. „Myslel jsem si, že vás tady najdu.“ Ukázal prstem na Kealyho. „S vaším oblíbencem.“
Žaludek se jí sevřel znechucením, rozhodla se však nic na sobě nenechat znát. „Co chcete?“
„Určitě byste nerada hovořila na tomto místě. Kdyby se náhodou váš společník otočil naším směrem, asi by se divil, že se vybavujete s někým z tábora, který považuje za nepřátelský. Možná by i žárlil a mohl by se zlobit.“
„Myslím, že z vás by si příliš starosti nedělal. Čůrám vsedě, takže nejspíš nejsem váš typ.“
Ambrosi neřekl nic a možná udělal dobře. Co měl na srdci, bylo určeno pro důvěrný rozhovor. Odešli tedy společně kolonádou za řadu stánků s pamětními známkami a mincemi.
„Je to nechutné,“ řekl Ambrosi a podíval se směrem k prodejcům. „Myslí si, že jsou na pouti. Jenom příležitost, jak škubat z lidí peníze.“
„Předpokládám, že kasičky v kostele jsou od Klimentovy smrti zavřené.“
„Jste prostořeká.“
„Copak, pravda bolí?“
Nacházeli se mimo Vatikán na římské ulici s moderními budovami. Cítila, jak jí v útrobách tepe krev a její nervy byly napjaté k prasknutí. Zastavila se. „Co po mně chcete?“
„Colin Michener odjíždí do Bosny. Jeho Eminence vás žádá, abyste jela s ním a podala nám zprávu.“
„Ani vás nezajímalo, co se dělo v Rumunsku. Od té doby jste se mi ani neozval.“
„Ta věc pozbyla na důležitosti. Toto má však mnohem větší prioritu.“
„Nemám zájem. Pokud vím, Colin odjíždí do Rumunska.“
„Prozatím to odložil. Teď směřuje do svatyně v Medžugorje.“
Byla poněkud zmatená. Co by hledal Michener v Bosně, zvlášť po tom, co ji dříve řekl?
„Eminence vás ujišťuje, že důvěrný zdroj ve Vatikánu je vám stále k dispozici. A to nezmiňuje částku, která vám již byla vyplacena.“

„Jasně řekl, že ty peníze jsou moje.“
„Vidím, že nejste žádná laciná metresa.“
Neudržela se a dala mu facku.
Ambrosi nevypadal nijak překvapeně. Jednoduše se na ni pronikavě zahleděl svýma očkama. „Podruhé mne už neuhodíte.“ V jeho hlase zněl ostrý tón, který se jí nelíbil.
„Nemám už zájem dělat vám špeha.“
„Chováte se velmi nevděčně. Jen doufám, že Eminenci brzy přestanete bavit. Pak vás možná navštívím naposledy.“
Udělala krok nazpět. „Co hledá Colin v Bosně?“
„Potřebuje najít jednoho z vizionářů.“
„K čemu je všechno to mariánské divadlo?“
„Předpokládám, že již něco o bosenských zjeveních víte.“
„Je to nesmysl. Přece sám nevěříte, že se nebeská panenka zjevuje jakýmsi dětem.“
„Církev ještě musí uznat platnost těch vizí.“
„A to schvalovací razítko je promění v realitu?“
„Vaše jízlivost mě začíná nudit.“
„Vy mě taky.“
Někde uvnitř se však začínal probouzet zájem. Neměla v úmyslu se něčím Valendrovi ani Ambrosimu zavděčit a v Římě vlastně zůstala kvůli Michenerovi. Zjistila, že se odstěhoval z Vatikánu – zmínil se o tom v jedné televizní debatě Kealy, když rozebíral změny v kurii po papežově smrti – nesnažila se ale nijak zjišťovat, kde nyní bydlí. Po jejich posledním setkání se dokonce začala zamýšlet nad tím, že by za ním odjela do Rumunska. Teď se jí však otevírala nová příležitost. Bosna.
„Kdy odjíždí?“ zeptala se a vzápětí si vyčetla, že do otázky vložila snad příliš emocí.
Ambrosiho oči zablikaly uspokojením. „To bohužel nevím.“ Zasunul ruku pod sutanu a vytáhl kus papíru. „Toto je jeho současná adresa. Není to odsud daleko. Mohla byste jej… řekněme utěšit. Odešel mu nejbližší přítel, jeho život se zhroutil, papežem se stane člověk, kterého nenávidí –“
„Valendra si je sám sebou docela jistý.“
„Máte s tím snad nějaký problém?“
Jeho otázku ignorovala. „Myslíte si, že je Colin tak bezbranný? Že se mi svěří – nebo že mě dokonce vezme s sebou?“
„Přesně to se domníváme.“
„On ale není takový slaboch.“
Ambrosi se usmál. „Chcete se vsadit?“

37
ŘÍM, 19:00
MICHENER POMALU KRÁČEL PO VIA GIOTTO KE SVÉMU NOVÉMU bydlišti. Čtvrť se časem stala oblíbeným místem setkávání lidí z divadelní branže, v kavárničkách na nárožích živě diskutovali intelektuálové a političtí radikálové. Kousek odsud zorganizoval Mussolini svůj mocenský vzestup a jen zázrakem přežily okolní neoklasicistní budovy II Duceho architektonické čistky.
O Mussoliniho život se živě zajímal, dokonce si v Apoštolském paláci našel čas, aby si přečetl několik jeho životopisů. Mussolini byl ambiciózní muž, který snil o tom, že všichni Italové budou chodit v uniformách a všechny starobylé kamenné stavby v Římě nahradí mramorové fasády a obelisky upomínající na jeho památné vojenské úspěchy. Velký vůdce však nakonec skončil s kulkou v hlavě a pověšený za kotníky, aby si jej všichni mohli prohlédnout. Z jeho grandiózních plánů nezbylo vůbec nic. A Michenera tížilo pomyšlení, že podobný osud může potkat i církev za Valendrova pontifikátu.
Megalomanie byla duševní chorobou a Valendra byl její jasnou obětí. Odpor státního sekretáře vůči II. vatikánskému koncilu a všem pozdějším církevním reformám nebyl žádným tajemstvím. Zvolení by Valendrovi poskytlo plnou moc k tomu, aby všechno vrátil zpátky. Nejhorší na tom byla skutečnost, že Toskánec mohl vládnout dalších dvacet i více let, což znamenalo, že může zcela přebudovat kardinálský sbor, podobně jako se to během dlouhého působení podařilo Janu Pavlu II. Ten však byl laskavý a mírný vládce, člověk s vizí, kdežto Valendra byl démon – Bůh opatruj jeho nepřátele. To byly pro Michenera jen další důvody, proč se uchýlit do karpatských hor.
Našel vchod do svého nového bytu a vlekl se s námahou do schodů. Byl vděčný, že mu jeden z biskupů blízkých zesnulému papeži zdarma na pár týdnů nabídl dvě zařízené místnosti. Před pár dny se zbavil Klimentova nábytku, svých pět krabic s osobními věcmi a Klimentovu dřevěnou truhlici měl naskládané v

chodbě. Původně měl v úmyslu odjet do Rumunska už koncem týdne, teď však kvůli Ngovimu plány pozměnil a nazítří odlétal do Bosny. Od příštího týdne však již bude moci začít nový život.
Nedokázal se stále smířit s tím, co Kliment udělal. Historie byla plná papežů, kteří byli zvoleni jen proto, že se očekávalo, že brzy zemřou, a nakonec všem vypálili rybník, protože se udrželi i déle jak deset let. Jakob Volkner mohl být jedním z nich. Začínal mít skutečně velký vliv. Jeho uměle navozený věčný spánek však všechno zhatil.
I Michener se cítil jako v nějakém snu. Jako by se těch několik týdnů počínaje oním strašným pondělkem odvíjelo v nějakém neskutečném světě přeludů. Jeho život, v němž dříve rezonoval řád a pořádek, se zcela vysmekl z kontroly.
Toužil po řádu.
Když se však zastavil ve třetím patře, pochopil, že jej čekají jen hlubší zmatky. Na zemi před jeho dveřmi seděla Katerina Lewi.
„Je divné, že nejsem vůbec překvapen, že tě tady vidím.“ Řekl. „Jak jsi to našla tentokrát?“
„Další z tajemství, o kterých každý ví.“
Postavila se a setřela si prach z kalhot. Byla oblečená stejně jako ráno a stále vypadala hezky.
Odemkl dveře.
„Ještě pořád se chystáš do Rumunska?“ zeptala se.
Odhodil klíče na stůl. „Chceš jet se mnou?“
„Možná bych mohla.“
„Teď není vhodná doba na výlety.“
Řekl jí o Medžugorje i o Ngoviho žádosti, nezmínil se pouze o Klimentově posledním e-mailu. Netěšil se na cestu a nestyděl se jí to říct.
„Už je tam po válce, Coline,“ řekla. „Roky je tam klid.“
„Díky NATO a americkým mírovým sborům. Není to zrovna ideální místo pro dovolenou.“
„Tak proč tam jedeš?“
„Dlužím to Klimentovi i Ngovimu,“ odpověděl.
„Ještě nemáš pocit, žes splatil všechny dluhy?“
„Vím na co narážíš. Zvažuji ale, že se vzdám kněžství. Už to pro mě není nejdůležitější.“
Z její tváře byl patrný šok. „Proč?“
„Už mi to stačilo. Není to o Bohu, ani o ctnostném životě či věčném štěstí. Je to politika, ctižádost a nenasytnost. Vždycky, když si vzpomenu, kde jsem přišel na svět, je mi zle. Jak si mohli myslet, že dělají něco dobrého? Existovaly přece daleko lepší způsoby, jak pomoci těm matkám, a přesto se o ně nikdo nesnažil. Prostě jim vyrvali jejich děti.“ Přešlápl na druhou nohu a uvědomil si, že se dívá do země. „A ty děti v Rumunsku? I Bůh na ně zapomněl.“
„Takového jsem tě ještě nikdy neviděla.“
Přistoupil k oknu. „Všechno nasvědčuje tomu, že se Valendra brzy stane papežem. S ním přijde mnoho změn. Tom Kealy měl přece jen pravdu.“
„Toho idiota jakékoli chvály raději ušetři.“
Něco z jejího tónu vycítil. „Zatím jsme mluvili jenom o mně. A co tys dělala celou to dobu?“
„Jak jsem řekla. Píšu pro jeden polský časopis reportáže z pohřbu a sbírám nějaké informace o konkláve pro titulní články.“
„Jak potom můžeš jet do Rumunska?“
Její obličej roztál. „Nemůžu. Zbožné přání. Aspoň ale vím, kde tě najít.“
Ta myšlenka mu přinesla útěchu. Věděl, že pokud se s touto ženou už nikdy nesetká, bude smutný. Vzpomněl si na chvíli, kdy byli takto před lety spolu sami. Bylo to v Mnichově, krátce před ukončením studií a návratem do služeb Jakoba Volknera. Dva roky ji miloval a dva roky věděl, že přijde den, kdy si bude muset vybrat. Teď si uvědomoval, že udělal chybu. Bezděčně mu na mysli vytanula slova, která jí řekl nedávno na náměstí. Snad už oba neuděláme znovu stejnou chybu. To by byla škoda.
Přesně tak. Přešel k ní a vzal ji do náručí.
Nebránila se.
+++++
Michener otevřel oči a zaostřil zrak na budík vedle postele. 22:43. Kateřina ležela vedle něj. Spali už skoro dvě hodiny. Necítil vinu za to, co se stalo. Miloval ji a pokud se to Bohu nelíbí, je to jeho problém. Bylo mu to už jedno.
„Proč nespíš?“ řekla do tmy.
Nevěděl, že je vzhůru. „Nejsem zvyklý probouzet se vedle někoho ve vlastní posteli.“

Přitiskla hlavu na jeho hruď. „Nedalo by se na to zvyknout?“
„Právě si kladu stejnou otázku.“
„Tentokrát nechci odcházet, Coline.“
Políbil ji do vlasů. „Kdo říká, že musíš?“
„Chci jet s tebou do Bosny.“
„A co tvoje pracovní závazky?“
„Žádné nemám, lhala jsem. Jsem tady v Římě kvůli tobě.“
V jeho odpovědi nezazněla ani špetka nejistoty. „Pak by nám oběma prospěl krátký výlet.“
Odešel z veřejného světa Apoštolského paláce na místo, kde existoval pouze on. Kliment XV. odpočíval v trojité rakvi pod dlažbou Svatopetrské baziliky a on ležel nahý v posteli vedle ženy, kterou miloval. Nedokázal říct, co bude dál.
Věděl však najisto, že je konečně spokojený.

38
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA
ÚTERÝ, 28. LISTOPADU
13:00
MICHENER SE ROZHLÍŽEL Z OKNA AUTOBUSU. VE HVÍZDÁNÍ SKALnatého pobřeží se nesly zpěněné díky Jadranu hnané skučivými větry. Let z Říma do Splitu netrval ani půlhodinu. U východů z letiště již byly rozestavěné turistické autobusy a jejich řidiči hlučně svolávali pasažéry do Medžugorje. Jeden z nich si posteskl, že je mrtvá sezóna. V létě sem přijíždělo až pět tisíc poutníků denně, od listopadu do března to bývá sotva pár set.
Během předchozích dvou hodin vysvětlil průvodce asi padesátce cestujících ve výletním autobusu, že Medžugorje se nachází v jižní části Hercegoviny, od níž jí klimaticky i politicky izoluje na sever se táhnoucí horský val. Dále objasnil, že Medžugorje znamená „mezihoří“ – pás země obklopený kopcovitou krajinou. V populaci převažují Chorvaté a nejrozšířenější je katolická víra. Po pádu komunizmu na začátku 90. let se Chorvaté dožadovali nezávislosti, avšak Srbové, kteří měli v dřívější Jugoslávii dominantní vliv, vpadli do země s armádou a snažili se vytvořit Velké Srbsko. Rozpoutala se krvavá občanská válka, která trvala dva roky. O život přišlo na dvě stě tisíc lidí, dokud do konce konfliktu nezasáhlo mezinárodní společenství. Mezi Chorvaty a muslimy pak vypukla další válka, která však utichla krátce poté, co zasáhly mírové jednotky OSN.
Medžugorje se válečnému teroru vyhnulo, protože většina bojů se odehrávala na severu a západě země. V kraji ve skutečnosti žilo zhruba jen pět set rodin, do obrovského kostela ve městě se však vešlo až dva tisíce poutníků a vyspělá infrastruktura hotelů, stánků s občerstvením a suvenýry postupně proměnila pozapomenutý kraj v náboženskou Mekku. Místo už navštívilo na dvacet milionů turistů z celého světa. Při posledním sčítání zde proběhlo okolo dvou tisíc zjevení, z nichž některé byly mezi mariánskými vizemi do té doby neslýchané.
„Ty tomu všemu věříš?“ zeptala se tiše Katerina. „Není to trochu přitažené za vlasy, aby Madona sestupovala na zem každý den, aby si popovídala se ženou z bosenské vesničky?“
„Vizionáři jsou o tom přesvědčeni a Kliment tomu také věřil. Zkus být trochu otevřená a uvidíš sama.“
„Za kterým z nich chceš jít?“
O tom už sám nějakou dobu přemýšlel. Vyptal se tedy průvodkyně na vizionáře podrobněji a zjistil, že jedné z vizionářek již bylo pětatřicet let, byla vdaná, měla syna a žila v Itálii. Další ženě bylo o rok víc, byla vdaná se třemi dětmi a stále bydlela v Medžugorje, žila však ve střeženém soukromí a s poutníky komunikovala jen zřídka. Jeden z chlapců měl kolem třicítky, dvakrát usiloval o kněžství a stále doufal, že jednoho dne získá svěcení. Hodně cestoval a propagoval poselství z Medžugorje po celém světě, bylo však těžké zjistit, kde se právě nachází. Nejmladší ze šestice vizionářů byl ženatý, měl dvě děti a s lidmi se stýkal jen málo. Nejstarší z žen již bylo téměř čtyřicet, byla vdaná a v Bosně nežila. Zůstávala tak pouze Jasna, dvaatřicetiletá svobodná žena z Medžugorje, která jako jediná ze všech stále mívala zjevení. Denně docházela do chrámu Svatého Jakuba a tisíce poutníků bývalo přítomno u jejích vidění. Průvodkyně vysvětlovala, že Jasna je uzavřená, málomluvná osoba, která si však dokáže najít čas na pás slov s návštěvníky.
Obrátil se ke Katerině a řekl: „Vypadá to, že nemáme moc na výběr. Začneme u ní.“
„Jasna však nezná všech deset tajemství, které Madona předala ostatním –“ zaslechl hlas průvodkyně vepředu u řidiče a jeho pozornost se obrátila k jejímu výkladu.
„Všech pět zbývajících vizionářů je s deseti tajemstvími obeznámeno. Říká se, že až se je dozví všech

šest, zjevení se ukončí a nevěřícím bude sesláno viditelné znamení o přítomnosti Panny Marie. Věřící však nesmějí se svým obrácením čekat na znamení. Nyní je čas milosti, čas k prohloubení víry, čas k obrácení. Protože až se znamení objeví, bude už pro mnohé pozdě. Toto jsou slova přímo Panny Marie. Jakási předpověď naší budoucnosti.“
„Co teď budeme dělat?“ zašeptala mu Katerina do ucha.
„Měli bychom ji stejně navštívit. Když nic, jsem alespoň zvědavý. Může mi jistě zodpovědět tisíce jiných otázek.“
Průvodkyně ukázala z okna na Horu zjevení.
„Zde se v červnu 1981 odehrála první zjevení – dva první vizionáři spatřili zářivou světelnou kouli, v níž stála nádherná žena s dítětem v náručí. Když se na druhý den večer děti vrátily na místo se svými čtyřmi kamarády, žena se zjevila znovu, tentokrát ale měla na hlavě korunu s dvanácti hvězdami a perleťově lesklý háv. Prý vypadala, jako by byla oděná do slunečního světla.“
Poukázala na strmou stezku, která se zvedala z vesnice Podbrdo k místu, na němž stál kříž. Právě v této chvíli stoupala vzhůru hustým oparem ženoucím se od moře skupinka poutníků.
Křížová hora čnící do pětisetmetrové výšky nedaleko od Medžugorje se objevila o několik okamžiků později.
„Kříž na vrcholu byl postaven ve 30. letech místními farníky a nemá se zjeveními žádnou souvislost, i když někteří poutníci kolem něj občas spatří světelná znamení. Díky tomu patří k posvátným místům v okolí. Rozhodně stojí za to podniknout k němu výšlap.“
Autobus zpomalil a vjel do Medžugorje. Vesnice byla zcela odlišná od té dlouhé řady zapadlých osad, které míjeli cestou ze Splitu. Nízké kamenné stavby v růžovém, zelenavém a okrovém odstínu ustoupily mnohem vyšším budovám – jak vysvětlila průvodkyně, jednalo se o hotelový komplex, který měl vyjít vstříc přílivu poutníků, společně s cestovními kancelářemi, bezcelními obchody a půjčovnami vozidel. Všude bylo možné vidět nablýskané mercedesy, které tu sloužily jako taxíky.
Autobus se zastavil před dvěma věžemi kostela Svatého Jakuba. Poutač u průčelí ohlašoval, že mše se slouží po celý den v mnoha jazycích. Před chrámem se rozprostíralo betonové prostranství, na němž se podle slov průvodkyně večer shromažďovaly davy věřících. Michener zapochyboval, že se dnes naplní, neboť v dálce bylo slyšet hřmění.
Po náměstí přecházely vojenské hlídky.
„Patří ke španělským jednotkám, které byly do oblasti přiděleny,“ doplnila průvodkyně.
Sebrali svá příruční zavazadla a vystoupili z autobusu. Michener zašel ještě jednou za průvodkyní: „Kde bychom prosím vás mohli najít Jasnu?“
Žena ukázala do jedné z uliček. „Žije v domě asi deset bloků tímto směrem. Dochází do kostela každý den ve tři, někdy i na večerní modlitbu. Objeví se tu za chvíli.“
„A kde dochází ke zjevením?“
„Většinou tady v kostele. Proto sem také chodí. Musím vás ale upozornit, že vás nepřijme, pokud nebudete dopředu ohlášeni.“
Pochopil. Zřejmě každý poutník by se rád setkal s některým z vizionářů. Průvodkyně ukázala prstem k návštěvnickému centru na druhé straně ulice.
„Mohou vám domluvit setkání. Ta se obvykle odehrávají vpodvečer ve skupině. Zeptejte se tam, řeknou vám víc a jsou velmi vstřícní.“
Poděkoval jí a s Katerinou odcházel pryč. „Musíme někde začít, ta Jasna je pro nás nejblíže. Nemůžeme si dovolit, aby poslouchal ještě někdo jiný, takže ji najdeme sami.“

39
VATIKÁN, 14:00
PRŮVOD KARDINÁLŮ POSTUPOVAL ZA ZPĚVU REFRÉNŮ Z VENI CREator Spiritus směrem ke Svatopavlovské kapli. Ruce měli všichni sepjaté v modlitbě a hlavy sklopené. Valendra se držel za Mauricem Ngovim a camerlengo vedl skupinu k Sixtinské kapli.
Všechno bylo připravené. Sám Valendra dohlížel na jednu z posledních věcí, když asi před hodinou dorazila dodávka od Gammarelliho s pěti krabicemi obsahujícími lněné bílé sutany, hedvábné rudé střevíce, krátká ministrantská roucha, mozetové pláštěnky s kapuci, bavlněné punčochy a čapky nejrůznějších velikostí, všechny na rubu a ve švech nesešité a s nedokončenými rukávy. Tento krejčovský salon zajišťoval oblékání papežů již po tři staletí. Všechny úpravy provede sám Gammarelli těsně před tím, než se kardinál zvolený papežem poprvé ukáže na balkónu Svatopetrské baziliky.
Pod záminkou důkladné kontroly se Valendra ujistil, že je v dodávce i roucho velikosti 42-43 přes prsa, 38

v pase, střevíce velikosti 10 – na nichž bude třeba jen nepatrných úprav. Poté si nechá od Gammarelliho zhotovit soupravu tradičních bělostných rouch spolu s několika novými modely, o nichž snil v několika posledních letech. Měl v úmyslu stát se nejlépe oblékaným papežem v historii.
Do Říma se sjelo sto třináct kardinálů. Každý z mužů byl oblečen do šarlatové sutany a kolem ramen měl krátkou pláštěnku s kapuci. Na hlavě měli všichni červené birety a na hrudi se jim houpaly zlaté a stříbrné pektorální kříže. Jejich pomalý krok v jednostupu směřující k vysoké bráně snímaly desítky televizních kamer pro miliardy diváků na celém světě. Valendra si povšiml vážných tváří. Možná si kardinálové vzali k srdci Ngoviho výzvu z polední mše, kde camerlengo všechny vyzval, aby světské myšlenky zanechali přede dveřmi Sixtinské kaple a s pomocí Ducha svatého zvolili způsobilého pastora matky církve.
Slovo pastor bylo poněkud problematické, neboť ve dvacátém století byl sotva který papež skutečným duchovním pastýřem. Z největší části to byli profesní intelektuálové nebo vatikánští diplomaté. V několika posledních dnech se v tisku bouřlivě diskutovalo o tom, že by se svaté kolegium kardinálů mělo ohlížet především na pastorační zkušenosti kandidáta. Kardinál, který strávil svůj život službou v diecézi věřících, byl pro veřejnost bezesporu přitažlivější než církevní byrokrat. Z mnoha tajných záznamů, které nashromáždil z vatikánských komnat, dokonce vyplývalo, že mnozí kardinálové uvažovali o tom, že papež, který umí řídit farnost, bude velkým přínosem. On sám byl bohužel produktem kurie, rozeným administrátorem, který neměl s prací s věřícími žádnou zkušenost – na rozdíl od Ngoviho, který se stal biskupem a kardinálem z pozice misijního kněze. Tato camerlengova příznivá reference se mu zajídala a poznámku bral jako znamení podpory jeho kandidatury – další nepříznivý důkaz toho, že Afričan se pro následující hodiny může stát nepříjemným soupeřem.
Procesí se zastavilo před Sixtinskou kaplí.
Zevnitř se nesly ozvěny chóru.
Ngovi na chvíli zaváhal u dveří a pak vykročil vpřed.
Na fotografiích vypadala Sixtinská kaple jako rozlehlý prostor, ve skutečnosti však byla pro sto třináct zúčastněných dosti těsná. Před pěti sty lety ji postavili jako soukromou kapli pro papeže, zdi po obvodu byly zdobeny elegantními pilastry a pokryty epickými freskami. Ty vlevo znázorňovaly výjevy ze života Mojžíše, napravo Krista. Jeden vysvobodil Izraelce, druhý celé lidské pokolení. Malba Stvoření na stropě vyjadřovala osud člověka s předzvěstí nevyhnutelného pádu. Poslední soud nad oltářem, představují děsivou vizi Božího hněvu, patřil k dílům, které Valendra upřímně obdivoval.
Podél středové uličky se táhly dvě řady vyvýšených lavic. Jmenovky označovaly, kde bude kdo sedět, a místa byla přiřazena podle hodnostního postavení. Křesla měla rovná opěradla a Valendrovi se příliš nezamlouvala představa, že by v něm měl sedět příliš dlouho. Na úzkém stolku před každým křeslem ležela tužka, papírová podložka a jeden hlasovací lístek.
Valendrův zrak padl na kamna ve vzdáleném rohu kaple. Byla vyvýšena nad mozaikovou dlažbu a spočívala na ocelové konstrukci. Komín se z nich zvedal vysoko, postupně se zužoval a přecházel v plechový kouřovod vycházející ven jedním z oken. Kouř z něj vycházející bude oznamovat úspěšnou nebo neúspěšnou volbu. Čím více skrutinií, tím menší šance na úspěch.
Ngovi se postavil dopředu k oltáři, ruce měl složené na hrudi pod sutanou. Valendra zachytil přísný výraz v Afričanově tváři a doufal, že camerlengo svou chvíli plně prožívá.
„Extra omnes!“ zvolal Ngovi silným hlasem. Všichni ven.
Chór, obslužný personál a televizní štáby se začaly trousit z kaple. Uvnitř budou moci zůstat pouze kardinálové a dvaatřicet kněží, řádových sester a techniků.
Síní se rozlehlo napjaté ticho, když dva bezpečnostní technici mlčky procházeli středovou uličkou. Měli za úkol zabezpečit, aby v kapli nebyly žádná odposlouchávací zařízení. U železné mříže se oba zastavili a pokynem naznačili, že je vše v pořádku.
Valendra přikývl a oba se vzdálili. Tento rituál se bude opakovat denně před i po každém hlasování.
Ngovi opustil své místo před oltářem a kráčel uličkou mezi shromážděnými kardinály. Prošel mramorovou zástěnou a zastavil se u bronzových dveří, které právě služebníci zavírali. Celý prostor se zahalil do naprostého ticha. Nedávno se tu ještě rozléhala hudba a šustily podrážky o koberce zakrývající vzácnou mozaikovou dlažbu, dnes tu nebylo slyšet vůbec nic. Jen zvenčí doléhal zvuk rachotícího klíče a zapadajících závor.
Ngovi zatáhl za kliku. Zamčeno.
„Extra omnes,“ zavolal znovu.
Nikdo nezareagoval. Ticho bylo znamením, že konkláve bylo právě zahájeno. Valendra věděl, že v této chvíli jsou venku zatavovány olověné pečetě, které mají symbolicky zajistit naprostou utajenost. Byl tu sice ještě jeden východ ústící do Domu svaté Marty, odkud sem budou každý den docházet, zapečetění

vstupních dveří do Sixtinské kaple však bylo tradičním způsobem zahajování papežské volby.
Ngovi se vrátil zpět k oltáři, obrátil se ke shromáždění kardinálů a pronesl slova, která na tomto místě slyšel Valendra z úst jiného camerlenga před čtyřiatřiceti měsíci.
„Bůh žehnej vám všem. Nuže, začněme.“

40
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 14:30
MICHENER SI PROHLÍŽEL JEDNOPATROVÝ KAMENNÝ DŮM MÍSTY zabarvený v mechovém odstínu. Přes loubí se plazily opadané šlahouny vinné révy a jediný náznak oživené nálady vycházel z vířivé dřevořezby nad okny. Vedle domu se táhl zeleninový záhon, který již dychtivě vyčkával na blížící se déšť. Za domem se v dálce zvedaly kopce.
Museli se zeptat dvou místních na cestu. Žádný nebyl příliš sdílný, když se ptali na Jasnu, a tak musel Michener vysvětlovat, že je kněz.
Dovedl Katerinu k domovním dveřím a zaklepal.
Otevřela jim vysoká žena s mandlovou pletí a černými vlasy. Byla útlá jako mladý strom, měla příjemnou tvář a hřejivé, lískové oči. Prohlížela si jej odměřeným zrakem, před nímž se cítil nesvůj. Mohlo jí být třicet a na krku jí visel růženec.
„Za chvíli musím být v kostele a nemám teď na vás čas,“ řekla anglicky. „Ráda vás uvidím po bohoslužbě.“
„Nejsme tu kvůli tomu, co myslíte,“ řekl. Vysvětlil jí, kdo je a proč k ní přišel.
Nijak nezareagovala, jako by ji vyslanci z Vatikánu navštěvovali každý den. Nakonec je pozvala dovnitř. Dům byl jen skromně zařízen účelovým nábytkem. Z pootevřených oken s mnoha naprasklými skleněnými tabulemi dovnitř dopadalo tlumené světlo. Nad krbem visel obraz Panny Marie a v jednom rohu stála dřevěná soška, oděná do šedého pláště s modrým lemem. Obličej měla zahalený do bílého závoje, který zvýrazňoval zvlněné hnědé kadeře. Měla podmanivé, hřejivé oči. Vzpomněl si přesně: Naše Paní z Fatimy.
„Proč z Fatimy?“ zeptal se a ukázal na dřevořezbu.
„Je to dar od jednoho poutníka. Mám ji ráda, vypadá jako živá.“
Všiml si slabého chvění v jejím pravém oku a její prázdný výraz a nevstřícný hlas jej znepokojovaly. Jako by něco věděla.
„Vy už nevěříte, že?“ zeptala se Jasna tiše.
Ta poznámka jej zastihla nepřipraveného. „To nemá s naší věcí co dělat.“
Přísně se zadívala na Katerinu. „Ona vnáší zmatek do vaší duše.“
„Proč to říkáte?“
„Kněží sem jen vzácně přicházejí v doprovodu ženy. A už vůbec ne kněží bez límce.“
Neměl v úmyslu nějak reagovat na její připomínku. Doposud stáli a vyčkávali, než jim hostitelka nabídne místo. Všechno se to rozbíhalo nepříznivě.
Jasna obrátila zrak ke Katerině. „Vy nevěříte vůbec, nikdy jste nevěřila. Vaše duše musí prožívat muka.“
Její slova Katerinu mátla, nemínila to však před ní dávat znát.
Jasna pokračovala: „Pro vás je skutečné jen to, na co si můžete sáhnout. V životě je toho však mnohem víc, víc, než si vůbec dokážete představit. A i když se toho nemůžete dotknout svýma rukama, je to stejně skutečné.“
„Jsme tu z pověření papeže,“ připomněl se.
„Kliment je s naší Paní.“
„Také v to doufám.“
„Svou nevírou mu však dobře nesloužíte.“
„Jasno, byl jsem za vámi poslán, abych se dozvěděl o desátém tajemství. Kliment i camerlengo vydali psané nařízení, aby jim bylo zjeveno.“
Odvrátila se. „Já je neznám. Ani nechci. Když se tak stane, Panna nás přestane navštěvovat. Její poselství jsou důležitá. Svět se bez nich neobejde.“
Věděl o každodenních poselstvích z Medžugorje, která byla faxem i po internetu rozesílána po celém světě. Většinou se jednalo o prosté výzvy k hlubší víře a světovému míru, k jejichž dosažení byl zdůrazňován půst a modlitba. Včera si jich několik přečetl ve vatikánské knihovně. Webové stránky si za zaslání zpráv obyčejně účtovaly poplatky, což v něm poněkud vzbuzovalo pochybnosti o Jasniných motivech. Vzal-li však v úvahu prostotu jejího příbytku i jednoduchý způsob oblékání, těžko ji mohl podezřívat ze ziskuchtivosti. „Víme, že to tajemství neznáte, možná byste nám ale mohla poradit, od

kterého jiného vizionáře bychom se je mohli dozvědět.“
„Všem bylo řečeno, aby si je nechali pro sebe, dokud jim Panna Marie sama neotevře ústa.“
„Nestačí k tomu autorita Svatého otce?“
„Svatý otec je mrtev.“
Její přístup jej pomalu začínal dráždit. „Proč nám všechno tak ztěžujete?“
„Nebe se vás ptá na totéž.“
Znělo mu to až podezřele stejně jako Klimentovy nářky v několika posledních týdnech před jeho smrtí.
„Modlila jsem se za papežovu duši, neboť zoufale potřebuje naše modlitby,“ řekla.
Chystal se jí zeptat, co tím míní, než však stačil cokoli říct, poodešla k sošce v rohu. Její pohled náhle Znehybněl a ztratil se v jakési dálce.
„Co to dělá?“ zeptala se tiše Katerina.
Jen pokrčil rameny.
Vzdálená kostelní věž začala odbíjet třetí hodinu a on si uvědomil, že Jasna údajně právě v tento čas přijímá zjevení. Jedna její ruka vyhledala růženec, který jí visel na krku. Sevřela v prstech korálky a začala odříkávat něco, čemu nebylo rozumět. Nahnul se blíž a sledoval její pohled vzhůru k sošce, nespatřil však víc než nehybný dřevěný obličej Madony.
Vzpomněl si, že když podrobně zkoumal výpovědi svědků z Fatimy, dočetl se o jevech, které pociťovali účastníci zjevení, jako byl zvláštní šum a pocity tepla, považoval to však za produkt davové hysterie, která se zmocňovala prostých duší toužebně si přejících uvěřit. Nebyl si jistý, zda je teď skutečně svědkem mariánského zjevení nebo přeludu jakési ženy.
Přistoupil blíž.
Její zrak jako by se upínal k něčemu za zdí. Neregistrovala jeho přítomnost a stále něco odříkávala. Na krátký okamžik se mu zdálo, že v jejích panenkách zahlédl třpyt světla – dva rychlé záblesky nějakého odraženého obrazu – odlesk zlata a modři. Rychle stočil hlavu doleva ve snaze zachytit zdroj, nebylo tam však nic, jen sluncem zalitý roh místnosti a tichá soška. Ať se tu dělo cokoli, bylo to pouze kvůli Jasně.
Nakonec sklonila hlavu a řekla: „Paní odešla.“
Vstala, přešla ke stolku a začala něco psát na kus papíru. Když skončila, předala list Michenerovi.

Mé děti, Boží láska je nezměrná. Nezavírejte své oči, nezavírejte své uši. Přijměte mou výzvu a mou prosbu, s níž se na vás obracím. Posvěťte svá srdce a učiňte z nich příbytek pro Hospodina, aby v nich mohl přebývat navždy. Můj zrak i mé srdce budou s vámi, i když se vám už nebudu více zjevovat. Ve všem jednejte, jak vás žádám. Neodvrhujte Boží jméno, abyste nebyli odvrženi. Přijímejte má poselství, abyste byli přijati. Je čas k rozhodnutí, mé děti. Buďte spravedlivého a čistého srdce, abych vás mohla dovést k vašemu Otci. Neboť má přítomnost je tu z jeho nesmírné lásky.

„To jsou slova, která mi Panna sdělila,“ řekla Jasna. Znovu si přečetl záznam. „To je určeno mně?“
„To musíte posoudit sám.“
Předal lístek Katerině. „Stále jste mi neodpověděla na mou otázku. Kdo nám může prozradit desáté tajemství?“
„Nikdo.“
„Ostatních pět vizionářů je zná. Jeden z nich by nám je mohl říct.
„Ne, dokud Panna Marie sama k tomu nedá souhlas, a já jsem jediná, kdo denně přijímá její poselství. Ostatní budou muset počkat, dokud nepřijde svolení.“
Nedokázal rozeznat, jestli hovoří s náboženským fanatikem nebo člověkem, jemuž se dostalo výjimečného požehnání z nebe. Její impertinentní přístup v něm pouze posílil podezření. Rozhodl se, že se zdrží ve vesnici a pokusí se oslovit vizionáře, kteří žijí nedaleko odtud.
Poděkoval Jasně a s Katerinou v zádech se vydal směrem ke dveřím.
Jejich hostitelka zůstala sedět v křesle a její obličej měl stejně prázdný výraz jako na začátku.
„Nezapomeňte na Bamberg,“ řekla Jasna.
Po zádech mu přeběhly mrazivé prsty. Zastavil se a otočil. Slyšel správně? „Proč mi to říkáte?“
„Tak mi bylo řečeno.“
„Co víte o Bambergu?“
„Nic. Vůbec nevím, co to je.“
„Tak proč to říkáte?“
„Neptám se. Dělám jenom to, co je mi řečeno. Možná právě proto ke mně Panna Marie hovoří. Je dáno věrnému služebníkovi, aby tlumočil něco důležitého.“

41
Vatikán, 17:00
VALENDRA ZAČÍNAL BÝT NETRPĚLIVÝ. JEHO STAROSTI S ROVNÝMI opěradly se ukázaly být opodstatněné, neboť už strávil téměř dvě tryznivé hodiny ve vzpřímeném sedu ve ztichlé Sixtinské kapli. Během té doby každý z kardinálů předstupoval k oltáři a před Bohem a Ngovim přísahal, že nebude podporovat vměšování žádných světských autorit do volby a pokud bude zvolen, bude působit jako munus Petrinum – pastor všeobecné církve a bránit duchovní i světská práva Svaté stolice. I on se postavil před Ngoviho a Afričanův zrak se k němu přísně upíral, když odříkával slova.
Další půlhodiny bylo třeba k vykonání přísahy mlčenlivosti pro všechen pomocný personál, který zůstával uvnitř při konkláve. Ngovi pak nařídil všem s výjimkou kardinálů opustit prostory Sixtinské kaple a nechal uzamknout zbývající dveře. Obrátil se ke shromáždění a pravil: „Přejete si nyní hlasovat?“
Apoštolská konstituce Jana Pavla II. umožňovala vykonat první volbu okamžitě, jestliže se na tom konkláve usneslo. Jeden z francouzských kardinálů povstal a oznámil, že on s tím souhlasí. Valendra byl potěšen, byl to jeden z jeho tábora.
„Je-li někdo proti, ať nyní promluví,“ řekl Ngovi.
V kapli zavládlo ticho. Kdysi mohla v tento okamžik začít takzvaná aklamační volba, kterou vyvolal údajný zásah Ducha svatého. Někdo provolal spontánně určité jméno a všichni se přidali, čímž byl dotyčný zvolen papežem. Jan Pavel II. však tento způsob volby zrušil.
„Výborně, začněme.“
Kardinál jáhen, obtloustlý snědý mužík z Brazílie, se přikolébal vpřed a ze stříbrného poháru vybral tři jména. Vybraní dostali úlohu skrutátorů, kteří byli pověřeni sčítáním volebních lístků a hlasů. Pokud nebyl papež zvolen, lístky spálili v kamnech. Další tři jména vytažená z kalicha patřila revizorům, kteří měli dohlížet nad prací skrutátorů. Další tři, tzv. infirmari, měli zajistit volební lístky od kardinálů, kteří by během konkláve onemocněli. Z těchto devíti mohl Valendra za své považovat pouze čtyři. Zvlášť zneklidňující bylo obsazení místa jednoho skrutátora kardinálem-archivářem. Ten starý syčák nakonec přece jen mohl dostat příležitost k pomstě.
Před každým kardinálem ležela vedle archu papíru a tužky pěticentimetrová kartička, na jejímž horním okraji bylo černým písmem vytištěno: ELIGO IN SUMMUM PONTIFICEM – Volím za nejvyššího papeže. Místo pod nápisem bylo prázdné a bylo určeno pro zvolené jméno. Valendra cítil k tajné volbě zvláštní sympatie, neboť byla zavedena jeho oblíbencem Pavlem VI.
Na oltáři pod mučivými výjevy Michelangelova posledního soudu zatím Ngovi vysypal z poháru zbývající jména, která měla být spálena s výsledky první tajné volby. Afričan pak oslovil v latině všechny kardinály a zopakoval pravidla hlasovací procedury. Když skončil, zaujal místo mezi kardinály. Jeho působení ve funkci camerlenga se chýlilo ke konci a v následujících hodinách bude jeho úkolů postupně ubývat. Celou volbu teď budou řídit skrutátoři, dokud nebude vyhlášena další.
Jeden ze skrutátorů, starší kardinál z Argentiny, řekl: „Napište laskavě na lístek jméno. Více jak jedno jméno učiní celé skrutinium neplatným. Jakmile dopíšete, lístek složte a přistupte k oltáři.“
Valendra se rozhlédl na obě strany. Kardinálové byli v kapli natěsnáni jeden vedle druhého. Chtěl zvítězit co nejrychleji a ušetřit si ta muka nepohodlí, uvědomoval si však, že jen zřídka býval papež zvolen hned při prvním skrutiniu. V prvním hlasování voliči obvykle hlasovali pro někoho zvláštního – pro oblíbeného kardinála, blízkého přítele, osobu ze své části světa či dokonce sami pro sebe, což ovšem nikdo nikdy nepřiznal. Byl to způsob, jak si vzájemně zakrýt své záměry a jak si přisadit na následnou podporu, neboť nic nečinilo favority velkorysejšími než nepředvídatelná budoucnost.
Valendra vepsal na lístek vlastní jméno a snažil se zahladit všechny stopy, které by mohly vést k identifikaci jeho písma, pak lístek dvakrát složil a čekal, až na něj přijde řada.
Hlasovací lístky se odevzdávaly podle hodnostního zařazení. Přednost měli kardinálové-biskupové, po nich kardinálové-kněží a nakonec kardinálové-jáhni, přičemž každý byl ve své skupině řazen podle data, kdy mu byl úřad přidělen. Sledoval, jak první ze starších kardinálů-biskupů, stříbrovlasý Ital z Benátek, vystoupal po čtyřech mramorových schodech k oltáři a svůj složený hlasovací lístek držel ve výši, aby na něj všichni viděli.
Když přišla na Valendru řada, vydal se k oltáři. Věděl, že jej ostatní sledují, a tak krátce poklekl k modlitbě, Bohu však neřekl nic. Jen vyčkal příslušnou chvíli, než se zvedl. Pak nahlas odříkal to, co před ním opakoval každý z kardinálů.
„Povolávám za svědka Krista, Pána našeho, který mi bude soudcem, aby svědčil, že svůj hlas dávám tomu, jehož před Bohem považuji za toho, jenž má býti zvolen.“

Položil svůj lístek na paténu, pak ten blyštivý tác na hostie pozvedl a nechal z něj lístek sklouznout do poháru. Tento neobvyklý způsob měl zajistit, aby každý kardinál odevzdal pouze jeden hlas. Položil paténu zlehka zpět na místo, sepjal zbožně ruce a vrátil se na své místo.
První tajná volba trvala téměř hodinu. Když skončil v poháru poslední lístek, byl přenesen k druhému stolu. U něj byl obsah promíchán a každý lístek všemi třemi skrutátory přepočítán. Všechno pečlivě sledovali tři revizoři, kteří od stolu neuhnuli očima. Každý hlasovací lístek byl nato rozbalen a jméno v něm napsané nahlas oznámeno. Každý kardinál si vedl své vlastní poznámky. Celkový počet hlasů musel činit sto třináct, jinak by byla volba prohlášena za neplatnou.
Když bylo přečteno poslední jméno, Valendra si zkontroloval výsledky. Dostal dvaatřicet hlasů, což nebylo pro první skrutinium vůbec špatné. Ngovimu se však podařilo nashromáždit čtyřiadvacet hlasů, zbylých sedmapadesát se rozdělilo mezi dva tucty dalších kandidátů.
Nenápadně se rozhlédl po shromáždění.
Všichni teď zjevně přemýšleli o tom, co je zač.
Bude to závod pouze dvou koní.

42
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 18:30
MICHENER OBJEVIL DVA VOLNÉ POKOJE V JEDNOM Z NOVĚJŠÍCH hotelů. Déšť se spustil právě v okamžiku, kdy vyšli z domu Jasny, a tak tak se stačili schovat, než se obloha změnila v pyrotechnickou show. Nastalo deštivé období, informovala je recepční. Lijavce přicházely rychle, hnané teplým vzduchem z Jadranu, který se mísil s mrazivými severskými větry.
Na večeři zašli do nedaleké kavárničky, která byla plná poutníků. Rozhovory, povětšině v němčině a francouzštině, se točily kolem svatyně a zjevení. Kdosi se zmínil, že u Svatého Jakuba se sešli dva vizionáři. Měla se prý objevit i Jasna, ale neukázala se, načež jeden z přísedících poznamenal, že nebývá příliš neobvyklé, když při svých denních zjeveních občas zůstane v soukromí.
„Zítra ty dva vizionáře vyhledáme," řekla mezi jídlem Katerina. „Doufám, že s nimi vyjdeme snáz."
„Byla docela nerudná."
„Buď je to dokonalá podvodnice, nebo má opravdu mimořádný dar."
„Proč tě ta její poznámka o Bambergu tak vzala? Není přece žádným tajemstvím, že papež měl pro své rodné město slabost. Nevěřím, že nevěděla, co to slovo znamená."
Svěřil jí, co Kliment napsal o Bambergu ve své poslední zprávě. Naložte s mým tělem, jak uznáte za vhodné. Okázalost a obřadnost nejsou známkou zbožnosti. Osobně bych dal přednost tiché pietě v bamberské katedrále, s níž mne pojí ty nejkrásnější vzpomínky. Jen lituji, že to místo už nikdy svýma očima nespatřím. Snad tam stále ještě zůstává můj odkaz. Nechal si pro sebe, že šlo o poslední slova člověka, který si vzal život. To mu však připomnělo jiná slova, která Jasna vyslovila. Modlila jsem se za papežovu duši, neboť zoufale potřebuje naše modlitby. Myšlenka, že by věděla o okolnostech Klimentovy smrti, mu připadala šílená.
„Opravdu věříš, že jsme dnes byli u skutečného zjevení?" zeptala se Katerina. „Vždyť ta ženská byla úplně mimo."
„Myslím, že prožívá své vlastní vize."
„Chceš tím říct, že se dnes žádná Madona neukázala?"
„O nic víc než ve Fatimě, Lurdech nebo La Salettě."
„To mě přivádí k sestře Lucii," řekla Katerina. „Když jsme hovořili s Otcem Tiborem v Bukurešti, nechala jsem si to raději pro sebe, ale před lety jsem na to téma psala jeden článek. Vzpomínám si, že Lucia byla utrápené děvče. Její otec byl alkoholik, vychovaly ji starší sestry. V domě žilo sedm dětí a ona byla nejmladší. Krátce před těmi zjeveními otec přišel o nějaká pole, pár sester se vdalo a ostatní odešli za prací z domu. Zůstala jen s bratrem, matkou a opilým otcem."
„Něco z toho se objevilo v církevní zprávě," řekl. „Biskup, který tehdy vedl vyšetřování, však většinu skutečností vypustil, protože je pokládal pro tehdejší dobu za běžné. Víc mě ale zarazily podobnosti mezi Fatimou a Lurdami. Fatimský farář dokonce dosvědčil, že některé výroky Panny Marie byly v podstatě totožné s těmi, které zazněly v Lurdech. Lurdská zjevení ve Fatimě znali a dobře o nich věděla i Lucia."
Upil ze sklenice piva. „Přečetl jsem všechno, co se za čtyři sta let o mariánských zjeveních sepsalo. Je tu spousta podivných podobností. Vždycky jsou to děti, pasáčci, především dívky s minimálním vzděláním. Zjevení v lese. Krásná paní, tajemství z nebes. Příliš mnoho shodných rysů."
„A vedle toho byly všechny zaznamenány až mnoho let po vlastních zjeveních," řekla Katerina. „Pak je snadné něco k nim přidat, v zájmu větší autentičnosti. Není zvláštní, že ani jeden vizionář nehovořil o

obsahu svých zjevení bezprostředně poté? Vždycky uběhla celá desetiletí, než se začaly jednotlivé střípky trousit na svět.“
Musel souhlasit. Sestra Lucia zveřejnila podrobnou zprávu o zjeveních ve Fatimě až v roce 1925 a pak znovu v roce 1944. Mnozí dosvědčili, že svá sdělení vyšperkovala pozdějšími fakty, například pontifikátem Pia XI., druhou světovou válkou či vzestupem Ruska, k nimž došlo dlouho po roce 1917. Sotvakdo mohl její tvrzení zpochybňovat, když Francisco a Jacinta byli už dávno mrtvi.
V jeho právnicky cvičeném mozku zadrhával ještě jeden fakt.
V červenci 1917 hovořila Panna Marie v části druhého zjevení o zasvěcení Ruska jejímu neposkvrněnému srdci, Rusko však v té době bylo zbožnou křesťanskou zemí. Komunisté se dostali k moci až o několik měsíců později. Jaký by mělo v té chvíli zasvěcení smysl?
„Vizionáři z La Saletty byli taky pěkní podivíni,“ pokračovala Katerina. „O Maximovi je známo, že jeho matka zemřela, ještě když byl nemluvně, a jeho nevlastní matka s ním zacházela dost tvrdě. Když byl po zjevení prvně dotazován, jako by jeho slova popisovala žehrající matku, kterou bije její vlastní syn, ne vznešenou Bohorodičku.“
Přikývl. „Sepsané verze tajemství z La Saletty jsou uloženy ve vatikánských archivech. Maxim se zmiňoval o mstivé Panně, která hovořila o hladomoru a hříšníky přirovnávala ke psům.“
„Něco takového může napsat neurotické dítě, které zneužívá člen vlastní rodiny. Prý jej nevlastní matka za trest často trápila hladem.“
„Nakonec zemřel ještě mladý, se zlomenou a zatrpklou duší,“ řekl. „Jedna z původních vizionářek tady v Bosně na tom byla podobně. Krátce před zjevením přišla o matku. I ostatní měli rodinné problémy.“
„Všechno jsou to halucinace, Coline. Problémové děti, z nichž vyrostou nevyrovnaní dospělí, kteří věří vlastním přeludům. Církev nechce, aby se někdo dozvěděl o jejich životních osudech. Vážně pochybné.“
Do střechy kavárny bušil déšť.
„Proč tě sem Kliment poslal?“
„Taky bych to rád věděl. Byl posedlý třetím tajemstvím a toto místo s ním má něco společného.“
Rozhodl se, že jí řekne o Klimentově vizi, vypustil však část, v níž Boží matka žádá na papeži, aby si vzal život. Ztlumil hlas, jak nejvíc to šlo.
„Tak ty jsi tu proto, že Madona řekla Klimentovi, aby tě poslal?“ zeptala se.
Zvedl na servírku dva prsty.
„To zní, skoro jako by se papež pomátl na rozumu.“
„Přesně proto se nesmí svět nikdy dozvědět, co se stalo.“
„Možná by měl.“
Ta poznámka jej zarazila. „Všechno, o čem spolu mluvíme, je přísně důvěrné.“
„To přece vím, jen říkám, že by se o tom možná svět měl dozvědět.“
Uvědomil si, že za okolností, za nichž Kliment zemřel, je to zcela nemyslitelné. Zahleděl se oknem na ulici, která se topila v přívalu deště. Chtěl vědět ještě něco. „A co my dva, Kate?“
„Už vím, kam půjdu.“
„A co budeš v Rumunsku dělat?“
„Nějak pomůžu těm dětem. Zkusím je nějak dostat do médií. Přitáhnout k té jejich zoufalé bídě pozornost okolního světa.“
„Nebojíš se? Je tam drsný život.“
„Jsem tam doma. Neříkáš mi nic nového.“
„A pak, bývalý kněz toho moc nevydělá.“
„Život tam není zas tak drahý.“
Naklonil se k ní a chtěl ji vzít za ruku. Nebylo by to však příliš prozíravé, alespoň tady.
Nejspíš vycítila jeho přání a usmála se. „Nech si to třeba na hotel.“

43
VATIKÁN 19:00
„ŽÁDÁM O TŘETÍ TAJNOU VOLBU,“ OZNÁMIL KARDINÁL Z HOLANDska. Byl to utrechtský arcibiskup a patřil k nejzarytějším Valendrovým stoupencům. Včera se s ním Valendra nenápadně dohodl, že pokud budou první dvě tajné volby neúspěšné, bude ihned žádat o třetí.
Necítil se dobře. Ngoviho čtyřiadvacet hlasů v prvním skrutiniu bylo nečekaným překvapením. Počítal, že jich nasbírá maximálně dvanáct. Jeho dvaatřicet hlasů bylo skvělých, ke zvolení jich však potřeboval víc jak dvakrát tolik.
Druhé skrutinium jej však pohoršilo na nejvyšší míru a musel zmobilizovat veškerou svou diplomatickou

opatrnost, aby udržel svůj vztek pod kontrolou. Ngoviho podpora totiž vzrostla na třicet hlasů, zatímco jeho se posunula na slabých jedenačtyřicet. Zbývajících dvaačtyřicet hlasů si rozdělili tři další kandidáti. Zavedená praxe z konkláve hlásala, že favorit musí získávat významnou podporu s každým dalším skrutiniem. Pokud se to někomu nezdaří, je to považováno na slabost a kardinálové byli proslulí tím, že se zříkali slabých kandidátů. Po druhé tajné volbě se mnohokrát objevili černí koně, kteří nakonec získali papežský trůn. Takto byli zvoleni oba Janové Pavlové a taktéž Kliment XV. Valendra netoužil po repríze. Představoval si, co se asi venku honí hlavou všem těm odborným komentátorům při pohledu na dva sloupce černého kouře.
Provokatéři jako Tomas Kealy budou podsouvat veřejnosti, že kardinálové jsou evidentně nejednotní a žádný z kandidátů není jednoznačným favoritem. Nepochybně se bude dál s chutí strefovat do Valendrova jména, jak se mu zdatně dařilo v posledních dvou týdnech. Dělal to mazaně – nikdy se neuchyloval k žádným osobním komentářům, ani slovem se nezmínil o své blížící se exkomunikaci. Hlavním argumentem toho zavilého kacíře byla konfrontace „Ital versus svět“, která zjevně nacházela širokou podporu. Měl zatlačit na tribunál už dávno, aby Kealyho zbavil hodnosti. Ted by alespoň působil jako bývalý kněz pochybné pověsti. Místo toho vystupoval jako David, který vyzval na souboj Goliáše – a tomu nikdo nefandí.
Sledoval kardinála-archiváře, který právě rozdával další lístky. Blížil se mlčky řadou stolků a když předával Valendrovi prázdnou kartičku, vrhl po něm úsečný, vzdorovitý pohled. Další problém, se kterým se měl vypořádat už dávno.
Znovu v naprostém tichu začaly drhnout tužky o papír a celý rituál odevzdávání lístků do stříbrného poháru se opakoval potřetí. Skrutátoři lístky zamíchali a začali počítat. Svoje jméno zaslechl devětapadesátkrát. Ngoviho zazněli třiačtyřicetkrát. Dalších jedenáct hlasů bylo roztroušeno mezi ostatní kandidáty. Ty budou rozhodovat.
Aby dosáhl zvolení, potřeboval ještě sedmnáct hlasů. Pokud by se mu podařilo získat všech jedenáct váhavců, stále jich bude potřebovat šest z řad Ngoviho stoupenců, přičemž Afričan získával podporu až zarážejícím tempem. Každý z těch jedenácti doposud nerozhodnutých, kterého se mu nepodaří přesvědčit, se přiřadí ke Ngoviho táboru a šance na vítězství v tajné volbě budou ztracené. Po třetí volbě se kardinálové obvykle zakopali na svých pozicích a zvolení nového papeže se začalo protahovat.
Už toho měl dost. Postavil se a ohlásil: „Domnívám se, Eminence, že toho máme pro dnešek za sebou hodně a navrhuji, abychom se odebrali k večeři, odpočinuli si a pokračovali ráno.“
Nebyla to prosba, neboť každý účastník měl právo přerušit hlasování. Jeho zrak přelétal po kapli jako bombardér a tu a tam spočinul na těch, které podezříval ze zrady.
Věřil, že toto mlčenlivé sdělení všichni pochopili.
Kouř, který za okamžik vyšel ze Sixtinské kaple, měl barvu jeho nálady.

44
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 23:30
MICHENER OTEVŘEL OČI Z HLUBOKÉHO SPÁNKU. KATERINA LEžela tiše vedle něj. Cítil, jak v něm koluje jakási stísněnost, která neměla souvislost s jejich důvěrným tělesným vztahem. Necítil žádné provinění z toho, že opět přestoupil své kněžské sliby, spíše jej bolelo, že to, o co usiloval celý život, ve skutečnosti znamenalo tak málo. Možná to bylo jednoduše proto, že žena ležící vedle něj znamenala pro jeho život víc. Dvacet let strávil službou církvi a Jakobu Volknerovi. Jeho drahý přítel byl však mrtev a v Sixtinské kapli se rodil nový den, který s ním již nepočítal. Zakrátko bude zvolen dvoustý šedesátý osmý následník svatého Petra. I když byl jen malý kousek od červené čapky, osud tomu chtěl zjevně jinak.
Ještě jeden zvláštní pocit se zmítal v jeho nitru – podivná směsice úzkosti a napětí. Ve snu před chvíli slyšel Jasnu. Nezapomeňte na Bamberg… Modlila jsem se za papežovu duši, neboť zoufale potřebuje naše modlitby. Chtěla mu tím něco sdělit? Nebo jej prostě přesvědčit k víře?
Zvedl se z postele.
Katerina se ani nehnula. Dopřála si u večeře pár piv a po alkoholu ji vždy zmohla ospalost. Venku stále ještě zuřila bouře, déšť se sypal do okenní tabule a místnost osvěcovaly blesky.
Přikradl se k oknu a vyhlédl ven. Po terakotových střechách přes ulici stékaly proudy vody, které z okapů chrlily přímo na chodníky. V tiché uličce stálo zaparkovaných po obou stranách několik aut.
Přímo uprostřed zmáčeného chodníku stála jakási postava.
Snažil se rozpoznat její tvář.
Jasna.
Obličej měla obrácený vzhůru, přímo do jeho okna. Ten pohled jej poplašil a pokusil se narychlo skrýt

svou nahotu, rychle si však uvědomil, že jej nemůže vidět. Závěsy byly částečně zatažené, okenní tabuli rozmazávala stékající voda, v pokoji byla tma a venku ještě větší. V kuželu pouličního světla o čtyři patra níž však zřetelně rozeznával, že se Jasna dívá do jeho okna.
Něco jej přinutilo, aby odhalil svou přítomnost. Rozhrnul závěsy.
Pravou rukou naznačila, aby šel dolů. Zopakovala to gesto znovu prostým máchnutím ruky. Měla na sobě totéž oblečení i stejné plátěné tenisky jako odpoledne, látka se jí lepila k hubené postavě. Dlouhé vlasy měla zmáčené deštěm, bouře však jako by si vůbec nevšímala.
Pokynula mu znovu.
Otočil hlavu a podíval se na Katerinu. Měl by ji vzbudit? Pak vyhlédl znovu z okna. Jasna zatřásla hlavou, jako by vyjadřovala nesouhlas, a znovu mu pokynula, aby sešel dolů.
Kruci, copak ví, na co právě myslí?
Usoudil, že nemá na výběr a tiše se oblékl.
+++++
Vyšel z hotelu. Jasna stála uprostřed ulice. Nad hlavou zapraštěl blesk a ze zčernalé oblohy se spustil zesílený příval. Nevzal si deštník. „Co tu děláte?“ zeptal se.
„Pokud chcete znát desáté tajemství, tak pojďte se mnou.“
„Kam?“
„Musíte se pořád ptát? Nedokážete se prostě spolehnout na svou víru?“
„Stojíme tu uprostřed lijáku.“
„Očišťuje tělo i duši.“
Ta žena mu naháněla strach. Nedokázal si vysvětlit proč. Možná pramenil z nutkání ji poslechnout.
„Mám kousek odsud auto,“ řekla.
Na konci ulice stál zaparkovaný oprýskaný Ford Fiesta. Nastoupili a vyjížděli společně ven z města. Zastavili se na úpatí jakéhosi kopce na parkovišti, na němž nestálo jediné vozidlo. Reflektory ozářily značku KŘÍŽOVÁ HORA.
„Proč právě sem?“ zeptal se.
„Já nevím.“
Chtěl se jí zeptat, kdo to ví, ale nechal to být. Co se dělo, bylo nepochybně v její režii a měla o tom svou vlastní představu.
Vystoupil z auta do deště a následoval ji k úzké pěšině. Půda byla rozbahněná a kameny kluzké.
„To půjdeme až nahoru?“
Otočila se a na zlomek vteřiny se na něj upřeně zadívala, aniž cokoli odpověděla.
Zkoušel si vzpomenout na informace, které o Křížové hoře povídala průvodkyně v autobuse. Strmý, pět set metrů vysoký kopec, posvátné místo patřící k legendě z Medžugorje, i když se na něm žádná zjevení neodehrála. Nebyl nijak nadšený z toho, že se má trmácet až na vrchol v bouři plné elektrických výbojů. Jasna se však neochvějně pohybovala vpřed a kupodivu jako by sám z její odvahy čerpal sílu.
Byla to víra?
Výstup ztěžovaly proudy vody, které ve valily všude kolem. Šaty měl promáčené až na kůži, boty ztěžklé blátem a cestu osvětlovaly jen občasné blesky. Otevřel ústa a nechal déšť, aby mu svlažil jazyk.
Nad hlavou zaduněl hrom. Jako by se epicentrum bouře usadilo přímo nad nimi.
Po dvaceti minutách namáhavého stoupání se před nimi objevil hřeben. Bolela jej stehna a v lýtkách cítil bušení srdce. Před ním se zvedly ztemnělé obrysy obrovského bílého kříže, vysokého možná dvanáct metrů. U jeho betonové základny ležely větrem rozházené kytice.
„Přicházejí sem z celého světa,“ řekla Jasna a ukázala na květiny. Vyšplhají se až nahoru, položí své dary a modlí se k Madoně. Přestože se tu nikdy nezjevila, stále sem přicházejí. Jejich víra je obdivuhodná.“
„Chcete říct, že má není.“
„Vy nemáte žádnou víru. Vaše duše je ve velkém nebezpečí.“
Její tón byl naprosto věcný, jako když žena říká svému muži, že má rozepnutý knoflík u saka. Oblohu rozetnuly zpolámané přímky prozářené modrobílým světlem. Někde kolem nevyhnutelně zaduněl hrom, jako by se je někdo se zpožděním pokusil napodobit na šlapací buben. Pokusil se jistotě vizionářky vzepřít: „V co může člověk vůbec věřit? O náboženství nevíte nic.“
„Náboženství je výtvor člověka. Můžete je upravovat, měnit nebo zcela zavrhnout. Já ale znám Boha a to je něco úplně jiného.“
„Jenže lidé se obracejí k Boží moci, aby ospravedlnila jejich náboženství.“
„To je k ničemu a lidé jako vy to musejí změnit.“
„Jak bych to podle vás měl dokázat?“

„Věřte, mějte důvěru v našeho milosrdného Pána a čiňte, co po vás žádá. Váš papež se snažil mnoho věcí změnit. Pokračujte v tom, co on začal.“
„Už nemám žádnou moc, nejsem v pozici, abych mohl něco prosadit.“
„Jste ve stejné pozici jako byl Kristus, který změnil všecko.“
„Proč jsme tady?“
„Dnes dojde k poslednímu zjevení naší Paní. Řekla mi, abych sem na toto místo v tento čas přišla a vzala vás s sebou. Zanechá tu viditelné znamení své přítomnosti. Slíbila to, když se zjevila poprvé a dnes dostojí svému slibu. Mějte víru v tomto okamžiku – ne později, kdy bude vše jasné.“
„Jsem kněz, Jasno. Nemusíte mě obracet na víru.“
„Pochybujete, neděláte však nic, abyste se pochyb zbavil. Právě vy, víc než kdo jiný, potřebujete obrátit. Nyní je čas milosti. Čas prohloubení víry a obrácení. To jsou slova, která mi dnes Panna Marie sdělila.“
„Co jste měla na mysli, když jste mluvila o Bambergu?“
„To sám musíte vědět nejlíp.“
„To není odpověď. Řekněte mi, co jste tím vy sama myslela.“
Déšť zesílil a čerstvý poryv větru jej bičoval kapkami přes tvář jako špendlíky. Musel zavřít oči. Když je opět otevřel, Jasna klečela na kolenou, ruce sepjaté v modlitbě a s tímtéž vzdáleným výrazem v obličeji jako odpoledne zírala do hlubin černé oblohy.
Poklekl vedle ní.
Vypadala nesmírně zranitelně, vůbec ne jako ta sebevědomá, vzdorovitá vizionářka, která se považuje za lepší než všichni ostatní. Pohlédl k obloze, nespatřil však nic než tmavé obrysy kříže. Jeho podoba na okamžik ožila v náhlém záblesku, ihned se však znovu zanořila do temnoty.
„Dokážu si vzpomenout. Vím, že dokážu…“ šeptala Jasna do noci.
Oblohou se opět převalil rachotící hrom.
Bylo na čase, aby šli, nedokázal ji ale přerušit. Pro něj to možná nebylo skutečné, pro ni však ano.
„Milá Paní, to opravdu nevím…“ ozýval se její hlas v trhaném větru.
Jasný blesk vyhledal zem a kříž explodoval v mohutné horké vlně, která je oba pohltila.
Jeho tělo se zvedlo ze země a bylo odmrštěno vzad.
Cítil, jak se mu končetinami přehnalo divné mravenčení. Hlavou narazil o něco tvrdého. Pocítil závrať a projela jím vlna svíravé nevolnosti. Zrak se mu točil v hlavě, snažil se udržet si bdělost, ale nedokázal to. Nakonec vše upadlo do naprostého ticha.

45
VATIKÁN
STŘEDA, 29. LISTOPADU
12:30
VALENDRA SI ZAPNUL SUTANU A VYŠEL ZE SVÉHO POKOJE V DOMĚ svaté Marty. Jako státní sekretář měl k dispozici větší soukromé prostory, které původně užíval prelát pečující o dormitář seminaristu. Podobnou výsadu měl pouze camerlengo a hlava kardinálského sboru. Ubytování sice nebylo takové, na jaké byl zvyklý, činilo však značný pokrok oproti dobám, kdy konkláve znamenalo spánek na pryčně a močení do kbelíku.
Cesta z dormitoře do Sixtinské kaple vedla přes několik bedlivě hlídaných chodeb. To byla významná změna oproti minulému konkláve, kdy byli z dormitoře do kaple a zpět dopravováni autobusy za přítomnosti eskorty. Mnohým byla tehdy přísná ochranka na obtíž a tak byl zbudován hermetický koridor vedoucí vatikánskými chodbami, který byl přístupný pouze účastníkům konkláve.
Během večeře nenápadně naznačil, že by se rád později sešel se třemi kardinály, kteří jej teď čekali na opačném konci Sixtinské kaple za mramorovou zástěnou. Za ní, za zapečetěným vchodem, stáli v chrámové předsíni švýcarští gardisté připraveni otevřít těžké bronzové dveře, jakmile se z komína začne zvedat k nebi bílý kouř. Nikdo neočekával, že se tak stane dnes po půlnoci, proto nabízela kaple bezpečné místo pro přísně důvěrný rozhovor.
Blížil se ke třem postavám a nedal jim příležitost zahájit řeč. „Mám pouze několik věcí,“ oznámil jim ztišeným hlasem. „Vím velmi dobře, co jste vy tři prohlásili v minulých dnech. Ubezpečovali jste mě o podpoře, přitom v soukromí jste mě zradili. Důvod znáte jen vy sami. Já teď pouze chci, aby byla čtvrtá tajná volba tou poslední. Pokud se tak nestane, buďte si jisti, že ani jeden z vás nebude příští rok touto dobou sedět v tomto kolegiu.“
Jeden z kardinálů se rozhodl ujmout slova, Valendra jej však zdvižením paže zastavil.
„Nechci od vás slyšet, že jste hlasovali pro mě. Všichni jste podpořili Ngoviho. To se však zítra táno

změní. Ale ještě než se začne, chci mít na své straně ty, kteří se ještě nerozhodli, koho z nás dvou budou volit. Očekávám, že ze čtvrtého kola vyjdu vítězně a na vás je, aby se tak stalo.“
„To je ale nereálné,“ namítl jeden z kardinálů.
„Nereálné bylo, jak jste unikl španělské justici za zpronevěru církevních fondů. Jsou si jisti, že viníkem jste vy, pouze jim chybí příslušné důkazy. Tyto důkazy mám já k dispozici, poskytla mi je ochotně jistá mladá seňorita, se kterou se dosti důvěrně znáte. Nebuďte tak domýšliví, protože podobné nelichotivé záznamy mám i o ostatních. Víte přesně, co po vás chci. Začněte agitovat, vzývejte Ducha svatého. Je mi jedno, jak to zařídíte. Úspěch vám zajistí, že zůstanete v Římě.“
„A co když nechceme zůstávat v Římě?“ oponoval jeden z kardinálské trojice.
„Dáte tedy raději přednost vězení?“
Vatikánští pozorovatelé si libovali ve spekulacích o tom, co se odehrává uvnitř konkláve. Archivy byly plné deníků zbožných mužů, kteří v té době zápasili se svým svědomím. Sám během poslední konkláve pozoroval, jak kardinálové namítali, že jeho mladý věk je nevýhodou, neboť církvi nesvědčí dlouhodobá přítomnost jednoho papeže. Pět až deset let stačí, s delším pontifikátem vznikají jen problémy. Tento závěr byl zcela pravdivý, neboť samovláda a neomylnost vytvářejí výbušnou směs. Stejně tak se ale mohou stát podmínkou pro důkladnější změny. Trůn svatého Petra byl tribunou nejvyšší a silného papeže nebylo možné ignorovat. Přesně takovým papežem se mínil stát a nehodlal si nechat své plány překazit třemi neschopnými, bezvýznamnými idioty.
„Pouze chci, abych své jméno zítra ráno slyšel nejméně šestasedmdesátkrát. Budu-li muset znovu čekat, počítejte s důsledky. Dnes jste mou trpělivost hodně pokoušeli a nedoporučuji vám to znovu opakovat. Pokud se zítra odpoledne neobjeví na balkóně baziliky moje usměvavá tvář, vaše pověst se zhroutí ještě dřív, než si dojdete do cely sbalit věci.“
Obrátil se a bez dalšího slova odešel, aniž by jim dal šanci říci jediné slovo.

46
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA
MICHENER SLEDOVAL, JAK SE SVĚT TOČÍ V ROZMAZANÉM OPARU. Hlava mu třeštila a žaludek měl naruby. Pokusil se vstát, ale nešlo to. Do krku se mu navalila žluč, zrak se ztrácel a znova nabýval. Do promáčených šatů se mu teď vpíjel jen lehký déšť. Hřmění nad hlavou ohlašovalo, že bouře ještě neskončila. Přiblížil si hodinky k očím, nedokázal však přečíst podsvícené číslice. Začal si třít dlaní čelo a v týle nahmatal bolestivou podlitinu.
Zauvažoval, co se stalo s Jasnou a právě ve chvíli, kdy chtěl zavolat její jméno, objevilo se na obloze jasné světlo. Nejdříve si myslel, že je to další blesk, zář však byla menší a klidnější. Jako by se blížila helikoptéra, neozýval se však žádný zvuk, zatímco se modrobílá světelná skvrna přibližovala.
Před ním, několik metrů nad zemí, se vznášel jakýsi obraz. Hlava ani žaludek mu stále nedovolily vstát, položil se tedy zpátky na kamenitou zem a zíral vzhůru.
Světlo se zjasnilo.
Vystupovalo z něj příjemné, konejšivé teplo. Zvedl dlaň, aby si zakryl oči, a škvírami mezi prsty spatřil postavu.
Žena.
Na sobě měla šedý háv se světlemodrým lemem. Tvář měla zahalenou bělostným závojem a obličej jí zvýrazňovaly dlouhé, kaštanové kadeře. Měla výrazné oči a její kontury střídavě zářily bílým, modravým a světle žlutým odstínem.
Tu tvář i šat rozpoznal. Viděl ji odpoledne v tom domě. Naše Paní z Fatimy.
Ostrost světla poněkud ustoupila a třebaže stále nedokázal zaostřit zrak na víc než zlomek vteřiny, viděl ženu zcela zřetelně.
Vstaň, Otče Michenere,“ řekla vlídným hlasem.
„Zkoušel jsem to… Nejde to…“ zakoktal.
„Vstaň.“
Zvedl se ztěžka na nohy. Hlava se mu přestala točit a žaludek se zklidnil. Zadíval se do světla. „Kdo jsi?“
„Ty mne nepoznáváš?“
„Panna Marie?“
„Říkáš ta slova, jako by byla lež.“
„Odpusť.“
„Tvůj vzdor je velmi silný. Nyní chápu, proč jsi byl vyvolen.“
„Vyvolen? K čemu?“

„Kdysi jsem řekla svým dětem, že zanechám znamení pro všechny, kdo nevěří.“
„Jasna tedy už zná desáté tajemství?“ Rozzlobil se na sebe za tu nesmyslnou otázku. Bylo už tak dost zlé, že jej stihla halucinace, teď si ještě vyprávěl z vlastními představami.
„Je to požehnaná žena. Učinila vše, co od ní nebesa žádala. Jiní, kteří se honosili zbožností, to tvrdit nemohou.“
„Kliment XV?“
„Ano, Coline, patřím k nim.“
Hlas se prohloubil a obraz se proměnil do podoby Jakoba Volknera. Stál tam v celé své papežské slávě – v bělostném humerálu, s pásem, mitrou a štólou – přesně tak, jak vypadal v den svého pohřbu, s pastýřskou holí v pravé ruce. Ten pohled jej vyděsil. Co se to tu děje?
„Jakobe?“
„Přestaň přehlížet nebesa. Učiň, jak je žádáno. Pamatuj, že je dáno věrnému služebníkovi, aby tlumočil něco důležitého.“
To byla slova, která toho dne pronesla Jasna. Je přece běžné, že v halucinaci se člověku objevují věci, které už dávno ví. „Jaký je můj osud, Jakobe?“
Postava se změnila do podoby Otce Tibora. Kněz vypadal úplně stejně, jako když se s ním setkal v sirotčinci. „Stát se znamením pro svět. Pochodní vyzývající k pokání. Poslem, který ohlásí, že Bůh je skutečně živý.“
Než se dokázal vzmoci ke slovu, vrátil se obraz Panny Marie.
„Učiň, co ti přikazuje tvé srdce. Není na tom nic špatného. Nezapomínej však na svou víru, neboť na konci to bude to jediné, co zůstane.“
Zjevení začalo stoupat k obloze, změnilo se v zářivou světelnou kouli a zmizelo do noci. Čím více se vzdalovalo, tím silněji se vracela bolest hlavy. A když světlo z docela, svět kolem se znovu roztočil a jeho útroby se převrátily.

47
VATIKÁN, 07:00
PŘI SNÍDANI V JÍDELNĚ U SVATÉ MARTY VLÁDLA PONURÁ NÁLAda. Sešla se tu asi polovina kardinálů, kteří se v naprostém tichu skláněli nad talířem s vejcem, šunkou, trochou zeleniny a plátkem chleba. Mnozí dali přednost jen šálku kávy nebo ovocné šťávě, Valendra si však u obslužného pultu naložil vrchovatý talíř. Chtěl tak shromážděným naznačit, že jej včerejší události nechávají klidným a nemohou narušit jeho pověstný apetit.
Přisedl si ke skupince kardinálů, sedících při stolu u okna. Patřili k různým národnostem, poznal tu muže z Austrálie, Venezuely, Slovenska, Libanonu a Mexika. Dva patřili k jeho skalním příznivcům, ostatní, jak se zdálo, náleželi k oněm jedenácti, kteří si ještě museli zvolit správnou stranu, k níž se přikloní. Zahlédl Ngoviho, který právě vcházel do místnosti a byl zabrán do živé konverzace se dvěma dalšími kardinály. Možná i on se snažil nenechat na sobě znát sebemenší neklid.
„Alberto,“ řekl jeden z kardinálů u stolu.
Upřel zrak na Australana.
„Buďte dnes při víře. Modlil jsem se celou noc a cítím, že se dnes ráno něco stane.“
Podržel si stoickou tvář. „Boží vůle nás nese vpřed. Věřím, že dnes bude při nás stát Duch svatý.“
„Jste zcela logickým kandidátem,“ pronesl libanonský kardinál hlasem, který byl hlasitější, než bylo nutné.
„To je nepochybné,“ přidal se další u stolu.
Zvedl oči od svého talíře a poznal Španěla ze včerejší noci. Zavalitý drobný chlapík přitom vstal ze židle.
„Naše církev zchřadla,“ řekl Španěl. „Je čas, aby se něco stalo. Vzpomínám na časy, kdy si papež dokázal sjednat respekt. Kdy se vlády až v Moskvě zajímaly, co se děje v Římě. Dnes už nejsme nic. Naši kněží nesmějí působit v politice. Našim biskupům je znemožňováno, aby se vyjadřovali k aktuálním problémům. Umírnění papežové nás ničí.“
Povstal další kardinál, vousatý muž z Kamerunu. Valendra jej sotva znal a předpokládal, že patří ke Ngovimu. „Nepovažuji Klimenta XV. za umírněného. Měl jej rád celý svět a v krátké době toho mnoho vykonal.“
Španěl teatrálně pozvedl ruce. „Nemíním to nijak neuctivě. Není v tom nic osobního. Je to věc toho, co je pro církev nejlepší. Máme díkybohu ve svém středu někoho, kdo si už získal ve světě respekt. Kardinál Valendra se může stát příkladným papežem. Proč se spokojit s někým menším?“
Valendra přesunul zrak na Ngoviho. Pokud se jej poznámka dotkla, pak to na něm nebylo ani v nejmenším vidět.

Toto byl jeden z těch okamžiků, které budou později oslavovat církevní komentátoři. Jak sestoupil Duch svatý a pohnul konkláve novým směrem. I když apoštolská konstituce zakazovala jakoukoli kampaň před započetím voleb, přesto žádný takový zákaz v uzamčené Sixtinské kapli již neplatil. Otevřená diskuse naopak byla skutečným smyslem uzavřeného shromáždění. Španělova taktika na něj učinila dobrý dojem. Nemyslel si, že by byl ten hlupák schopen nějakého efektního vystoupení.
„Nepokládám kardinála Ngoviho za méně vhodnou volbu," oponoval kamerunský kardinál. „Je to Boží muž. Syn své církve. Nelze mu nic vytknout. Bude bezesporu mimořádným papežem."
„Myslíte, že kardinál Valendra nikoli?" ozval se jeden z francouzských kardinálů a důrazně se postavil. Valendra žasnul nad tím, jak se knížata církve, oděni ve svých rouchách, otevřeně pouštěli do polemik. Jindy by se každé konfrontaci okamžitě vyhnuli.
„Valendra je mladý. Církev takové potřebuje. Obřadnost a výřečnost netvoří opravdového vůdce. Věřící potřebují ke svému vedení silný charakter, a on dokázal, že jím je vybaven. Sloužil již mnohým papežům – "
„Na to právě narážím," skočil do řeči kamerunský kardinál. „Nikdy nepůsobil ve skutečné diecézi. Kolik vyslechl zpovědí? Kolik odsloužil pohřbů? Kolika farníkům udělil duchovní rady? Stolec svatého Petra si žádá pastorační zkušenost."
Smělost toho Kamerunce byla pozoruhodná. Netušil, že do šarlatu se oblékají i takoví odvážlivci. V nejméně příznivou chvíli ten muž otevřel citlivé téma duchovní kvalifikace. Zapamatoval si jeho obličej, neboť v následujících letech bude třeba na něj dohlédnout.
„To je přece zcela nerelevantní," ozval se Francouz. „Papež není pastor. Tento přídomek si s jeho úřadem zvykli spojovat teoretikové, přitom je zcela bezvýznamný. Papež je především správce. Musí udržovat v chodu tuto církev, a aby toho byl schopen, musí rozumět kurii, vědět, jak funguje. Toto Valendra umí lépe než kdokoli z nás. Papežských pastorů jsme už měli dost. Teď potřebujeme vůdce."
„Možná že ví, jak tady fungujeme, až příliš dobře," promluvil kardinál-archivář.
Valendra sebou málem trhnul. Teď tu měl nejstaršího člena z voličského sboru. Jeho názor může mít u jedenácti váhavců váhu.
„Můžete nám to blíže ozřejmit?" žádal Francouz.
Archivář zůstal sedět. „Kurie již toho ovládá až příliš. Všichni si stěžujeme na byrokracii, ale vůbec nic s tím neděláme. Jednoduše pro své vlastní pohodlí. Vystavěli jsme si umělou zeď mezi sebe a všechno, čeho se obáváme. Jak je snadné svalovat kdejakou vinu na anonymní kurii. Proč by měl papež, odkojený touto institucí, činit něco, co by ohrozilo její existenci? Jistě, přijdou změny, každý papež tu a tam něco poopraví, nikdo z nich ale nebourá a znovu nestaví." Zrak starého muže se upnul na Valendru. „A neučiní tak nikdo, kdo je produktem kurie. Ptejme se: Bude Valendra natolik smělý?" Na chvíli se odmlčel. „Já si to nemyslím."
Valendra upil ze šálku kávy. Pak jej postavil na stůl a tiše pronesl směrem k archivářovi: „Váš hlas je, Eminence, zřejmě jasný."
„Budu rád, jestli můj poslední hlas rozhodne."
Naklonil hlavu na stranu v nenuceném gestu. „To je vaše svaté právo, Eminence, do nějž nehodlám nijak zasahovat."
Ngovi přešel do středu místnosti. „Možná již bylo dosti diskusí. V klidu dojezme a přesuňme se do kaple. Tam můžeme pokračovat."
Nikdo nic nenamítl.
Valendra byl celým tím představením nadšen. Trocha školního cvičení v argumentaci nikdy neškodí.

48
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 09:00
KATERINA SI ZAČÍNALA DĚLAT STAROSTI. UŽ UBĚHLA HODINA, CO se probudila a zjistila, že je Michener pryč. Bouřka již pominula a rýsoval se teplý, i když trochu podmračený den. Nejdříve si myslela, že sešel dolů na šálek kávy, před pár minutami se však odtamtud vrátila a v restauraci jej nenašla. Ptala se na recepci, ale byla tam nová paní a nevěděla nic. Možná se zatoulal ke svatému Jakubovi. Oblékla se a vydala se ke kostelu. Nikde jej však nenašla. Nebývalo u Colina obvyklé, aby odešel a nedal vědět kam; jeho cestovní taška, peněženka i doklady však zůstaly v hotelovém pokoji.
Stála na rušném prostranství před chrámem a rozvažovala, zda má o pomoc požádat hlídkující vojáky. Právě přijížděly autobusy a vykládaly čerstvé houfy poutníků. Ulice se začaly plnit dopravním ruchem a obchodníci otevírali krámy.
Prožili spolu příjemný večer, povídání v restauraci jí dalo mnoho podnětů, zakončení dne jich přineslo

nejvíc. Byla rozhodnutá, že s Albertem Valendrou se nebude bavit. Přijela do Bosny jenom kvůli Michenerovi. Ať si o ní Valendra i ten jeho nohsled myslí, co chtějí. Byla ráda, že tu může být. Novinářská kariéra ji pomalu přestávala zajímat. Odjede domů a začne pracovat s dětmi, které ji v životě minuly. Rodiče na ni možná konečně budou moci být hrdí. A konečně vykoná něco smysluplného.
Celé ty roky měla na Michenera vztek, postupně si však uvědomovala, že i ona měla svůj podíl viny. Její vady však byly zásadnější. Michener alespoň miloval svého Boha a svou církev, ona ale do této chvíle milovala pouze sebe. To se ale změní, o to se postará. Michener si při večeři postěžoval, že za celý život nezachránil jedinou duši. Možná se mýlil – třeba ona byla první.
Přešla ulici a vyptala se v informační kanceláři. Nikdo neviděl žádného člověka, který by odpovídal Michenerovu popisu. Pustila se dolů ulicí, nahlížela do krámků, kdyby se tam náhodou vyptával výřečných prodavačů na údaje o ostatních vizionářích. Z náhlého popudu se vydala směrem, kterým šli včera, toutéž malebnou promenádou bíle štukovaných fasád s červenými střechami vedoucí k domu Jasny.
Našla jej po paměti a zabušila na dveře.
Nikdo neotevřel.
Vrátila se do ulice. Okenice byly zavřené. Vyčkávala ještě nějakou chvíli, jestli se uvnitř něco nepohne, nedělo se však nic. Všimla si, že vedle domu nestojí její zaparkované auto.
Otočila se a vykročila zpět k hotelu.
Z domu naproti přes ulici vyběhla stařenka a něco vykřikovala chorvatsky. Její nářek byl znepokojivý.
„Co se stalo?“ pokusila se Katerina zeptat v jejím rodném jazyce.
Žena se zastavila, v očích měla zděšení. Jasna. Tam na kopci. Kříž. Blesky.
„Žije?“
Neví. Nesou dolů.
Žena byla rozrušená téměř k hysterii. Po tvářích jí tekly slzy. Neustále se křižovala a v dlani svírala růženec, mezi vzlyky odříkávala Zdrávas Maria. Matko Ježíšova, zachraň ji, nenech ji umřít.
„Je to opravdu tak zlé?“
Příliš nerozuměla, ale zřejmě sotva dýchala, když ji našli.
Ihned ji napadlo: „Byla sama?“
Žena její otázku vůbec neslyšela a neustále odříkávala jakési nesrozumitelné modlitby. „Byla sama?“
Žena jakoby procitla ze snu. Ne. Muž. Velmi zlé.

49
VATIKÁN, 09:30
VALENDRA VYSTUPOVAL PO SCHODIŠTI SMĚREM K SIXTINSKÉ KAPli s přesvědčením, že má papežský úřad pevně v rukou. V cestě mu stál pouze kardinál z Keni, který se snažil držet neúspěšné politiky papeže, který si vzal život. Pokud by to bylo na něm, nechal by ještě tentýž den vyzvednout Klimentovo tělo ze sklepení baziliky a poslal by je zpátky do Německa. Nebyl by to nijak složitý kousek, protože Kliment ve své poslední vůli – jejíž text byl před týdnem zveřejněn – vyjádřil vroucí přání, aby byl pohřben v Bambergu. Gesto by mohlo být vykládáno jako uctivý hold církve k zesnulému patriarchovi a jistě by vyvolalo pozitivní reakci. Současně by tak vyčistil posvěcenou půdu od poskvrny slabé duše.
Dění od snídaně sledoval se skutečným zalíbením. Ambrosiho úsilí za posledních několik let začalo sklízet dividendy. Odposlouchávací zařízení byl Paolův nápad. Nejdříve se obával rizika, že se na to přijde, ale Ambrosi měl všechno pod dokonalou kontrolou. Bude potřeba jej za vše řádně odměnit. Litoval jen, že jej s sebou nemohl vzít na konkláve, ale někdo musel zařídit odstranění všech nebezpečných stop. Byla k tomu ta nejpříhodnější doba, neboť Vatikán právě upadl do hlubokého zimního spánku a uši i oči celého světa se upíraly k Sixtinské kapli.
Vystoupal až na konec úzkého mramorového schodiště, na jehož hraně stál Ngovi – zjevně tu na něj čekal.
„Je tu soudný den, Maurici,“ řekl a dostoupil na poslední schod.
„To je pouze jeden z pohledů na celou věc.“
Nejbližší kardinál stál dobrých patnáct metrů daleko, za ním už do schodů nikdo nešel. Většina již byla uvnitř. Chtěl vejít až na poslední chvíli. „Nebudou mi chybět vaše hádanky. Ani ty Klimentovy.“
„Mnohem důležitější jsou jejich odpovědi.“
„Přeji vám, ať se vám v Keni daří. Užijte si toho vedra.“
Pokračoval v cestě.
„Nezvítězíte,“ zavolal na něj Ngovi.
Obrátil se. Příčil se mu ten triumfální výraz na Afričanově tváři, nedokázal si však odepřít otázku: „Proč?“

Ngovi neodpověděl. Prostě jen prošel kolem a vešel do kaple.
+++++
Kardinálové již zaujali svá přidělená místa. Ngovi se postavil před oltář a před chaotickou barevnou vizí Michelangelova Posledního soudu vypadal téměř bezvýznamně.
„Než začne hlasování, rád bych vám něco oznámil."
Všech sto třináct kardinálů obrátilo hlavy směrem ke Ngovimu. Valendra se ztěžka nadechl. Nemohl dělat vůbec nic. Camerlengo byl stále ve funkci.
„Někteří z vás se domnívají, že bych měl nastoupit na místo po našem zesnulém Svatém otci. I když mne vaše důvěra těší, musím vám sdělit, že se jí zříkám. Budu-li zvolen, rozhodl jsem se odmítnout. Prosím, abyste s tímto vědomím přistupovali k nadcházející volbě."
Ngovi odstoupil od oltáře a zaujal své místo mezi kardinály.
Valendra si uvědomil, že nikdo z těch třiačtyřiceti, kteří vyjádřili podporu Ngovimu, nezůstane na jeho straně. Budou chtít stát na straně vítězného týmu. Jejich kůň právě vyběhl z dráhy, proto musí vsadit na toho, co běží v čele. Byla jen mizivá pravděpodobnost, že by se tak pozdě objevil ještě třetí kandidát, a matematika byla prostá. Potřeboval si pouze udržet stávajících devětapadesát hlasů a přidat k nim zlomek z Ngoviho bezhlavého paktu.
Stále jej však mátlo proč. Ngoviho gesto nedávalo smysl. I když Ngovi o papežský trůn nestál, stále musel někdo dát dohromady ten zarážející počet jeho hlasů, a byl si jistý, že se tak dělo bez přispění Ducha svatého. Toto byl boj sváděný lidmi. Jeden či více hlasujících kolem byli jasní nepřátelé, i když skrytí. Kandidátem na čelo vzbouřenců se ukazoval být kardinál-archivář, který k tomu měl potřebnou autoritu i rozumové vybavení. Ngovi se stařík nejspíš nadmíru dobře vycházel. V novém řádu se však udrží jen ti, kdo prokážou věrnost a oddanost; Odpadlíci si odnesou přísnou lekci. To bude Ambrosiho první úkol. Všichni musí chápat, že za špatnou volbu se platí. Afričanovi na protější straně však musel přiznat bod za to, že mu bez boje odevzdal papežskou hůl. Je úplně jedno, jaké k tomu měl pohnutky. Vítězství je vítězství.
Hlasování trvalo asi hodinu. Po Ngoviho překvapivém oznámení se zdálo, že všichni by už nejraději měli konkláve za sebou.
Valendra si přestal dělat poznámky, pouze v duchu sčítal své jméno. Když už se ozvalo šestasedmdesátkrát, přestal poslouchat. Jeho pozornost se znovu vrátila k oltáři, až skrutátoři oznamovali, že byl zvolen sto dvěma hlasy.
Mnohokrát jej zajímalo, jak se člověk v takové chvíli cítí. Od této chvíle bude jediný, kdo bude určovat, čemu bude či nebude věřit miliarda katolíků. Už nikdy nebude moci žádný kardinál odmítnout jeho příkaz. Bude nazývám Svatým otcem, o každou jeho potřebu bude až do smrti postaráno. Mnozí kardinálové se v tuto chvíli rozplakali, roztřásli strachem, byli i takoví, kteří vyběhli z kaple a s křikem se zříkali svého úřadu. Už nebyl kardinálem Albertem Valendrou, florentským biskupem ani státním sekretářem.
Stal se papežem.
Ngovi přistoupil k oltáři. Valendra pochopil, že se Afričan chystá vykonat svou poslední povinnost v roli camerlenga. Po krátké modlitbě prošel Ngovi mlčky středem uličky a předstoupil přímo před něj.
„Nejctihodnější pane kardinále, přijímáte vaše zvolení nejvyšším pontifikem, které bylo uskutečněno v souladu s kanonickým právem?"
Tato slova byla pronášena k vítězům po celá staletí. Díval se do Ngoviho pronikavých očí a snažil se uhodnout, na co myslí. Proč se ksakru vzdal své kandidatury, když věděl, že téměř najisto bude zvolen papežem někdo, kým ze všech nejvíce opovrhoval? Dobře věděl, jak zbožný je to katolík – udělal by všechno pro to, aby uchránil svou církev. Nebyl to žádný zbabělec. Přesto ustoupil z boje, v němž měl šanci vyhrát.
Zaplašil všechny matoucí myšlenky a pronesl zřetelným hlasem: „Přijímám." Bylo to prvně za dlouhá desetiletí, kdy odpověď na tuto otázku zazněla v italštině.
Kardinálové povstali a spustili bouřlivý potlesk.
Zármutek nad zesnulým papežem nyní nahradilo nadšení nad jeho novým nástupcem. Valendra si představoval, co se asi v této chvíli děje přede dveřmi kaple, když pozorovatelé zaslechli ten rozruch uvnitř – první signál, že bylo rozhodnuto. Sledoval, jak jeden ze skrutátorů odnáší lístky ke kamnům. Za pár okamžiků začne stoupat k jasné dopolední obloze bílý kouř a náměstí začne burácet nadšením.
Potlesk odezněl. Bylo třeba odpovědi ještě na jednu otázku.
„Jakým jménem chcete být oslovován?" zeptal se Ngovi latinsky.
Kaple ztichla.
Volba jména vypovídala mnohé o tom, co mělo následovat. Jan Pavel I. si jako první zvolil jména dvou

svých bezprostředních předchůdců, což bylo sdělením, že se bude snažit přiblížit laskavé povaze Jana XXIII. i přísnosti Pavla VI. Jan Pavel II. vyjádřil podobné poselství tím, že přijal dvojí jméno svého předchůdce. Valendra již mnoho let rozvažoval, jaké jméno by si vybral, a váhal mezi obvyklými volbami – Inocenc, Benedikt, Řehoř, Julius, Sixtus. Jakob Volkner se přiklonil ke Klimentovi, protože byl také německého původu. Valendra si však přál, aby jeho jméno vydalo jasné svědectví, že se vrací doba papežského impéria.
„Petr II.“
V kapli to zašumělo. Ngoviho obličej nijak nezareagoval. Z dvou set sedmašedesáti papežů bylo třiadvacet Janů, šest Pavlů, třináct Lvů, dvanáct Piů, osm Alexandrů a mnoho jiných jmen.
Avšak pouze jeden jediný Petr.
První z papežů.
A já ti pravím, ze ty jsi Petr a na té skále zbuduji svou církev.
Jeho kosti ležely jen několik metrů odsud, pod největším Božím příbytkem křesťanstva. Byl prvním světcem katolické církve a tím nejuctívanějším. Za celé dva tisíce let se nikdo neodvážil vybrat si jeho jméno.
Zvedl se ze svého křesla.
Skončil čas přetvářek. Všechny rituály byly řádně vykonány. Jeho volba byla potvrzena, formálně ji přijal a oznámil své jméno. Nyní se stával biskupem římským, náměstkem Ježíše Krista, apoštolským knížetem, Pontifexem maximem s nejvyšší pravomocí ve všeobecné církvi, arcibiskupem a metropolitou římské provincie, primasem celé Itálie, patriarchou západního světa.
Služebníkem služebníků Božích.
Obrátil se čelem ke shromáždění kardinálů a dal si záležet, aby nikdo z nich nepřeslechl. „Volím si jméno Petr II.,“ řekl italsky.
Nikdo neřekl jediné slovo.
Potom začali tři kardinálové z předchozí noci důrazně a pomalu tleskat. Nesměle se k nim přidalo několik dalších. Zakrátko se kaplí začaly rozléhat bouřlivé ovace. Valendra si vychutnával vrcholný pocit vítězství, které mu už nikdo neodejme. Absolutní štěstí mu však kalily dvě věci.
Do tváře Maurice Ngoviho se vloudil záhadný úsměv a ruce camerlenga se přidaly ke všeobecnému nadšení.

50
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 11:00
KATERINA LEŽELA VEDLE LŮŽKA A NESPOUŠTĚLA Z MICHENERA oči. Před sebou měla stále obraz, jak jej v bezvědomí přivážejí do nemocnice, a teprve teď si uvědomovala, co by ztráta tohoto člověka pro ni znamenala.
Cítila vůči sobě zlost za to, že jej podvedla. Chystala se říci Michenerovi pravdu. Snad jí odpustí.
Proklínala se za to, že přistoupila na Valendrovy návrhy. Možná ale potřebovala nějaký podnět, protože její pýcha a zlost by jí pravděpodobně zabránily, aby pro sebe Michenera znovu objevila. Jejich první setkání na svatopetrském náměstí před třemi týdny skončilo katastrofálně. Valendrovy nabídky situaci mnohem více ulehčily, rozhodně však nedaly věci do pořádku.
Michener s mrkáním otevřel oči.
„Coline.“
„Kate?“ snažil se zaostřit.
„Tady jsem.“
„Slyším tě, ale nevidím. Jako bych měl oči pod vodou. Co se stalo?“
„Zasáhl tě blesk. Udeřil do kříže na kopci, stáli jste s Jasnou příliš blízko.“
Natáhl ruku a třel si čelo. Prsty zlehka přejížděl přes rány a škrábance. „Je v pořádku?“
„Vypadá to, že ano. Také byla v bezvědomí. Co jste tam proboha dělali?“
„Ted ne, později.“
„Dobře. Vezmi si trochu vody. Doktor říkal, že musíš pít.“ Podala mu ke rtům sklenici a on polkl několik doušků.
„Kde to jsem?“
„V místním špitále, který vláda zřídila pro poutníky.“
„Už vědí, co se mi stalo?“
„Zatím nic určitého. Zásah vysokým napětím. Kdybyste stáli o krok blíž, byli byste oba po smrti. Nemáš žádnou zlomeninu, pořádně sis ale narazil hlavu.“

Otevřeli se dveře a do místnosti vstoupil postarší muž s knírkem. „Jak se daří pacientovi?“ zeptal se anglicky. „Jsem lékař, který vás ošetřoval, Otče. Jak se cítíte?“
„Jako by mne zasypala lavina,“ odpověděl s námahou Michener.
„To je pochopitelné, ale budete v pořádku. Pár šrámů, ale lebka je celá. Až se vrátíte domů, doporučuji vám, abyste podstoupil podrobnou prohlídku. Když zvážím, co všechno se stalo, vyvázl jste z toho docela se štěstím.“
Po zběžné kontrole a několika dalších doporučeních se doktor vzdálil.
„Jak věděl, že jsem kněz?“
„Musela jsem tě identifikovat. Pořádně jsi mě vyděsil.“
„Jak pokračuje konkláve?“ zeptal se. „Zjistila jsi něco?“
„Ani mě nepřekvapuje, že je to to první, o co se zajímáš. Ještě před hodinou nehlásili nic nového.“
Uchopila jej za ruku. Obrátil k ní hlavu a řekl: „Moc rád bych tě zase viděl.“
„Miluju tě, Coline.“ Cítila se mnohem lépe, když to mohla vyslovit.
„I já tě miluji, Kate. Škoda, že jsem ti to neřekl už dávno. Měl jsem udělat spoustu věcí jinak. Teď vím, že nechci žít život bez tebe.“
„A co Řím?“
„Udělal jsem všechno, co jsem si předsevzal. Už je to za mnou. Chci jet do Rumunska, pokud možno s tebou.“
Oči se jí orosily. Byla ráda, že to Michener nevidí. Otřela si nenápadně slzy a snažila se, aby se jí netřásl hlas: „Zkusíme tam udělat něco dobrého.“
Stiskl jí pevně ruku. Ten pocit ji bral za srdce.

51
VATIKÁN, 23:45
VALENDRA PŘIJAL GRATULACE OD KARDINÁLŮ A PAK SE VYDAL ZE Sixtinské kaple do bíle vymalované místnosti nazývané Síň slz, kde v úhledných řadách visela papežská roucha přivezená od Gammarelliho. Sám mistr krejčí už tu stál připraven.
„Kde je Otec Ambrosi?“ zeptal se jednoho ze sloužících kněží.
„Tady, Svatý otče,“ ozval se Ambrosi a vstoupil do místnosti. Zvuk těch slov z úst jeho věrného pobočníka se mu zalíbil.
Utajenost konkláve skončila okamžikem, kdy vyšel z kaple. Zatímco ze střechy stoupal bělavý dým, otevřely se doširoka dveře hlavního vchodu. Jméno Petr II. se začalo šířit po celém Apoštolském paláci. Lidé se budou nad jeho volbou podivovat a kritiky vyleká jeho smělost. Možná konečně na chvíli zmlknou.
„Od této chvíle jste mým papežským tajemníkem,“ řekl a přetáhl si šarlatové roucho přes hlavu. „To je moje první nařízení.“ Usmál se, neboť tak naplnil starý důvěrný slib.
Ambrosi se uklonil na znamení díků.
+++++
Ukázal prstem na roucho, které si včera tajně prohlížel. „Tento komplet bude vyhovovat.“
Papežský krejčí popadl zvolený šat a rozložil jej se slovy: „Santissimo Padre.“
Přijal ten pozdrav, vyhrazený pouze papeži, a sledoval, jak pečlivě skládají jeho kardinálský oblek. Věděl, že přijde vyčistit a poté bude uložen do krabice, kterou po jeho smrti předají nejstaršímu z rodu Valendrů.
Navlékl si bělostnou lněnou sutanu a připnul knoflíky. Gammarelli začal vkleče jehlou stehovat šev. Steh nebude nijak pevný, na několik následujících hodin však bude stačit. Za tu dobu už bude připravena dokonalá souprava oděvů, ušitá na míru k jeho postavě.
Zkusil, jak roucho padne. „Trochu těsné. Spravte to.“
Gammarelli rozpáral šev a začal znovu.
„Dejte si záležet, ať nit drží pevně.“
Když krejčí skončil, posadil se do křesla. Jeden z kněží klečel před ním a začal mu stahovat boty a punčochy. Již pomalu začal uvykat skutečnosti, že jen máloco si bude muset dělat sám. Přinesli pár bílých punčoch a rudé kožené střevíce. Vyzkoušel je. Dokonalé. Naznačil, že je mohou začít navlékat.
Postavil se.
Podali mu bílé zucchetto. V dobách, kdy si preláti holili temeno hlavy, chránila jim čapka holou kůži během zimy. Dnes tvořila nedílnou součást oděvu každého vyššího duchovního. Od osmnáctého století se papežská čapka sešívala z osmi trojúhelníkových dílů bílého hedvábí. Uchopil ji do dlaní za hrany, tak jako císař zvedá korunu, a položil se ji na hlavu.
Ambrosi se uznale pousmál.

Nastal čas, aby jej spatřil svět.
Zbývala však ještě jedna povinnost.
+++++
Vrátil se z šatny zpět do Sixtinské kaple. Kardinálové již stáli na svých místech. Před oltář již byl postaven trůn. Dokráčel přímo k němu a posadil se; vyčkal plných deset vteřin, než oznámil: „Posaďte se.“
Rituál, který měl následovat, byl nezbytnou součástí kanonického volebního procesu. Každý kardinál měl přistoupit k trůnu, pokleknout a obejmout papeže.
Pokynul staršímu kardinálu-biskupovi, jednomu ze svých věrných, který vstal a začal s přehlídkou. Jan Pavel II. prastarou tradici porušil tím, že místo aby seděl, zdravil se se svými kolegy vestoje, nastal však nový den a bylo na čase, aby se všichni začali přizpůsobovat novým pořádkům. Mohli být jen rádi, neboť v dřívějších stoletích k obřadu neodmyslitelně patřilo i líbání papežských střevíců.
Zůstal sedět a natáhl ruku, aby mohl být poslušně políben jeho nový prsten.
Ngovi se dostal na řadu někdy v polovině procesí. Afričan poklekl a naklonil se k prstenu. Valendra si povšiml, že se rty nedotkl zlata. Ngovi se nato postavil a odcházel pryč.
„To mi ani nepoblahopřejete?“ zeptal se Valendra.
Ngovi se zastavil a obrátil se. „Ať je vám vaše vláda tím, co si zasloužíte.“
Chtěl tomu troufalci uštědřit pořádnou lekci, nebyla k tomu ale vhodná doba ani místo. Možná to byl Ngoviho záměr, pokus o provokaci, která v něm měla předčasně zažehnout hněvivou reakci. Ovládl tedy své vzbouřené pocity a řekl prostě: „Beru to jako přání všeho dobrého.“
„Pochopitelně.“
Když se od oltáře vzdálil poslední kardinál, vstal. „Děkuji vám všem. Učiním pro matku církev to nejlepší. Mám pocit, že nastal čas, abych se ukázal světu.“
Pomalým krokem prošel středem uličky, pak mramorovou zástěnou a ven z hlavního vchodu do kaple. Vstoupil do baziliky a minul Královský a Vévodský sál. Zvolená cesta se mu líbila, masivní malby na stěnách dávaly jasně na srozuměnou svrchovanost papežské moci nad mocí světskou.
Vešel do středové sloupové síně.
Od jeho zvolení uběhla zhruba hodina a nejrůznější zvěsti se za hranicemi Sixtinské kaple šířily rychlostí epidemie. Mezi pozorovatele se za tu dobu bezpochyby dostalo množství protichůdných informací, takže nikdo zatím nemohl nic vědět najisto. A přesně tak měl v úmyslu vést věci i nadále. Zmatek a nejistota jsou účinná zbraň za předpokladu, že jejich původcem bude on sám. Už jeho samotné jméno by mělo vyvolat záplavu spekulací, neboť ani slavní papežové-válečníci, ani posvěcení diplomaté, kterým se podařilo zvítězit ve volbě, se za celé stovky let podobného kroku neodvážili.
Došel až k výklenku, který ústil na balkón. Ještě chvíli však zůstane skrytý, neboť nejprve na veřejnost vystoupí kardinál-archivář jako nejstarší kardinálský jáhen, a teprve po něm vstoupí on společně s představeným svatého kolegia a camerlengem.
Přistoupil v zádveří ke kardinálu-archiváři a zašeptal: „Říkal jsem vám, Eminence, že jsem trpělivý. Nyní učiňte svou poslední povinnost.“
Oči starého muže neprozradily vůbec nic. Zcela jistě si již uvědomoval svůj budoucí osud.
Aniž řekl jediné slovo, vyšel archivář na balkón.
Pět set tisíc lidí venku propuklo v bouřlivý jásot.
Před balustrádou stál mikrofon, archivář se k němu naklonil a pravil: „Annuntio vobis gauduium magnum.“
K oznámení bylo potřeba latiny, Valendra však velmi dobře věděl, co tento výrok znamená.
Máme papeže.
Davy se rozburácely nadšením. Sice je stále neviděl, cítil ale jasně jejich přítomnost. Kardinál-archivář se znovu naklonil k mikrofonu: „Cardinalem Sanctae Romanae Ecdesiae… Valendra.“
Reakce byla ohlušující. Konečně Ital na trůnu svatého Petra. Výkřiky „Viva! Viva!“ narůstaly na síle.
Archivář se odmlčel a obrátil zrak za sebe. Valendra zachytil jeho mrazivý výraz. Starý muž zjevně nesouhlasil s tím, co měl právě oznámit. Otočil se zpátky k mikrofonu a řekl: „Qui Sibi Imposuit Nomen –“
Slova se k vrátila ozvěnou. Zvolené jméno jest –
„Petrus II.“
Ozvěna se rozvířila přes obrovské shromaždiště, jako by se sochy na sloupořadích mezi sebou dohadovaly, zda slyšely správně. Lidé jako by na okamžik zvažovali, než pochopili.
Nadšení propuklo znásobenou silou.
Valendra vykročil k balkónu, všiml si však, že jej následuje pouze jeden kardinál. Otočil se. Ngovi se nehnul z místa.
„Jdeme.“

„Já zůstávám.“
„Je to vaše povinnost.“
„Je to má hanba.“
Valendra se vrátil jedním krokem do výklenku. „V kapli jsem vaši drzost nechal bez odezvy. Znovu mě už ale nezkoušejte.“
„A co uděláte? Necháte mě zavřít? Zkonfiskujete můj majetek? Zbavíte mě titulu? Už není středověk.“
Druhý kardinál stojící opodál byl zřetelně na rozpacích. „Vyřídím si to s vámi později, Ngovi.“
„A Bůh si to vyřídí s vámi.“
Afričan se obrátil a odcházel pryč.
Nenechal si tento okamžik zkazit. Obrátil se ke zbylému kardinálovi. „Nuže, Eminence, je čas.“
Vykročil ven do slunečního světla s rukama pozdviženýma na znamení vřelého přivítání a masy mu odpověděly ohlušujícím jásotem.

52
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 12:30
MICHENER SE UŽ CÍTIL LÉPE. ZRAK SE MU ZJASNIL A HLAVA I ŽAludek se konečně uklidnily. Viděl, že nemocniční místnost je velmi stěsnané, zdi ze škvárobetonových tvárnic jen nedbale zatřené žlutavou omítkou. Okno zatažené krajkovou záclonou vpouštělo dovnitř světlo, přes hustou vrstvu bílého nátěru však nenabízelo žádný výhled.
Katerina na chvíli odešla, aby zjistila, co je s Jasnou. Od lékaře se nic nedozvěděli a doufal, že to není nic vážného.
Otevřely se dveře.
„Je v pořádku,“ řekla Katerina. „Oba jste zřejmě stáli přece jen dost daleko. Pár ošklivých naraženin na hlavě, jinak nic.“ Postavila se vedle postele. „Mám ještě jiné zprávy.“
Zadíval se na ni a byl šťastný, že znovu vidí její milou tvář.
„Valendra je papežem. Ukazovali to v televizi. Právě skončil proslov ke shromáždění na Svatopetrském náměstí. Slíbil, že přivede církev zpátky k jejím kořenům. A představ si, že si začal říkat Petr II.“
„S Rumunskem to vypadá stále líp.“
Pousmála se. „Řekni mi, stála ta cesta na vrchol za to?“
„Co tím chceš říct?“
„Že jste museli šplhat do kopce v noci a v takovém nečase.“
„Snad nežárlíš?“
„Spíš jsem hrozně zvědavá.“
Uvědomil si, že určité vysvětlení jí stále dluží. „Měla mi sdělit desáté tajemství.“
„Uprostřed té nejhorší bouřky?“
„Nedokážu to nijak zdůvodnit. Prostě jsem se v noci probudil, ona stála na ulici a čekala na mě. Bylo to jako z nějakého strašidelného románu. Cítil jsem ale, že musím jít.“
Rozhodl se, že pomlčí o své halucinaci, vzpomínal si však na ni naprosto jasně, jako na sen, který nechce odeznít. Doktor říkal, že byl v bezvědomí několik hodin. Takže všechno, co viděl nebo slyšel, bylo zhmotněním vjemů nabytých v posledních několika měsících a zvěstovaných dvěma muži, jenž se mu nejsilněni vepsali do mysli. A ta ženská postava? Nejspíš nic víc než obraz Madony, který viděl včera v domě Jasny.
„Řekla mi, že jestli chci znát to tajemství, musím jít s ní. Tak jsem šel.“
„To ti celá ta situace nepřipadala ani trochu podivná?“
„Je to podivné úplně všechno.“
„Jde sem.“
„Cože?“
„Jasna říkala, že se na tebe přijde podívat. Když jsem odcházela, právě ji chystali.“
Otevřely se dveře a jakási starší žena vtlačila do už tak přecpaného pokoje invalidní vozík. Jasna vypadala vyčerpaně, čelo a pravou ruku měla ovázanou obvazem.
„Chtěla jsem se přesvědčit, že jste v pořádku,“ řekla zeslabeným hlasem.
„Na totéž jsem myslel i já.“
„Vzala jsem vás tam jenom proto, že mě naše Paní požádala. nechtěla jsem vám nijak ublížit.“
Poprvé za celou dobu zněla lidsky. „Z ničeho vás neobviňuji. Sám jsem se rozhodl.“
„Říkali mi, že kříž je vážně poškozen. Odshora až dolů je rozeklaný.“
„To je to znamení pro nevěřící?“ zeptala se Katerina s náznakem posměchu v hlase.

„Tak to netuším," odpověděla Jasna.
„Možná že nejnovější denní zpráva věřícím všechno objasní." Katerina zjevně rozhodla nedopřát jí nejmenší přestávku.
Už se nadechoval, aby ji okřiknul, pochopil však, že je rozrušená a ventiluje svou úzkost na nejbližší cíl.
„Paní už přišla naposled."
Zahleděl se do tváře ženy sedící před ním. Zrcadlil se v ní smutek, víčka měla v koutcích stažená, výraz byl jiný než ten včerejší. Už přes dvacet let údajně komunikovala s Bohorodičkou. Ať už to byla skutečnost nebo přelud, pro ni to bylo důležité. Teď to vše skončilo a bolest z té ztráty nešla skrýt. Cítil, že se to musí podobat smrti někoho blízkého – hlas, který už nikdy nepromluví, navždy zmizelá útěcha i poučení. Jako s rodiči. Jako s Jakobem Volknerem.
Její smutek se náhle přenesl i do něj.
„Panna Marie mi včera na hoře zjevila desáté tajemství."
Vzpomněl si na to málo, co ji v bouři slyšel vyslovit. Dokážu si vzpomenout. Vím, že dokážu… Milá Paní, to opravdu nevím…
„Zapsala jsem si její slova," řekla a podala mu složený list papíru. „Paní mi řekla, abych vám to předala."
„Nic víc neřekla?"
„Potom zmizela." Jasna pokynula ženě za vozíkem. „Vracím se zpátky k sobě na pokoj. Ať jste brzy zdráv, Otče Michenere. Budu se za vás modlit."
„I já za vás, Jasno," řekl a myslel to upřímně.
Odešla.
„Coline, ta ženská je blázen, copak to nevidíš?" Katerina zvýšila hlas.
„Nevím, co je, ale o tom, co říká, je naprosto přesvědčená. A jestli je šarlatánka, pak její představení právě skončilo. Už nebudou žádné vize."
Ukázala na papír. „Budeš to číst? Teď ti to už nezakazuje žádné papežské nařízení."
Byla to pravda. Rozložil papír, když se však pokusil zaostřit zrak, rozbolela jej hlava. Předal jej Katerině.
„Nedokážu to. Přečti mi to, prosím."

53
Vatikán, 13:00
VALENDRA STÁL V AUDIENČNÍ SÍNI A PŘIJÍMAL GRATULACE OD PERsonálu státního sekretariátu. Ambrosi mu již nastínil přání přestěhovat mnohé duchovní a většinu tajemníků do Papežského paláce. Nic proti tomu nenamítal. Jestliže očekával, že se Ambrosi postará o všechny jeho potřeby, pak umožnit mu, aby si vybral své podřízené, bylo opravdu to nejmenší.
Ambrosi se od rána od jeho boku prakticky nehnul na krok a svědomitě stál před balkónem, když promlouval k zástupům na Svatopetrském náměstí. Ambrosi průběžně sledoval zprávy z rozhlasu i televize, které povětšině vyznívaly pozitivně, zejména volba papežského jména, na němž se komentátoři shodli, že je předzvěstí významného pontifikátu. Valendra si pobaveně představoval, že i Tomas Kealy se musel na okamžik zadrhnout, když zaznělo jméno Petr II. z jeho úst. Za jeho vlády nebudou z kněží žádné mediální hvězdy. Duchovní budou dělat to, co je jim uloženo a k čemu se zavázali. Pokud ne, u církve skončí – a první půjde Kealy. Již instruoval Ambrosiho, aby toho idiotského škůdce zbavil hodnosti do konce týdne.
A nebudou žádné změny.
Vrátí se znovu časy papežské tiáry, slavnostní korunovace již byla naplánována. Při jeho vstupu se rozezní trubky. Během bohoslužby jej znovu budou obklopovat vějíře a tasené šavle. Znovu se na nosítkách bude přenášet papežský trůn. Většinu z toho Pavel
VI. ve slabé chvilce či to snad v reakci na tehdejší dobu zrušil – Valendra však byl připraven vše napravit.
Když se začali trousit poslední gratulanti, pokynul Ambrosimu, který ihned naklonil hlavu. „Potřebuji něco rychle vyřídit," zašeptal. „Skončete to."
Ambrosi se obrátil k zástupu. „Svatý otec by rád něco pojedl, neboť od snídaně neměl jediného sousta. Všichni dobře víme, jak rád si pochutná na dobrém jídle."
Sálem se rozezněl smích.
„Ti, kteří s ním nemluvili, budou mít příležitost později."
„Bůh žehnej každému z vás," pronesl Valendra.
Následoval Ambrosiho do jeho kanceláře na sekretariátu. Papežská rezidence byla před půl hodinou odpečetěna a jeho osobní věci se nyní přenášely z je bývalých komnat ve třetím poschodí o patro výš. V následujících dnech navštíví vatikánská muzea a depozitáře v suterénu. Ambrosimu již předal seznam

věcí, které by rád začlenil do výzdoby svého apartmá. Byl pyšný na své plánovací schopnosti. Většinu rozhodnutí, která vyřkl v několika posledních hodinách, měl už dávno promyšlené; to byly znaky rozvážného a zodpovědného papeže, který činí správnou věc tím správným způsobem.
Za zavřenými dveřmi se obrátil k Ambrosimu. „Najděte kardinála-archiváře. Vyřiďte mu, aby za patnáct minut stál v pozoru u vchodu do riservy."
Ambrosi se uklonil a vzdálil se.
Vešel do koupelny připojené ke kanceláři. Ještě stále jej rozezlívala Ngoviho svéhlavá arogance. Afričan to věděl přesně. Těžko jej může ztrestat víc, než že jej vykáže daleko od Říma. To by ovšem nebylo příliš moudré. Končícímu camerlengovi se podařilo nashromáždit nečekanou podporu. Bylo by pošetilé vrhat se na něj příliš brzo. Bude nutná trpělivost. To ale neznamená, že na Maurice Ngoviho zapomene.
Nastříkal si na tvář studenou vodu a otřel ji do ručníku.
Dveře do kanceláře se otevřely a Ambrosi oznámil: „Archivář čeká."
Odhodil ručník na mramorovou desku. „Výborně. Jdeme."
Vyrazil z úřednického patra a sestoupil do přízemí. Vyplašené pohledy švýcarských gardistů dávaly znát, že si ještě nezvykli na to, že se papež blíží bez předchozího oznámení.
Vstoupil do archivů.
Čítárna i sbírky byly prázdné. Nikdo neměl dovoleno sem vstoupit od chvíle Klimentovy smrti. Vešel do hlavní síně a kráčel po mozaikové dlažbě až k železné mříži. Kardinál-archivář již stál před odemklou riservou. Kromě Ambrosiho tu nikdo jiný nebyl.
Přistoupil ke starému muži. „Nemusím vám připomínat, že vaše služby již brzy nebudeme potřebovat. Na vašem místě bych odešel na penzi. Do konce týdne to tu vykliďte."
„Můj stůl je již prázdný."
„Nezapomněl jsem na vaše připomínky, které jste přednesl dnes ráno u snídaně."
„To mne těší. Budu rád, když je zopakujete, až společně staneme před naším Pánem."
Měl chuť tomu nestydatému troufalci uštědřit políček, pouze se však věcně otázal: „Je trezor otevřený?"
Starý kardinál přikývl.
Obrátil se k Ambrosimu. „Počkejte zde."
Riservě příliš dlouho veleli jiní. Pavel VI. Jan Pavel II. Kliment XV. Dokonce ten popouzející archivář. Tomu byl právě učiněn konec.
Nahrnul se dovnitř, natáhl se po zásuvce a otevřel ji. Dřevěná skříňka byla na svém místě. Vzal ji do rukou a odnesl ke stejnému stolku, u něhož seděl před mnoha desetiletími Pavel VI.
Nadzdvihl víko a spatřil dva do sebe založené listy papíru. Jeden z nich, zřetelně starší, představoval první část třetího zjevení z Fatimy – psanou rukou sestry Lucii – na jeho zadní straně byla stále vatikánská známka z doby, kdy bylo jeho poselství oznámeno světu. Ten druhý, novější, byl italský překlad Otce Tibora z roku 1960, také označený.
Měl tu však být ještě jeden list.
Nedávná kopie Otce Tibora, kterou do skříňky vložil sám Kliment. Kam zmizela? Přišel sem dokončit práci. Uchránit církev a zachovat její zdravý rozum.
Ten kus papíru však byl pryč.
Vyběhl s riservy a zamířil přímo ke kardinálu-archiváři. Popadl starého muže za roucho. Prostoupila jej neudržitelná zlost. Kardinálova tvář se odbarvila zděšením.
„Kde to je?" vykřikl.
„Co… co máte na mysli?" zadrhával se starý muž.
„Nemám náladu na žerty. Kde to je?"
„Ničeho jsem se ani nedotkl. Přísahám před vámi i před Bohem."
Viděl, že muž mluví pravdu. Tady nebyl zdroj problému. Uvolnil své sevření a kardinál ustoupil, útokem zřetelně vystrašený.
„Zmizte odsud," ukázal prstem archiváři.
Starý muž spěšně odkráčel.
Svitlo mu v hlavě. Kliment. Ta páteční noc, kdy jej papež nechal klidně zničit polovinu zprávy od Otce Tibora.
Chtěl jsem, abyste věděl, co vás čeká, Alberto.
Proč jste mne nezastavil?
To brzy poznáte.
A když se na něm domáhal té druhé části – Tiborova překladu.
Ne, Alberto. Ten zůstane ve skříňce.

Měl toho zmetka odstrčit a učinit, co bylo třeba, bez ohledu na to, že tam byl i noční prefekt.
Teď mu bylo všechno jasné.
Ten překlad ve skříňce nikdy nebyl. Existoval vůbec? Bezpochyby. A Kliment chtěl, aby to věděl.
Ted bylo třeba jej najít.
Obrátil se k Ambrosimu. „Pojedete do Bosny. Přivedete s sebou Colina Michenera. Chci ho tu mít zítra. Řekněte mu, že jestli se nedostaví, vydám příkaz k jeho zatčení."
„V jaké věci, Svatý otče?" zeptal se Ambrosi téměř věcně. „Pokud se bude ptát."
Na chvíli se zamyslel a pak řekl: „Spoluvina na vraždě Otce Andreje Tibora."

ČÁST ČTVRTÁ

54
MEDŽUGORJE, BOSNA A HERCEGOVINA 18:00
KATERINĚ SE SEVŘEL ŽALUDEK, KDYŽ ZAHLÉDLA AMBROSIHO VCHÁzet do nemocnice. Ihned si povšimla, že k jeho černé vlněné sutaně přibyla šarlatová paspule a rudá stuha, které znamenaly jeho povýšení do hodnosti monsignora. Petr II. při rozdávání funkcí neplýtval časem.
Michener odpočíval na svém pokoji. Všechny testy se ukázaly jako negativní a doktor se vyjádřil, že zítra už by se měl cítit v pořádku. Kolem oběda měli v plánu odletět do Bukurešti. Přítomnost Ambrosiho však mohla znamenat pouze komplikace. Ambrosi si jí všiml na chodbě a vydal se k ní. „Slyšel jsem, že Otec Michener jen o vlásek unikl smrti."
Hnusil se jí jeho falešný zájem, který byl očividně určený jen pro uši veřejnosti. „Jděte se vycpat, Ambrosi," procedila ztlumeným hlasem. „Tenhle zdroj už pro vás vyschl."
Zakroutil hlavou ve strojeném znechucení. „Láska zřejmě opravdu všechno zdolá. Na tom už ale nesejde, nic od vás nepotřebujeme."
Katerina si uvědomila, že sama od něj ještě něco bude potřebovat. „Nechci, aby se Colin o vás a o mně dozvěděl."
„To chápu."
„Řeknu mu to sama. Rozuměl jste?"
Neodpověděl.
Desáté tajemství, které napsala Jasna, měla u sebe v kapse. Málem ten kousek papíru vytrhla ven a vtiskla mu ta slova přímo do obličeje, tomuto namyšlenému idiotovi však bylo očividně mínění nebes lhostejné. Nikdo se nikdy nedozví, jestli to poselství přišlo od skutečné Matky Boží nebo z nářků poblouzněné ženy, která byla přesvědčená o své vyvolenosti. Chtěla však vědět, jak církev a Alberto Valendra vysvětlí to desáté tajemství, zvlášť poté, co uznali devět předchozích.
„Kde je Michener?" zeptal se Ambrosi naprosto bezbarvým tónem.
„Co od něj chcete?"
„Nechci od něj nic, papež jej povolává."
„Nechte jej na pokoji."
„Ale, lvice vytahuje drápy."
„Odejděte odsud, Ambrosi."
„Obávám se, že mi nemáte co radit. Slovo papežského tajemníka tu má, počítám, váhu. Nepochybně větší, než mínění nezaměstnané novinářky." Prošel kolem ní.
Rychle mu zastoupila cestu. „Myslela jsem to vážně, Ambrosi. Pakujte se. Vyřiďte Valendrovi, že Colin v Římě skončil."
„Je stále knězem katolické církve, pobírá její plat a je podřízen autoritě papeže. Udělá, co je po něm požadováno, nebo bude nést důsledky."
„Co po něm Valendra chce?"
„Raději zajdeme přímo za ním," řekl Ambrosi. „Všechno se dozvíte a jsem si jistý, že to bude stát za to."
+++++
Vstoupila do místnosti a Ambrosi se objevil těsně za ní. Michener seděl na lůžku a obličej se mu při pohledu na příchozího hosta sevřel.
„Přináším pozdravy od Petra II.," řekl Ambrosi. „Dozvěděli jsme se, co se stalo –"
„A neměli jste nic jiného na práci než mi přijet vyjádřit vaši hlubokou starost."
Ambrosi si uchovával kamennou tvář. Přemýšlela, zda se s tou schopností už narodil, nebo si ji vybrousil za léta strojeného vystupování.
„Víme, co děláte v Bosně," řekl Ambrosi. „Byl jsem za vámi poslán, abych se ujistil, zda jste se od

vizionářů něco dozvěděl.“
„Vůbec nic.“
Překvapila ji i Michenerova pohotovost lhát.
„Musím zjišťovat, jestli mi říkáte pravdu?“
„Dělejte si, co chcete.“
„Po městě kolují zvěsti, že bylo včera v noci poslednímu z vizionářů oznámeno desáté tajemství a že zjevení jsou ukončena. Místní duchovní jsou tou zprávou docela znepokojeni.“
„Nebudou žádní turisté? Penízky přestanou téct?“ nedokázala si odpustit.
Ambrosi se k ní obrátil. „Možná byste měla počkat venku. Toto jsou církevní záležitosti.“
„Nikam nepůjde,“ řekl Michener. „Pročpak vás tolik trápí, co se děje v Bosně? Předpokládal bych, že za poslední dny máte s Valendrou úplně jiné starosti.“
Ambrosi spojil ruce za zády. „Otázky tady budu klást já.“
„V tom případě se nenechte dál pobízet a spusťte.“
„Svatý otec vás povolává zpátky do Říma.“
„Víte dobře, co můžete Svatému otci vyřídit.“
„Kde se ve vás bere taková neúcta? My jsme jménem Klimenta XV. nikdy veřejně neopovrhovali.“
Michenerova tvář ztuhla. „To má na mě udělat dojem? Dělali jste, co bylo ve vašich silách, jen abyste mařili všechno, o co usiloval.“
„Věděl jsem, že s vámi budou problémy.“
Tón Ambrosiho poznámky ji znepokojil. Jako by mu situace působila o to větší radost.
„Musím vás informovat, že pokud odmítnete jít dobrovolně, vydá italská vláda příkaz k vašemu zadržení.“
„Co to žvaníte?“ rozčílil se Michener.
„Papežský nuncius v Bukurešti oznámil Jeho Svatosti, že jste se setkal s Otcem Tiborem. Je znepokojen nad tím, že nebyl o vašem a Klimentově jednání informován. Začaly se teď o vás zajímat rumunské úřady. I oni by rádi věděli, co jste vy a zesnulý papež s tím knězem měli.“
Katerině se sevřelo hrdlo. To už hrozilo mnohem vážnějším nebezpečím. Michener se však zdál nezlomen. „Kdo tvrdí, že se Kliment zajímal o Otce Tibora?“
„Je jedno, jestli vy nebo Kliment. Podstatné je, že jste jej navštívil a rumunská policie má zájem, aby vás mohla vyslechnout. Svatá stolice tomu může zabránit nebo napomoci. Které variantě dáte přednost?“
„Je mi to úplně jedno.“
Ambrosi se obrátil tváří ke Katerině. „A co vy? Vám je to také jedno?“
Uvědomila si, že ten lotr vytáhl trumfové eso. Pomož mi s Michenerem zpátky do Říma nebo se dozví, jaká jsi mrcha.
„Co ona s tím má společného?“ namítl okamžitě Michener.
Ambrosi trýznivou chvíli mlčel. Měla chuť jej uhodit po tváři, jako tehdy v Římě, nedokázala však dělat nic.
Ambrosi se otočil zpátky k Michenerovi. „Pouze mne zajímal její názor. Je mi známo, že je původem Rumunka a nejspíš má s místní policií zkušenosti. Předpokládal bych, že byste se nerad seznamoval s jejich specifickými výslechovými metodami.“
„Nechtěl byste mi prozradit, odkud toho tady o paní tolik víte?“
„Otec Tibor hovořil s papežským nunciem v Bukurešti. Říkal, že paní Lewi byla přítomna, když jste s ním hovořil.“
Ambrosiho výklad ji překvapil. Kdyby sama neznala pravdu, musela by jí uvěřit.
„Laskavě ji z toho vynechejte,“ řekl Michener.
„Takže se vrátíte do Říma?“
„Ano.“
Jeho odpověď ji překvapila.
Ambrosi souhlasně přitakal. „Ve Splitu je připravené letadlo. Kdy máte opustit nemocnici?“
„Ráno.“
„Buďte připraven v sedm.“ Ambrosi se obrátil ke dveřím. „Já se budu večer modlit,“ na okamžik se odmlčel. „Za vaše brzké uzdravení.“
Nato odešel.
„Jestli on se za mě bude modlit, pak je to se mnou skutečně vážné,“ řekl Michener když se dveře zavřely.
„Proč jsi souhlasil? S tím Rumunskem hrál na tebe divadlo.“
Michener se zavrtěl na lůžku a pomohla mu najít novou polohu. „Musím mluvit s Ngovim. Musí se dozvědět, co řekla Jasna.“
„Proč? Přece tomu nebudeš věřit? To tajemství je směšné.“

„Možná. Je to ale poslední tajemství z Medžugorje, ať už mu věříme nebo ne. Musím je předat Ngovimu.“ Narovnala mu polštář. „Slyšel jsi někdy o faxech?“
„Nechci se o tom přít, Kate. Navíc bych rád věděl, co je pro Valendru tak důležité, že kvůli tomu vypraví letadlo s poslíčkem. Evidentně jde o něco velkého a začínám mít tušení, co to je.“
„Třetí tajemství z Fatimy?“
Přikývl. „To ale pořád nedává smysl. To tajemství zná celý svět.“
Vzpomněla si, co uváděl Otec Tibor ve svém listě Klimentovi. Učiňte, jak Madona žádá… Kolik příkoří nebe ještě dopustí?
„To prostě nemá logiku,“ řekl Michener.
„To jste byli s Ambrosim vždycky nepřátelé?“ zeptala se.
„Nikdy jsem nepochopil, jak se člověk jako on může stát knězem. Kdyby nebylo Valendry, nikdy by se do Říma nedostal. Dokonale se k sobě hodí.“ Na chvíli zaváhal, jako by přemýšlel. „Bojím se, že přijde mnoho změn.“
„To už není tvůj problém,“ řekla v naději, že si jejich společnou budoucnost nerozmyslel.
„Nemusíš mít strach. Všechno zůstává při starém. Jen mi dělá starosti, jestli se o mě rumunské úřady opravdu zajímají.“
„Co tím chceš říct?“
„Možná je to jenom záminka.“
Vypadala zmateně.
„Kliment mi poslal večer před smrtí e-mail. V něm mi prozradil, že Valendra zřejmě odstranil část originálu třetího tajemství ještě v době, kdy pracoval pro Pavla VI.“
Se zájmem začala poslouchat.
„Ten večer před smrtí byli Kliment s Valendrou společně v riservě. Valendra den nato tajně odjel z Říma.“
Okamžitě pochopila závažnost informací. „V tu neděli byl Otec Tibor zavražděn.“
„Propoj všechny tečky a obrázek se začne rýsovat.“
Vzpomněla si, jak jí Ambrosi v Bukurešti vyhrožoval. Šla z něj tehdy hrůza. Mohli by mít Valendra a Ambrosi něco společného s Tiborovou vraždou? Chtěla Michenerovi říct, co ví, včas si ale uvědomila, že její vysvětlení by vyprovokovalo až příliš mnoho otázek, než byla v této chvíli připravena zodpovědět. Namísto toho se zeptala: „Nemůže mít Valendra něco společného s Tiborovou smrtí?“
„To nikdo neví. Byl by toho s Ambrosim jistě schopný. Stejně si ale myslím, že Ambrosi blafuje. Pozornost je to nejmenší, o co Vatikán stojí. Vsadím se, že náš nový papež udělá všechno, aby se nedostal do záře reflektorů.“
„Popřípadě je namíří na někoho jiného.“
Michener pochopil. „Třeba na mě.“
Přikývla. „Ideální je svalit všechnu vinu na bývalého zaměstnance.“
+++++
VALENDRA SI OBLÉKL BÍLOU SUTANU, KTEROU MU BĚHEM odpoledne vyrobili v Gammarelliho dílně. Ráno měl pravdu – jeho míry byly v pečlivé evidenci a bylo snadné podle nich ušít v krátkém čase příslušný oděv. Švadleny odvedly skvělou práci. Měl ocenění pro dobré výkony a v duchu si poznačil, aby Ambrosi neopomněl doručit oficiální dík.
Nedostal od Ambrosiho zprávu od té doby, co odletěl do Bosny. Neměl však nejmenší pochybnosti o tom, že jeho přítel svůj úkol splní. Ambrosi si uvědomoval, co všechno je v sázce. Tu noc v Rumunsku mu všechno objasnil. Colina Michenera je nezbytné přivést do Říma. Kliment myslel chytře dopředu – to musel tomu Němci přiznat – a evidentně dospěl k závěru, že Valendra bude jeho nástupcem, načež záměrně ukryl Tiborův překlad, neboť věděl, že s touto potenciální hrozbou nebude schopen úspěšně řídit svůj pontifikát.
Kam jej ale schoval?
Michener to bude jistě vědět.
Zazvonil telefon.
Nacházel se právě ve své ložnici ve třetím poschodí paláce. Papežské apartmá ještě stále nebylo připraveno.
Telefon zazvonil znovu. Zauvažoval, kdo jej může rušit. Bylo téměř osm hodin večer. Snažil se právě obléci na svou první oficiální večeři a vzkázal, aby jej nikdo neobtěžoval.
Když telefon zazvonil potřetí, zvedl sluchátko.
„Svatý otče, volá vás Otec Ambrosi a požádal mne, abych jej spojil. Říká, že je to důležité.“
„Proveďte.“

Ozvalo se několik zalupání a Ambrosiho hlas oznámil: „Udělal jsem, jak jste nařídil.“
„Jaká byla reakce?“
„Zítra dorazí.“
„Jeho zdravotní stav?“
„Nic vážného.“
„Přiletí s ním ještě někdo?“
„Jeho obvyklý dámský doprovod.“
„Zajistěte, aby na nás dobře vzpomínala.“ Ambrosi se zmínil o její invektivě v Římě. V té době byla jediným kanálem k Michenerovi, situace se však změnila.
„Nic z mé strany to nemůže ovlivnit.“
„Nedá se nic dělat, tedy na viděnou zítra,“ řekl. „A šťastnou cestu.“

55
VATIKÁN
ČTVRTEK 30. LISTOPADU
13:00
MICHENER SEDĚL SPOLEČNĚ S KATERINOU NA ZADNÍM SEDADLE vatikánského služebního vozu. Ambrosi byl vedle řidiče a na jeho pokyn byly nasměrováni Zvonovým obloukem do soukromí Damašského nádvoří. Okolo stálo bludiště prastarých budov, které bránily polednímu slunci a na dláždění vrhaly indigovou modř.
Poprvé na něj ve Vatikánu dolehla tíseň. U moci teď byli novodobí machiavelisté. Nepřátelé. Musel si dávat pozor, pečlivě volit slova a snažit se, aby to všechno co nejrychleji skončilo.
Auto zastavilo a všichni vystoupili.
Ambrosi je vedl do přijímacího salónu, ze tří stran uzavřeného barevným sklem, kde papežové pod impozantními nástropními malbami přijímali již po staletí své hosty. Pokračovali dál spletí sloupových síní a galerií, jejichž stěny byly pokryté gobelíny zobrazujícími hlavy církve, jimž snášeli pocty císaři a králové. Michener věděl přesně, kam jdou, a Ambrosi se zastavil před bronzovými dveřmi vedoucími do papežské knihovny, kde byli na návštěvě Gorbačov, Mandela, Jelcin, Reagan, Bush, Clinton či Arafat.
„Paní Lewi počká v přední lodžii, dokud neskončíte,“ řekl Ambrosi. „Nikdo vás tu nebude rušit.“
Katerina kupodivu nic nenamítala a odešla s Ambrosim ven.
Otevřel dveře a vstoupil.
Tři okna z olovnatého skla zalévala pět set let staré police s knihami do lomených světel. Valendra seděl za stolem, za nímž sedávali papežové už téměř půl tisíciletí. Před stolem bylo natočené polstrované křeslo, Michener však věděl, že pouze hlavy států mají privilegium sedět před papežem.
Valendra obešel stůl a když došel k Michenerovi, natáhl ruku dlaní dolů. Věděl, co se od něj očekává. Upřeně se zadíval do Toskáncových očí. Byl to okamžik ponížení. Chvíli zvažoval, jak se zachovat, nakonec ale usoudil, že rezervovanost bude nejlepší, alespoň dokud nezjistí, co má ten démon v úmyslu. Poklekl, aby políbil prsten, a mezitím si stačil povšimnout, že vatikánští zlatníci už stačili vyrobit zcela nový.
„Doneslo se mi, že Kliment se zálibou vnucoval podobné gesto jeho Eminenci kardinálu Bartolovi v Turíně. Dám mu vědět, jak příkladná je vaše úcta k církevnímu protokolu.“
Michener se postavil. „Co chcete?“ Vynechal přívlastek Svatý otče.
„Jak vypadají vaše zranění?“
„Kvůli tomu jste si mě sem nezavolal.“
„Proč myslíte?“
„Vím, jak jste se ke mně choval v posledních třech letech.“
Valendra udělal krok zpět ke stolu. „Zřejmě chcete provokovat. Budu váš tón ignorovat.“
Zeptal se znovu. „Co chcete?“
„To, co Kliment odnesl z riservy.“
„Nemám tušení, že něco chybí.“
„Nezkoušejte mou trpělivost. Kliment vám všechno řekl.“
Vybavil si údaje, které mu Kliment svěřil. Dal jsem Valendrovi přečíst, co bylo ve fatimské skříňce… V roce 1978 odnesl z riservy část třetího poselství.
„Mám dojem, že jste něco ukradl.“
„To jsou velmi ostrá slova, která asi sotva můžete nějak dokázat.“
Nehodlal se chytit na vnadidlo. Jen ať si ten lotr láme hlavu, co všechno ví.

Valendra k němu znovu přistoupil. Vypadalo to, že se v bílém cítí pohodlně, čapka se téměř ztrácela v jeho husté kštici. „Neptám se vás, Michenere. Nařizuji vám, abyste mi sdělil, kde ten text je.“
V tom příkazu zazněl náznak zoufalství, které jej přimělo k myšlence, že Klimentovy zmatené řeči z posledního e-mailu možná nepatřily jen ztrápené duši v okamžicích před smrtí. „Teprve od vás zjišťuji, že něco chybí.“
„Tomu mám věřit?“
„Věřte čemu chcete.“
„Nechal jsem prohledat papežské apartmá v Castel Gandolfo. Vy máte Klimentovy osobní věci. Chci si je prohlédnout.“
„Po čem vlastně pátráte?“
Valendra jej změřil podezíravým pohledem. „Bohužel nedokážu odhadnout, jestli mluvíte pravdu nebo ne.“
Pokrčil rameny. „Mluvím pravdu.“
„Dobře. Otec Tibor měl kopii třetího fatimského tajemství sestry Lucii. Poslal kopii jejího původního rukopisu a svůj překlad Klimentovi. Ta kopie překladu teď z riservy zmizela.“
Michener začínal chápat. „Takže jste v roce 1978 část třetího tajemství skutečně odnesl.“
„Chci jen to, co naškrábal ten kněz. Kde jsou teď Klimentovy věci?“
„Věnoval jsem všechen nábytek charitě, zbytek je u mě.“
„Všechno jste prohlédl?“
Zalhal. „Samozřejmě.“
„A od Tibora jste nenašel nic?“
„Když vám odpovím, budete mi věřit?“
Valendra se na chvíli odmlčel. Ani Michener nic neříkal.
„Co jste zjistil v Bosně?“
Pochopil, že diskusi byl dán nový směr. „Že nemám lézt v bouřce po horách.“
„Chápu, proč na vás nedal Kliment dopustit. Břitký vtip sehraný s pronikavým intelektem.“ Odmlčel se.
„Teď mi odpovězte na otázku.“
Sáhl do kapsy, vytáhl složený list papíru a podal jej papeži. „Toto je desáté tajemství z Medžugorje.“
Valendra převzal Jasnin text a četl. Po chvíli se Toskánec zhluboka nadechl a jeho zaostřený pohled spočinul na Michenerově tváři. Z papežových úst se vydralo tiché zaúpění a bez varování se Valendra vrhl vpřed a oběma rukama popadl Michenera za černou sutanu. Oči mu planuly nepříčetnou zuřivostí. „Kde je ten zatracený Tiborův překlad!“
Útok jej zaskočil, zachoval však nehybný klid. „Podle mě ta slova nedávají žádný smysl. Proč vás tak rozčílila?“
„Jsou to bohapusté žvásty. Já chci tu kopii překladu –“
„Pokud jsou ta slova jen žvásty, pak nechápu, proč mě napadáte.“
Valendra si zřejmě uvědomil situaci a uvolnil své sevření. „Tiborův překlad je církevní majetek. Chci jej vrátit na místo.“
„Pak budete muset povolat gardisty, aby vám ho našli.“
„Máte osmačtyřicet hodin, abyste mi jej přinesl, jinak nechám vydat příkaz k vašemu zatčení.“
„Z jakého důvodu?“
„Z důvodu krádeže vatikánského majetku. Také vás nechám předat rumunské policii. Zajímají se o vaši návštěvu u Otce Tibora.“ V těch slovech zašelestila autorita.
„Jsem si jist, že se budou zabývat také vaší návštěvou.“
„Co to žvaníte? Jakou návštěvou?“
Potřeboval, aby si Valendra myslel, že ví víc než ve skutečnosti. „Opustil jste Vatikán přesně v den, kdy byl Otec Tibor zavražděn.“
„Vypadá to, že máte na všechno odpověď. Co ještě víte?“
„Vím toho dost.“
„To si vážně myslíte, že vám něco takového projde? Uvalit na hlavu církve obvinění z vraždy?“
Pokusil se o další výpad. „Nebyl jste tam sám.“
„Podívejme! Tak o tom mi řekněte víc.“
„To si nechám až na policejní vyšetřování. Mohu vám zaručit, že pro úřady to bude hotový šok.“
Valendrova tvář zarudla. „Nemáte nejmenší představu, co všechno je v sázce. Situace je daleko vážnější, než si myslíte.“
„Mluvíte jako Kliment.“
„V této věci měl pravdu.“ Valendra se na chvíli zahleděl do prázdna a pak se zrakem vrátil zpět. „Řekl vám

Kliment, jak se jen díval, když jsem pálil část těch Tiborových spisů, co mu nedávno poslal? Tiše stál tam v riservě a nechal mě to zničit. Také chtěl, abych na vlastní oči viděl, že kopie překladu celého poselství sestry Lucii je ve skříňce. Kliment chtěl, aby byla v bezpečí. Teď je pryč, protože ji dal vám.“
„Proč je pro vás ten překlad tolik důležitý?“
„Nehodlám vám cokoli vysvětlovat. Jednoduše chci ten dokument vrátit na místo.“
„Jak víte, že tam vůbec byl?“
„To nevím. Do archivů se však po té páteční noci už nikdo nevrátil a Kliment za dva dny zemřel.“
„Tak jako Otec Tibor.“
„Udělám všechno, abych ten kus papíru dostal zpátky.“
„Tím jsem si jistý.“ V těch slovech byly stopy hořkosti. Bylo na čase odejít. „Je to všechno?“
„Jděte. Radím vám, abyste byl za dva dny zpátky, protože má další výzva už nebude příjemná.“
Uvažoval, co z toho má vyčíst. Policie? Výhružka?
„Přemýšlel jste někdy nad tím, jak vás mohla paní Lewi v Rumunsku najít?“ Zeptal se Valendra nenuceně, když bral za kliku.
Slyšel dobře? Jak může o Katerině vědět takové věci? Zastavil se a ohlédl.
„Byla tam, protože jsem jí za to dobře zaplatil.“
Byl ohromený, neřekl však nic.
„V Bosně tomu nebylo jinak. Měla na vás dávat pozor. Požádal jsem ji, aby si vaši důvěru získala svým neodolatelným šarmem, což se jí, jak vidím, povedlo.“
Jen stěží potlačil třes, který mu projel tělem. Chtěl se na něj vrhnout, ale ovládnul se.
„Nejste první, kdo se nechal podvést ženou. Je velmi mazaná. Říkám vám to jako varování. Dávejte si pozor na to, komu důvěřujete, Michenere. V sázce je toho velmi mnoho. Možná si to neuvědomujete, ale až tohle všechno skončí, mohu být vaším jediným přítelem.“

56

KDYŽ MICHENER ODCHÁZEL Z KNIHOVNY, ČEKAL AMBROSI venku. Nedoprovodil jej do přední lodžie, pouze mu sdělil, že venku čeká vozidlo s řidičem, který jej zaveze, kam si řekne.
Katerina seděla sama ve zlacené pohovce. Snažil se pochopit, proč to udělala. Už dřív mu připadlo zvláštní, že jej našla v Bukurešti a pak se v Římě objevila přímo před jeho bytem. Chtěl věřit, že všechno, co se mezi nimi odehrálo, bylo upřímné, nedokázal však potlačit podezření, že to byl přece jen nějaký sehraný akt, který měl ovládnout jeho city a oslabit obranu. Znepokojovali jej sloužící a štěnice, přitom se vyslancem nepřítele stala jediná osoba, které věřil.
V Turíně jej Kliment varoval. Nemáte nejmenší ponětí o duši lidí jako je Alberto Valendra. Myslíte si, že s ním můžete soupeřit? Ne, Coline, s ním se nemůžete srovnávat. Na to jste příliš slušný a příliš důvěřivý.
Když přišel blíž ke Katerině, sevřelo se mu hrdlo. Jeho napjatý výraz nejspíš prozradil jeho myšlenky.
„Řekl ti o mně, viď?“ řekla smutným hlasem.
„Počítala jsi s tím?“
„Bylo mi jasné, že když ne Ambrosi včera, pak to určitě udělá Valendra dnes. Už jim nejsem k ničemu.“
Začaly se v něm svářit všechny pocity.
„Nic jsem jim neprozradila, Coline. Vůbec nic. Za Valendrovy peníze jsem odjela do Rumunska a do Bosny, to je pravda. Ale jenom proto, že jsem sama chtěla. Využila jsem je stejně, jako využili oni mě.“
Ta slova zněla přesvědčivě, nestačila však zmírnit jeho bolest. Tiše se jí zeptal: „To pro tebe pravda vůbec nic neznamená?“
Kousla se do rtu a všiml si, že se jí rozechvěla pravá ruka. Zlost, která byla její obvyklou odpovědí na střet názorů, teď zůstala někde pod povrchem. Když neodpovídala, řekl: „Věřil jsem ti, Kate. Řekl jsem ti věci, které bych neřekl nikomu jinému.“
„Já jsem tvou důvěru nezradila.“
„Jak ti to mám věřit?“ Musel to říct, i když toužil po opaku.
„Co ti Valendra řekl?“
„Dost na to, abychom spolu museli hovořit takhle.“
Jeho tělo se začalo rychle měnit v kámen. Jeho rodiče už byli po smrti a s nimi i Jakob Volkner. Teď jej zradila Katerina. Poprvé za celý život zůstal úplně sám a náhle na něj padla celou silou tíha jeho nešťastného zrození do tohoto světa. Byl zcela bezmocný, neměl kam se obrátit. Po Klimentově smrti si myslel, že tato žena se stane odpovědí na jeho budoucnost. Byl dokonce ochoten odložit čtvrtstoletí svého života výměnou za možnost milovat a být milován.
Z toho všeho teď už nezbývalo nic.

Nastalo mezi nimi napjaté ticho. Trapné a rozpačité.
„Dobře, Coline," řekla nakonec. „Rozumím. Sbohem."
Obrátila se k odchodu.
Její podpatky zvonily po mramorové dlažbě. Chtěl na ni zavolat. Počkej, neodcházej. Nedokázal se však vzmoci na jediné slovo.
+++++
Pustil se opačným směrem, dolů do přízemí. Nemínil využít Ambrosiho nabídku. Od tohoto místa už chtěl jen jedno jediné: Aby jej nechalo být.
Nacházel se uvnitř Vatikánu bez pověření i bez doprovodu, jeho tvář však byla natolik známá, že se nikdo z gardistů nad jeho přítomností nepozastavoval. Došel až na konec dlouhého sálu s globusy a planisférami. Před ním v protějších dveřích stál Maurice Ngovi.
„Slyšel jsem, že jste tady. Také jsem se dozvěděl, co se vám přihodilo v Bosně. Jste v pořádku?"
Přikývl. „Chtěl jsem se vám ozvat později."
„Musíme si promluvit."
„Kde?"
Ngovi pochopil a naznačil, aby jej následoval. V tichu mířili do archivů. Čítárny byly zase plné učenců, historiků i novinářů. Ngovi vyhledal kardinála-archiváře a všichni tři zamířili do jedné z čítáren. Když za sebou zavřeli dveře, Ngovi řekl: „tady snad budeme mít dostatek soukromí."
Michener se obrátil k archiváři. „Myslel jsem, že už jste bez práce."
„Musím odsud odejít do konce týdne. Můj nástupce dorazí pozítří."
Dobře věděl, co tato práce pro starého kněze znamenala. „Je mi to líto. Ale myslím, že vám jinde bude líp."
„Co po vás náš pontifex chtěl?" zeptal se Ngovi.
Michener se svalil na nejbližší židli. „Myslí si, že mám jistý dokument, který zmizel z riservy. Týká se třetího tajemství z Fatimy a poslal jej Klimentovi Otec Tibor. Nějaká kopie překladu. Vůbec netuším, o čem mluvil."
Ngovi se podivně zahleděl na archiváře.
„Co to má znamenat?" zeptal se Michener.
Ngovi mu pověděl o včerejší Valendrově návštěvě v riservě.
„Byl jako šílený," řekl archivář. „Stále opakoval, že něco zmizelo ze skříňky. Měl jsem z něho hrozný strach. Bůh ochraňuj naši církev."
„Neřekl vám k tomu nic?" zeptal se jej Ngovi.
Oběma zopakoval, co mu nový papež řekl.
„Když byl tenkrát Kliment s Valendrou v riservě," pokračoval archivář, „něco tam hořelo. Našel jsem na podlaze ohořelé zbytky."
„Kliment to nijak nekomentoval?" zeptal se Michener.
Archivář zakroutil hlavou. „Ani slovem."
Začala do sebe zapadat spousta věcí, stále tu však zůstával jeden problém. „Celé je to velmi podivné. Když Jan Pavel v roce 2000 třetí tajemství zveřejnil, sama sestra Lucia potvrdila jeho pravost."
Ngovi přikývl. „Byl jsem osobně u toho. Její původní text byl ve skříňce odvezen do Portugalska a ona potvrdila, že je to tentýž dokument, který sepsala v roce 1944. Jenže tehdy, Coline, byly ve skříňce pouze dva složené listy papíru. Sám jsem byl svědkem, když se otvírala. Byl tam jen původní text a jeho italský překlad, nic víc."
„Kdyby z toho zápisu něco chybělo, jistě by na to sestra upozornila."
„Byla už velmi stará a slabá," řekl Ngovi. „Vzpomínám si, že se na stránku jen letmo podívala a přikývla. Měla tehdy špatný zrak a téměř neslyšela."
„Maurice mne požádal, abych něco prověřil," řekl archivář. „Valendra vešel do riservy s Pavlem VI. 18. května 1978. Valendra se pak vrátil sám o hodinu později, a zůstal uvnitř patnáct minut."
Ngovi přitakal. „Vypadá to, že věc, kterou poslal Tibor Klimentovi, otevřela nějaká dvířka, o nichž si Valendra myslel, že jsou už dávno zavřená."
„A to možná stálo Tibora život." Zvažoval situaci. „Valendra tomu ztracenému textu říkal kopie překladu. Ale jakého překladu?"
„Coline," řekl Ngovi. „Ve třetím zjevení jde evidentně o víc, než je nám známo."
„A Valendra si myslí, že to mám já."
„A máte?"
Zakroutil hlavou. „Pokud bych tu zpropadenou věc měl, bez váhání bych mu ji dal. Už mám toho po krk a

chci pryč.“
„Máte nějakou představu o tom, co mohl Kliment s tou Tiborovou kopií udělat?“ ,
Již o tom několikrát přemýšlel. „Bohužel. Kliment ale nebyl žádný zloděj.“ A také nikdy neměl sebevražedné sklony, ale už věděl, že je lépe neříkat nic. Archivář neměl o věci nejmenší tušení. Ze Ngoviho výrazu však vycítil, že Keňan uvažuje o tomtéž.
„A co Bosna?“
„Ještě podivnější než Rumunsko.“
Ukázal jim originál poselství od Jasny, kopii odevzdal Valendrovi.
„Tomu nemůžeme přikládat velkou důležitost,“ řekl Ngovi. „Medžugorje je spíše cirkusová vložka než duchovní skutečnost. To desáté tajemství může být docela dobře výplodem fantazie a zcela upřímně říkám, že pokud jde o jeho důsledky, vážně o něm pochybuji.“
„Přesně to je i můj názor,“ navázal Michener. „Jasna byla přesvědčená, že se jedná o skutečnost a evidentně se jí nechala zcela pohltit. Když si to ale přečetl Valendra, zareagoval dosti bouřlivě.“ Vylíčil jim, co se před několika minutami odehrálo.
„Přesně tak se choval i v riservě,“ řekl archivář. „Jako šílenec.“
Michener se s obavami podíval na Ngoviho. „Co se to tu děje, Maurici?“
„Jsem z toho na rozpacích. Před lety jsem ještě jako biskup strávil s kolegy tři měsíce studiem třetího tajemství na žádost Jana Pavla. Jeho poselství se od prvních dvou výrazně lišilo. První i druhé tajemství bylo jasné a podrobná, třetí však bylo spíše jako podobenství. Jeho Svatost byla přesvědčena, že je k jeho interpretaci nutné vedení církve. To bylo moudré, jenže jsme je nikdy nepovažovali za neúplné.“
Ngovi ukázal na tlustý, neobyčejně veliký spis, který ležel na stole. Jednalo se o prastarý rukopis, jehož stránky byly tak zašlé, že vypadaly, jako by je spálil oheň. Na jeho přední desce byl latinský, sotva čitelný nápis LIGNUM VITAE psaný vybledlým karmínovým inkoustem a doprovozený ilustracemi nějakých postav, zřejmě papežských prelátů.
Ngovi se usadil do židle a zeptal se Michenera: „Co víte o svatém Malachiovi?“
„Dost na to, abych pochyboval o jeho pravosti.“
„Mohu vás ujistit, že jeho proroctví jsou pozoruhodně přesná. Tento svazek byl vytištěn v Benátkách roku 1595 dominikánským historikem Arnoldem Wionem jako definitivní soupis všech Malachiových vizí.“
„Jenže ty vize se udály někdy v polovině dvanáctého století. Uběhlo čtyři sta let, než je Wion začal sepisovat. Těžko někdo určí, co Malachius opravdu řekl a co jsou jen smyšlenky. Jeho vlastní slova se nedochovala.“
„Ano, ovšem v roce 1595 tu jeho spisy ještě byly,“ vmísil se do řeči archivář. „Vyplývá to z dobových vatikánských seznamů. Wion k nim tedy měl přístup.“
„Pokud se dochoval Wionův spis, proč ne i Malachiův?“
Ngovi ukázal na knihu. „I kdyby byl Wionův spis podvrh a neobsahoval žádné z původních Malachiových proroctví, nic to nemění na jejich pozoruhodné přesnosti. A to především pokud se týká událostí, které se udály během několika posledních dní.“
Ngovi mu podal tři natištěné listy papíru. Michener je zběžně přelétl zrakem a zjistil, že obsahují přehledný historický výtah.
Malachius se narodil v Irsku roku 1094. V pětadvaceti letech se stal knězem a ve třiceti biskupem. V roce 1139 odjel z Irska do Říma, aby podal zprávu o své diecézi papeži Inocenci II. Během pobytu v Římě prožil zvláštní zjevení o budoucnosti církve v podobě jakéhosi dlouhého přehledu mužů, kteří jednou stanou v jejím čele. Sepsal své vidění na pergamen a předal jej Inocenci. Ten rukopis po přečtení zapečetil v archivech, kde zůstal až do roku 1595. Tehdy onen seznam papežů přepsal Arnold Wion i s krátkými Malachiovými prorockými přívlastky. Začínal Celestýnem II. roku 1143 a končil sto dvanáctým jménem, které mělo představovat údajného posledního pontifika.
„Neexistuje žádný doklad o tom, že by Malachius vidění skutečně prožil,“ řekl Michener. „Pokud si vzpomínám, ty byly k celé historii přidány až koncem devatenáctého století z nepříliš důvěryhodných zdrojů.“
„Jen si přečtěte některé přívlastky,“ řekl Ngovi tichým hlasem.
Zadíval se pozorněji na stránky, které držel v ruce. O jedenaosmdesátém papeži bylo prorokováno, že bude Lilií a Růží. Urban VIII., který byl tehdejší hlavou církve, pocházel z Florencie, která měla v erbu rudou lilii, a byl také biskupem ze Spoletta, jehož symbolem byla růže. Devadesátý první papež byl označen za Růži z Umbrie. Než se stal Kliment XIII. Papežem, byl místodržícím právě v Umbrii. Prorockým přívlastkem devadesátého šestého papeže byl Apoštolský tulák. Pius VI. zemřel jako kočovný vězeň francouzských revolucionářů. Stým druhým papežem byl Lev XIII. nazvaný Světlem na nebi. Ten

měl v papežském erbu zářící kometu. Jan XXIII. měl být Pastýřem a Mořeplavcem. To bylo mimořádně trefné přízvisko, protože svůj pontifikát sám označil za pastýřský a znakem II. vatikánského koncilu, který svolal, byl kříž a loď. Před svým zvolením byl Jan také patriarchou benátským, a Benátky, jak známo, byly odedávna námořní výspou.
Michener pozvedl oči od papíru. „Zajímavé, co to ale má společného s našimi záležitostmi?“
„Kliment byl stým jedenáctým papežem. Jeho Malachius označil přívlastkem Ze slávy Olivové. Vzpomenete si, co se píše v Matoušově evangeliu, 24. kapitole, o znamení konce věku?“
Ten příběh dobře znal. Ježíš právě vycházel z chrámu, když k němu přistoupili učedníci a ukazovali na krásu chrámových staveb. Což to všechno nevidíte7. Řekl jim. Amen, pravím vám, že tu nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno. Později na Olivové hoře jej učedníci žádali, aby jim řekl kdy se to stane a jaké bude znamení konce věku.
„Kristus v této pasáži předpověděl svůj druhý příchod. Maurici, vy si vážně myslíte, že máme před sebou konec světa?“
„Možná ne tak strašlivý, v každém případě ale jasný konec a nový začátek. Kliment měl být podle proroctví předchůdcem oné události. Je toho však víc. Posledním z oněch Malachiových sto dvanácti papežů, počítáno od roku 1143, je současný papež. Víte, jak jej Malachius roku 1138 pojmenoval? Petrus Romanus.
Petr Římský.
„To je ovšem mylný názor,“ řekl Michener. „Někteří odborníci tvrdí, že Malachius nikdy žádného Petra nepředpověděl a že byl přidán do vydání jeho proroctví v devatenáctém století.“
„Přál bych si, aby to byla pravda,“ řekl Ngovi. Nasadil si pár bavlněných rukavic a zlehka otevřel tlustý spis. Pradávný pergamen přitom zapraskal. „Přečtěte si tohle.“
Sklonil se nad řádky psanými latinsky:

Za posledního pronásledování svaté církve římské vládnouti bude Petr zvaný Římský, jenž pásti bude ovce své za velikého soužení, po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid.

„Valendra si vybral jméno Petr na základě vlastních pohnutek,“ řekl Ngovi. „Chápete konečně, proč jsem tolik znepokojen? Toto jsou Wionova slova, dost možná Malachiova, napsaná před mnoha staletími. To můžeme jen sotva zpochybnit. Kliment měl možná pravdu. Všechno příliš pečlivě zkoumáme, a přitom jednáme, jak sami uznáme za vhodné a nikoli tak, jak se od nás žádá.“
„A jak potom také vysvětlíte,“ zeptal se kardinál-archivář, „že tento spis je starý přes pět set let a všechny přívlastky byly papežům přiřčeny už tenkrát? Pokud by jich sedělo deset dvacet, dalo by se to považovat za náhodu. Ale devadesát procent, to už jsou zcela jiné počty. Pouze deset procent ze všech průvodních hesel nedává žádný zjevný smysl, drtivá většina je však pozoruhodně přesná. A konečně, jako poslední, stý dvanáctý, je uváděn Petr. Přímo jsem se rozklepal, když si Valendra to jméno zvolil.“
Začalo toho být už příliš. Nejdříve ta zrada Kateriny. Teď vyhlídka, že konec světa je za dveřmi. Po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid. Řím byl už dlouho označován za město na sedmi pahorcích. Podíval se na Ngoviho. Z tváře starého preláta bylo možné vyčíst hlubokou starost.
„Coline, musíte najít tu Tiborovu kopii. Pokud si Valendra myslí, že je ten dokument tak důležitý, mělo by to pro nás platit také. Znal jste Jakoba lépe, než kdokoli jiný. Zjistěte, kam jej mohl ukrýt.“ Ngovi zavřel knihu. „Toto je možná poslední den, kdy máme přístup do tohoto archivu. Valendra se začíná zbavovat všech svých oponentů. Chtěl jsem, abyste to viděl na vlastní oči – a pochopil vážnost situace. To desáté zjevení z Medžugorje je těžké soudit, avšak celý text sestry Lucii a Tiborův překlad je něco zcela zásadního.“
„Nemám nejmenší tušení, kde by ten papír mohl být. Nedokážu si ani představit, jak by jej mohl Jakob dostat z Vatikánu.“
„Jsem jediný, kdo zná číselný kód do trezoru,“ řekl kardinál-archivář. „A otevíral jsem jej pouze Klimentovi.“
Znovu jím prošla prázdnota, když si vzpomněl na zklamání, které mu přinesla Katerina. Možná mu pomůže, když upne pozornost k něčemu jinému, alespoň na nějakou dobu. „Uvidím, Maurici, co se dá dělat. Jenže ani nevím, kde začít.“
Ngoviho obličej byl stále zachmuřený. „Coline, nechci celou věc zbytečně dramatizovat, ale je možné, že osud církve je teď zcela ve vašich rukou.“

57
15:30
VALENDRA SE OMLUVIL Z HLOUČKU PŘÍZNIVCŮ, KTEŘÍ SE SHROmáždili v přijímacím sále. Skupinka dorazila z Florencie, aby mu popřála vše nejlepší, a než se s nimi rozloučil, ujistil je, že jeho první cesta mimo Vatikán bude směřovat právě do Toskánska.
Ambrosi jej již očekával ve čtvrtém patře. Odešel ze sálu už před půl hodinou a Valendra byl zvědavý proč.
„Svatý Otče," řekl Ambrosi, „Michener se setkal s Ngovim a kardinálem-archivářem hned poté, co od vás odešel."
Pochopil okamžitě vážnost situace. „O čem mluvili?"
„Zavřeli za sebou dveře v jedné čítárně. Osoba, kterou mám v archivech, nedokázala zjistit nic bližšího, než že s sebou měli jistý starý spis, s nímž může obvykle disponovat pouze archivář."
„Co to bylo za spis?"
„Lignum Vitae."
„Malachiova proroctví? To si snad děláte legraci. Takový nesmysl. Je ovšem chyba, že nevíme, o čem hovořili."
„Právě nechávám znovu instalovat odposlouchávací zařízení, bude to ale chvíli trvat."
„Kdy má Ngovi odsud odejít?"
„Již vyklidil kancelář. Zjistil jsem, že za několik dní má odjet do Afriky. Zatím však ale obývá svou rezidenci."
A stále zastává úřad camerlenga. Valendra ještě musel uvážit, koho dosadí na jeho místo; doposud se nerozhodl mezi třemi kardinály, kteří nezakolísali ve své podpoře během konkláve.
„Přemýšlel jsem o Klimentových osobních věcech. Ta Tiborova kopie musí být někde mezi nimi. Kliment zřejmě doufal, že kromě Michenera se jimi nikdo jiný prohrabovat nebude."
„Máte nějaké návrhy, Svatý otče?"
„Jsem si jist, že nám Michener nic nepřinese. Nemůžeme na něj ani v nejmenším spoléhat. Pokud něco najde, dá to Ngovimu. A to nesmíme připustit."
Zadíval se významně na Ambrosiho a reakce jeho starého přítele jej nezklamala. „Budete tedy jednat jako první?"
„Správně. Musíme Michenerovi ukázat, že to myslíme velmi vážně. Protentokrát ale Paolo požádejte o službu naše přátele."
+++++
MICHENER VEŠEL DO BYTU, KTERÝ OBÝVAL OD KLIMENTOVY smrti. Několik posledních hodin jet tak bloumal po římských ulicích. Před půlhodinou jen znovu začala bolet hlava, jak předpokládal bosenský doktor, a tak šel přímo do koupelny a spolkl dva aspiriny. Ještě mu doporučili, aby si po návratu nechal udělat kompletní prohlídku, na to však zatím nebyl čas.
Rozepnul si sutanu a odhodil ji na lůžko. Hodiny na nočním stolku ukazovaly 18:30. Stále ještě na sobě cítil Valendrovy ruce. Bůh ochraňuj katolickou církev. Člověk, který se ničeho nebojí, vždy představuje velké nebezpečí. Valendra se po něm vrhl zcela bez zábran, v jediném krátkém okamžiku, a absolutní moc mu umožňovala, aby si dělal, co chtěl. A pak ta zvláštní slova Malachiova proroctví. Vždycky ignoroval absurdity, někde uvnitř však cítil podivné obavy. Byl si zcela jistý, že ještě přijdou potíže.
Oblekl si džínové kalhoty a košili a ztěžka se dovlekl do předního pokoje, kde se svalil na pohovku. Záměrně nechal všechna světla zhasnutá.
Skutečně mohl Valendra kdysi něco vynést z riservy? A udělal totéž nedávno i Kliment? Co se to vlastně děje? Jako by se skutečnost převrátila naruby. Všichni kolem jako by byli něčím pošpiněni. Na dovršení toho všeho ještě jakýsi irský biskup, který žil před devíti sty lety, předpovídá konec světa s příchodem papeže Petra.
Třel si dlaněmi spánky a snažil se zaplašit bolest. Okny dovnitř pronikaly roztříštěné paprsky slabého světla z ulice. Ve stínu pod parapetem stála Jakobova dubová truhlice. Vzpomněl si, že v den, kdy stěhoval věci z Vatikánu, byla zamčená. Možná že právě v ní ukrýval Kliment něco důležitého. Dovnitř se totiž nikdo neodvažoval nahlédnout.
Připlazil se po koberci k truhlici. Natáhl ruku, rozsvítil stojací lampu a zkoumal bytelný zámek. Nechtěl truhlici poškodit násilným vniknutím, a tak se posadil zpátky a přemýšlel, jak postupovat dál.
Kousek od okna ležela krabice, kterou den po papežově smrti odnesl z Vatikánu. Uvnitř byly jen Klimentovy věci. Přitáhnul ji k sobě a začal se probírat nejrůznějšími předměty, které kdysi zdobily

papežskou rezidenci. Probouzely v něm milé vzpomínky – nástěnné hodiny z bavorského Černého lesa, zvláštní plnicí pera, zarámovaná fotografie Klimentových rodičů.
V šedém papírovém obalu byla zasunuta Klimentova osobní bible. Poslali ji z Castel Gandolfo den před pohřbem. Knihu ani neotevřel, jen ji přinesl sem a položil do krabice.
Obdivoval bílé kožené desky, jejichž zlatý okraj byl místy již setřený. Uctivě nalistoval titulní stranu. Bylo na ní německy napsáno: U PŘÍLEŽITOSTI TVÉHO KNĚŽSKÉHO SVĚCENÍ S LÁSKOU VĚNUJÍ RODIČE.
Kliment o svých rodičích často vyprávěl. Volknerovi patřili v době Ludvíka I. k bavorské aristokracii a nikdy se nehlásili k Hitlerovi a jeho nacistickým myšlenkám, a to ani v jeho zlatých časech. Nebyli však pošetilí a svůj nesouhlas si nechávali pro sebe, přičemž se ze všech sil snažili nenápadně pomáhat bamberským židům. Volknerův otec u sebe uschoval životní úspory dvou místních rodin a opatroval je až do konce války. Bohužel se však pro ně nikdo z koncentračních táborů nevrátil. Každou marku pak odevzdal izraelskému státu jako dar minulosti pro naději budoucnosti.
Hlavou mu proběhla vize ze včerejší noci.
Tvář Jakoba Volknera.
Přestaň přehlížet nebesa. Učiň, jak je žádáno. Pamatuj, že je dáno věrnému služebníkovi, aby tlumočil něco důležitého.
Jaký je můj osud, Jakobe?
Na otázku mu však odpověděla postava Otce Tibora.
Stát se znamením pro svět. Pochodní vyzývající k pokání. Poslem, který ohlásí, že Bůh je skutečně živý.
Skrývalo to všechno nějaký význam nebo to byla jen halucinace mozku zasaženého bleskem?
Zamyšleně otáčel stránkami bible. Stránky byly jemné jako kusy látky. Na některých byly podtržené řádky, tu a tam byly na okrajích vepsány poznámky. Začetl se do podtržených pasáží.
Skutky 5,29: Boha je třeba poslouchat, ne lidi.
List Jakubův 1, 29: Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa.
Matouš: 15, 3-6: A proč vy přestupujete přikázání Boží kvůli své tradici? Tak jste svou tradicí zrušili slovo Boží.
Matouš 5, 19: Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího.
Daniel 4, 23: Tvé království se ti opět navrátí, až poznáš, že Nebesa mají moc.
Jan 8, 28: Sám od sebe nečiním nic, ale mluvím tak, jak mne naučil Otec.
Zajímavý výběr. Že by další poselství od ztrápeného papeže?
Ze spodní hrany knihy trčely čtyři barevné hedvábné záložky, ze tří čtvrtin zasunuté do hřbetu. Vytáhl je, aby je narovnal a založil do stránek.
K jejich konci byl přivázán plochý stříbrný klíč.
Byl to Klimentův záměr? Ta bible ležela v Castel Gandolfo na nočním stolku v Klimentově ložnici. Papež mohl předpokládat, že kromě Michenera nikdo jiný knihu podrobněji zkoumat nebude.
Uvolnil klíč a bylo mu jasné, který zámek jím otevře.
Vnitřní mechanizmus povolil a víko truhlice se otevřelo.
Uvnitř byly obálky. Sto, možná i víc, každá nadepsaná ženskou rukou a adresovaná Klimentovi. Adresy byly různé – Mnichov, Cologne, Dublin, Káhira, Kapské Město, Varšava, Řím. Všechno místa, kam byl Kliment umísťován. Zpáteční adresa byla všude stejná. Irma Rahnová, přítelkyně z dětství. Nikdy se na ni Klimenta neptal, jen párkrát mu sám od sebe prozradil, že spolu vyrůstali v Bambergu.
Kliment si pravidelně dopisoval s několika celoživotními přáteli. Přesto mezi obálkami nebyla jediná, která by nepocházela od paní Rahnové. Proč je po sobě Kliment zanechal? Proč je jednoduše nezničil? Jejich obsahu se dalo snadno zneužít, především nepřáteli, jako byl Valendra. Kliment zřejmě usoudil, že to riziko za to stojí.
Protože teď byly ty dopisy jeho majetkem, otevřel jeden z nich, vytáhl složený list a začal číst.

58
Milý Jakobe, zabolelo mne u srdce, když jsem se dozvěděla zprávy z Varšavy. Prý jsi byl v tom průvodu ve chvíli, kdy vypukly nepokoje. Komunisté by jistě uvítali, kdyby ses spolu s bratry biskupy na seznamu obětí. Proto jsem si s úlevou oddechla, když mi došel od Tebe dopis s ujištěním, že jsi v pořádku. Byla bych ráda, kdyby Tě Jeho Svatost povolala do Říma, kde bys byl v bezpečí. Vím, že bys sám o nic takového nepožádal, modlím se proto k našemu Pánu, aby tomu napomohl. Těším se, že se Ti podaří

přijet domů na Vánoce. Bylo by krásné strávit v Tvé blízkosti zase celé svátky. Dej mi prosím vědět, jestli bude taková věc možná. Jako vždy očekávám Tvůj dopis a věz, milý Jakobe, že Tě mám ze srdce ráda.

Milý Jakobe,
Dnes jsem zašla k hrobu Tvých rodičů. Požala jsem trávu a očistila náhrobní kameny. Nechala jsem tam kytici lilií se tvým jménem. Jaká škoda, že se nedožili dnešních dnů, aby viděli, kam až jsi to dotáhl. Arcibiskup, možná že jednoho dne i kardinál. Cos dokázal, je pro ně velikým vyznamenáním. Tví i moji rodiče mnoho, velmi mnoho vytrpěli. Každý den se modlím za vykoupení Německa. Možná že právě díky dobrým lidem, jako jsi Ty, se náš nešťastný osud změní. Pevně věřím, že jsi zdráv. Já se cítím docela dobře. Vypadá to, že mi Pán Bůh nadělil zdravý kořínek. Možná se někdy v následujících třech týdnech objevím v Mnichově. Pokud se mi to podaří, určitě Ti zavolám. Mé srdce Tě touží zase uvidět. Tvá krásná slova z posledního dopisu mne stále hřejí.
Dávej na sebe pozor, můj nejdražší Jakobe.

Milý Jakobe,
Vaše kardinálská Eminence! Skutečně si ten titul zasloužíš. Bůh žehnej Janu Pavlovi za to, že Ti jej udělil. Znovu Ti musím poděkovat za to, že jsi mi umožnil zúčastnit se konzistoře. Seděla jsem zcela stranou, takže si mě sotva kdo všiml. Ten tvůj Colin Michener tam byl také a zdál se být na tebe velice pyšný. Byl přesně takový, jak jsi mi ho popisoval: sympatický mladý muž. Učiň z něj syna, kterého jsme si tolik přáli. Vkládej do něj stejně, jako do Tebe vkládal Tvůj otec. Zanechej skrze něj světu svůj odkaz. Na tom není nic špatného, žádný ze slibů tvému Bohu ani církvi ti to nezakazuje. Ještě pořád mi stoupají slzy do očí při vzpomínce, jak ti papež klade na hlavu červenou čapku. V tu chvíli jsem cítila největší hrdost ve svém životě. Miluji Tě, Jakobe, a naše pouto je pro mne zdrojem veliké síly. Dávej na sebe pozor, můj milý, a napiš brzy.

Milý Jakobe, předevčírem zemřel Karl Heigel. Na pohřbu jsem se nedokázala ubránit vzpomínkám, jak jsme si o prázdninách hrávali u řeky. Byl to velmi laskavý člověk a kdyby Tebe nebylo, možná bych se stala jeho ženou. Myslím si, že to víš. Jeho žena odešla před několika lety a zůstal úplně sám. Děti se k němu nezachovaly hezky. Co se to stalo s dnešní mládeží? Copak nemají kouska vděku ke svým kořenům? Často jsem mu nosívala večeři a povídali jsme si. Choval k Tobě velký obdiv. Z toho našeho vychrtlého Jakoba se nakonec stal kardinál, ba co víc, státní sekretář! To už je jen krůček od papežského stolce. Velmi toužil se s Tebou ještě jednou setkat. Bamberg nezapomíná na svého biskupa a jsem si jista, že ani on nezapomíná na domov svého mládí. Poslední dny se za Tebe, Jakobe, horlivě modlím. Papež není zdráv a co nevidět se bude volit nový. Prosím Hospodina, aby nad tebou bděl. Snad přihlédne k prosbě staré ženy, která tolik miluje svého Boha i svého kardinála. Dávej na sebe pozor.

Jakobe, ani jsem nedýchala, když jsem sledovala v televizi, jak ses objevil na balkónu Svatého Petra. Naplnila mne taková hrdost a láska, že to nemohu nijak popsat. Z mého Jakoba je teď Kliment. Opravdu moudrá volba jména. Když jej ohlásili, vzpomněla jsem si, když jsme spolu chodili do katedrály k jeho hrobce. Jak jsi o něm často hovořil. Němec, který se dokázal stát papežem. Už tehdy jako bys to cítil a vnímal, jako by byl Kliment II. Tvou součástí, Tvým osudem. Teď jsi se stal sám papežem, Klimentem XV. Buď moudrý, drahý Jakobe, buď však také statečný. Církev může pod tvýma rukama vzkvétat nebo upadat. Ať na Klimenta XV. všichni vzpomínají v dobrém. Bylo by nádherné, pokud by se ti podařilo uskutečnit pouť to Bambergu. Už dlouho jsem Tě neviděla. Stačilo by mi jen pár okamžiků, třeba na náměstí. Do té doby ať je tvé srdce veselé a duše šťastná. Veď své ovečky jistě a důstojně a stále věz, že svým srdcem jsem stále s Tebou.

59
21:00
KATERINA PŘICHÁZELA K DOMU, V NĚMŽ TEĎ MICHENER ŽIL. NA potemnělé ulici nebylo živé duše, u chodníku stálo několik zaparkovaných aut. Z otevřených oken k ní doléhaly zvuky jalové konverzace, dětského pláče a útržky jakési hudby. Za zády jí duněla doprava z hlavní silnice vzdálené jeden blok. Ukryla se v průchodu činžovního domu přes ulici a z bezpečného stínu vzhlédla do třetího poschodí. V Michenerově okně svítilo matné světlo.
Museli si promluvit. Ona jej přece nezradila. Nic Valendrovi neřekla. Přesto ale zneužila jeho důvěru. Nezlobil se, jak čekala, spíš jako by byl bolestně zasažen, a to vědomí ji tížilo daleko víc. Copak se nikdy

nepoučí? Proč se pořád musí dopouštět stejných chyb? Dokáže alespoň jednou jedinkrát udělat správnou věc ze správného důvodu? Byla přesvědčená, že ano, něco však jako by jí v tom nepřetržitě bránilo.
Stála tam ve tmě, utěšována vlastní samotou, pevně rozhodnutá udělat to, co je nejlepší. V okně ve třetím poschodí nebyla patrná známka žádného pohybu, až začala pochybovat, je-li Michener vůbec uvnitř.
Právě sbírala odvahu, že přejde ulici, když z hlavní třídy odbočilo auto a pomalu vjíždělo do uličky. Světla reflektorů před sebou zametala cestu, a tak se ještě více přitiskla ke zdi a zanořila se zpět do tmy.
Světla zhasla a auto zastavilo. Černý kupé mercedes.
Otevřely se zadní dveře a z nich vystoupila postava. Ve slabém světle zevnitř vozu spatřila vysokého muže s hubenějším obličejem rozštípnutým dlouhým, ostrým nosem. Na sobě měl nepadnoucí šedý oblek a pablesky z jeho temných očí nevěstily nic dobrého. Podobné už v životě několikrát viděla. Dva muži zůstali sedět v autě, jeden vzadu, druhý za volantem. Její mozek náhle zakřičel, že je zle. Určitě je sem poslal Ambrosi.
Vysoký muž vstoupil do Michenerova vchodu. Mercedes se rozjel vpřed a zmizel někde na konci ulice. Světlo v Michenerově okně stále svítilo.
Nebyl čas volat policii. Vystoupila z průjezdu a rozběhla se přes ulici.
+++++
MICHENER DOČETL POSLEDNÍ DOPIS A ROZHLÉDL SE PO OBÁLkách poházených po zemi. Za poslední dvě hodiny přečetl každé slovo, které Irma Rahnová napsala. V truhlici určitě nebyly všechny dopisy, které si za tu dobu vyměnili. Možná že Volkner zachoval jenom ty, které něco sdělovaly. Ten poslední byl odeslán někdy před dvěma měsíci – další z dojemných slohových cvičení, v nichž naříkala nad Klimentovým zdravím, jehož stav se jí podle obrázků z televize zdál velmi vážný, a vybízela jej, aby na sebe dával pozor.
Ohlédl se o mnoho let zpátky a konečně začal chápat některé Volknerovy poznámky, především ty, které se týkaly Kateriny.
Myslíte si, že jste jediný kněz, který podlehl? A byl to opravdu takový hřích? Řeklo vám vaše srdce, Coline, že jste spáchal něco zlého?
A těsně předtím, než zemřel. Ten podivný výrok, když se Kliment ptal na Katerinu a na dění na tribunále. To je v pořádku, Coline. Ona je součástí vaší minulosti. Součástí, na kterou nelze zapomínat.
Myslel si tenkrát, že se jej jeho přítel jen snaží utěšit. Teď mu docházelo, že v tom bylo mnohem víc.
To přece neznamená, že nemůžete být přátelé. Podělte se vzájemně o své životy ve slovech i pocitech. Prožívejte blízkost, kterou vám může poskytnout jen ten, komu na vás opravdu záleží. Takovou radost církev jistě nezakazuje.
Rozpomenul se také na otázky, které mu Kliment kladl v Castel Gandolfo, jen několik hodin před svou smrtí. Proč se nesmějí duchovní ženit? Proč musejí zůstat po celý život zdrženliví? Je-li něco přirozené pro člověka, proč ne pro kněze?
Nedokázal se zbavit myšlenky na to, kam až papežův vztah mohl dospět. Porušil svůj slib čistoty? Dopustil se téhož, z čeho byl obviňován Thomas Kealy? Z dopisů tomu nic nenasvědčovalo, což samo o sobě ještě nic nedokazovalo. Sotva by takové věci svěřovali dopisnímu papíru.
Opřel se o pohovku a protřel si oči.
Tiborův překlad nikde v truhlici nenašel. Prohledal každou obálku, přečetl každý řádek, kdyby náhodou Kliment ten papír ukryl v některém z dopisů. Nikde ani zmínka, která by nějak narážela na Fatimu. Zdálo se, že ani tudy cesta nevede. Byl znovu na začátku, dozvěděl se pouze o existenci Irmy Rahnové.
Nezapomeňte na Bamberg.
Tohle mu při prvním setkání řekla Jasna. A jak to napsal Kliment do svého posledního vzkazu? Osobně bych dal přednost tiché pietě v bamberské katedrále, s níž mne pojí ty nejkrásnější vzpomínky. Jen lituji, ie tu milovanou krásu už nikdy svýma očima nespatřím. Snad tam stále ještě bude můj odkaz.
Potom tu byla ta sotva slyšitelná slova, která Kliment zašeptal v soláriu v Castel Gandolfo.
Dal jsem Valendrovi přečíst, co bylo ve fatimské skříňce.
Co v ní je?
Jedna část z toho, co mi poslal Otec Tibor.
Jedna část? Až do této chvíle mu toto vodítko unikalo.
Znovu se mu v hlavě odvíjela cesta do Turína a Klimentovy pochybnosti o jeho věrnosti a schopnostech.
A ten dopis. Mohl byste mi to prosím odeslat? Byl adresovaný Irmě Rahnové. Nic v tom nespatřoval, protože za léta už odeslal stovky dopisů. Přesto však bylo zcela zvláštní, že Kliment trval na tom, aby byl list odeslán právě odtamtud a právě jím.
Kliment byl v riservě zrovna den předtím. S Ngovim čekali venku, když si papež uvnitř pročítal obsah

skříňky. Ideální příležitost k tomu, aby z ní mohl něco odnést. Což znamená, že když byli Kliment s Valendrou později v riservě, kopie překladu už tam chyběla. Jak dnes Valendra odpověděl na otázku, jak mohl vědět, že tam překlad skutečně byl:
To nevím, do archivů se však po té páteční noci už nikdo nevrátil a Kliment o dva dny později zemřel.
Dveře do místnosti se rozlétly.
Ve stínech vrhaných jednou lampou spatřil, jak se proti němu vrhá vysoká, štíhlá postava. Vytrhla jej ze země a vrazila mu pěst do břicha.
Z plic se mu ztratil všechen vzduch.
Útočník zasadil další úder, tentokrát do hrudníku, až se dovrávoral přes práh do ložnice. Ten náraz okamžiku jej úplně Znehybněl. Nikdy se s nikým nepral. Instinkt mu velel, aby zvedl ruce a chránil si obličej, neznámý muž mu však zasadil další ránu do břicha a poslal jej na postel.
Zalapal po dechu a zíral na siluetu s nechápavým očekáváním, co bude následovat. Muž vytáhl něco z kapsy. Černý obdélníkový tvar, veliký jako dlaň se dvěma lesklými hroty roztaženými jako klepeta, mezi nimiž náhle přeskočil elektrický výboj.
Paralyzér.
Podobnou věc používali švýcarští gardisté, aby chránili papeže bez použití střelných zbraní. Vzpomněl si, jak mu jej s Klimentem jednou představoval šéf ochranky a vysvětloval, jak se náboj z devítivoltové baterie dokáže přetransformovat na dvě stě tisíc voltů, které dokážou okamžitě znehybnit jakéhokoli útočníka.
Pozoroval, jak modrobílý výboj několikrát se zapraskáním přeskočil mezi elektrodami.
Ve tváři muže se objevil úsměv. „Teď se trochu pobavíme," řekl italsky.
Michener sebral všechnu sílu, napřel se a zasáhl nohou nataženou ruku. Paralyzér odlétl někam ke dveřím.
Útočník vypadal na okamžik zaskočeně, rychle se však sebral a hřbetem ruky udeřil Michenera přes tvář, který se znovu svalil naznak na postel.
Muž zabořil ruku do druhé kapsy. Se cvaknutím se objevila čepel nože. Vetřelec nezaváhal a vrhl se vpřed. Michener napjal celé tělo, sevřel víčka a očekával, až se do něj zaboří ocel.
Nic však neucítil.
Zaslechl jen nový výboj elektřiny a zasyknutí. Když otevřel oči, viděl jak se útočníkovy panenky stočily vzhůru, ruce bezvládně spadly a tělo se začalo otřásat v silných křečích. Nůž upadl na podlahu, svaly ochably a muž se zhroutil na podlahu.
Za ním stála Katerina. Odhodila paralyzér stranou a rozběhla se k němu. „Jsi v pořádku?"
Michener se ztěžka posadil. Držel se za břicho a snažil se nadechnout.
„Coline, jsi v pořádku?"
„Kdo to… sakra… byl?"
„Není čas. Další dva jsou dole."
„Zase víš… co já nevím?"
„Vysvětlím ti to později. Teď musíme vypadnout."
Jeho mysl začala znovu fungovat. „Vezmi mou cestovní tašku… Tam. Ještě jsem ji nevybalil."
„Někam jedeš?"
Nechtěl jí odpovídat a zdálo se, že jeho mlčení pochopila.
„Takže mi nic neřekneš?"
„Co tu děláš?" zeptal se.
„Přišla jsem si s tebou pohovořit. Něco ti vysvětlit. Tenhleten mě ale předešel."
Pokusil se zvednout z postele, ale ostrá bolest jej přikovala na místo.
„Jsi zraněný," řekla.
Vykašlal uvězněný vzduch z plic. „Tys věděla, že tenhle chlápek sem přijde?"
„To přece nemyslíš vážně."
„Odpověz mi."
„Prostě jsem si s tebou přišla pohovořit a uslyšela paralyzér. Viděla jsem, jak jsi mu ho vykopl a pak jsem zahlédla ten nůž. Tak jsem tu věc sebrala ze země a dál už to znáš. Možná bys mi mohl být trochu vděčný."
„To jsem. Ted mi řekni všechno, co víš."
„Ten večer, co jsme se setkali s otcem Tiborem v Bukurešti, mi Ambrosi vyhrožoval. Jestli nebudu spolupracovat, budu mít velké problémy."
Ukázala na tělo na podlaze. „Počítám, že tenhle chlápek s ním má něco společného. Proč je ale tady, to opravdu netuším."

„Vypadá to, že Valendra nebyl s naším dnešním rozhovorem spokojen a rozhodl se přitlačit. Řekl mi, abych si dal na jeho další výzvu pozor.“
„Musíme odsud,“ řekla znovu.
Sehnul se k cestovní tašce a vytáhnul tenisky. Bolest v útrobách mu vehnala slzy do očí.
„Miluju tě, Coline. Vím, že co jsem udělala, bylo špatné, ale nevedly mě k tomu zlé pohnutky.“ Ta slova jí přišla na jazyk bez vyzvání. Musela ven.
Zadíval se na ni. „Těžko se hádat s někým, kdo ti právě zachránil život.“
„Nechci se hádat.“
Nechtěl to ani on. Možná by neměl být tak slušný, i když sám k ní nebyl úplně upřímný. Sehnul se a zkontroloval pulz bezvládného útočníka. „Až se probere, bude asi dost napružený. Nerad bych byl u toho.“
Vyrazil směrem ke dveřím, náhle si však uvědomil, že po zemi jsou rozházené dopisy. Bylo potřeba je zničit. Dřepnul si a začal je sbírat.
„Coline, musíme zmizet, než se ti dva rozhodnou jít nahoru.“
„Nesmím je tady nechat –“ V té chvíli zaslechl kroky dole na schodech.
„Už nemáme čas.“
Sebral hrst dopisů a nacpal je do tašky, na podlaze jich však ještě zůstala víc jak polovina. Postavil se na nohy a vyklouzli ze dveří. Ukázal nahoru a zatímco ozvěna kroků pod nimi sílila, vyšlapovali tiše do horního patra. Bolest v boku mu ztěžovala chůzi, adrenalin jej však poháněl vpřed.
„Jak se odsud dostaneme?“ zašeptala.
„Je tu ještě jedno schodiště, v zadní části budovy. Vede na dvůr. Pojď za mnou.“
Bez zbytečných zvuků se pohybovali chodbou kolem zavřených dveří do ostatních bytů. Dveře na schodiště našel právě ve chvíli, kdy se dva muži objevili na konci chodby.
Bral schody po třech, břichem mu probíjela elektrická bolest. Pohupující taška jej tloukla do žeber a ještě násobila jeho muka. Na odpočívadle se otočili, našli chodbu do přízemí a pak vyběhli z budovy.
Dvůr byl plný zaparkovaných vozů a museli si mezi nimi šněrovat cestu. Nakonec se přes klenutý vchod dostali až na rušnou hlavní ulici. Kolem svištěla auta a chodníky byly přeplněné lidmi. Díkybohu že Římané rádi pozdě večeří.
U obrubníku nějakých dvacet metrů daleko zahlédl stojící taxi.
Popadl Katerinu za ruku a spěchal k umazanému autu. Ohlédl se přes rameno a všiml si, že dva muži právě vyběhli ze dvora na ulici. Zaregistrovali jej a rozběhli se směrem k nim.
Škubnul zadními dveřmi taxíku a oba se nahrnuli dovnitř. „Jeďte, honem!“ zakřičel italsky.
Auto sebou trhlo vpřed. Přes zadní okénko sledoval, jak se oba muži zastavili v běhu.
„Kam jedeme?“ zeptala se Katerina.
„Máš pas?“
„V kabelce.“
„Tak na letiště,“ řekl směrem k řidiči.

60
23:40
VALENDRA POKLEKL PŘED OLTÁŘEM V KAPLI, KTEROU NECHAL ZBUdovat jeho oblíbený Pavel VI. Kliment se jí vyhýbal a dával přednost menší místnosti na konci chodby, Valendra byl však rozhodnut, že bohatě zdobeného prostoru využije pro každodenní ranní mše, kdy bude mít zhruba čtyřicítka vybraných hostů příležitost prožít obřad se svým duchovním vůdcem. Pár minut jeho času a společná fotografie jen stvrdí jejich věrnost. Kliment se vždy zdráhal využít osidel úřadu – což byl další z jeho mylných závěrů – Valendra však byl připraven využít všech prostředků, aby dosáhl toho, o co se po staletí snažili jeho předchůdci.
Personál již odešel na noc a Ambrosi se staral o Colina Michenera. Byl vděčný za tu krátkou chvilku o samotě, neboť se potřeboval pomodlit k Bohu, který naslouchá.
Zvažoval, zda použít tradičního Otčenáše či jiné kanonické prosby, nakonec však usoudil, že nejlepší bude upřímný rozhovor. Byl přece nejvyšší osobou celé Boží apoštolské církve. Kdo jiný měl větší právo otevřeně rozmlouvat se svým Pánem?
Cítil, že události kolem Michenera – že se jeho prostřednictvím dozvěděl desáté tajemství z Medžugorje – jsou znamením z nebes. Aby poznal bosenská i fatimská tajemství, mu jistě nebylo umožněno bez důvodu. Smrt Otce Tibora tak byla jasně ospravedlněna. Neboť i když přikázání víry zakazovalo zabití člověka, museli ve jménu Hospodina mnozí papežové před ním zmařit miliony životů. Poslední případ nebyl žádnou výjimkou, protože hrozba pro osud církve byla zcela zřetelná. A stále pokračovala, neboť i

když byl Kliment po smrti, jeho chráněnec se stále volně pohyboval a jeho pozůstalost se skrývala na neznámém místě. Nemohl dopustit, aby se riziko vyšplhalo nad již nebezpečnou hranici. Záležitost si žádala definitivní řešení. S Michenerem bude nutné naložit stejně jako s otcem Tiborem.
Sepjal ruce a upřel zrak na zmučenou tvář Ježíše Krista na kříži. Uctivě požádal Božího syna o vedení. Nemohl být přece zvolen papežem jen tak. Ani jméno Petr si nezvolil bezdůvodně. Ještě odpoledne si myslel, že obojí je výsledkem jeho vlastní usilovnosti, teď však cítil, že se stal vodičem Boží vůle. Petr II. Měl pouze jedinou volbu a vzdal dík Všemohoucímu za to, že má natolik sil, aby vykonal, co je třeba vykonat.
„Svatý Otče."
Pokřižoval se a vstal z klekátka. Dveře matně osvětlené kaple zastoupil Ambrosi a z jeho tváře bylo patrné znepokojení. „Co je s Michenerem?"
„Utekl. I s onou dámou. Něco jsme ale našli."
+++++
Valendra přeběhl zrakem tajnou korespondenci a žasnul nad posledním překvapením. Takže Kliment XV. měl milenku. I když nic nevypovídalo o tom, že by se dopustil smrtelného hříchu – a pro kněze bylo smrtelným hříchem porušení kněžských slibů – smysl byl nepopiratelný.
„Nevycházím z údivu," vzhlédl a pronesl směrem k Ambrosimu.
Seděli spolu v knihovně, ve stejné místnosti, kde se předtím střetl s Michenerem. Vzpomínal na slova, která mu někdy před měsícem řekl Kliment, když se dozvěděl o vývoji tribunálu s Otcem Kealym. Možná jsme si měli jen vyslechnout opačný názor. Teď už chápal, proč byl Volkner tak svolný. Celibát nebyl pojmem, který by Němec bral vážně. Podíval se na Ambrosiho. „Toto má stejně závažné důsledky jako sebevražda. Nikdy mi nedošlo, jak rozporuplnou byl Kliment osobností."
„A také vynalézavou," doplnil Ambrosi. „Odstranil z riservy Tiborův text a byl si jistý, jak se zachováte."
Na Ambrosiho připomínku, která se zřejmě dotýkala jeho předvídavosti, neřekl nic, a místo toho přikázal: „Zničte ty dopisy."
„Neměli bychom si je raději schovat?"
„Nikdy je nebudeme moci využít, jak bych si představoval. Je nutné uchovat dobrou vzpomínku na Klimenta. Jakákoli diskreditace jeho osoby by poškodila i tento úřad, a to nemůžeme připustit. Sami bychom si tím ublížili. Roztrhejte je na kusy." Zeptal se na to, co jej zajímalo nejvíc. „Kam Michener s tou ženou zmizel?"
„Naši přátelé to právě zjišťují u taxikářské firmy. Brzy to budeme vědět."
Už dřív měl podezření, že Klimentova truhlice s osobními věcmi může být jeho skrýší. Podle toho, co se ale nyní dozvěděl o osobě svého předchůdce, musel přiznat, že Němec byl pravděpodobně mnohem mazanější. Vzal do ruky jednu z obálek a přečetl si zpáteční adresu. IRMA RAHN, HINTERHOLZ 19, BAMBERG, DEUTSCHLAND.
Uslyšel tiché zabzučení mobilního telefonu. Ambrosi sáhl do sutany pro přístroj. Po krátké konverzaci Ambrosi hovor s pípnutím ukončil.
Stále zíral na obálku. „Nechte mě hádat, Paolo. Jsou na letišti."
Ambrosi přikývl.
Podal obálku svému příteli. „Najděte tu ženu a najdete, co hledáme. Michener a ta novinářka tam budou také."
„Proč jste si tak jistý?"
„Jistý si nemůže být člověk ničím, je to ale bezpečný předpoklad. Postarejte se o to."
„Není to riskantní?"
„Budeme to riziko muset podstoupit. Jsem si jistý, že svou přítomnost dokážete dokonale skrýt."
„Jistě, Svatý otče."
„Chci, abyste Tiborův překlad zničil hned, jak se vám dostane do rukou. Je mi jedno jak, Paolo. Spoléhám na vás. Pokud si ta slova kdokoli přečte nebo je bude znát, zbavte jej života. Nepřemýšlejte, neváhejte, jednoduše je odstraňte."
Svaly ve tváři jeho tajemníka se ani nezachvěly. Jeho oči se jako zrak dravce upínaly do jediného bodu. Valendra věděl všechno o vzájemné nevraživosti mezi Ambrosim a Michenerem – dokonce ji nenápadně povzbuzoval, neboť nic nedokázalo zajistit věrnost tak jako nenávist ke společnému nepříteli. Následující hodiny se tedy mohou pro jeho starého přítele stát velikým zadostiučiněním.
„Nezklamu vás, Svatý otče," řekl Ambrosi tiše.
„Nejsem to já, kdo by mohl být zklamaný. Plníme poslání našeho Pána a v sázce je velmi mnoho. Velmi mnoho, Paolo."

61
BAMBERG, NĚMECKO PÁTEK, 1. PROSINCE 10:00
MICHENER SE PROCHÁZEL PO ULICÍCH DLÁŽDĚNÝCH KAMENNÝmi kostkami a rychle pochopil, proč Jakob Volkner Bamberg tolik miloval. Nikdy toto město nenavštívil. Volkner se do svého rodného města vracel vždycky sám. Na příští rok společně plánovali poutní cestu v rámci papežského turné po několika německých městech. Jakob se mu několikrát svěřil, jak rád by navštívil hrob svých rodičů, odsloužil mši v katedrále a pozdravil se se starými přáteli. V tomto světle se jeho sebevražda jevila ještě záhadnější, neboť v době Klimentovy smrti již byly přípravy na tuto radostnou návštěvu v plném proudu.
Bamberg ležel na soutoku svižné říčky Regnitz a meandrujícího Mohanu. Historická část města se rozkládala na několika lesnatých návrších a skládala se z královského paláce, kláštera a katedrály, kde kdysi sídlili knížecí biskupové. Při úbočích na břehu Regnitzu stála světská část, kde vždycky kvetl obchod a řemesla. Symbolickým místem střetávání obou světů byla řeka, kde chytří politikové již před staletími postavili městskou radnici, jejíž hrázděné stěny byly potetovány zářivými freskami. Rathaus stál na malém ostrůvku a na dvě poloviny jej přetínal most táhnoucí se přes řeku.
S Katerinou přiletěli z Říma do Mnichova, kde přenocovali nedaleko od letiště. Ráno si pronajali auto a vydali se na sever přes Francké hory do středního Bavorska. Teď se procházeli po bamberském Maxplatzu, který vyplňovalo rušné tržiště. Krámkaři měli plné ruce práce, neboť vrcholily přípravy na večerní zahájení vánočních trhů. Studený vzduch mu vysoušel rty, slunce se jen občasně zablýsklo mezi mraky a vítr šlehal sněhovými vločkami po chodníku. Ani jeden z nich nebyl vybaven na chladné počasí, a tak se zastavili v jednom z obchůdků, aby na sebe koupili něco teplého.
Kostel Svatého Martina po levici vrhal dlouhý stín přes zalidněné náměstí. Michener zvažoval, že by bylo užitečné promluvit si s místním knězem. Jistě bude o Irmě Khanové vědět. Farář byl skutečně velmi laskavý a naznačil, že stará paní by se právě mohla nacházet u Svatého Gandalfa, ve farním kostele jen pár bloků na sever za kanálem.
Objevili ji, jak uklízí jednu z bočních kaplí, pod bolestným pohledem Krista, který shlížel dolů s kříže. Vzduch čpěl kadidlem proslazeným včelím voskem. Byla to hubená žena, její světlá kůže a ostré obrysy vypovídaly o kráse, která s věkem povadla jen málo. Kdyby nevěděl, že jí bude brzy osmdesát, byl by přísahal, že jí nemůže být víc jak šedesát.
Pozorovali, jak zbožně pokleká pokaždé, když prošla pod křížem. Michener vstoupil do otevřené mřížované brány. Zmocnil se jej zvláštní pocit. Nevměšuje se do něčeho, co se jej vůbec netýká? Rychle však tu myšlenku zapudil. Kliment jej sem přece sám dovedl.
„Jmenujete se Irma Rahnová?“ zeptal se německy.
Obrátila k němu tvář. Stříbrné vlasy jí padaly až na ramena. Líce a jemně žlutavá tvář byla nedotčená líčidlem. Měla líbeznou, kulatou bradu a oduševnělé soucitné oči.
Přistoupila blíž a řekla: „Říkala jsem si, jak dlouho vám bude trvat, než se tu objevíte.“
„Jak víte, kdo jsem? Nikdy jsme se neviděli.“
„Já vás přece znám.“
„Čekala jste mne?“
„Ano. Jakob psal, že přijdete. A on se mýlil jen zřídka… a ve vás nikdy.“
Začalo mu vše docházet. „Takže vám poslal dopis. Ten z Turína. V tom se vám zmínil?“
Přikývla.
„Vy tedy máte, co hledám?“
„Přijde na to, jestli přicházíte sám za sebe nebo jménem někoho jiného.“
Zvláštní otázka, která jej přinutila na okamžik se zamyslet. „Přišel jsem ve jménu své církve.“
Znovu se usmála. „Jakob psal, že takto odpovíte. Vidíte? Znal vás dobře.“
Ukázal na Katerinu a představil ji. Stará žena zazářila vřelým úsměvem a obě si potřásly rukama. „Ráda vás poznávám. Jakob psal, že možná přijdete i vy.“

62
VATIKÁN 10:30
VALENDRA LISTOVAL TLUSTÝM SVAZKEM LIGNUM VITAE. ARCHIvář stál před ním. Nařídil starému kardinálovi, aby se dostavil do čtvrtého poschodí a přinesl s sebou i onu knihu. Chtěl se sám přesvědčit, co tolik upoutalo Ngoviho a Michenerovu pozornost.
Vyhledal část Malachiova proroctví, která pojednávala o Petru Římském na konci Wionova osmnáctisetstránkového spisu.

Za posledního pronásledování svaté církve římské vládnouti bude Petr zvaný Římský, jenž pásti bude ovce své za velikého soužení, po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid.
„To těm nesmyslům vážně věříte?“ zeptal se archiváře.
„Jste stý dvanáctý papež na Malachiově seznamu. Ten poslední zmiňovaný, který bude mít přesně vaše jméno.“
„Takže církev čeká apokalypsa? V městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid. Přece nejste takový nevzdělanec.“
„Řím je nazýván městem na sedmi pahorcích už od starověku. A vyprošuji si váš tón.“
„Nezajímá mě vaše útlocitnost. Já chci pouze vědět, o čem se Ngovi s Michenerem bavili.“
„Nehodlám vám nic sdělovat.“
Ukázal prstem na spis ležící na stole. „Pak mi tedy vysvětlete, proč vy osobně tomu proroctví věříte.“
„Jako by na mém mínění záleželo.“
Zvedl se od stolu. „Záleží na něm velice, Eminence. Považujte to za svůj poslední skutek pro církev. Pokud vím, dnes je pro vás poslední den.“
Tvář starého muže nevykázala jedinou stopu po lítosti, kterou musel v této chvíli zažívat. Sloužil v Římě téměř padesát let a spojil s ním většinu svých radostí i bolestí. Zároveň to však byl i organizátor Ngoviho přívrženců během konkláve – což se potvrdilo včera, kdy kardinálové konečně začali mluvit – a při sbírání hlasů odvedl největší práci. Jen škoda, že si nevybral vítězný tým.
Stejně znepokojivá však byla i diskuse nad Malachiovým proroctvím, která se během posledních dvou dnů rozpoutala v tisku. Podezříval muže před sebou, že byl původcem těch dohadů, i když v žádném článku nebylo citováno konkrétní jméno, pouze obvyklý nejmenovaný zdroj z Vatikánu. Malachiova proroctví nebyla ničím novým – konspirátoři na ně upozorňovali už dávno – novináři teď však začali spřádat nepříznivé souvislosti. Stý dvanáctý papež si skutečně zvolil jméno Petr. Jak mohl mnich v jedenáctém či kronikář v šestnáctém století vědět, co se stane? Náhoda? Snad, jenže napnula polemiky na nejvyšší míru.
Valendra si sám kladl stejnou otázku. Někteří tvrdili, že si své jméno zvolil proto, že věděl, co je psáno ve vatikánských archivech. Petr však bylo jeho nejoblíbenější jméno ještě v dobách, kdy na papežský úřad. sotva pomýšlel Nikdy o tom nikomu neřekl, ani Ambrosimu. A nikdy nečetl Malachiova proroctví.
V očekávání odpovědi na svou otázku se znovu zadíval na archiváře. Kardinál nakonec promluvil:
„Nemám, co bych k tomu řekl.“
„Pak byste možná mohl tušit, kde je ten ztracený dokument.“
„O žádném ztraceném dokumentu nevím. Všechno je podle inventáře na svém místě.“
„Ten dokument není v inventáři. Kliment sám jej vnesl do riservy.“
„Nezodpovídám za skutečnosti, které mi nejsou známy.“
„Vážně? Potom mi tedy řekněte, co skutečně víte. O čem se hovořilo, když jste se setkal s kardinálem Ngovim a monsignorem Michenerem.“
Archivář mlčel.
„Z vašeho mlčení jsem nucen vyvodit, že se jednalo o onen chybějící dokument a vy jste se na jeho zcizení podílel.“
Věděl, že tento výpad citlivě zasáhne archiváře do srdce. Jeho povinností bylo schraňovat církevní dokumenty. Skutečnost, že by jediný z nich chyběl, by nadobro poškodila jeho pověst.
„Neudělal jsem nic, než že jsem otevřel riservu z příkazu Jeho Svatosti Klimenta XV.“
„Věřím vám, Eminence. Domnívám se, že Kliment sám ten text tajně odstranil. Chci ho jen najít.“ Zmírnil tón na důkaz, že vysvětlení přijímá.
„I já chci –“ začal archivář a náhle se zarazil, jako by mohl prozradit víc, než bylo nutné.
„Jen pokračujte, Eminence.“
„I já jsem jako vy pohoršen, že může něco chybět. Nemám však nejmenší tušení, kdy a jak k tomu došlo.“ Z jeho tónu vyplývalo, že tak zní jeho verze, u níž hodlá setrvat.
„Kde je teď Michener?“ Byl si již jist odpovědí, usoudil však, její ověření může zahladit pochybnosti o tom, zda Ambrosi nepátrá po špatné stopě.
„Nevím,“ řekl archivář s mírným zachvěním v hlase.
Zeptal se i na to, co skutečně toužil vědět: „A co Ngovi? O co tomu jde?“
V archivářově tváři se objevil vítězný výraz. „Máte z něj strach, viďte?“
Nemínil se nechat poznámkou ovlivnit. „Nemám strach z nikoho, Eminence. Pouze mne zajímá, proč se camerlengo tolik zajímá o Fatimu.“

„Nikdy jsem netvrdil, že se o ni zajímá.“
„Včera jste o ní ale hovořili, nemám pravdu?“
„Ani to jsem neříkal.“
Jeho zrak sklouznul ke knize jako nenápadný signál, že starcova zatvrzelost na něj nijak nezapůsobila.
„Eminence, sice jsem vás propustil, mohu vás však kdykoli vzít zpátky. Copak byste si nepřál zemřít zde ve Vatikánu, jako kardinál-archivář svaté církve římskokatolické? Nebyl byste rád, aby se ten ztracený dokument zase ocitnul na svém místě? Copak pro vás povinnost neznamená víc než nějaká osobní zášť vůči mé osobě?“
Starý muž několikrát přešlápnul a jeho mlčení naznačovalo, že nabídku zvažuje.
„Co vlastně chcete?“ zeptal se archivář nakonec.
„Řekněte mi, kam zmizel Otec Michener.“
„Ráno mi řekli, že odjel do Bambergu.“ V hlase byla slyšet rezignace.
„Takže jste mi lhal?“
„Ptal jste se, zda vím, kde Michener je. Věděl jsem pouze to, co jsem se doslechl.“
„A účel té návštěvy?“
„Možná je tam ten dokument, po kterém pátráte.“
A teď něco nového. „A Ngovi?“
„Čeká, až se Otec Michener ozve.“
Jeho ruce pevně sevřely hřbet knihy. Neobtěžoval se s rukavicemi. Bylo to jedno, protože zítra už ze spisu bude jen hromada popela. Teď přišla kritická část. „Ngovi očekává, že se dozví, co je v tom chybějícím dokumentu?“
Starým muž přikývnul, jako by jej upřímnost bolela. „Chtějí se dozvědět to, co vy zřejmě už víte.“

63
BAMBERG, 11:00
MICHENER A KATERINA NÁSLEDOVALI IRMU RAHNOVOU PŘES MAXplatz až za řeku k pětipatrovému hostinci. Vývěsní štít z tepaného kovu oznamoval jméno KONIGSHOF a nesl letopočet 1614 – jak Irma vysvětlila, byl to rok, kdy byla budova postavena.
Dům jejímu rodu patřil po celé generace a Irma Rahnová jej zdědila po svém otci, když její starší bratr padl ve druhé světové válce. Po obou stranách hostince stály staré rybářské domy. Původně tu býval mlýn a i když bylo mlýnské kolo už několik staletí pryč, mansardová střecha, železné balkóny a barokní výzdoba se dochovaly v dřívější podobě. Sama nechala později přistavět pivnici a restauraci. Dovedla je dovnitř a posadila k prázdnému stolu u okna seskládaného z dvanácti skleněných tabulí. Pozdní ranní oblohu zastiňovaly mraky, vypadalo to na další sněžení. Hostitelka přinesla každému korbel piva.
Otevíráme až navečer,“ řekla Irma. „Bývá tu plno. Náš kuchař má pověst po celém městě.“
Michener nečekal a rovnou se tázal: „V kostele jste říkala, že vám Jakob psal, že za vámi s Katerinou přijdeme. Bylo to skutečně až v jeho posledním dopise?“
Přikývla. „Říkal, abych vás očekávala a že s vámi možná přijde i tato milá dáma. Můj Jakob měl velký jemnocit, zvláště pokud šlo o vás, Coline. Mohu vám tak říkat? Mám pocit, že vás znám už dlouho.“
„Bude mi ctí.“
„A já jsem Katerina.“
Na oba se mile příjemně usmála.
„Co jiného ještě Jakob říkal?“ zeptal se.
„Zmínil se o vašem těžkém rozhodování, o krizi vaší víry. Protože jste tady, předpokládám, že jste četl mé dopisy.“
„Nikdy jsem netušil, jak byl váš vztah hluboký.“
Za oknem zabafal nákladní člun a mířil směrem na sever.
„Můj Jakob byl láskyplný člověk. Celý svůj život zasvětil druhým. Odevzdal se Bohu.“
„Jak se ale zdá, ne úplně,“ řekla Katerina.
Čekal, že na to převede řeč. Včera večer si pročítala dopisy, které se mu podařilo zachránit, a byla zaskočena Volknerovými osobními city.
„Nesnášela jsem ho,“ pokračovala Katerina nezaujatým tónem. „Představovala jsem si, jak Colina přesvědčoval, aby dal církev na první místo. Mýlila jsem se. Teď je mi jasné, že by možná byl jediný, kdo by mi skutečně rozuměl.“
„Ano. Psal mi o Colinově bolesti. Chtěl mu říci pravdu, ukázat, že není sám, já jsem jej ale požádala, aby to nedělal. Ještě nebyl vhodný čas. Nepřála jsem si, aby o nás někdo věděl. Náš vztah byl hluboce

osobní.“ Obrátila se k němu. „Chtěl, abyste zůstal knězem. Aby mohl něco změnit, potřeboval vaši pomoc. Myslím, že už tenkrát věděl, že spolu mnoho dokážete.“
Michener pocítil nutnost její slova doplnit. „Snažil se toho spoustu změnit. Ne spory, ale rozumem. Byl to muž míru.“
„Především to ale byl člověk.“ Její hlas se na konci věty vytratil, jako by jí před očima na okamžik vyplavala vzpomínka a ona ji nechtěla opomenout. „Jenom člověk, slabý a hříšný, jako každý z nás.“
Katerina natáhla ruce nad stolem a skryla ruce staré ženy ve svých dlaních. Oběma ženám se zaleskly oči.
„Kdy váš vztah začal?“ zeptala se Katerina.
„Byli jsme ještě děti. Už tenkrát jsem věděla, že jej miluji a že jej budu milovat navěky.“ Rty se jí sevřely. „Také jsem ale věděla, že jej nikdy nebudu mít sama pro sebe. Už tehdy se chtěl stát knězem. Vždycky mi nějak stačilo, že mám alespoň jeho srdce.“
Toužil se něco dozvědět. Netušil proč, nic mu do toho nebylo. Cítil však, že na té otázce nebude nic špatného.
„Vaše láska se nikdy nenaplnila?“
Na několik vteřin zakotvila pohled do jeho očí, než se jí na rtech objevil lehký úsměv. „Ne. Váš Jakob nikdy neporušil svou církevní přísahu. To bylo nemyslitelné pro nás oba.“ Zadívala se na Katerinu. „Všichni se musíme posuzovat podle doby, v níž žijeme. My s Jakobem patříme do jiné epochy. Už dost na tom, že jsme se milovali. Bylo nemyslitelné zacházet ještě dál.“
Rozpomenul se, co mu Kliment řekl v Turíně. Potlačovaná láska není nic příjemného. „To jste tady po celou tu dobu žila úplně sama?“
„Mám tu svou rodinu, svou práci, své přátele i svého Boha. Poznala jsem lásku muže, který ji se mnou do hloubky sdílel. V každém smyslu, jen ne v tom tělesném. Tím se může chlubit málokdo.“
„Nikdy pro vás nebyl problém, že jste nemohli být spolu?“ ptala se Katerina. „Nemyslím sexuálně. Myslím ve fyzické blízkosti. To muselo být hrozně těžké.“
„Byla bych raději, kdyby všechno bylo jinak. Nemohla jsem s tím však nic dělat. Jakob byl ke kněžství povolán velmi brzy. Nijak jsem se proti tomu nestavěla. Milovala jsem jej tolik, že jsem byla ochotná podělit se o něj i s nebesy.“
Lítačkami z kuchyně se přihrnula asi čtyřicetiletá žena a spustila na Irmu několik vět. Něco o tržnici a o dodávkách. Za oknem proplul po šedohnědé říční hladině další nákladní člun. Na sklo zaťukalo několik prvních vloček.
„Ví o vás a o Jakobovi ještě někdo jiný?“ zeptal se, když žena odešla.
Zakroutila hlavou. S nikým jsme o tom nemluvili. Mnozí tady ve městě ale vědí, že jsme s Jakobem byli v dětství přátelé.“
„Jeho smrt pro vás musela být něco strašného,“ řekla Katerina.
Dlouze si povzdechla. „To si těžko dokážete představit. Z televize jsem věděla, že nevypadá dobře. Uvědomovala jsem si, že je to jen otázkou času. Oba jsme zestárli. Ale přišlo to tak náhle. Pořád čekám, že mi poštou přijde dopis, jako ta léta předtím.“
Hlas jí zeslábl a přeskočil pod tíhou citu. „Můj Jakob tu už není a vy jste první, s kým si o něm povídám. Řekl mi, že vám mohu věřit. Že mi vaše návštěva přinese klid. Moc vám děkuji, opravdu se mi ulevilo.“
Uvažoval, co by ta citlivá žena říkala, kdyby zjistila, že si Volkner sáhl na život. Měla právo to vědět? Otevřela jim své srdce a mu se už příčilo lhát. Památka na Klimenta bude u ní v bezpečí. „Vzal si život.“
Irma velmi dlouho nic neříkala.
Zachytil Katerinin nazlobený pohled. „Papež si vzal život?“ zeptala se.
Přikývl. „Otrávil se prášky. Tvrdil, že mu Panna Marie nařídila, aby svůj život ukončil vlastní rukou. Jako pokání za neposlušnost. Říkal, že ignoroval nebesa příliš dlouho a že tentokrát už nebude.“
Irma stále mlčela. Pouze na něj zírala planoucíma očima.
„Vy jste to věděla?“ zeptal se.
Přitakala. „Nedávno ke mně přišel… Ve snu. Říkal, že už je všechno v pořádku. Že mu bylo odpuštěno a brzy bude s Bohem. Nerozuměla jsem, co tím mínil.“
„Prožila jste nějaké vize při plném vědomí?“ vyzvídal.
Potřásla hlavou. „Jen ve snech.“ Její hlas zněl jako z dálky. „Brzy budu s ním. To mi dodává sílu. Po věčnost už zůstaneme stále spolu. Tak mi to řekl v tom snu.“ Podívala se na Katerinu. „Ptala jste se, jaké to je být stále odloučeni. Ta léta prožitá v osamění jsou v poměru k věčnosti naprosto bezvýznamná. A já jsem byla vždycky trpělivá.“
Potřeboval ji postrčit ke smyslu celé návštěvy. „Irmo, kde je ta obálka od Jakoba? Potřebujeme ji.“

Irma se zvedla od stolu. „Mám ji vedle ve svém bytě. Hned ji přinesu.“
Pomalým krokem vyšla stará žena z hostince.
„Proč jsi mi neřekl o Klimentovi pravdu?“ zeptala se Katerina, když se zavřely dveře. Chladný tón si podával ruku s venkovní teplotou.
„Myslím, že si na to dokážeš odpovědět sama.“
„Kdo všechno o tom ví?“
„Jenom hrstka lidí.“
Vstala od stolu. „Je to pořád stejné, co? Vatikán plný tajností.“ Navlékla si kabát a vykročila ke dveřím.
„Přesně to ti vyhovuje.“
„Zrovna ty mi budeš něco vyčítat.“ Ihned si uvědomil, že tu větu neměl říkat.
Zastavila se. „Uznávám, zasloužila jsem si to. Jak bude znít tvoje omluva?“
Neřekl nic, tak se otočila k odchodu. „Kam jdeš?“
„Projít se. Myslím, že si toho máte s Klimentovou láskou hodně co říci, co není pro moje uši.“

64

KATERINĚ SE HLAVOU HONILY ZMATENÉ MYŠLENKY. MICHENER jí zatajil pravdu o Klimentově smrti. Valendra o tom jistě musel vědět, protože jinak by na ni Ambrosi naléhal, aby v této věci zjišťovala všechna fakta. O co tu vlastně jde? Chybí nějaké dokumenty. Vizionáři rozmlouvají s Pannou Marií. Po šedesáti letech tajné lásky k ženě spáchá papež sebevraždu. Ničemu z toho se nechtělo věřit.
Venku na ulici si zapnula kabát a rozhodla se rozchodit svůj pocit zmaru vycházkou na náměstí. Vyzvánění z kostelních věží ohlašovalo poledne. Odehnala z vlasů sílící vločky. Vzduch byl chladný, vyschlý a nevlídný jako její nálada.
Irma Rahnová jí otevřela oči. Zatímco ona dohnala Michenera k rozhodnutí, zapudila jej a oběma tím ublížila, Irma se odvážila vydat méně sobeckou cestou, na níž se místo majetnictví odrážela průzračná láska. Možná měla ta stará žena pravdu. Na tělesné vazbě tolik nezáleží. Důležité je sdílet srdce a duši. Přemítala, jestli by s Michenerem dokázala prožívat podobný vztah. Zřejmě ne. Je jiná doba. A přesto je tu znovu s tímtéž člověkem, na téže spletité cestě lásky ztracené a znovu nalezené, poté zkoušené – a pokračování zůstávalo otázkou.
Pokračovala v chůzi, došla až na Maxplatz, přešla přes kanál a do oka jí padly dvě cibulovité věže Svatého Gandalfa.
Život je zatraceně složitý.
Pořád před sebou viděla toho muže ze včerejší noci, jak stál s nožem v ruce nad Michenerem. Neváhala ani na okamžik, aby
Colinovi zachránila život. Hned potom navrhovala, aby vše oznámili policii, Michener to však zamítl. Ted chápala proč. Nemohl riskovat odhalení papežské sebevraždy. Jakob Volkner pro něj tolik znamenal, možná až příliš. Také jí bylo jasné, proč se vydal do Bosny – aby našel odpověď na otázky, které po sobě jeho starý přítel zanechal. Nemohl tu kapitolu svého života uzavřít, protože ještě nebyla dopsána.
Zjistila, že došla až k zadnímu vchodu do kostela. Teplý průvan ze dveří ji lákal dovnitř. Vešla a všimla si, že vstup do boční kaple, kterou předtím uklízela Irma, zůstal otevřený. Prošla kolem a zastavila se u další kaple. Z oltáře shlížela socha Panny Marie držící v náručí novorozeného Ježíška. Typická středověká práce zobrazující anglosaskou Evropanku, kterou si zvykl uctívat celý svět. Přitom Marie žila v Izraeli, kde slunce nesnesitelně žhne a lidé tam mají olivově hnědou kůži. Musela by mít arabské rysy, černé vlasy a robustnější tělo. Takovou realitu by ale evropští katolíci nikdy nepřijali. Církev si tak osvojila představu, která se jí zdála nejbližší.
A byla vůbec panna? Vložil jí do lůna Božího syna Duch svatý? I kdyby to byla pravda, musela o tom rozhodnout sama. Jedině ona mohla souhlasit se svým těhotenstvím. Proč je tedy církev tolik nesmlouvavá ke kontrole početí a přerušení těhotenství? Kdy pozbyla žena právo zvolit si, že se nechá obtěžkat potomkem? Copak toto právo nestvrdila sama Marie? Co by se dělo, kdyby odmítla? Bylo by jí stále potřeba k tomu, aby bylo božské dítě donošeno?
Měla už dost všech těch matoucích záhad. Bylo jich už příliš a odpovědi žádné. Obrátila se k odchodu. Na dva kroky od ní stál Paolo Ambrosi.
Ten pohled ji vylekal.
Vrhl se vpřed, škubnul jí a mrštil do kaple se sochou Panny. Přirazil ji ke kamenné zdi a levou ruku jí zkroutil za zády. Druhou jí okamžitě sevřel krk.
„Kvituji, že jste mi usnadnila rozhovor mezi čtyřma očima.“
Ještě zvýšil tlak na její ruku. Nadechla se k výkřiku.

„Ale no tak, nechte toho. Nikdo vás tady neuslyší.“
Snažila se uvolnit, začala kopat nohama.
„Přestaňte. Už mi s vámi došla trpělivost.“
Odpověděla mu ještě živelnějším zápasem.
Ambrosi ji odtrhl od zdi a popadl ji za krk. Ihned se jí sevřela průdušnice. Snažila se vyrvat z držení a zabořila nehty do jeho kůže, ubývající kyslík jí však začal stírat realitu okolo.
Otevřela ústa, neměla však už žádný vzduch, aby zakřičela o pomoc.
Panenky se jí stočili vzhůru.
Poslední, co spatřila, než jí svět před očima vyhasl, byl truchlivý pohled Panny Marie, který jí v její tísni nenabídl žádnou útěchu.

65
Michener pozoroval Irmu, která se nepřítomně dívala oknem na řeku. Vrátila se krátce potom, co odešla Katerina, a přinesla s sebou povědomou modrou obálku, která teď ležela na stole.
„Tak můj Jakob si vzal život,“ zašeptala pro sebe. „To je strašné.“ Obrátila obličej k němu. „A přece byl pohřben do posvěcené půdy pod Svatým Petrem.“
„Nemohli jsme oznámit světu, co se skutečně stalo.“
„To byla jeho jediná výtka vůči církvi. Pravda je tak vzácná. Je ironické, že jeho odkaz nyní spočívá na lži.“
Což nebylo ničím neobvyklé. I Michenerova kariéra se opírala o jednu starou lež. Bylo zajímavé, jak podobní si najednou oba byli. „To vás vždycky miloval?“
„Myslíte, jestli byly i jiné ženy? Ne Coline, pouze já.“
„Obyčejně se lidé v takové situaci po nějaké době rozejdou a vydají se každý svou cestou. Nezatoužila jste po manželovi, po dětech?“
„Po dětech, to ano. To je to jediné, čeho v životě lituji. Hned na začátku jsem ale věděla, že chci být jenom jeho, a on si přál totéž. Jsem si jistá, že si uvědomujete, že vás bral jako svého syna.“
Oči se mu při té myšlence zarosily.
„Četla jsem v novinách, že jste to byl vy, kdo našel jeho tělo. Muselo to být strašné.“
Nechtěl vzpomínat na ten obrázek, jak Kliment ležel na lůžku a sestry jeho tělo připravovaly k obřadu. „Byl to mimořádný člověk. Přesto mi teď připadá, jako bych ho vůbec neznal.“
„Jen nikomu neukazoval některé své skryté stránky. I vy máte své stránky, o nichž nevěděl.“
To byla pravda.
Ukázala na obálku. „Nedokázala jsem to přečíst.“
„Dívala jste se na to?“
Přitakala. „Otevřela jsem obálku, byla jsem zvědavá. Ale až po Jakobově smrti. Je to psáno cizím jazykem.“
„Italsky.“
„Řekněte mi, o co jde.“
S údivem naslouchala Michenerovu výkladu. Musel jí však sdělit, že nikdo živý, s výjimkou Alberta Valendry, nevěděl, co je v obálce skutečně psáno.
„Cítila jsem, že Jakoba něco trápí. Jeho dopisy v několika posledních měsících byly skličující, až cynické. Jako by je vůbec nepsal on. Nic mi však nechtěl říct.“
„Ani já jsem z něj nedostal jediné slovo na vysvětlenou.“
„To mu bylo podobné.“
Zaslechl, jak se otevřely a zaklaply vstupní dveře. Po dřevěné podlaze se rozléhaly kroky. Restaurace byla vzadu, za malým předsálím a schodištěm vedoucím do horních pater. Zřejmě se vrací Katerina.
„Dáte si něco k jídlu?“ zeptala se Irma.
Obličejem byl obrácen od dveří, a tak se otočil na židli. Několik kroků za ním stál Paolo Ambrosi. Ital byl oblečen do nepadnoucího obleku a černé košile. Ke kolenům mu sahal šedý plášť a kolem krku visela kaštanově hnědá šála.
Michener se postavil. „Kde je Katerina?“
Ambrosi neodpověděl. Jeho blazeovaný obličej se Michenerovi přímo hnusil. Krev se mu nahrnula do hlavy a chystal se na něj vrhnout, Ambrosi ale klidně vytáhl z kapsy pistoli a zamířil na něj. Zastavil se.
„Kdo je to?“ zeptala se Irma.
„Problém.“
„Jsem Otec Paolo Ambrosi. Vy jistě budete Irma Rahnová.“
„Odkud znáte mé jméno?“

Michener stál přímo mezi nimi a jen vskrytu doufal, že si Ambrosi nevšimne obálky na stole. „Četl vaše dopisy. Nestačil jsem je všechny uklidit, když jsem musel odjet z Říma.“
Zakryla si pěstí pootevřená ústa, z nichž se prodral těžký vzdech. „Papež o tom ví?“
Ukázal na Ambrosiho. „Co ví tento člověk, ví Valendra okamžitě také.“
Pokřižovala se.
Obrátil se k Ambrosimu a bylo mu jasné, co se stalo. „Co je s Katerinou?“
Hlaveň pistole se nepohnula z místa. „Zatím je v pořádku. Vy ale víte, co chci.“
„Jak víte, že to mám?“
„Buď vy nebo ona.“
„Měl jsem dojem, že Valendra nechal na mě, abych tu věc našel.“ Doufal, že Irma zůstane zticha.
„A pak ji ve vší tichosti předal kardinálu Ngovimu. Nebudeme si v této věci nic nalhávat.“
Měl sto chutí vytlouci tu aroganci Ambrosimu z tváře, vadila mu v tom však namířená hlaveň.
„Katerině hrozí nějaké nebezpečí?“ zeptala se Irma.
„Je v pořádku,“ ujistil Ambrosi.
Michener řekl: „Upřímně řečeno, Ambrosi, Katerina je čistě váš problém. Pracovala pro vás. Mě už nezajímá.“
„Kdyby se to dozvěděla, asi by ji to hluboce ranilo.“
Pokrčil rameny. „Sama se dostala do průšvihu, je na ní, jak se z něj vyhrabe.“ Na chvíli zaváhal, jestli tím neohrožuje její bezpečnost, každý projev slabosti by však mohl mít fatální důsledky.
„Chci ten Tiborův překlad,“ řekl Ambrosi.
„Já jej nemám.“
„Pokud se však nemýlím, Kliment jej sem poslal.“
„To nevím… prozatím.“ Potřeboval získat čas.“Ale zjistím to. Je tu však ještě jedna věc.“ Ukázal na Irmu.
„Chci, abyste tuto dámu ze všeho vynechal. Ta záležitost se jí nijak netýká.“
„Kliment ji do toho zatáhl, ne já.“
„Pokud chcete ten překlad, pak je to moje podmínka. Jinak všechno předám tisku.“
Chladnokrevný Ambrosiho výraz se na okamžik zachvěl. Michener to odhadl správně. Valendra poslal svého lokaje, aby informaci zničil, ne získal.
„Dobře, jí se to netýká,“ řekl Ambrosi, „za předpokladu, že nic nečetla.“
„Neumí italsky.“
„Ale vy ano. Takže si zapamatujte moje varování. Pokud nevezmete na vědomí, co říkám, značně si zkomplikujete situaci.“
„Jak poznáte, že jsem to nečetl?“
„Mám podezření, že obsah toho poselství se nedá skrýt. Všichni papežové se před ním třásli. Proto od toho dejte ruce pryč, Michenere. Už se vás to netýká.“
„Na člověka, kterého se nic netýká, se cítím být až příliš v zájmu pozornosti. Dokonce za mnou posíláte nezvané hosty, jako včera večer.“
„O tom nic nevím.“
„Jinou odpověď bych od vás ani nečekal.“
„A co bude s Klimentem?“ ozvala se Irma s hlasem naplněným obavami. Stále zřejmě ještě myslela na ty dopisy.
Ambrosi pokrčil rameny. „Jeho památka je ve vašich rukou. Nechci, aby do něčeho strkal nos tisk. Pokud by k tomu došlo, jsme připraveni na oplátku vypustit určitá fakta, která – mírně řečeno – zničí jeho dobrou pověst… a s ní i vaši.“
„Oznámíte světu, jak zemřel?“ zeptala se.
Ambrosi sklouzl pohledem k Michenerovi. „Ona o tom ví?“
Přikývl. „Stejně jako vy.“
„Dobrá. Tím se všechno usnadní. Ano sdělíme to světu, ovšem neoficiálně. Zvěsti dokážou uškodit daleko víc. Lidé stále věří, že Jan Pavel I. blažené paměti byl zavražděn. Pomyslete, co by se asi říkalo o Klimentovi. Těch několik dopisů, které máme k dispozici, jsou průkazné až dost. Jestliže vám na něm záleží, pak poslušně spolupracujte a nikdo se nic nedozví.“
Irma nic neříkala, tváře se jí však zmáčely slzami.
„Neplačte, matko,“ řekl Ambrosi. „Otec Michener udělá, co musí, tak jako vždycky.“ Ambrosi se vydal směrem ke dveřím, pak se ale zastavil. „Slyšel jsem, že dnes večer začínají vyhlášené bamberské trhy. Ve všech kostelech se budou vystavovat betlémy. V katedrále má být velká mše. V osm hodin už bude všude plno lidí. V sedm hodin si tedy vše předáme.“

„Neříkal jsem, že po vás něco chci.“
Ambrosi se popudlivě usmál. „Ale jděte. Takže večer v sedm v katedrále.“ Ukázal k oknu, z něhož bylo vidět na budovu v kopci na druhé straně řeky. „Je to veřejné místo, takže se budeme cítit líp. Nebo pokud chcete, můžeme to udělat hned.“
„V sedm v katedrále. A teď odsud zmizte.“
„Pamatujte, co jsem říkal, Michenere. Ať je to v nerozlepené obálce. Prokažte sobě i těm dvěma dámám službičku.“
Ambrosi odešel.
Irma tiše seděla a vzlykala. Nakonec řekla: „Ten člověk je ďábel.“
„A s ním i náš nový papež.“
„On má něco společného s Petrem?“
„Je to přímo jeho tajemník.“
„Co se to tu děje, Coline?“
„Abych to zjistil, musím si přečíst, co je v té obálce.“ Věděl ale také, že ji musí chránit. „Musíte odsud. Nesmíte nic vědět.“
„Proč to chcete číst?“
Natáhl ruku po obálce. „Musím zjistit, co je na tom tak důležitého.“
„Ten člověk přece jasně říkal, že to nesmíte.“
„K čertu s ním.“ Zaskočila jej ostrost vlastního hlasu.
Irma chvíli přemýšlela o kritické situaci a pak řekla: „Postarám se, aby vás nikdo nerušil.“
Vzdálila se a zavřela za sebou dveře. Panty lehounce zaskřípaly, tak jako když jej to deštivé ráno asi před měsícem někdo tajně sledoval v archivu.
Jistě to byl Ambrosi.
Kdesi v dálce se ozval tupý zvuk klaksonu. Za řekou začaly vyzvánět kostelní věže. Byla jedna hodina po poledni.
Posadil se a roztrhl obálku.
Uvnitř byly dva složené listy papíru, jeden modrý, druhý zahnědlý. Začetl se nejprve do toho modrého, který byl psán Klimentovou rukou:

Coline, teď již víš, že Panna toho vzkázala víc. Její slova ti nyní svěřuji. Naložs nimi podle svého nejlepšího svědomí.

Když odkládal modrý list stranou, ruce se mu roztřásly. Kliment tedy věděl, že se nakonec dostane až do Bambergu a že si přečte obsah obálky.
Rozložil starý list.
Inkoust byl světle modrý, papír křehký jako čajový lístek. Přeletěl text v italštině, v hlavě si skládal překlad. Při druhém čtení již pečlivě třídil významy. Při třetím čtení již věděl zcela přesně, co napsala sestra Lucia v roce 1944 – zbytek onoho třetího tajemství Panny Marie Fatimské, který Otec Tibor přeložil o šestnáct let později v Římě.
Než Paní odešla, řekla nám, že má pro nás ještě jedno poselství, které si Bůh přeje zjevit pouze Jacintě a mně. Pravila, že je matka Boží a vyzvala nás, abychom toto poselství zveřejnili v jeho plném znění ve vhodnou dobu. Upozornila, že se přitom setkáme s velkým protivenstvím. Poslouchejte dobře a pozorně, přikazovala nám. Lidé se musí napravit. Zhřešili a pošlapali dar, jenž jim byl věnován. Mé děti, pravila, manželství je posvátný stav. Jeho láska nezná hranic. To, co srdce cítí, je pravé a ryzí, a budiž jedno, proč a ke komu. Bůh neomezuje nic, co usiluje o upřímnou jednotu. Pamatujte, že štěstí je jedinou zkouškou lásky. Nezapomínejte, že ženy jsou stejnou součástí Boží církve jako muži. Povolání do služby Bohu není výsadou mužů. Kněžím od Boha nechť není zakazována láska a obecenství, ani radost z otcovství. Kdo slouží Bohu, nesmí se zříkat svého srdce. Kněží nechť se štědře dělí s ostatními. Nakonec řekla: Vězte, že vaše tělo patří vám. Tak jako mně svěřil Bůh svého syna, tak také svěřuje všem ženám jejich nenarozené. Jen vy rozhodujete, co je nejlepší učinit. Jděte, velebte slávu těchto slov a vězte, že jsem při tom s vámi.
+++++
Ruce se mu chvěly. To nebyla slova sestry Lucii, ať už byl jejich tón jakkoli pobuřující. Zněla odjinud.
Sáhl do kapsy a vytáhl papír, na nějž před dvěma dny zapsala poselství Jasna. Slova, která jí Panna sdělila na kopci v bosenských horách. Desáté tajemství z Medžugorje. Znovu se začetl do textu:
+++++

Nebojte se, jsem Matka Boží, která k vám promlouvá a žádá vás, abyste toto poselství přinesli celému světu. Setkáte se při tom s velkým protivenstvím. Poslouchejte dobře a pozorně, co říkám. Lidé se musí napravit. V pokorných prosbách ať žádají o odpuštění za hříchy, které spáchali, i ty, jichž se dopustí. Oznamujte v mém jménu, že na lidstvo padne veliký trest. Ne dnes, ani zítra, bude to však brzy, jestliže nebudou má slova vyslyšena. Zjevila jsem již toto poselství maličkým v La Salettě a poté znovu ve Fatimě a dnes je opakuji vám, neboť lidé zhřešili a pošlapali dar, jenž jim byl Bohem věnován. Přijde konec času i konec všech věcí, jestliže se lidstvo neobrátí. Zůstanou-li všichni takoví, jací jsou dnes, nebo upadnou ještě hlouběji, zahynou velcí a mocní společně s malými a slabými.
Dbejte na má slova. Proč pronásledujete muže a ženu, kteří milují jinak než ostatní? Toto pronásledování se Bohu příčí. Vězte, že manželství se mohou účastnit všichni bez omezování. Vše, co se staví proti tomu, vzešlo z pošetilosti lidské a není slovem Božím. V Božích očích stojí ženy vysoko. Jejich služba byla již dlouho odpírána a tento útisk budí nelibost v nebi. Kněží Kristovi nechť jsou šťastni a štědře se dělí s ostatními. Ať jim nikdy není odpírána radost z lásky a rodičovství a Svatý otec ať těmto slovům dobře rozumí. Má poslední slova zní: Svobodně jsem si zvolila cestu Bohorodičky. Tato svoboda k rozhodnutí v mateřství patří ženě a muž se nikdy nebude vměšovat do jejích rozhodnutí. Ted jděte, vypovězte světu mé poselství a velebte dobrotu Páně, nezapomínejte však, že jsem při tom s vámi.
+++++
Svezl se ze židle a padl na kolena. Důsledky byly zcela nezpochybnitelné. Dvě poselství. Jedno sepsané portugalskou řádovou sestrou v roce 1944, ženou bez vzdělání a slabou znalostí jazyka, jako zápis slov Panny Marie, která se údajně zjevila 13. července 1917. Druhé sepsané jinou ženou, vizionářkou, která prožila stovky zjevení, sepsané na podkladě slov jí zjevených za bouřky na hoře, kde se jí Panna Marie zjevila naposled.
Obě události dělilo téměř sto let.
To první bylo ukryté ve Vatikánu a znali je pouze papežové a bulharský překladatel, přičemž nikdo z nich neznal nositele druhého. Původce druhého poselství rovněž neměl jak se dozvědět o obsahu prvního. Přesto byl jejich text prakticky totožný – a společným jmenovatelem byl jejich zvěstovatel.
Marie, Matka Boží.
Dva tisíce let žádali pochybovači důkaz o Boží existenci. Něco hmatatelného, co by nade vší pochybnost prokazovalo, že je Bůh živou bytostí, která shlíží na tento svět. Žádné podobenství ani metafora. Pán nebe a země, stvořitel člověka. Michenerovi se vrátily vzpomínky na jeho vlastní setkání s Pannou.
Jaký je můj osud? Ptal se.
Stát se znamením pro svět. Pochodní vyzývající k pokání. Poslem, který ohlásí, že Bůh je skutečně živý. Myslel si, že to byla jenom halucinace, přelud mysli. Teď věděl, že to byla skutečnost.
Pokřižoval se a poprvé v životě se pomodlil s vědomím, že Bůh opravdu naslouchá. Poprosil o odpuštění za církev a bláhovost lidí, především za tu svou. Pokud měl Kliment pravdu – a nebyl už žádný důvod, proč to zpochybňovat – odstranil v roce 1978 Alberto Valendra část třetího tajemství, kterou právě dočetl. Představoval si, o čem asi tehdy Valendra musel přemýšlet, když se ta slova dozvěděl. Portugalské dítě smetlo dva tisíce let církevního dogmatu. Ženy v kněžské službě? Ženatí kněží jako otcové rodin? Homosexualita bez hříchu? Mateřství jako volba ženy? Když si včera Valendra četl poselství z Medžugorje, uvědomil si okamžitě to, co teď věděl i Michener.
Všechno to bylo slovo Boží.
Znovu se mu vracela slova Panny Marie. Nezapomínej však na svou víru, neboť na konci to bude to jediné, co zůstane.
Sevřela se mu víčka. Kliment měl pravdu. Člověk je bláhový. Nebesa se lidstvu snažila ukázat správný směr a pošetilí lidé všechnu snahu ignorovali. Vzpomněl si na ztracená poselství z La Saletty. Podařilo se některému z papežů v minulém století, o co se právě pokoušel Valendra? To by vysvětlovalo, proč se Panna objevila ve Fatimě a následně v Medžugorje. Aby předala poselství znovu. Přesto Valendra sabotoval každé zjevení tím, že po něm ničil doklady. Kliment se alespoň pokusil vzepřít. Panna Marie se vrátila a sdělila mi, že už přišel můj čas. Otec Tibor je s ní. Vyčkával jsem, až si mne vezme, řekla však, že svůj život musím skončit vlastní rukou. Otec Tibor říkal, že je to má povinnost, pokání za mou neposlušnost, a že všechno bude jasné později. Váhal jsem, co se stane s mou duší, bylo mi ale řečeno, že Hospodin čeká. Příliš dlouho jsem nebral nebesa na vědomí. Tentokrát už tak neučiním. To nebyly zmatené řeči nemocné duše, ani poslední slova labilního sebevraha. Teď už chápal, proč chtěl Valendra zabránit tomu, aby byl překlad Otce Tibora porovnán s poselstvím od Jasny.
Důsledky by byly katastrofální.
Povolání do služby Bohu není výsadou mužů. V této věci byla církev už od římských dob zcela neústupná.

Opakovaně papežové svolávali koncily, aby se v tomto postoji utvrdili. Kristus byl muž, a proto budou kněží výlučně mužského pohlaví.
Kněží Kristovi nechť jsou šťastni a štědře se dělí s ostatními. Ať jim nikdy není odpírána radost z lásky a rodičovství. Celibát vymysleli muži a vynucovali muži. O Kristovi se soudí, že žil v celibátu, proto se totéž vyžaduje od jeho kněžských následovníků.
Proč pronásledujete muže a ženu, kteří milují jinak než ostatní? V knize Genesis se praví, že muž se ženou se stali jedno tělo, aby předali život novému člověku, a proto církev už odpradávna učí, že ze spojení, které nevede ke vzniku života, vzchází pouze hřích.
Tak jako mně svěřil Bůh svého syna, tak také svěřuje všem ženám jejich nenarozené. Jen vy rozhodujete, co je nejlepší učinit. Církev byla vždy naprosto zatvrzelá vůči jakémukoli řízenému početí. Papežové opakovaně prohlašovali, že v zárodku je přítomna duše, lidská bytost, která si zasluhuje život, a že život musí být uchován i na úkor matky.
Lidské chápání Božího Slova bylo zjevně zcela odlišné od Slova samotného. Ještě horší bylo, že po staletí byla všechna tato zkostnatělá dogmata vydávána za Boží vůli pod rouškou papežské neomylnosti, která se teď sama vyvrátila z kořenů, neboť ani jeden papež neučinil to, co od něj nebesa žádala. Jak to řekl Kliment? Jsme jenom lidé, Coline, jenom lidé. Nejsem o nic víc neomylný než vy. A přesto se prohlašujeme za knížata církve. Zbožní duchovní, jejichž jedinou starostí je zalíbit se Bohu, avšak my se jen snažíme zalíbit sami sobě.
Měl pravdu. Bůh žehnej jeho duši.
V několika prostých slovech napsaných dvěma požehnanými ženami se vyjasňovalo tisícileté náboženské bloudění. Modlil se znovu, tentokrát s vděkem za velkou Boží trpělivost. Prosil Pána, aby lidstvu odpustil, a pak požádal Klimenta, aby nad ním bděl v hodinách, které budou následovat.
Nebylo myslitelné, aby předal Tiborův překlad Ambrosimu. Panna Marie mu řekla, že je znamením pro svět. Pochodní vyzývající k pokání. Poslem, který ohlásí, že Bůh je skutečně živý. Aby se tak mohlo stát, musel dát dohromady třetí tajemství z Fatimy. Text musí prostudovat odborníci, vyloučit vše objasnitelné a vyvodit jeden jediný závěr.
Zároveň však mohl ohrozit Katerinin život.
Znovu se tedy sklonil k modlitbě. Aby jej nebesa vedla správným směrem.

66
16:30
KATERINA SE SNAŽILA UVOLNIT RUCE A NOHY Z TĚSNÉ PÁSKY. Ruce měla svázané za zády a zmítala se na toporně matraci potažené kousavou prošívanou dekou, která páchla barvou. Jedním okénkem pod stropem mohla pozorovat, jak se venku blíží tma. Pásku měla přelepenou i přes ústa, přinutila se tedy raději zůstat v klidu a dýchat pomalu nosem.
Bylo jí záhadou, jak se sem dostala. Vzpomněla si pouze na to, jak ji Ambrosi dusil a jak ji vyhasnul svět před očima. Mohla být při vědomí už aspoň dvě hodiny a za tu dobu nezaslechla nic než občasný vzdálený hluk z ulice. Vypadalo to, že se nachází někde ve vyšším patře některé z barokních budov, které lemovaly starobylé uličky v okolí kostela, protože ji Ambrosi těžko mohl zatáhnout někam daleko. Mrazivý vzduch jí vysoušel nosní otvory a byla mu vděčná, že jí ponechal kabát.
Na chvíli si v tom kostele myslela, že už je s ní konec. Zřejmě byla cennější živá – jako Ambrosiho trumf, kterým od Michenera vykoupí, co po něm chce.
Ve Valendrovi se Tom Kealy nemýlil, její vlastní síly však poněkud přecenil. Žádostivost těchto dvou mužů sahala daleko za vše, s čím se doposud setkala. Valendra na tribunálu obvinil Kealyho, že se spřáhl s ďáblem. Pokud to byla pravda, pak se Kealy i Valendra zdržovali ve stejné společnosti.
Zaslechla, jak se někde otevřely a zavřely dveře. Odněkud se blížily kroky. Vrzly dveře od místnosti a dovnitř vstoupil Ambrosi. „Doufám, že se cítíte dobře," řekl a odhodil rukavice.
Sledovala očima jeho pohyby. Přehodil kabát přes židli a pak se posadil na postel. „Možná jste si v kostele myslela, že přišla vaše poslední chvíle. Život je velký dar, co říkáte? Ano, nemůžete mi odpovědět, to je v pořádku. Rád si odpovídám na své vlastní otázky."
Evidentně měl sám ze sebe radost.
„Život je opravdu dar a já jsem vám ho udělil. Mohl jsem to s vámi skončit a uzavřít problém, který představujete."
Ležela zcela bez hnutí. Jeho oči jí brouzdaly po těle.
„Michener si s vámi asi pořádně užíval, co? Muselo to být úžasné. Co jste mi to tehdy řekla v Římě? Že čůráte vsedě, a proto mě nemůžete zajímat. Myslíte si, že neumím toužit po ženě? Že jako kněz nevím,

co se v té chvíli dělá? Myslíte si, že jsem homosexuál?“
Nebyla schopna odhadnout, jestli jí tohle divadlo bude k nějakému užitku.
„Váš milý mi řekl, že je mu jedno, co se s vámi stane.“ V jeho slovech zaznívalo pobavení. „Prý jste můj špicl. Můj problém. Možná měl pravdu, vždyť jsem vás přece naverboval.“
Snažila se o lhostejný výraz.
„Myslíte si, že se na vás obrátila Jeho Svatost? Omyl, to já jsem se dozvěděl o vás a o Michenerovi. Já jsem všechno navrhl Kdyby nebylo mě, Petr by nic nevěděl.“
Znenadání k ní přiskočil a strhl jí pásku z úst. Než se vzmohla na jediné slovo, přitáhl ji k sobě a zacpal jí ústa svými rty. Odporně se do ní tlačil jazykem – snažila se odvrátit, on však svoje sevření nepovolil. Popadl ji za vlasy, ohnul ji hlavu na stranu a sál jí dech z plic. Jeho ústa páchla pivem. Nakonec se jí podařilo skousnout mu jazyk zuby. Jakmile odtáhnul hlavu, vytrhla se vpřed a zakousla se mu do spodního rtu.
„Ty zasraná čubko!“ zařval a mrštil jí o matraci.
Vyplivla na zem jeho sliny a krev, jako by vyháněla ďábla. Prudce se rozmáchl a udeřil ji hřbetem ruky přes tvář. Rána ji palčivě zabolela. Ohnal se znovu, až hlavou narazila do zdi.
Místnost se jí začala točit před očima.
„Měl jsem tě zabít,“ procedil mezi zuby.
„Táhni k čertu,“ podařilo se jí říct, než se svalila na záda, závrať však zůstávala.
Přejížděl si rukávem přes zkrvavený ret.
Z koutků úst jí začal vytékat pramínek krve. Otřela si tvář o deku. „Radši mě zabij, protože jinak jednou zabiju já tebe.“
„K tomu už nebudeš mít příležitost.“
Uvědomovala si, že je v bezpečí, dokud Ambrosi nedostane, co chtěl. Colin udělal správně, že před tím parchantem hrál nezájem.
Vrátil se k lůžku a držel si ret. „Doufám, že tvůj miláček nedodrží, co slíbil. Pak si vychutnám pohled na vaše společné umírání.“
„Velká huba, malý mozek.“
Jako nepříčetný se na ni vrhl, obrátil ji na záda a přisedl ji. Věděla ale dobře, že ji nemůže zabít. Alespoň ne teď.
„Copak, Ambrosi, zapoměls jak dál?“
Chvěl se rozčilením. Provokovala, ale čert to vem.
„Říkal jsem Petrovi už po tom Rumunsku, aby s tebou dál neztrácel čas.“
„A proto mě teď mlátí jeho lokaj.“
„Můžeš být vděčná, že zatím zůstalo jen u toho.“
„Dej si pozor, aby Valendra nežárlil. Že bychom si to nechali jenom pro sebe?“
Ucítila zesílený tlak v hrdle. Nebránil jí v dýchání, stisk byl ale natolik bolestivý, aby pochopila že už má být zticha.
„Hraješ si na drsňáka před ženskou, která má svázané ruce i nohy. Rozvaž mě a uvidíme, jaký budeš hrdina.“
Ambrosi se od ní odvrátil. „Za to mi nestojíš. Zůstává nám už jen pár hodin. Ted se trochu najím a pak to skončím.“ Zabořil do ní svůj pohled. „Nadobro.“

67
VATIKÁN, 18:30
VALENDRA SE PROCHÁZEL ZAHRADAMI A UŽÍVAL SI NEZVYKLE PŘÍvětivého prosincového večera. První sobota v papežském úřadě byla rušná. Ráno odsloužil mši, pak se setkal s procesím věřících, kteří mu přijeli popřát do Říma. Odpoledne začalo shromážděním kardinálů, kterých se ve Vatikánu zdrželo ještě asi osmdesát. Skoro tři hodiny je seznamoval se svými nejbližšími záměry. Využil té příležitosti a oznámil, že až do příštího týdne zůstanou všechny funkce obsazeny tak, jak je určil Kliment XV. Jedinou výjimkou byl kardinál-archivář, který nabídl svou rezignaci ze zdravotních důvodů. Novým správcem archivů se stane jistý Belgičan, který se sice mezitím vrátil do své vlasti, byl však již na cestě zpět do Říma. Vedle toho neučinil žádná rozhodnutí a tak to prozatím zůstane. Všiml si pohledů mnoha přítomných v sále, kteří čekali, že dostojí svým slibům, které rozdával před konkláve, nikdo však jeho rozhodnutí nekomentoval. A to se mu líbilo.
Na chodníku před ním stál kardinál Bartolo, který tu čekal na smluveném místě, jak se dohodli po zasedání sboru. Turínský prefekt trval na tom, aby si promluvili ještě dnes. Uvědomoval si, že měl Bartolo

slíbenu funkci státního sekretáře a bylo jasné, že na něm bude kardinál chtít, aby svůj slib potvrdil. Vějičku mu nadhodil Ambrosi, zároveň mu však Paolo radil, aby nechal tento post co nejdéle neobsazený. Bartolo koneckonců nebyl jediným, kdo měl tu funkci přislíbenou. Neúspěšným uchazečům bylo třeba předložit nějaké přesvědčivé zdůvodnění, které by zmírnilo jejich zklamání a zabránilo odvetě. Některým bude jistě možné nabídnout náhradní posty, dobře však věděl, že na funkci státního sekretáře si brousilo zuby vícero starších kardinálů.
Bartolo stál hned vedle Pasetto di Borgo, průchodu postaveném ve středověku, který vedl vatikánským opevněním až do nedalekého Castel Sant'Angelo, opevněného sídla, kde se kdysi ukrývali papežové před nájezdníky.
„Eminence," pozdravil Valendra, když se přiblížil na doslech.
Bartolo sklonil svou vousatou tvář. „Svatý otče." Starší muž se pousmál. „Ta slova se vám líbí, viďte, Alberto."
„Mají v sobě zvláštní zvuk."
„Nějak se mi v poslední době vyhýbáte."
Mávnul nad tou skutečností rukou. „To snad ne."
„Dobře víte sám. Nejsem jediný, komu byla nabídnuta funkce státního sekretáře."
„To víte, hlasy se nesnadno sbírají. Musíme dělat, co je potřeba." Snažil se udržet odlehčený tón, pochopil však, že Bartolo není žádný prosťáček.
„Zajistil jsem vám nejméně tucet hlasů."
„Kterých nakonec ani nebylo zapotřebí."
Svaly v Bartolově obličeji se napjaly. „To pouze proto, že Ngovi odstoupil. Pokud by zápas pokračoval, jsem si jist, že by rozhodovaly."
Narůstající výšky jeho hlasu zjevně vysávaly sílu z jeho slov a činily z nich úpěnlivou prosbu. Valendra se rozhodl, že přistoupí k věci. „Gustavo, jste na tu práci příliš starý. Je to náročná funkce. Pořád na cestách."
Bartolo na něj nasupeně zíral. Toho chlápka bude těžké si usmířit. Kardinál nade vší pochybnost sesbíral hezký počet hlasů, což ostatně potvrdily tajné odposlechy, a byl jeho příznivcem už od samého začátku. Jenže Bartolo měl reputaci flákače se slabým vzděláním a nulovými diplomatickými zkušenostmi. Jeho zvolení do jakékoli funkce by se nesetkalo s příznivým ohlasem, natož do funkce tak zásadní, jakou byl nejvyšší představitel vatikánské politiky. Byli tu alespoň tři další kardinálové, kteří při konkláve odvedli stejně slušnou práci, měli výtečné předpoklady a v kardinálském sboru mnohem vyšší uznání. Přesto Bartolo nabízel jednu věc, kterou nikdo z nich nedisponoval. Bezvýhradnou poslušnost. A to mělo své nesporné výhody.
„Gustavo, kdybych vám měl tu práci nabídnout, měl bych jisté podmínky." Zkoumal terén. Bylo třeba zjistit, jak je přívětivý.
„Poslouchám."
„Chci vést osobně zahraniční politiku. Veškerá rozhodnutí budou vycházet od mého stolu, vy je budete jenom tlumočit. Přesně tak, jak já řeknu."
„Vy jste papež."
Odpověď byla rychlá a signalizovala zájem.
„Nebudu tolerovat žádné odchylky, žádné individualisty."
„Alberto, jsem knězem už padesát let a vždycky jsem byl poslušný papežské vůli. Dokonce jsem líbal prsten Jakobu Volknerovi, kterého jsem nikdy neměl příliš v lásce. Nechápu, jak můžete zpochybňovat moji věrnost."
Tvář mu roztála do úsměvu. „Nic nezpochybňuji. Jen chci, abyste znal pravidla."
Pomalu kráčel po chodníku a Bartolo se držel poslušně vedle něj. Ukázal vzhůru a pravil: „Papežové kdysi prchali z Vatikánu tímto průchodem. Skrývali se jako děti, které se bojí tmy. Při tom pomyšlení se mi zvedá žaludek."
„Dnes už Vatikán žádná vojska neobléhají."
„Ale obléhají, Gustavo. Dnešní bezvěrci sem pronikají v podobě televizních reportérů a novinářů. S sebou si nesou své kamery a počítače a snaží se se štědrou pomocí liberálů a opozičníků nabourat církevní základy. Někdy je jejich spojencem i sám papež, jako byl Kliment."
„Bylo požehnáním, že zemřel."
To rád slyšel a dobře věděl, že to nebyla žádná zdvořilostní fráze. „Mám v úmyslu navrátit papežství jeho ztracenou slávu. Všude ve světě, kde se papež objeví, má pod svým velením nejméně milion lidí. Takovou moc musí každá vláda respektovat. Chci se stát nejvíce zcestovalým papežem celé historie."

„A k tomu budete potřebovat neustálou asistenci státního sekretáře.“
Zašli si až příliš daleko. „Čtete mi myšlenky, Gustavo.“
Valendra se znovu zadíval na cihlový průchod a v duchu si představil posledního papeže, který tudy prchal, když v Římě řádili němečtí žoldnéři. Věděl i přesné datum – 6. května 1527. Na obranu svého pontifika tehdy položilo život sto čtyřicet sedm švýcarských gardistů. Papež jen o vlásek unikl cihlovou chodbou, která se tu zvedala přímo nad ním, a aby jej nikdo nepoznal, svlékl ze sebe svůj bílý šat.
„Já z Vatikánu nikdy neprchnu,“ oznamoval nejen Bartolovi, ale i zdem naproti. Síla okamžiku na něj zapůsobila podivnou silou a tak se rozhodl, že nebude dbát na Ambrosiho radu. „Dobře, Gustavo, v pondělí to oznámím. Stanete se mým státním sekretářem. Doufám, že mi budete dobře sloužit.“
Obličej starého muže se rozzářil. „Udělám pro vás cokoli.“
To z něj pro tuto chvíli činilo nejvěrnějšího spojence.
Ambrosi se ozval před dvěma hodinami a sdělil, že překlad Otce Tibora dostane přesně v 19:00. Zatím se nezdálo, že by jej někdo četl. Všechno radostné zprávy.
Podíval se na hodinky. 18:50.
„Máte ještě něco, Svatý otče?“
„Ne, Eminence, pouze jsem se zamyslel nad jinou záležitostí, která v tomto okamžiku spěje k dořešení.“

68
BAMBERG, 18:50
MICHENER VYSTOUPAL PO PŘÍKRÉM CHODNÍKU KE KATEDRÁLE SVAtých Petra a Jiřího a vešel na svažující se, protáhlé náměstíčko. Pod ním se rozprostírala městská krajinka terakotových střech a kamenných věží, ozářená světelnými loužemi, které byly rozesety po celém městě. Z tmavé oblohy se ve spirálách vytrvale snášel sníh, který neodradil davy návštěvníků.
Ve všech chrámech a na všech náměstích Bambergu se už víc jak čtyři sta let slavil Advent vystavováním zdobených betlémů. Od Irmy se dozvěděl, že prohlídky lidé nejčastěji začínali právě v katedrále a po biskupově děkovné modlitbě se rozptýlili po celém městě, aby si prohlédli letošní jesličky. Sjížděli se sem lidé z celého Bavorska a Irma jej upozornila, že ulice budou přecpané.
Podíval se na hodinky. Ještě nebylo sedm.
Rozhlédl se kolem a pozoroval rodinky, které si vykračovaly k průčelí katedrály. Děti brebentily o sněhu, Vánocích a Mikuláši. Napravo se shlukla skupinka lidí kolem starší ženy zabalené do tlustého vlněného kabátu. Stála na nízké zídce a vykládala něco o katedrále a Bambergu. Zřejmě turistická výprava.
Pomyslel si, co by asi lidé říkali, kdyby věděli co on. Že to nebyl člověk, kdo stvořil Boha. Že je to skutečně tak, jak od počátku času tvrdili světci a věrozvěstové: Bůh je zde, dívá se na nás, někdy spokojeně, jindy otráveně či dokonce rozzlobeně. Jako nejlepší rada se zdála být ta vůbec nejstarší: Služte mu věrně a poctivě.
Stále se děsil pokání, kterým bude muset odčinit své vlastní hříchy. Možná byl ten současný úkol součástí jeho nápravy. Velkou útěchou mu však bylo poznání, že jeho láska ke Katerině nebyla nikdy hříchem, alespoň ne v Božích očích. Kolik kněží již bylo vyobcováno z církve za podobná selhání? Kolik dobrých mužů zemřelo s tíživým vědomím, že se provinili?
Chystal se právě projít kolem skupinky turistů, když jeho pozornost upoutala podivná slova.
„– město na sedmi pahorcích.“
Ztuhnul.
„Tak byl ve středověku Bamberg nazýván. Poukazuje se zde na sedm vrchů, které se rozkládají kolem řeky. Dnes je rozeznáte jen těžko, ale stojí tu sedm samostatných návrší, na nichž v minulosti sídlil kníže, biskup nebo stával kostel. V dobách Jindřicha II., kdy se zde nacházelo hlavní město Svaté říše římské, sbližovala tato analogie toto politické centrum s duchovním centrem Říma, který se také nazývá městem na sedmi pahorcích.“
Za posledního pronásledování svaté církve římské vládnouti bude Petr zvaný Římský, jenž pásti bude ovce své za velikého soužení, po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid. Toto údajně předpověděl svatý Malachius v jedenáctém století. Michener se domníval, že město na sedmi pahorcích nemůže znamenat nic jiného než Řím.
Zavřel oči a začal se znovu modlit. Bylo to další znamení? Důležitá indicie k tomu, co se mělo zakrátko stát?
Pohlédl vzhůru k trychtýřovitému průčelí katedrály. Na štítových freskách byl zobrazen Kristus při posledním soudu. Marie a Jan byli u jeho nohou a orodovali za duše, které vstávaly z rakví, ty zatracené stahoval rozšklebený ďábel do pekel. Mělo to snad znamenat, že tento večer, na tomto místě projde po

dvou tisících letech závěrečnou zkouškou pomýlené a domýšlivé křesťanstvo, jak před celým miléniem tušil irský světec?
Vtáhl do sebe mrazivý vzduch, sebral odvahu a klestil si cestu do hlavní chrámové lodi. Pískovcové stěny byly zality jemnou září. Zachytil detaily žebrové stropní klenby, mohutných pilířů, chrámové výzdoby a protáhlých oken. Na jednom konci se ve výšce vznášel kůr, druhý vyplňoval obrovský oltář. Za oltářem spočívala hrobka Klimenta II., jediného papeže pohřbeného na německé půdě a Jakobova jmenovce. Zastavil se u mramorové křtitelnice a smočil prsty do svěcené vody. Pokřižoval se a v duchu odříkal další modlitbu za věci příští. Z varhan se rozezněla tichá melodie.
Rozhlédl se po obličejích, které zaplnily dlouhé lavice. Ministranti v rouchách začali pilně připravovat sanktuárium. Nalevo, ve výši nad hustým kamenným sloupovím stála Katerina. Vedle ní byl Ambrosi, ve stejném tmavém plášti a s šálou na krku. Po obou stranách sloupoví se zvedala schodiště, nyní zaplněná lidmi. Uprostřed přímo pod nimi ležela císařská hrobka. I o té mu Kliment vyprávěl – bohatě zdobené plastiky od Riemenschneidera zobrazující Jindřicha II. a jeho ženu, jejichž těla spočívala pod těžkým víkem již půl tisíciletí.
Rozpoznal, že na Katerinu míří skrytě zbraní, nevěřil však, že by tady Ambrosi riskoval. Zauvažoval, zda nemá někde v davu skryté posily. Stál tam bez hnutí a lidé proudili kolem něj.
Ambrosi mu pokynul, aby vyšel nahoru po levém schodišti.
Nehnul se.
Ambrosi ukázal znovu. Zakroutil hlavou.
Ambrosiho pohled zpřísnil.
Vytáhl z kapsy obálku a ukázal ji, aby ji jeho pronásledovatel viděl. Z pohledu papežského tajemníka bylo patrné, že rozpoznal tutéž obálku, která před ním nevinně ležela na stole v restauraci.
Znovu zakroutil hlavou.
Vzpomněl si, jak mu Katerina říkala, že Ambrosi umí odezírat ze rtů; věděl prý přesně, kým jej nazvala, když se spolu nepohodli při prvním setkání na Svatopetrském náměstí.
Táhni k čertu, Ambrosi, naznačil důrazně ústy.
Viděl, že kněz v černém rozumí.
Zasunul obálku zpátky a vydal se k východu v naději, že nebude litovat toho, co se právě stane.
+++++
KATERINA SLEDOVALA, JAK MICHENER NĚCO NAZNAČIL ÚSTY a pak se otočil k odchodu. Nijak se nevzpírala cestě do katedrály, protože Ambrosi jí řekl, že tu není sám a pokud se tam neobjeví v sedm, zaplatí Michener životem. Pochybovala, jestli tu jsou i jiní, usoudila však, že to nejlepší, co může udělat, je dostat se sem a počkat na příležitost. Takže v okamžiku, kdy Ambrosi zaregistroval Michenerovu zradu, ignorovala pistoli namířenou do žeber a zabořila svůj levý podpatek do jeho chodidla. Bleskově do něj strčila a vyrazila mu zbraň, která zarachotila po dlažbě.
Vrhla se po ní a žena stojící vedle zakřičela. Využila zmatku, popadla pistoli a utíkala ke schodišti. Mezitím si stačila všimnout, že Ambrosi se už postavil na nohy.
Na schodišti nebylo k hnutí. Aniž by se dále rozmýšlela, přeskočila zábradlí přímo do císařské krypty. Dopadla na kamennou podobu ženy ležící vedle muže v róbě a svezla se na dlažbu. Zbraň stále držela v ruce. Výkřiky zesílily, v katedrále se začala rozmáhat panika. Protlačila si cestu hloučkem lidí u vchodu a vpadla do mrazivého večera.
Schovala zbraň do kapsy a očima pátrala po Michenerovi, jehož zahlédla scházet dolů na náměstí. Zmatek za jejími zády ji upozornil, že i Ambrosi míří k východu.
Dala se do běhu.
MICHENER MĚL DOJEM, ŽE NEŽ SEŠEL DO KLIKATÉ ULIČKY, jako by zahlédl Katerinu. Nemohl se však zastavit. Jestli to byla skutečně Kate, půjde za ním a Ambrosi ji bude následovat – proto se pustil lehkým klusem po úzkém kamenném chodníku a strkal se s dalšími lidmi, kteří směřovali nahoru.
Když sešel až dolů, pustil se k mostu přes městskou radnici. Přešel přes řeku a branou, která půlila vratkou hrázděnou budovu, vstoupil na hektický Maxplatz.
Zpomalil a odvážil se letmého pohledu za sebe.
Katerina byla asi padesát kroků vzadu a spěchala přímo k němu.
+++++
KATERINA CHTĚLA NA MICHENERA ZAKŘIČET, ABY POČKAL, on však pokračoval rozhodným krokem k rušnému vánočnímu tržišti. Pistoli měla stále ukrytou v kapse a Ambrosi se k ní každým krokem blížil. Pátrala očima po nějakém policistovi či strážci pořádku, ale vypadalo to, že v tento den radovánek si státní orgány daly volno. Nikde jediná uniforma.

Musela důvěřovat Michenerovi, že ví, co dělá. Záměrně Ambrosiho vyprovokoval a vsadil na to, ie jí na veřejném místě neublíží. Ať už bylo v tom Tiborově překladu cokoli, muselo to být důležité, když to nechtěl Michener Ambrosimu ani Valendrovi poskytnout. Pochybovala však, je-li to natolik závažné, aby v té vysoké hře dával všanc její vlastní život.
Vepředu se Michener ztratil v davech postávajících u stánků s vánočním zbožím. Ostrá světla ozařovala venkovní tržiště jako denní slunce. Vzduch byl načichlý grilovanými klobásami a pivem.
Vplula mezi lidi a také zpomalila.
+++++
MICHENER SPĚCHAL SKRZ HÝŘÍCÍ ZÁSTUPY, NE VŠAK PŘÍLIŠ rychle, aby nebudil podezření. Tržiště se táhlo asi sto metrů podél křivolaké ulice dlážděné kamennými kostkami. Ze stran je svíraly hrázděné fasády, které smačkávaly lidi i stánky do přehuštěné nudle.
Protlačil se k posledním stánkům a zástup prořídl.
Znovu se pustil do klusu. Gumové podrážky mlaskaly na kamenných kostkách, když se vzdaloval od hlučného tržiště a sbíhal ke kanálu, přeběhl kamenný most a dostal se do tiché části města.
Za sebou slyšel klapot dalších bot. Nedaleko před sebou zahlédl průčelí Svatého Gandalfa. Veškeré hemžení se soustředilo na hlavním náměstí nebo v okolí katedrály a tak spoléhal, že tu alespoň na několik následujících minut získá nějaké soukromí.
+++++
KATERINA ZPOZOROVALA, JAK MICHENER VCHÁZÍ DO KOSTEla Svatého Gandalfa. Co tam chce dělat? Taková hloupost. Přece musí vědět, že běží za ním a že má svého pronásledovatele jen pár kroků za zády. Rozhlédla se po domech kolem. V pár oknech bylo rozsvíceno a ulice před ní byla prázdná.
Doběhla ke dveřím kostela, nárazem oběma rukama je otevřela a spěchala dovnitř. Sotva byla schopna dýchat.
„Coline!“
Žádná odpověď.
Znovu zavolala jeho jméno. Ticho.
Klopýtala středovou uličkou směrem k oltáři, míjela prázdné lavice, které do tmy vykrajovaly hubené stíny. Chrámovou loď osvěcovalo jen pár lampiček. Kostel se zjevně nepřipojil k letošním oslavám.
„Coline!“
Do hlasu jí už vstupovalo zoufalství. Kde je? Proč jí neodpoví? Zmizel dalšími dveřmi? To tu zůstala uvězněna sama?
Někde za ní se otevřely dveře.
Vrhla se do řady lavic, po rukou se snažila přes hrubozrnný kámen doplazit na její vzdálený konec. Blížící se kroky ji však zastavily.
+++++
MICHENER ZAHLÉDL, JAK DO KOSTELA VSTOUPIL NĚJAKÝ MUŽ. V zemdlelém svitu lampy se ukázala Ambrosiho tvář. Jen několik okamžiků před ním sem dorazila Katerina a volala jeho jméno. Záměrně jí však neodpověděl. Ted se choulila na zemi mezi lavicemi.
„Umíte se hýbat, Ambrosi,“ zavolal do prostoru.
Jeho hlas se odrážel od stěn a z ozvěny nebylo možné určit, odkud vyšel. Pozoroval, jak Ambrosi vykročil vpravo ke zpovědnicím a hlavu natáčel na všechny strany, aby mohl blíže identifikovat zvuk. Spoléhal, že Katerina neprozradí svou přítomnost.
„Neztěžujte to, Michenere,“ řekl Ambrosi. „Víte, co chci.“
„Říkal jste, že všechno bude jinak, když si ta slova přečtu. Zase jste měl pravdu.“
„Nikdy jste nedokázal poslechnout.“
„A co Otec Tibor? Ten také neposlechl?“
Ambrosi se blížil k oltáři. Dělal opatrné kroky, stále ve tmě hledal zdroj hlasu.
„S Tiborem jsem nikdy nemluvil,“ řekl Ambrosi.
„Ale mluvil.“
Michener shlížel dolů ze zvýšené kazatelny, dva metry nad Ambrosiho hlavou.
„No tak, Michenere, vylezte. Vyřídíme to.“
Když se Ambrosi otočil a na okamžik nastavil záda, Michener skočil. Oba se svalili na zem.
Ambrosi se vysmekl, převalil se a postavil na nohy.
Také Michener se začal zvedat ze země.
Napravo se něco pohnulo. Uviděl Katerinu, jak k nim spěchá se zbraní v ruce. Ambrosi se zapřel o řadu lavic, vymrštil se a udeřil ji nohou do prsou. Náraz byl tak silný, že padla na záda, a Michener zaslechl

tupou ránu, když lebka dopadla na kámen. Ambrosi zmizel za lavicemi a za okamžik se znovu objevil, se zbraní v ruce. Hrubě zvedl vrávorající Katerinu na nohy a zabořil jí hlaveň do krku. „Tak, Michenere, to už stačí."
Stál bez hnutí.
„Dejte mi ten překlad."
Michener udělal několik kroků vpřed a vytáhl z kapsy obálku. „Tohle chcete?"
„Položte to na zem a odstupte." Úderník pistole se zacvakl. „Neprovokujte, Michenere. Mám dost sil na to, abych udělal, co je třeba, protože mi můj Bůh dává sílu."
„Možná jen zkouší, jak se zachováte."
„Mlčte. Nepotřebuji lekci z teologie."
„Možná právě ode mě ji teď máte dostat."
„To ta slova?" Tón byl zmateně tázavý, jako když se žáček ve škole ptá učitele. „To ona vám dávají odvahu?"
Něčeho si ve tmě povšimnul. „Copak, Ambrosi, Valendra vám neřekl všechno? To je zlé, to nejlepší si nechal pro sebe."
Ambrosi zesílil svůj stisk. „Položte tu obálku a ustupte několik kroků dozadu."
Zoufalý pohled v Ambrosiho očích signalizoval, že svou hrozbu myslí vážně. Pohodil tedy obálku na kamennou dlažbu.
Ambrosi mrštil Katerinou k Michenerovi. Zachytil ji do náruče a viděl, že je stále omráčená z pádu.
„Jsi v pořádku?" zeptal se jí.
Oči měla skleněné, ale přikývla.
Ambrosi zkoumal obsah obálky.
„Jak víte, že je to právě to, co chce Valendra?" zeptal se.
„Nevím to, moje instrukce však mluvily jasně. Zajistit obálku a odstranit svědky."
„Co když jsem pořídil kopii?"
Ambrosi jen pokrčil rameny. „To už je naše riziko. Vy to už naštěstí nebudete moci dosvědčit." Hlaveň pistole se zvedla a mířila přímo na ně. „Tuto chvíli si opravdu vychutnám."
Ze stínu se vynořila postava pomalu se zezadu přesunula k Ambrosimu. Kroky nevydaly jediný zvuk. Ta osoba měla na sobě černé kalhoty a volné tmavé sako. V ruce se jí objevily obrysy zbraně, která se zvolna zvedla k Ambrosiho spánku.
„Věřte, Otče," pravil kardinál Ngovi, „že i já si tuto chvíli vychutnám."
„Co tady děláte?" zeptal se Ambrosi překvapeně.
„Přišel jsem si s vámi pohovořit. Odhoďte tu zbraň a odpovězte mi na několik otázek. Pak můžete jít."
„Chcete dostat Valendru, že?"
„Jinak pro mne nemá smysl, abyste ještě dýchal."
Michener se ani nepohnul, když Ambrosi zvažoval svoje možnosti. Před několika hodinami telefonoval Ngovimu a spoléhal se na Ambrosiho pud sebezáchovy. Předpokládal, že i když se Ambrosi projevoval nezměrnou oddaností, pokud šlo o volbu mezi ním a jeho papežem, zachová se jinak v případě, kdy žádná jiná volba neexistuje. „Je konec, Ambrosi," řekl a ukázal na obálku. „Četl jsem to já, četl to kardinál Ngovi. Ví už o tom příliš mnoho lidí. Tentokrát nemůžete vyhrát."
„A k čemu to všechno vlastně bylo?" zeptal se Ambrosi a z jeho hlasu bylo patrné, že návrh vážně zvažuje.
„Odhoďte zbraň a přesvědčte se sám."
Uběhla dlouhá chvíle v naprostém mlčení. Ambrosi nakonec spustil zbraň dolů, Ngovi mu ji odebral a poodstoupil, nepřestával však na něj mířit.
Ambrosi se obrátil k Michenerovi. „Takže vy jste byl návnada? Chtěli jste mě dostat sem?"
„Tak nějak."
Ngovi dal pryč svou zbraň. „Máme na vás pár otázek. Když budete spolupracovat, vyhnete se policii, nikdo vás nebude stíhat. Což je velkorysá nabídka, když zvážím vaše zločiny."
„Jaké zločiny?"
„Vraždu Otce Tibora."
Ambrosi se přidušeně zasmál. „To je nesmysl a vy to víte. Jde vám o to, svrhnout Petra II."
„Omyl, Ambrosi, budete to vy, kdo svrhne Valendru z trůnu," řekl Michener. „Uvědomte si, že on by na vašem místě nejednal jinak."
Muž stojící před ním byl bezpochyby zapleten do vraždy Otce Tibora, ne-li skutečným vrahem. Ambrosi však byl dost chytrý na to, aby pochopil, že role se vyměnily.

„Dobře," řekl nakonec Ambrosi, „tak se ptejte."
Kardinál sáhl do kapsy svého saka a vytáhl diktafon.
+++++
MICHENER POMÁHAL KATERINĚ DO SCHODŮ DO KONIGSHOFU. U dveří je přivítala Irma Rahnová.
„Dopadlo to všechno dobře?" zeptala se stará žena Michenera. „Dělala jsem si už velké starosti."
„Všechno je v pořádku."
Katerina se stále cítila malátně, bylo jí už ale o poznání lépe.
„Vezmu ji nahoru," řekl.
Pomohl jí do druhého patra. Když byli uvnitř pokoje, bez odkladu se zeptala: „Jak se tam objevil Ngovi?"
„Odpoledne jsem mu volal a řekl mu vše, co jsem zjistil. Okamžitě odletěl do Mnichova a dorazil sem krátce předtím, než jsem se vydal ke katedrále. Domluvili jsme se, že vylákám Ambrosiho ke Svatému Gandalfovi. Potřebovali jsme nějaké místo, které bude stranou od davů. Irma mi řekla, že v tom kostele se letos žádný betlém vystavovat nebude. Ngovi se pak telefonicky dohodl s tamním farářem, kterému vysvětlil, že jeho chrám budou na chvíli potřebovat vatikánští úředníci." Věděl, na co v té chvíli myslela.
„Kate, buď klidná. Ambrosi by nikomu neublížil, dokud by nedostal ten překlad. Do té chvíle si nemohl být ničím jistý. Museli jsme to sehrát přesně tak."
„Takže jsem byla návnada?"
„To my oba. Byl to jediný způsob, jak Ambrosiho obrátit proti Valendrovi."
„Ngovi je vážně drsňák."
„Nediv se, vyrostl na ulici v Nairobi. S takovými situacemi si dokáže hravě poradit."
Půl hodiny zpovídali Ambrosiho a nahráli vše, co budou zítra potřebovat. Poslouchala a teď už věděla vše, kromě celého třetího tajemství z Fatimy. Vytáhl z kapsy obálku. „Toto poslal Otec Tibor Klimentovi. Ambrosimu jsem dal kopii, originál má u sebe Ngovi."
Přečetla si ta slova a řekla: „Je to stejné jako to, co napsala Jasna. Chtěl jsi dát Ambrosimu zjevení z Medžugorje?"
Potřásl hlavou. „To nejsou Jasnina slova. Je to vzkaz Panny Marie z Fatimy, který sepsala Lucia dos Santos v roce 1944 a kterou Tibor přeložil v roce 1960."
„To si děláš legraci. Uvědomuješ si vůbec, co to znamená, jestli jsou ty dvě zprávy stejné?"
„Uvědomuji si to už od včerejška." Jeho hlas byl tichý a klidný. Vyčkal, než jí dojdou všechny důsledky. Mnohokrát hovořili o tom, že jí chybí víra. Nikdy se ji však neodvažoval soudit, protože sám cítil, že jeho vlastní víra je slabá. Po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid. Možná že Katerina byla první z mnoha, kteří budou soudit sami sebe.
„Vypadá to, že Bůh se vrátil zpátky na zem," řekla.
„Nechce se tomu věřit. Těžko to ale může znamenat něco jiného. Jak jinak vysvětlit, že jsou ta zjevení totožná?"
„Podle toho, co víme, je to prakticky nemožné. Skeptici ale řeknou, že jsme Tiborův překlad vytvořili sami, aby se shodoval z poselstvím od Jasny. Prohlásí to všechno za podvod. Originály zmizely a všichni autoři jsou mrtví. My jsme jediní, kdo zná pravdu."
„Proto to zůstává věcí víry. My dva víme, co se stalo. Všichni ostatní budou muset věřit našemu slovu."
Zakroutila hlavou. „Takže Bůh zůstane dál tajemstvím."
Už o tom přemýšlel. Panna mu v Bosně zjevila, že je mu souzeno stát se znamením pro svět. Pochodní vyzývající k pokání. Poslem, který ohlásí, že Bůh je skutečně živý. Řekla však ještě něco důležité–. ho. Nezapomínej však na svou víru, neboť na konci to bude to jediné, co zůstane.
„Je tu přece jen jistá útěcha," řekl. „Léta jsem si vyčítal, že jsem porušil kněžské sliby. Miloval jsem tě, myslel jsem si ale, že to byl hřích. Dnes vím, že nebyl. Alespoň ne v Božích očích."
V myšlenkách mu znovu zazněla naléhavá výzva Jana XXIII. k II. vatikánskému koncilu, v níž žádal církevní tradicionalisty i pokrokáře ke sjednocenému dílu, aby se město pozemské přiblížilo městu nebeskému, v němž pravda vládne. Teprve teď si uvědomoval, co těmi slovy papež skutečně mínil.
„Kliment se snažil dělat, co mohl," řekla. „Je mi líto, že jsem si o něm myslela tolik zlého."
„Myslím, že ti rozumí."
Vlídně se na něj usmála. „A co teď?"
„Zpátky do Říma. Máme tam s Ngovim zítra jednu důležitou schůzku."
„A potom?"
Pochopil, na co naráží. „Někde nás přece čekají děti."
„Myslela jsem, že si to třeba rozmyslíš."
Ukázal prstem směrem k nebi. „Myslím, že mu to dlužíme."

69
VATIKÁN
SOBOTA, 2. PROSINCE
11:00
MICHENER S NGOVIM KRÁČELI SLOUPOVOU SÍNÍ K PAPEŽSKÉ knihovně. Vysokými okny na obou stranách prostorné chodby padalo dovnitř jasné denní světlo. Byli oděni do kněžských stejnokrojů, Ngovi v červeném a Michener v černém.
Již dříve oslovili papežský sekretariát a angažovali Ambrosiho pobočníka, aby promluvil přímo s Valendrou. Ngovi žádal papežskou audienci. Neuvedl v jaké záležitosti, Michener ale spoléhal na to, že Valendra pochopí vážnost situace, protože po Ambrosim se slehla zem. Taktika evidentně zabrala, neboť samotný papež jim vystavil povolení ke vstupu do paláce a na jejich audienci si vyhradil patnáct minut.
„Bude vám ten čas stačit?“ zeptal se Ambrosiho pobočník.
„Jsem si jist, že ano,“ odpověděl Ambrosi.
Valendra je nechal půl hodiny čekat. Ted vstoupili dovnitř a zavřeli za sebou dveře. Valendra stál u okna z olovnatého skla a jeho obtloustlé tělo, oděné do bílého roucha, zaléval sluneční jas.
„Musím se přiznat, že vaše žádost o audienci ve mně vzbudila zvědavost. Vy dva jste poslední, které bych tu v sobotu ráno očekával. Myslel jsem, Maurice, že už jste v Africe, a vy, Michenere, v Německu.“ – „Z poloviny správně,“ řekl Ngovi. „V Německu jsme byli oba.“
Na Valendrově tváři se na okamžik objevil podivený výraz.
Michener se rozhodl přejít rovnou k věci. „Nedostanete od Ambrosiho už žádnou zprávu.“
„Co tím chcete říct?“
Ngovi ze své sutany vytáhl diktafon a zmáčkl přehrávání. Ambrosiho hlas začal líčit podrobnosti o Tiborově vraždě, odposlouchávacích zařízeních, záznamech o kardinálech a o vydírání v souvislosti se sbíráním hlasů před konkláve. Valendra nezúčastněně poslouchal, zatímco byly odhalovány jeho hříchy.
Ngovi vypnul přístroj.
„Stačí?“
Papež neříkal nic.
„Máme celé třetí tajemství z Fatimy i desáté tajemství z Medžugorje,“ řekl Michener.
„Měl jsem dojem, že to poslední mám já.“
„To je jen kopie. Teď už vím, proč jste tak bouřlivě reagoval, když jste si přečetl poselství od Jasny.“
Valendra začínal panikařit. Zase jednou ten nesmiřitelný zatvrzelec začal ztrácet nervy.
Michener přistoupil blíž. „Vy jste chtěl ta slova zamlčet.“
„I ten váš Kliment se o to snažil,“ řekl Valendra vzdorovitě.
Michener zakroutil hlavou. „On věděl dobře, jak se zachováte, a prozíravě z riservy odstranil Tiborův překlad. Udělal víc než kdokoli jiný. Obětoval vlastní život. Byl lepší než kdokoli z nás. Věřil v Boha… i bez důkazu.“ Srdce se mu rozbušilo vzrušením. „Věděl jste, že Bambergu se říká město na sedmi pahorcích? Vzpomínáte si na to Malachiovo proroctví? Po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid.“ Ukázal na diktafon. „Vaším strašlivým soudcem se stala pravda.“
„Ta nahrávka jsou jenom nesouvislé, vykonstruované řeči,“ řekl Valendra. „Nic nedokazuje.“
Michener se nenechal zviklat. „Ambrosi nám řekl o vaší cestě do Rumunska a předložil dost důkazů na to, aby proti vám byla vznesena žaloba a byl jste uznán vinným, zvlášť v bývalé komunistické zemi, kde důkazní břemeno, jak zajisté víte, nemá zase takovou váhu.“
„Tohle na mě nezkoušejte.“
Ngovi vytáhl z kapsy další mikrokazetu. „Dali jsme mu přečíst zjevení z Fatimy i z Medžugorje. Nemuseli jsme nijak vysvětlovat jejich význam. I takový amorální jedinec jako Ambrosi pochopil tíhu toho, co jej čeká. Pak už mluvil bez pobízení. Dokonce mě potom požádal o zpověď.“
„Je to dokonalý svědek,“ řekl Michener. „Nakonec přece jen existuje vyšší autorita než vy.“
Valendra přešel přes místnost k policím s knihami a vypadal před nimi jako zvíře, které se seznamuje s klecí.
„Papežové ignorovali Boha už příliš dlouho. Poselství z La Saletty chybí v archivech už víc jak sto let. Vsadil bych se, že i tam řekla Panna vizionářům totéž.“
„Vašim předchůdcům je možné odpustit,“ řekl Ngovi. „Považovali ta slova za lidská, ne božská. Neuposlechli, protože jim v tom bránila opatrná logika, protože neměli důkaz, jaký jste měl vy. Vy jste věděl, že ta slova jsou nadpozemského původu, a přesto jste byl připraven navždy umlčet Colina Michenera a Katerinu Lewi.“

Valendrovy oči se rozpálily doruda. „To jste vážně takový naivní prosťáček? Co jiného jsem měl dělat? Nechat zhroutit celou církev? Uvědomujete si vůbec, co z toho vašeho zjevení vyplývá? Jen tak zahodíte dva tisíce let práce?“
„Není na nás, abychom manipulovali s osudem církve,“ řekl Ngovi. „Boží Slovo patří pouze Bohu a jak se zdá, jeho trpělivost je u konce.“
Valendra zakroutil hlavou. „Na nás je, abychom církev zachovali. Žádný katolík nebude poslouchat Řím, pokud si bude myslet, že mu lhal. A to se tu nebavíme o malichernostech. Kněz jako otec rodiny? Ženy v kněžských funkcích? Homosexualita či umělé přerušení těhotenství? Nebo dokonce sama papežská neomylnost?“
S Ngovim tato obhajoba nijak nepohnula. „Mnohem více mě tíží, jak Bohu vysvětlím, že jsem ignoroval jeho příkaz.“
Michener se obrátil na Valendru. „Když jste byl v roce 1978 v riservě, ještě neexistovalo žádné desáté tajemství z Medžugorje, a přesto jste část zjevení odstranil. Jak jste poznal, že slova sestry Lucii jsou skutečná?“
„Viděl jsem strach v Pavlových očích, když je četl. Jestliže se tento člověk něčeho bál, pak to muselo být opravdu vážné. Když mi tehdy v riservě ukázal Kliment ten Tiborův překlad, bylo to, jako kdyby se vrátil sám ďábel.“
„V jistém smyslu se tak skutečně stalo,“ řekl Michener.
Valendra na něj upřel svůj pohled.
„Jestliže existuje Bůh, pak existuje i ďábel.“
„Kdo z nich tedy nese zodpovědnost za Tiborovu smrt?“ zeptal se Valendra se vzdorem v hlase. „Byl to Bůh, aby byla konečně pravda zjevena, a nebo ďábel, aby pravda nebyla zjevena? Oba by k tomu přece měli důvod.“
„Tak proto jste zabil Otce Tibora? Abyste tomu zabránil?“ zeptal se Michener.
„Každé náboženství má své mučedníky.“ V jeho slovech nebylo ani stopy po výčitce.
Ngovi k němu přistoupil blíž. „To je pravda. A my potřebujeme ještě jednoho.“
„Vím, co tím myslíte. Chcete mě žalovat?“
„To ani v nejmenším,“ řekl Ngovi.
Michener podal Valendrovi karamelově zbarvenou ampuli s léky. „Očekáváme, že se sám přidáte k seznamu mučedníků.“
Valendrovo obočí se zvrásnilo úžasem.
Michener řekl: „Jsou to tytéž prášky na spaní, které si vzal Kliment. Je jich tam dost na to, abyste se po nich už neprobudil. Pokud ráno najdou vaše mrtvé tělo, dostane se vám papežského pohřbu a se vší slávou budete pohřben pod Svatým Petrem. Vaše vláda bude sice krátká, lidé však na vás budou vzpomínat jako na Jana Pavla I. Budete-li ovšem zítra stále naživu, o všem informujeme sbor kardinálů. Pak vstoupíte do historie jako první papež, který byl postaven před soud.“
Valendra ampuli odmítl. „Vy po mě chcete, abych spáchal sebevraždu?“
Michener nehnul brvou. „Můžete zemřít jako důstojný duchovní vůdce nebo se zostudit jako zločinec. Osobně bych byl rád, kdyby nastal ten druhý případ, a tak doufám, že nebudete mít tolik kuráže jako Kliment.“
„Budu se proti vám bránit.“
„Nemáte nejmenší šanci. Pokud je mi známo, je v kardinálském kolegiu dost těch, kteří čekají na příležitost, aby se vás zbavili. Důkazy proti vám jsou naprosto nevyvratitelné. Váš hlavní spolupachatel bude svědčit proti vám. Nemůžete nijak zvítězit.“
Valendra stále nesáhl po ampuli. Michener tedy vysypal její obsah na stůl a pak se Valendrovi zadíval do očí. „Volba je na vás. Pokud svou církev milujete tak, jak tvrdíte, pak svůj život obětujete, aby mohla dál žít. Neváhal jste ukončit život Otce Tibora. Uvidíme, jestli se stejně postavíte i k životu vlastnímu. Strašlivý soudce vynesl soud a tím je smrt.“
„Chcete po mně nemožnou věc,“ řekl Valendra.
Chci po vás pouze to, abyste ušetřil tuto instituci ponížení, které by si přivodila tím, že by byla nucena vás sesadit.“
„Jsem papež. Mě nikdo sesazovat nebude.“
„Nikdo kromě Boha. A ten tak nyní v jistém smyslu činí.“
Valendra se obrátil ke Ngovimu. „Vypadá to, že budete příštím papežem, co?“
„Je to velmi pravděpodobné.“
„A také jste mohl zvítězit v konkláve.“

„Měl jsem docela slušnou šanci.“
„Proč jste tedy odstoupil?“
„Protože mě o to Kliment požádal.“
Valendra vypadal zmateně. „Kdy?“
„Týden předtím, než zemřel. Řekl mi, že nakonec půjde o boj mezi mnou a vámi a že byste měl vyhrát vy.“
„A proč jste jej poslouchal?“
Ngoviho obličej zpřísněl. „Protože byl mým papežem.“
Valendra nevěřícně zakroutil hlavou.
„A měl pravdu.“
„To se chcete řídit vším, co bylo předpovězeno?“
„Zruším jen všechna dogmata, která stojí proti Božímu poselství.“
Kardinálové se proti vám vzbouří.“
Ngovi jen pokrčil rameny. „Kdo nebude souhlasit, může vystoupit a založit si vlastní náboženství. Mají právo na svou volbu a já nikomu nebudu bránit. Tato církev však udělá to, co po ní bylo požadováno.“
Valendra se zatvářil nedůvěřivě. „Myslíte si, že to bude tak jednoduché? Kardinálové to nikdy nedopustí.“
Michener řekl: „Toto není demokracie.“
„Nikdo se tedy nedozví o skutečných zjeveních?“
Ngovi zakroutil hlavou. „Není to nutné. Skeptici budou tvrdit, že byl text Tiborova překladu uměle upraven k obrazu zjevení z Medžugorje. Už závažnost toho poselství by jen roznítila kritiku. Sestra Lucia i Otec Tibor jsou po smrti, takže nic již nelze jednoznačně potvrdit. Není nezbytné, aby se svět dozvěděl, co se stalo.
Víme to my tři a to je podstatné. Já se budu těmi slovy řídit. Jen já sám budu za jejich naplnění sklízet uznání či zatracení.“
„Další papež zase všechno vrátí zpátky,“ procedil Valendra mezi zuby.
Ngovi zakroutil hlavou. „Je ve vás tak málo víry.“ Afričan se otočil k odchodu. „Budeme čekat na ranní zprávy. Podle nich se zítra buď znovu uvidíme – nebo buďte sbohem.“
Michener se ještě nakrátko zastavil. „I ďábel to s vámi bude mít těžké.“
Nečekal na odpověď a odešel.

70
23:30
VALENDRA SI PROHLÍŽEL PILULKY LEŽÍCÍ NA STOLE. DESÍTKY LET snil o papežském křesle, obětoval své touze celý svůj dospělý život. Konečně byl papežem. Mohl vládnout dvacet i více let, vzkřísit velebnou minulost a stát se nadějí pro budoucnost. Jen včera strávil celou hodinu nad detaily své slavnostní korunovace, do níž zbývaly pouhé dva týdny. Učinil zevrubnou prohlídku vatikánského muzea, osobně přezkoumal ceremoniální ozdoby, které jeho předchůdci degradovali na pouhé exponáty, a nařídil jejich přípravu pro obřad. Přál si, aby se okamžik, kdy se duchovní vůdce jedné miliardy věřících chopí vlády, stal událostí, na niž bude každý katolík pohlížet s pýchou.
Také si už promýšlel svou homilii. Měla být oslavou tradic a výzvou k jejich vzkříšení. Žádné novoty nýbrž hledání útočiště v posvátné minulosti. Církev se může stát mocným nástrojem změn. Žádné bezzubé nářky, které světoví vůdci ignorují. Novou mezinárodní politiku začne razit nová síla – náboženské zanícení. A ta politika vzejde od něj, od náměstka Kristova. Od papeže.
Pomalu počítal tabletky na stole.
Osmadvacet.
Pokud je spolkne, budou na něj vzpomínat jako na papeže, který vládnul čtyři dny. Budou jej považovat za špatného vůdce, kterého si raději Bůh rychle povolal. Jeho rychlý skon bude nutné nějak zdůvodnit. Jan Pavel I. byl bezvýznamný kardinál, dnes se mu však dostávalo zvláštní úcty jen proto, že zemřel dvaatřicet dní po ukončení konkláve. Jen hrstka papežů vládla kratší dobu, nikdo z nich se však nikdy nenacházel v takové pozici, v jaké byl on právě teď.
Přemýšlel o Ambrosiho selhání. Nikdy by si nepomyslel, že by se tak Paolo mohl zachovat. Strávili spolu tolik let. Možná ale Ngovi s Michenerem jeho starého přítele podcenili. Možná právě Ambrosi ponese jeho odkaz a postará se, aby svět na Petra II. nikdy nezapomněl. Možná bude Ngovi jednou litovat, že Paola Ambrosiho vypustil na svobodu.
Oči se mu vrátily k pilulkám. Alespoň nebude cítit žádnou bolest. A Ngovi se postará, aby nebyla nařízena pitva. Afričan byl stále camerlengem. Představoval si, jak se ten parchant sklání nad jeho tělem, svým stříbrným kladívkem mu klepe na čelo a třikrát se jej nesmyslně ptá, zda je mrtvý.

Byl si jistý, že kdyby byl zítra ještě naživu, Ngovi byl jej okamžitě zažaloval. I když se zatím nikdy nestalo, aby byl papež sesazen, jakmile by se spekulovalo o jeho účasti na vraždě, nebylo myslitelné, aby zůstal v úřadu.
A to mu činilo největší starost.
Kdyby udělal, co na něm Ngovi s Michenerem žádají, znamenalo by to, že se bude záhy zodpovídat ze svých hříchů. Čím se obhájí?
Důkaz, že existuje Bůh, současně také znamená, že existuje i nezměrná síla, která svádí lidského ducha ke zlu. Život je jen nikdy nekončící přetahovanou mezi těmito dvěma krajnostmi. Jak ospravedlní své vlastní hříchy? Přijde odpuštění nebo jen trest? Navzdory všemu, co už věděl, byl stále přesvědčen o tom, že kněz musí být muž. Církev založili muži a dva tisíce let za ni prolévali krev. Uvádět ženy do něčeho tak bytostně mužského je jako svatokrádež. Manželství a rodičovství jen odvádějí pozornost od kněžských povinností. A stejně nepřijatelná je i vražda nenarozeného dítěte. Povinností ženy je plodit život, jedno zda chtěný či nechtěný. Copak to Bůh nedokáže pochopit?
Církev se brzy změní. Nic už nebude jako dřív. Ngovi do ní zatáhne extremismus. Při tom pomyšlení se mu zvedl žaludek.
Věděl, co jej čeká. Bude skládat účty, nemínil se však tak snadno vzdát. Postaví se Hospodinovi tváří v tvář a řekne mu, že dělal jenom to, co považoval za správné. A pokud propadne peklu, pak se dostane do samé lepší společnosti. Nebyl prvním papežem, který se vzpíral nebesům.
Rozpočítal rozsypané prášky do hromádek po sedmi. Shrábl tu první do ruky a urovnal je v dlani.
V posledních okamžicích mu zasvitla přece jen útěšná vyhlídka. Byl Petrem II., papežem římskokatolické církve, a to mu už nikdy nikdo nezcizí. Dokonce i Ngovi s Michenerem budou muset veřejně ctít jeho památku.
To pomyšlení v něm vzbudilo nával odvahy.
Nasypal si prášky do úst a sáhl po sklenici vody. Shrábl druhou hromádku a spolkl ji. Dokud jej síla neopouštěla, sebral poslední pilulky a spláchl je zbytkem vody.
Doufám, že nebudete mít tolik kuráže jako Kliment.
Jdi k čertu, Michenere.
Přešel přes pokoj ke zlacenému klekátku před podobiznou Ježíše Krista. Poklekl, pokřižoval se a poprosil Spasitele za odpuštění. Zůstal na kolenou celých deset minut, dokud se mu nezačala točit hlava. Bude sloužit k jeho slávě, že byl Bohem povolán ve chvíli modlitby.
Malátnost začínala být opojnou a nějakou chvíli zápasil s nutkáním jí podlehnout. Někde uvnitř cítil hlubokou úlevu, že už nebude muset mít nic společného s církví, která je opakem všeho, čemu věřil. Vážně je daleko lepší odpočívat pod bazilikou jako poslední papež starých pořádků. Představoval si, jak se zítra Římané nahrnou na hlavní vatikánské náměstí, zdrceni ztrátou svého milovaného Santissimo Padre. Miliony lidí budou přihlížet jeho pohřbu a světová média o něm budou hovořit se vší úctou. Věřil, že časem se jeho jméno stane symbolem, s nímž tradicionalisté vytáhnou proti Ngovimu. A pak tu byl stále Ambrosi. Milý, drahý Paolo. Byl volný a měl volné ruce. To vědomí jej uklidňovalo.
Cítil, jak jeho svaly volají po spánku a nedokázal už s tím nutkáním bojovat, tak se podvolil nevyhnutelnému a sesunul se na podlahu.
Zíral ke stropu a nakonec nechal léky zvítězit. Obraz místnosti mu před očima pohasínal a znovu se zkoušel vykřesat, závěrečnému náporu tmy však už neodolal.
Nechal svého ducha unášet do neznáma v naději, že Bůh je skutečně milosrdný.

71
NEDĚLE, 3. PROSINCE
13:00
MICHENER A KATERINA KRÁČELI V DAVU NA SVATOPETRSKÉ NÁměstí. Lidé kolem nich neskrývaně plakali. Mnozí svírali v daních růžence. Zvony nad bazilikou pochmurně vyzváněly.
Prohlášení bylo vydáno před dvěma hodinami – strohé oznámení v obvyklém bezobsažném stylu vatikánských zpráv, že Svatý otec zesnul ve spánku. Byl k němu povolán úřadující camerlengo kardinál Maurice Ngovi a papežský lékař, který potvrdil, že příčinou smrti Alberta Valendry byl srdeční infarkt. Byl proveden tradiční obřad se stříbrným kladívkem a svatý stolec byl prohlášen za uprázdněný Kardinálové byli znovu povolání do Říma.
Michener se o včerejší schůzce Katerině nezmínil. Bylo to tak lepší. V jistém smyslu byl vrahem, i když se tak necítil. Naopak v něm převládal pocit, že bylo konečně spravedlnosti učiněno zadost. Zvlášť za smrt Otce Tibora. Jedno zlo bylo napraveno druhým v jakémsi podivném boji o rovnováhu, kterou před několika

týdny narušily neobvyklé události.
V patnácti dnech se sejde další konkláve a bude zvolen nový papež. Dvoustý šedesátý devátý nástupce svatého Petra a první po ukončeném Malachiově seznamu. Strašlivý soudce dokončil svůj soud, hříšníci byli potrestáni a bylo na Maurici Ngovim, aby Boží vůle konečně došla naplnění. Jen málokdo pochyboval o tom, že se Afričan stane papežem. Když včera vycházeli z paláce, Ngovi jej požádal, aby zůstal v Římě a účastnil se budoucího dění. Odmítnul. Byl rozhodnut, že odjede s Katerinou do Rumunska. Chtěl s ní žít svůj život a Ngovi to chápal; popřál mu všechno nejlepší a dodal, že dveře Vatikánu jsou pro něj vždy otevřené.
Lidé se nepřestávali hrnout na náměstí a zaplňovat prostor mezi Berniniho kolonádami. Nebyl si jistý, proč sem vůbec šel, něco jako by jej však sem povolalo a uvnitř cítil klid, který nepoznal už dlouho.
„Ti lidé nemají vůbec tušení, kdo to byl Alberto Valendra," zašeptala Katerina.
„Pro ně byl jejich papežem. Ital. Těžko bys je někdy přesvědčila o něčem jiném. A jeho památka zůstane přesně taková."
„Nikdy mi neprozradíš co se dělo včera, viď?"
Včera večer si jej pozorně prohlížela. Uvědomila si, že se muselo s Valendrou stát něco důležitého, on se však odmítal o věci bavit a tak dál nenaléhala.
Než jí dokázal odpověděl, zhroutila se kousek od nich u fontány v záchvatu smutku nějaká starší žena. Několik lidí jí přiběhlo na pomoc, zatímco trpce spílala Bohu, že jim vzal tak dobrého papeže. Michener sledoval, jak ji za hysterického vzlykání odvádějí dva muži do stínu.
Po náměstí křižovaly zpravodajské štáby a redaktoři zpovídali věřící. Brzy se opět světový tisk začne obírat otázkou, co bude dělat Svaté kolegium za zdmi Sixtinské kaple.
„Předpokládám, že Tom Kealy bude brzy zpátky," řekl.
„Taky si myslím. Chytrák, co zná všechny odpovědi." Obrátila se k němu s úsměvem, kterému dobře rozuměl.
Došli až k bazilice a zastavili se před zátarasy. Chrám byl uzavřen, uvnitř se připravoval další pohřeb. Balkón byl potažen černým suknem, napravo u papežské ložnice byly zavřené okenice. Za nimi před dvěma hodinami, pod obrazem Ježíše Krista objevili mrtvé tělo Alberta Valendry. Podle tiskových zpráv jej srdce zradilo právě ve chvíli, kdy se modlil. Pousmál se nad posledním Valendrovým tahem.
Někdo jej uchopil za ruku.
Otočil se.
Před ním stál vousatý muž se zahnutým nosem a hustou rezavou kšticí. „Řekněte, Padre, co teď bude? Proč nám Hospodin vzal Svatého otce? Co to má za smysl?"
Michener pochopil, že pozornost vzbudila jeho černá sutana, a v hlavě se mu ihned poskládala odpověď.
„Musí být ve všem nějaký smysl? Nedokážete přijmout skutky Páně bez pochybování?"
„Petr se měl stát slavným papežem. Konečně Ital na trůnu. Tolik jsme v něj doufali."
„V církvi je mnoho těch, kteří se mohou stát slavnými papeži. A nemusí to být zrovna Italové." Neznámý se na něj nechápavě zadíval. „Záleží pouze na jejich vroucí lásce k Bohu."
Věděl, že z tisíců shromážděných kolem pouze on a Katerina skutečně rozumí. Že Bůh je živý a naslouchá.
Jeho pohled se odvrátil k velkolepému průčelí baziliky. Přes všechnu její vznešenost je to jen hlína a kamení. Čas a živly ji jednou pohltí. Avšak to, co symbolizuje, bude trvat věčně. Ty jsi Petr a na té skále zbuduji svou církev a brány pekel ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi.
Obrátil se zpátky k tomu člověku, který právě cosi říkal.
„Je po všem, Otče. Papež je mrtev. Všechno skončilo ještě dřív, než to začalo."
Nechtěl nechat toho neznámého muže propadnout skleslé náladě. „Mýlíte se, nic neskončilo," řekl a významně se usmál. „Vlastně je to teprve začátek."

DOSLOV AUTORA
Když jsem připravoval podklady pro tento román, sjezdil jsem Itálii i Německo, hlavní těžiště však spočívalo v mém celoživotním okouzlení fatimským tajemstvím, s nímž jsem se jako chlapec seznámil v nedělní církevní škole. K mariánským zjevením dochází během posledních dvou tisíců let s pozoruhodnou pravidelností. Ze současné doby patří k nejznámějším zjevení v La Salettě, Lurdech, Fatimě a Medžugorje, i když je znám bezpočet méně významných událostí. Ve svých předchozích dvou románech (Proroctví Romanovců a Jantarová komnata – pozn. překl.) jsem se snažil svým vyprávěním bavit i vzdělávat, román Třetí tajemství však daleko více vychází ze skutečných reálií.

Epizoda v Prologu líčící události ve Fatimě vychází z očitých svědectví, především z publikovaných vzpomínek samotné sestry Lucii. Slova Panny Marie jsou uvedena přesně tak, jak je zaznamenala Lucia dos Santos. Tři tajemství citovaná v 7. kapitole jsou doslovným přepisem původního textu. Pouze má úprava, jak ji zachycuje 65. kapitola, je autorskou fikcí.
Zvláštní okolnosti týkající se třetího tajemství – osudy Franciska a Jacinty, utajení dokumentů ve vatikánských archivech až do května 2000 (7. kapitola) – vycházejí ze skutečnosti, stejně tak i církevní nařízení zakazující sestře Lucii hovořit o fatimských zjeveních na veřejnosti. Sestra Lucia zemřela krátce předtím, než byla tato kniha vydána, v únoru 2005 ve věku sedmadevadesáti let.
Zjevení z La Saletty, k nimž došlo v roce 1946 a která zmiňuji v 19. a 42. kapitole, jakož i osudy obou vizionářů, jejich jízlivé veřejné poznámky i postřehy papeže Pia IX., jsou líčeny podle skutečnosti. Tato mariánská zjevení patří k vůbec nejkontroverznějším a jsou opředena skandály a pochybnostmi. Jejich součástí bylo i několik tajemství, která skutečně ve vatikánských archivech chybí, což ještě více zatemňuje pravdu o událostech, které se odehrály v této francouzské horské vesnici.
S Medžugorje je to podobné, i když zaujímá mezi mariánskými zjeveními zcela osobité místo. Nejedná se o ojedinělou událost či události v rozmezí několika měsíců, nýbrž o tisíce zjevení, která bosenští vizionáři přijímali a stále přijímají už více jak dvě desetiletí. Církev je zatím formálně neuznala, i když se z malé vesničky stalo populární poutní místo. Jak se uvádí v 38. kapitole, s Medžugorje se váže celkem deset tajemství. Spojitosti mezi nimi a tajemstvími z Fatimy bylo z hlediska románové zápletky opravdu těžké odolat a téma nakonec nabídlo ideální látku k důkazu o Boží existenci. Nicméně, jak poznamenává Michener v 69. kapitole, i s tímto důkazem zůstává definitivní přesvědčení stále na poli osobní víry.
Předpovědi připisované svatému Malachiovi, o nichž se podrobně rozepisuji v 56. kapitole, jsou všechny založeny na skutečných materiálech. Přesnost prorockých přídomků připsaných historickým papežům je opravdu pozoruhodná. Stejně tak je skutečné jeho závěrečné proroctví ohledně 112. papeže, který má mít jméno Petr II., i jeho citace o „městě na sedmi pahorcích, kde soudit bude strašlivý soudce všechen lid.“ Současný papež Benedikt XVI. je již 111. papežem na Malachiově seznamu, zbývá tedy jeden jediný, aby se ukázalo, zda se jeho finální proroctví naplní. Pro románového Klimenta je přívlastek Sláva Olivy evidentní prorockou charakteristikou, jak se ovšem hodí k současnému papeži Benediktu XVI., je zřejmě ještě brzy soudit. Oba jsou však předchůdci posledního papeže, o němž Malachius předpověděl:
Za posledního pronásledování svaté církve římské vládnouti bude Petr zvaný Římský, jenž pásti bude ovce své za velikého soužení, po němž v městě na sedmi pahorcích soudit bude strašlivý soudce všechen lid.
Německý Bamberg byl stejně jako Řím ve středověku nazýván městem na sedmi pahorcích. Dozvěděl jsem se to při návštěvě tohoto nádherného historického města, jemuž jsem přirozeně nedokázal odepřít klíčovou roli v románových kulisách.
Irská porodní centra, o nichž se zmiňuji v 15. kapitole, jsou bohužel historickou skutečností a s ní i všechno utrpení, které mají na svědomí. Za dobu jejich existence v nich byly matkám odebrány tisíce novorozenců. O osudech většiny z těchto dětí, z nichž dnes jsou již dospělí lidé, není nic známo a podobně jako Colin Michener musely zápasit se svou životní nejistotou. Dnes už naštěstí tato ani podobná zařízení neexistují.
Stejně smutnou realitou je i neutěšená situace v rumunských sirotčincích vyobrazená ve 14. kapitole. Jejich tragédie stále pokračuje. Nemoc, chudoba, zoufalství a zneužívání pedofily z celého světa nadále pustoší životy těchto nevinných duší.
Postava současného papeže je suplována fiktivním pontifikem jménem Kliment XV. Společné rysy mezi oběma postavami jsou v některých ohledech pozoruhodné především při zvážení faktu, že jsem román začal zpracovávat v roce 1999 a rukopis této knihy jsem odevzdal nakladateli ještě za života Jana Pavla II. v roce 2004.
Kliment i Benedikt jsou oba Němci, oba dlouho předtím zastávali vysoké funkce ve vatikánské kurii, oba byli díky svému vysokému věku zvoleni velmi rychle jako „papeži na přechodnou dobu“ a před oběma ležely (a leží) palčivé problémy budoucnosti katolické církve. Přirozeně se nepovažuji za žádného novodobého Malachia, ovšem zvláštní prolínání fikce a skutečnosti mě v tomto ohledu nepřestávají vzrušovat.
Všechny církevní procedury a obřady jsou popsány podle reality s výjimkou starého rituálu, při němž se mrtvému papeži klepe na čelo stříbrným kladívkem. Tento starý zvyk se v dnešní době již nepoužívá, jeho dramatický náboj nicméně může málokterý autor opomenout.
Názorové rozdíly uvnitř církve mezi konzervativci a liberály, Italy a zbytkem světa, kardinály vyspělých evropských a chudých rozvojových zemí vycházejí ze současného stavu církevní politiky. Rozkol mezi

oběma křídly v boji o teologickou nadvládu je v románu vyjádřen značně vyhrocenou formou mezi postavami Klimenta XV. a Alberta Valendry, k nimž se připojuje dějový zvrat v podobě třetího hráče a celý konflikt tak získává na zvláštní gradaci.
Biblické odkazy uvedené v 57. kapitole jsou pochopitelně převzaty doslovně z křesťanské Bible a nabývají zajímavého obsahu, jsou-li čteny z kontextu románové zápletky. Totéž platí i o slovech Jana XXIII. v 7. a 68. kapitole, která v roce 1962 pronesl na zahajovacím shromáždění II. vatikánského koncilu. Jeho reformní naděje – aby se město pozemské přiblížilo městu nebeskému, v němž pravda vládne – nabývají pozoruhodného smyslu, pokud uvážíme skutečnost, že byl prvním papežem, který četl celé třetí tajemství z Fatimy.
Samotné třetí tajemství bylo zveřejněno v květnu 2000. Odkaz na možný atentát na papeže může vysvětlovat, proč se církev zdráhala tajemství zveřejnit dříve, jak se v rozhovoru zmiňují kardinálové Ngovi a Valendra v 17. kapitole; avšak hádanky a podobenství obsažená v tomto třetím tajemství mají mnohem více mystický než varovný podtext, což mnohé pozorovatele nutí k domněnce, že třetí tajemství skrývá přece jen víc.
Katolická církev zaujímá mezi lidskými institucemi zcela výjimečné místo. Nejenže přežila téměř dvě tisíciletí, ale stále se rozrůstá a prospívá. Mnozí si však kladou otázku, jaký bude její osud v nadcházejícím století. Někteří, jako Kliment XV, ji chtějí od základu změnit, jiní, jako Alberto Valendra, ji chtějí navrátit k tradičním kořenům. Možná že nejlépe to v roce 1881 vyjádřil tehdejší papež Lev XIII.: Církev nepotřebuje nic než pravdu.

Poznejte přednosti nákupu přes Internet: www.fontana.ws www.fontana-esotera.com

Sazba: Elia
Obálka: Juráš & Janda
Odpovědný redaktor: Světlana Baloghová
Vytiskla tiskárna EPAVA, Chválkovická 5, Olomouc
Náklad: 1 500 ks
Vydala FONTÁNA ESOTERA, s. r. o., Přáslavice 8
Vydání první
Distribuce:
Čechy-tel.: 233 901 159
Morava – tel.: 596 617 371, 596 623 695
Z anglického originálu The Third Secret přeložil Michal Šubrt
(c) Ballantine Books, New York
(c) FONTÁNA 2005

ISBN 80-7336-257-0